

Lubelskie

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

WOJEWÓDZKIE BIURO
GEODEZJI I URZĄDZANIA
TERENÓW ROLNYCH
W LUBLINIE

Plan urządzeniowo–rolny gminy Szczepieszyń Powiat: zamojski, Województwo: lubelskie

Opracował zespół pracowników
WBGiUTR w Lublinie w składzie:

Barbara Wojciechowska
Piotr Kalita

Kierownik Pracowni:
Beata Solska-Łatka

Inspektorzy Nadzoru:
Agata Basak
Roman Chyła
Piotr Pogoda
Mirosław Drążyk
Krystian Kasprzak

2025 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	6
2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY SZCZEBRZESZYN.....	9
2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SZCZEBRZESZYN.....	9
2.1.1 Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy.....	9
2.1.2 Warunki naturalne i ukształtowanie terenu.....	11
2.1.3 Budowa geologiczna i surowce naturalne	14
2.1.4 Warunki klimatyczne.....	16
2.1.5 Demografia gminy i ludność rolnicza	18
2.1.6 Tereny zabudowane	22
2.1.7 Istniejące opracowania planistyczne.....	23
2.2. GOSPODARKA GRUNTAMI	26
2.2.1 Struktura użytkowania gruntów.....	26
2.2.2 Struktura przestrzenna użytków rolnych	33
2.2.3 Grunty zadrzewione, zakrzewione i zadarnione	35
2.2.4 Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane	38
2.2.5 Wyłączenie gruntów z produkcji rolnej.....	39
2.2.6 Charakterystyka gleb.....	40
2.2.7 Nieużytki i grunty zagrożone erozją	48
2.3 FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA	50
WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW.....	50
2.3.1 Produkcja rolnicza	50
2.3.2 Struktura władania gruntami	54
2.3.3 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	58
2.3.4 Rozdrobienie gruntów w gospodarstwach rolnych	62
2.3.5 Działki bez dostępu do drogi publicznej	66
2.3.6 Obiekty związane z obsługą rolnictwa	68
2.3.7 Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej	70
2.3.8 Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej.....	73
2.4 WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA	79
2.4.1 Ogólny opis warunków wodnych.....	79
2.4.2 Wody płynące i ciekі naturalne	79
2.4.3 System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych.....	82
2.4.4 Zbiorniki wodne i zbiorniki retencji wodnej	85
2.4.5 Oczka wodne, tereny podmokłe, tereny bagienne i rozlewiska	88

2.4.6 Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe.....	88
2.5 ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI	90
2.5.1 Charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej.....	90
2.5.2 Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg.....	90
2.5.3 Drogi transportu rolnego	94
2.5.4 Stan dróg.....	100
2.6. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE	102
2.6.1 Obszary chronione i formy ochrony przyrody	102
2.6.2 Szata roślinna i świat zwierzęcy	104
2.6.3 Krajobraz.....	105
2.6.4 Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia.....	107
2.6.5 System odbioru śmieci i składowiska odpadów	108
2.7 AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI	109
2.7.1 Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna	109
2.7.2 Obszary atrakcyjne turystycznie	113
2.7.3 Obiekty kultury.....	117
2.7.4 Zabytki.....	118
2.8 WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE	124
2.8.1 Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym	124
2.8.2 Drogi transportu rolnego	124
2.8.3 Urządzenia melioracji wodnych	124
2.8.4 Cieki wodne.....	125
2.8.5 Odnowa wsi.....	125
2.9 STAN OPRACOWAŃ GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNYCH.....	127
2.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych	127
2.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów.....	127
2.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	127
2.9.4 Aktualizacja map glebowo-rolniczych	127
2.10 WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO	128
3. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY SZCZEBRZESZYN.....	135
3.1 DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY	135
3.1.1 Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych	135
3.1.2 Działania wynikające z opracowań planistycznych	135
3.1.3 Działania wynikające z potrzeb mieszkańców.....	137

3.2 POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ.....	144
3.2.1 Zabiegi przeciwoerozyjne oraz ochrona gruntów rolnych.....	144
3.2.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne.....	144
3.2.3 Rekultywacja nieużytków.....	147
3.2.4 Realizacja zadrzewień śródpolnych.....	147
3.2.5 Poprawa jakości gleb.....	147
3.3 POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH	148
3.3.1 Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	148
3.3.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	150
3.3.3 Ochrona gruntów	150
3.3.4 Odnowa wsi.....	151
3.3.5 Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa.....	152
3.3.6 Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną	152
3.4 POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ.....	153
3.4.1 Poprawa retencji wodnej i nawodnienia	153
3.4.2 Melioracje	153
3.4.3 Ochrona i lepsze wykorzystanie wód.....	154
3.5 URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO.....	155
3.5.1 Budowa lub modernizacja dróg istniejących	155
3.5.2 Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg	157
3.6 KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY	158
I ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	158
3.6.1 Zalesienia gruntów	158
3.6.2 Wyeksponowanie walorów krajobrazowych.....	158
3.6.3 Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego	158
3.7 ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ.....	159
3.7.1 Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych.....	159
3.7.2 Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych.....	161
3.7.3 Poprawa infrastruktury turystycznej	163
3.7.4 Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków	164
3.8 STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO–ROLNE	166

3.8.1 Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	166
3.8.2 Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg.....	168
3.8.3 Rekultywacja nieużytków	169
3.8.4 Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej	169
3.8.5 Zalesienia gruntów	169
3.8.6 Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe	170
3.8.7 Planowane formy ochrony przyrody.....	170
3.8.8 Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	171
3.8.9 Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej	171
3.8.10 Odnowa wsi.....	171
3.9 STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNE ...	173
3.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych	173
3.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów.....	173
3.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	173
3.9.4 Aktualizacja map glebowo rolniczych.....	173
4. PODSUMOWANIE	174
5. WYKORZYSTANA LITERATURA	178
6. WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA	179
7. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW	180
8. SPIS TABEL.....	183

1. WPROWADZENIE

Opracowania planów urządzeniowo-rolnych gmin lub projektów urządzeniowo-rolnych wsi nawiązują do istniejących opracowań planistycznych i strategicznych, które w sposób ogólny określają działania oraz prace przyczyniające się do modernizacji obszarów wiejskich. Celem opracowania jest zidentyfikowanie specyficznych uwarunkowań rolniczych, przyrodniczych, klimatycznych, społecznych czy gospodarczych i przedstawienie takich rozwiązań, które dadzą podstawy do wszechstronnej, wielofunkcyjnej modernizacji wsi i gospodarstw rolnych oraz przyczynią się do poprawy efektywności gospodarstw, do poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, do wyeksponowania walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych czy do ochrony walorów rolniczych i przyrodniczych.

Zawarte w opracowaniu rozwiązania będą pomocne przy planowaniu i realizacji prac urządzeniowo-rolnych oraz w przygotowaniu wniosków o pozyskanie funduszy strukturalnych lub w tworzeniu przyszłych opracowań programowych, planistycznych i projektowych. Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego w części projektowej, w tym opracowanie tekstowe, tabelaryczne i graficzne zawierają informacje w zakresie:

- działań rozwojowych i modernizacji terenów rolnych wynikających z ogólnej charakterystyki gminy;
- poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej;
- poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw rolnych;
- poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej;
- urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego;
- kształtowania krajobrazu naturalnego, ochrony przyrody i środowiska naturalnego;
- rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej;
- stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne;
- stopnia zapotrzebowania na prace geodezyjno-kartograficzne.

Ustalenia wynikające z planu urządzeniowo-rolnego będą mogły być uwzględnione przy współpracy władz gminy z jednostkami administracji rządowej oraz samorządowej lub własnych działań w sprawach związanych z wdrażaniem poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, dotyczących w szczególności:

- ochrony gleb oraz stosowania agrotechniki przeciwoerozyjnej i zadrzewień śródpolnych;
- zagospodarowania gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych lub rekultywacji nieużytków;
- realizacji scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym;
- melioracji i nawodnienia oraz ochrony przed powodzią i lepszego wykorzystanie wód;
- budowy lub modernizacji dróg istniejących;
- zalesienia gruntów;
- wyeksponowania walorów krajobrazowych, turystycznych oraz zabytków;
- zaprojektowania i urządzenia w terenie szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych;
- realizacji potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną;
- aktualizacji opracowań geodezyjno-kartograficznych;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- innych wynikających z potrzeb mieszkańców lub uwarunkowań naturalnych gminy.

Plany urządzeniowo-rolne gmin lub projekty urządzeniowo-rolne wsi WBGiUTR w Lublinie realizuje na podstawie następujących przepisów prawnych:

- 1) art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 oraz art. 14 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. 2025 poz. 581);
- 2) art. 7c ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.);
- 3) art 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1153);
- 4) uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.;
- 5) Uchwały Zarząd Województwa Lubelskiego nr DXXII/9192/2023 z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie opracowania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo-Rolnych dla Województwa Lubelskiego;
- 6) Uchwały Zarządu Województwa Lubelskiego nr DLVI/9821/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia i wykonania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo-Rolnych dla Województwa Lubelskiego.

Przy opracowaniu uwzględniono w szczególności następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dn. 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.);
- 2) Ustawa z dn. 26 marca 1982 r. o scaleniu i wymianie gruntów (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1197);
- 3) Ustawa z dn. 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 82);
- 4) Ustawa z dn. 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. 2025 poz. 889);
- 5) Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. prawo wodne (t.j. Dz.U. 2025 poz. 960);
- 6) Ustawa z dn. 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. 2025 poz. 567);
- 7) Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.);
- 8) Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478 ze zm.);
- 9) Ustawa z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1130 ze zm.);
- 10) Ustawa z dn. 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. 2025 poz. 826);
- 11) Ustawa z dn. 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1145 ze zm.);
- 12) Ustawa z dn. 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. 2025 poz. 198);
- 13) Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dn. 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz.U. 2024 poz. 219 ze zm.);
- 14) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dróg publicznych (Dz.U. 2022 poz. 1518);
- 15) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz. U. 2012 poz. 1246).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, jest dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody Wojewódzkiego Biura Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY SZCZEBRZESZYN

2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SZCZEBRZESZYN

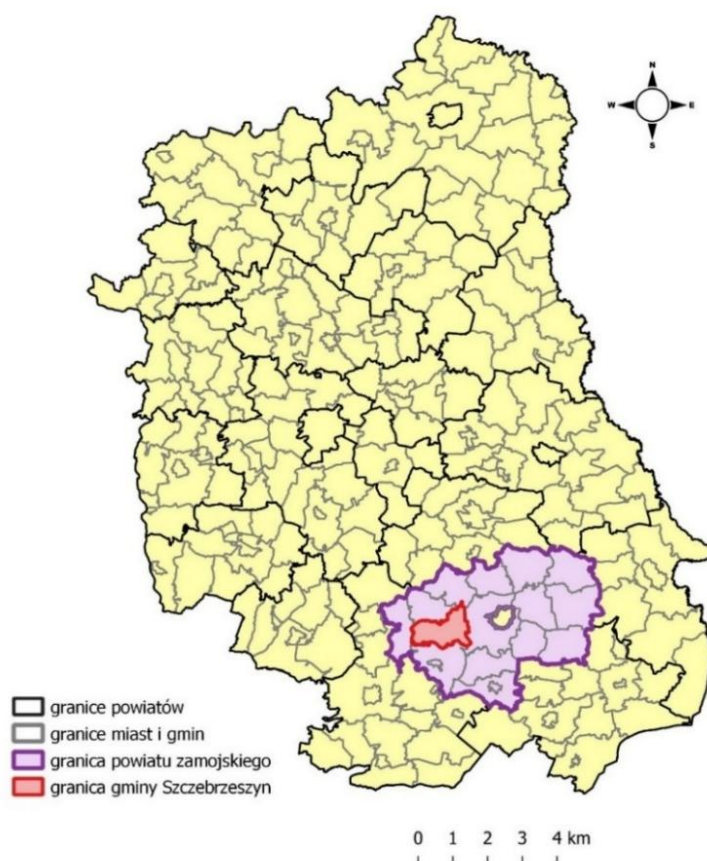
2.1.1 Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Szczepieszyn położona jest w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego oraz w zachodniej części powiatu zamojskiego (Rys. 1). Zajmuje obszar 12 350 ha. Gmina ma statut gminy miejsko-wiejskiej. Graniczy ona od wschodu z gminą Zamość, od północnego wschodu z gminą Nielisz, od północy z gminą Sułów, od zachodu z gminą Radecznica i od południa z gminą Zwierzyniec. (Rys. 2).

Miasto Szczepieszyn składa się z 5 obrębów ewidencyjnych: Klemensów, Przedmieście Zamojskie, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka oraz Szczepieszyn. Obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej podzielony jest na 14 obrębów ewidencyjnych. Są to: Bodaczów, Brody Duże, Brody Małe, Kawęczyn, Kawęczynek, Kąty II, Kąty I, Kolonia Lipowiec, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska, Wielęcza Wieś, Wielęcza Las, Kolonia Wielęcza, Wielęcza Poduchowna (Tab. 3).

Przez teren gminy równoleżnikowo przebiega droga krajowa Nr 74, która łączy węzeł Wieluń na drodze ekspresowej S8 i Kielce z Zamościem i przejściem granicznym z Ukrainą w Zosinie. Droga krajowa Nr 74 dzieli gminę na część północną i południową.

Rys. 1 Położenie administracyjne gminy Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie PRG

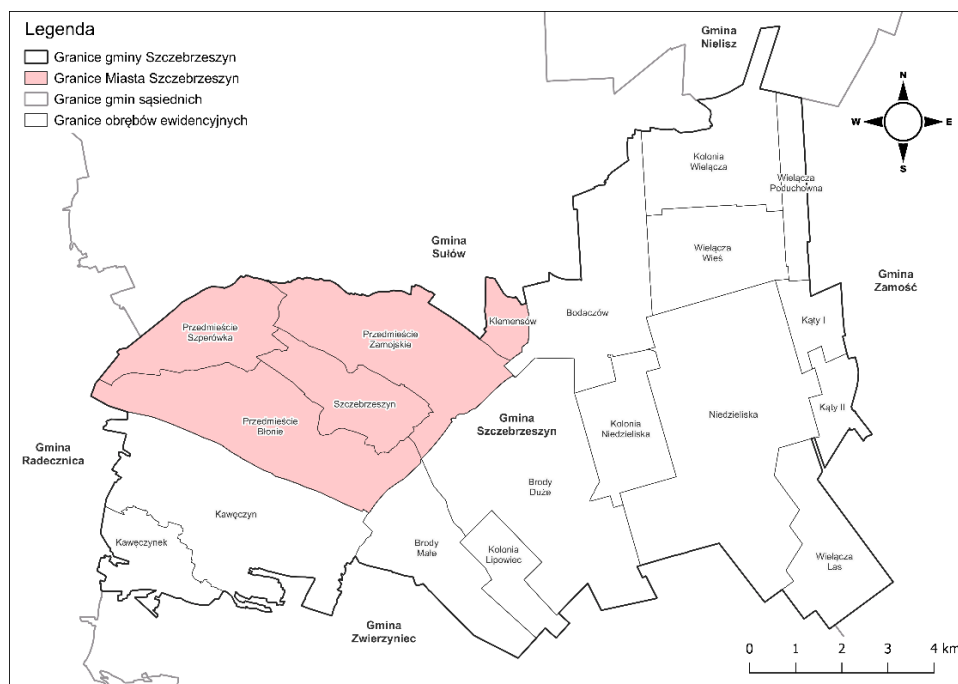
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

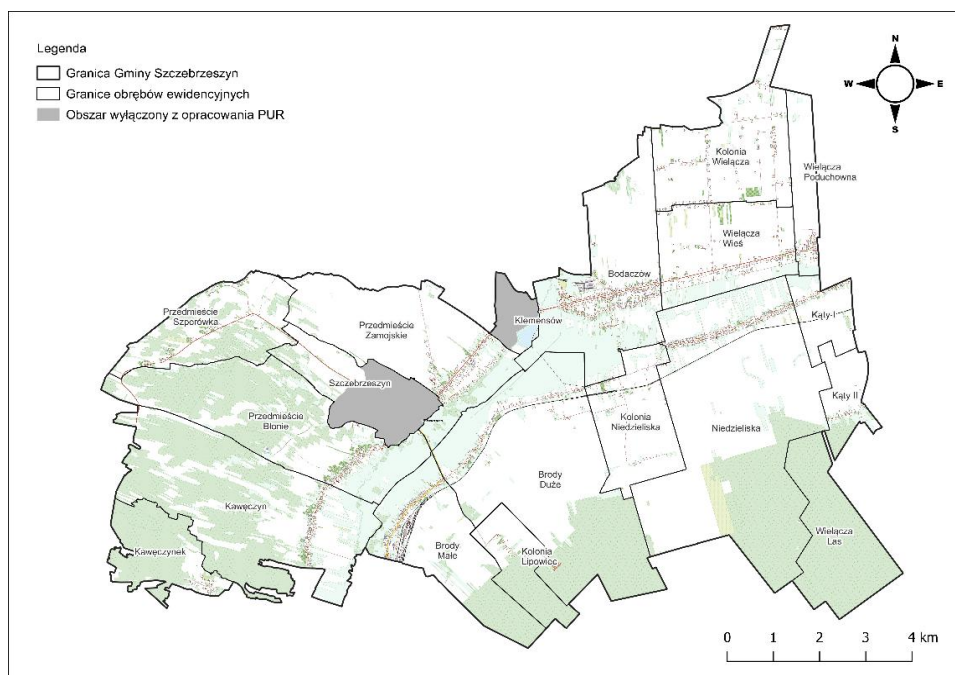
Rys. 2 Podział administracyjny gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie PRG

Z opracowania wyłączono teren zwartej zabudowy miasta Szczepleszyn oraz obszar zwartej zabudowy obrębu Kłomensów. Obszar wyłączony z opracowania planu urządzeniowo-rolnego to 353 ha. (Rys. 3).

Rys. 3 Obszar wyłączony z opracowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie PRG i BDOT10K

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.2 Warunki naturalne i ukształtowanie terenu

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski opracowanym przez Jerzego Kondrackiego i Jerzego Ostrowskiego gmina Szczepieszyń położona jest w mezoregionach: Kotlina Zamojska, Roztocze Zachodnie i Roztocze Środkowe (Rys. 4). Należą one do makroregionu Roztocze i Wyżyna Lubelska (Rys. 5). Większa część gminy położona jest w makroregionie Wyżyna Lubelska. Obszar gminy jest zróżnicowany hipsometrycznie. Wysokość terenu waha się od 202 m n.p.m. w dolinie Wieprza na północy gminy do 334 m n.p.m. na Roztoczu Zachodnim w zachodniej części gminy (Rys.6). Nachylenie terenu jest zróżnicowane. Najmniejsze różnice wysokości występują w Kotlinie Zamojskiej. Największe spadki wysokości występują w środkowej części gminy. Natomiast największe deniwelacje występuje w zachodniej części gminy, w obrębach: Kawęczyn, Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka (Rys. 7).

Największą część gminy Szczepieszyń stanowi mezoregion Kotlina Zamojska (Padół Zamojski - 7440,39 ha). Padół Zamojski, który obejmuje północno-wschodni obszar gminy. Jest rozległym, równoleżnikowym obniżeniem. Jest to największa, wklęsła forma Wyżyny Lubelskiej. W rzeźbie terenu wyraźnie odznaczają się rozległe garby i wzgórza ostańcowe o wysokościach dochodzących do 270 m n.p.m. Zbudowane są z margli i opok. W północnej części gminy występuje stosunkowo duży fragment lessów.

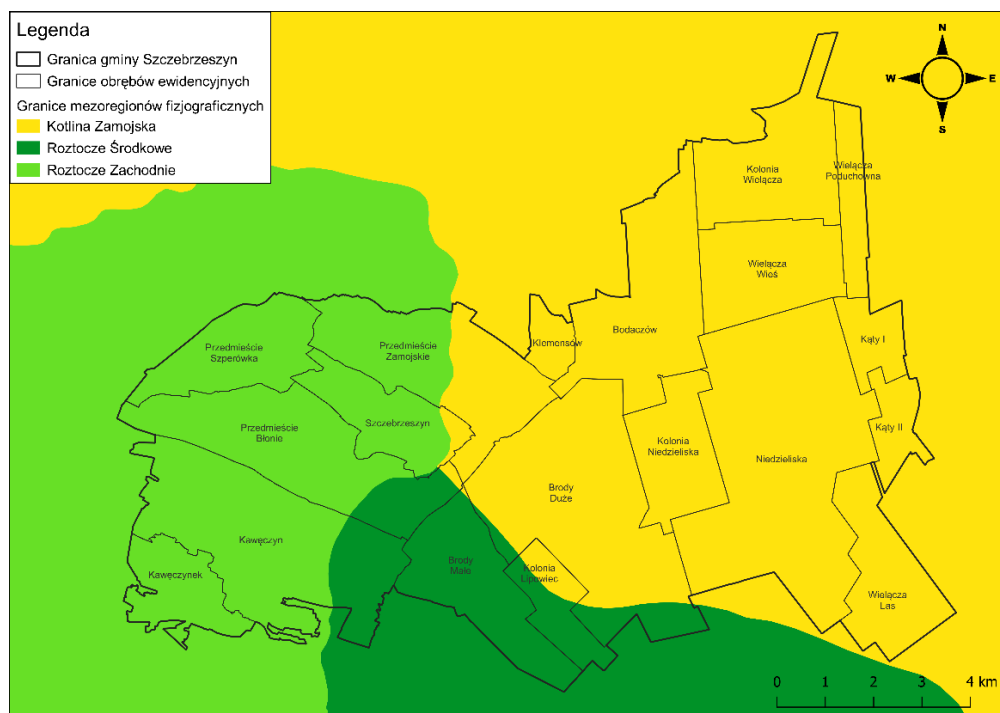
Część zachodnia gminy położona jest w mezoregionie Roztocze Zachodnie (3492,89 ha). Obszar ten odznacza się bardzo zróżnicowanym ukształtowaniem terenu. Rzeźba tego terenu jest bardzo urozmaicona i żywa. Ta typowo lessowa część gminy poprzecinana jest gęstą siecią wąwozów. Roztocze wznosi się wyraźnie ponad sąsiednie krainy. Wysokości względne osiągają przeważnie 70-120 m. Najwyższy punkt 333 m n.p.m. występuje na Roztoczu Zachodnim we wsi Kawęczyn, a najniższy 203 m n.p.m. na Padole Zamojskim w Bodaczowie.

Niewielki obszar, położony w południowej części gminy, należy do mezoregionu Roztocza Środkowego (1417,05 ha). Teren ten wyraźnie góruje nad Padolem Zamojskim. Różnice wysokości względnych są znacznie mniejsze niż na Roztoczu Zachodnim, około 30 metrów.

W centralnej części gminy Szczepieszyń występuje szeroka dolina rzeki Wieprz. Dzieli ona obszar gminy na część zachodnią i wschodnią. Jednocześnie stanowi granicę między Roztoczem Zachodnim a Roztoczem Środkowym.

Na terenie gminy Szczepieszyń występuje średnio wysoki wskaźnik bonitacji gleb (66,6 w skali 100 punktowej) oraz średnio wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (86,1 w skali 120 punktowej), źródło: Kern H., Budzyńska K., Gądor K., Hołowiński J., Zbysław B., Deputat T., 2024, Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. zamojskie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Powyższe wartości wskazują, iż na tym terenie występują korzystne warunki dla rozwoju produkcji rolniczej.

Rys. 4 Położenie gminy na tle podziału na mezoregiony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ
(<https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>)

Rys.5 Położenie gminy na tle podziału na makroregiony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ
(<https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>)

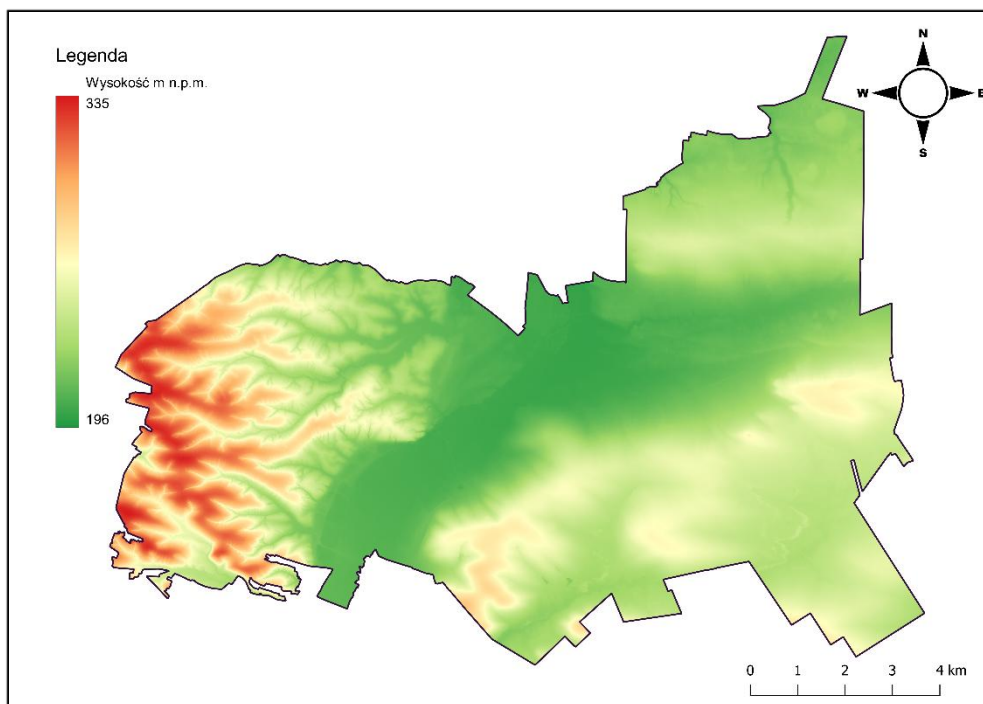
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

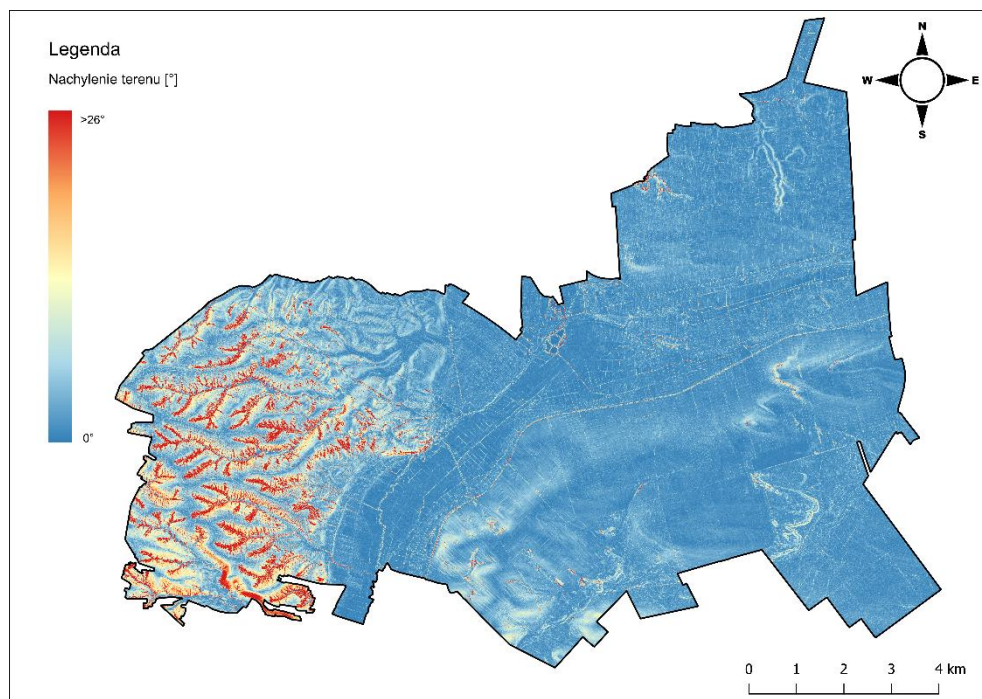
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 6 Rzeźba terenu gminy Szczepieszyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z NMT (geoportal.gov.pl)

Rys. 7 Nachylenie terenu gminy Szczepieszyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z NMT (geoportal.gov.pl)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.3 Budowa geologiczna i surowce naturalne

Na terenie gminy Szczecbrzeszyn największe znaczenie mają utwory mezozoiczne górnej kredy i utwory czwartorzędowe. Charakter tych utworów zdecydował o rozwoju rzeźby i pokrywy glebowej. Skały górnokredowe przykrywają starsze utwory ciągłą pokrywą o dużej miąższości (350-1400 metrów).

Wśród skał górnokredowych dominują zdecydowanie opoki i margle. Opoki są bardziej odporne na wietrzenie. Zawierają 30-70% węglanów i dużą domieszkę kwarcu. Charakteryzują się występowaniem krzemionki organogenicznej, tworzącej w warunkach naturalnych nierozpuszczalny szkielet. Skały te nie podlegają krasowieniu nawet wtedy, gdy zawierają ponad 80% węglanów. Kompleksy skalne, w których one przeważają budują obszary najwyżej wzniesione, wyróżniające się największymi wysokościami względnyymi, dochodzącymi do 120 metrów.

Średnio odporne skały, tzn. typowe margle zawierają zwykle 40-80% węglanów i 10-50% nierozpuszczalnych części drobnoziarnistych. Brak w nich odmian krzemionki tworzącej trwały szkielet. Dlatego też są one podatne na działania mechaniczne. Typowe margle występują najczęściej w przewarstwieniach z opokami marglistymi. Takie kompleksy skalne budują obszary niżej położone.

Skały kredowe wykazują silne spękania ciosowe. Spękania te nakładają się na starsze, paleozoiczne linie strukturalne. Do spękań tych nawiązują kierunki dolin. Na powierzchni skały górnokredowe wychodzą największymi płacami na Padole Zamojskim i Roztoczu Środkowym, w miejscowościach Brody Duże i Małe, Bodaczów, Niedzieliska, Niedzieliska Kolonia, Kąty I. Na skałach górnokredowych wykształciły się rędziny.

Dominującymi skałami występującymi na powierzchni są utwory czwartorzędowe a wśród nich peryglacjalne utwory pylaste i częściowo piaszczyste. Czwartorzędowe utwory pylaste przeważnie reprezentowane są przez lessy. Występują one w postaci oddzielnych płatów o różnej miąższości. Dominują lessy o znacznej miąższości (do kilku metrów) na Roztoczu Zachodnim. Lessy o niewielkiej miąższości występują na Padole Zamojskim.

Materiał lessowy jest produktem wietrzenia w warunkach pustynnych ciepłych lub zimnych peryglacjalnych. Na lessach wykształciły się dobre gleby, głównie w typie brunatnym.

W dolinach i ich sąsiedztwie występują piaski rzeczne terasów akumulacyjnych. Na piaskach niżej położonych, o stałe za wysokim poziomie wód gruntowych powstały czarne ziemie. Niewielkie powierzchnie zajmują pyły, gliny i iły.

W płaskim dnie doliny rzeki Wieprz i Świnki wykształciły się utwory organogeniczne. Są to głównie torfy torfowisk niskich. Powstały gleby torfowe i mułowotorfowe, zajęte głównie przez użytki zielone.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na terenie gminy Szczepieszyn znajdują się dwa udokumentowane złoża:

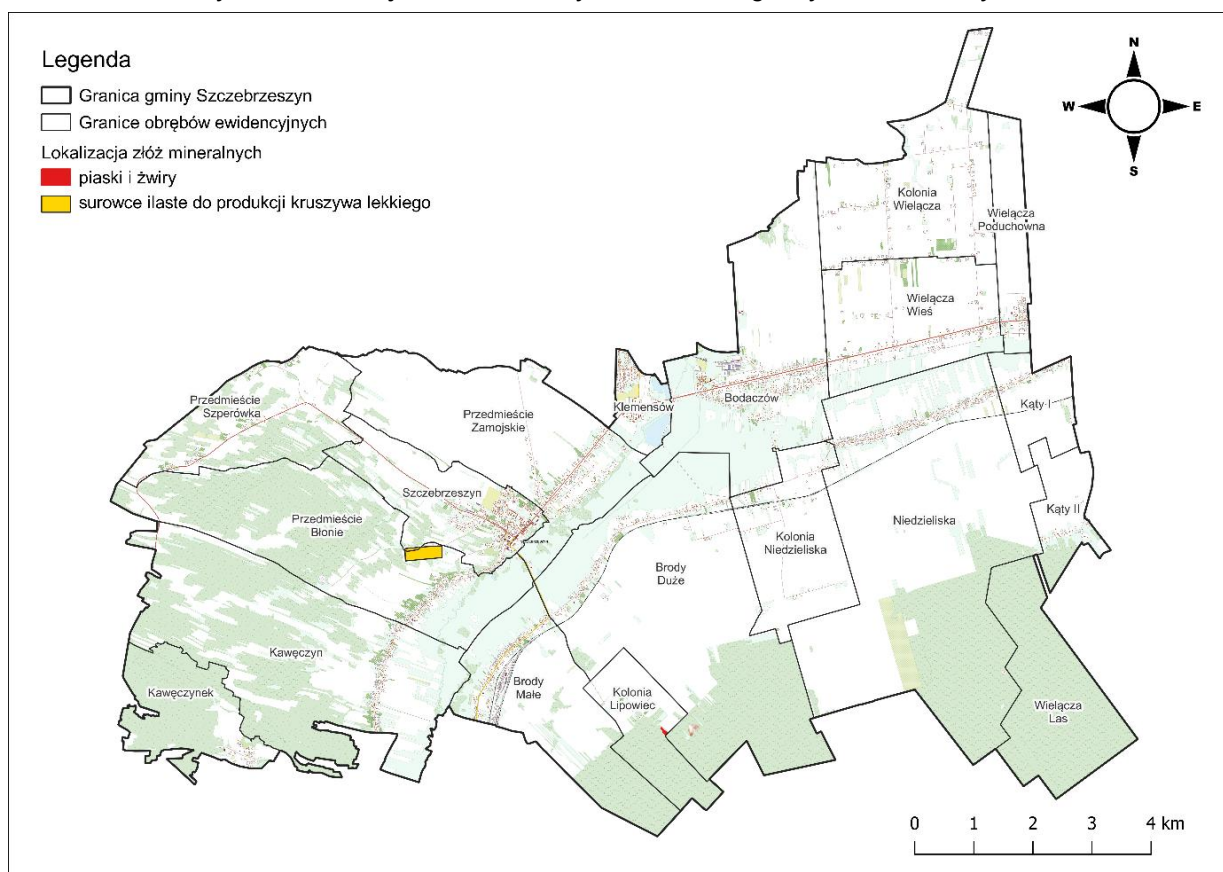
- złożo Szczepieszyn – złożo surowców ilastych do produkcji kruszywa lekkiego o powierzchni 13,3250 ha, które zostało wstępnie rozpoznane;
- Złożo Kol. Lipowiec – złożo piasków i żwirów o powierzchni 4 309 m², którego eksploatację już zakończono (Tabela 1).

Tabela 1 Zestawienie informacji na temat udokumentowanych złóż mineralnych w gminie Szczepieszyn

Kod w bazie Midas	Nazwa złoża	Kopalnia
IK1292	Szczepieszyn	Surowce ilaste d/p kruszywa lekkiego
KN7314	Kol. Lipowiec	piaski i żwiry

Źródło: opracowane na podstawie Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG-PIB)

Rys. 8 Lokalizacja złóż mineralnych na terenie gminy Szczepieszyn

Źródło: opracowane na podstawie Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG-PIB)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.4 Warunki klimatyczne

Klimat gminy Szczepieszyn kształtowany jest głównie pod wpływem mas powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. Średnia, wieloletnia roczna temperatura powietrza na poziomie rzeczywistym wynosi 7,2 stopnia Celsjusza. Miesiącem najcieplejszym jest lipiec -18,0 stopnia, najzimniejszym styczeń - 4,4 stopnia Celsjusza (Tabela 2).

Według danych wieloletnich, dni upalnych, z temperaturą powyżej 30 stopni jest 5, dni gorących z temperaturą powyżej 25 stopni jest około 40. Dni mroźnych tj. z temperaturą minimalną poniżej zera stopni jest około 120-130.

Okres wegetacyjny trwa średnio 213 dni. Średnia, wieloletnia suma opadów atmosferycznych wynosi 656 mm. W przebiegu rocznym dominują opady letnie. W lipcu i sierpniu średnia suma opadów atmosferycznych wynosi 88-90 mm. Najniższe opady miesięczne przypadają na miesiące zimowe. W grudniu, styczniu i marcu liczba opadów wynosi 32-35 mm. Liczba dni z opadem gradu to 3 dni, z opadem śniegu 40 dni ciągu roku. Niektóre dane klimatyczne przedstawiają się następująco:

Tabela 2 Dane klimatyczne dla gminy Szczepieszyn

Miesiące	Opady w mm	Temperatura °C	Wilgotność względna %
Styczeń	32	-4,4	86
Luty	38	-3,4	85
Marzec	33	0,7	82
Kwiecień	40	7,3	76
Maj	65	13,5	75
Czerwiec	80	16,5	75
Lipiec	88	18,0	76
Sierpień	90	17,2	78
Wrzesień	55	13,2	81
Październik	55	7,5	83
Listopad	45	2,4	88
Grudzień	35	-1,7	89

Źródło: opracowane na podstawie Aneksu do mapy glebowo - rolniczej, Gmina Szczepieszyn, Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Zamościu

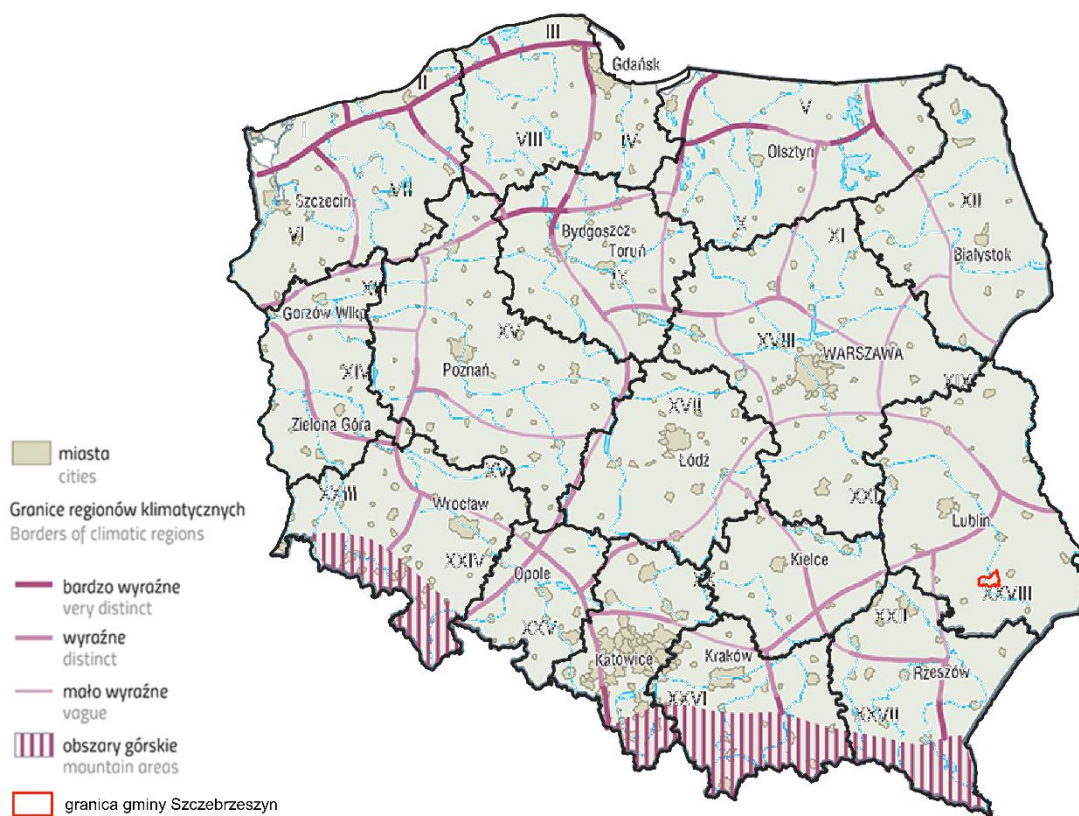
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 9 Położenie Gminy Szczepieszyn na tle regionalizacji klimatycznej Polski wg. A. Wosia

Źródło: Atlas obszarów wiejskich w Polsce, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN <https://wesolynalesnik.blogspot.com/2017/02/regionalizacje-przyrodnicze-polski> 18.html

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.5 Demografia gminy i ludność rolnicza

Liczba ludności w gminie Szczepieszyn, według stanu na dzień 30.04.2025 r. wynosi 10517 mieszkańców. Kobiet jest 5445 a mężczyzn 5072. Najwięcej osób zamieszkuje w Szczepieszynie – 2459 mieszkańców i Bodaczowie – 1834 osób. Najmniej w Kolonii – Lipowiec - 11 mieszkańców, Kątach Drugich – 60 oraz Kawęczynku – 62.

Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 130 osób/km² (Tabela 3). Największa gęstość zaludnienia jest w miejscowości Klemensów – 712 osoby/km² oraz w Szczepieszynie – 581 osoby/km². Najniższa gęstość zaludnienia jest w miejscowości Kolonia Lipowiec – 4 osoby/km², Kawęczyn – 18 osób/km², Kawęczyn – 28 osób/km².

Tabela 3 Liczba ludności – pobyt stały

Lp.	Obręb	Pow. obrębu (ha)	Udział w pow. gminy (%)	Liczba sołectw	Ludność ogółem	Udział w ludności gminy (%)	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Klemensów	123,26	1,0	1	878	8,3	712
2	Przedmieście Zamojskie	875,88	7,1	1	730	6,9	83
3	Przedmieście Błonie	983,68	8,0	1	430	4,1	44
4	Przedmieście Szperówka	505,54	4,1	1	167	1,6	33
5	Szczepieszyn	423,49	3,4	1	2459	23,4	581
6	Bodaczów	870,76	7,1	1	1834	17,4	211
7	Brody Duże	1427,03	11,6	1	515	4,9	36
8	Brody Małe	599,99	4,9	1	536	5,1	89
9	Kawęczyn	1295,68	10,5	1	361	3,4	28
10	Kawęczynek	349,08	2,8	1	62	0,6	18
11	Kąty II	184,23	1,5	1	60	0,6	33
12	Kąty I	195,61	1,6	1	198	1,9	101
13	Kolonia Lipowiec	258,59	2,1	1	11	0,1	4
14	Niedzieliska	1849,06	15,0	1	832	7,9	45
15	Kolonia Niedzieliska	441,12	3,6	1	166	1,6	38
16	Wielęcza Wieś	567,60	4,6	1	614	5,8	108
17	Wielęcza Las	506,37	4,1	1	-	-	-
18	Kolonia Wielęcza	678,08	5,5	1	466	4,4	69
19	Wielęcza Poduchowna	214,01	1,7	1	198	1,9	93
Gmina ogółem		12350,06	100	19	10517	100	852

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szczepieszyn oraz danych EGİB

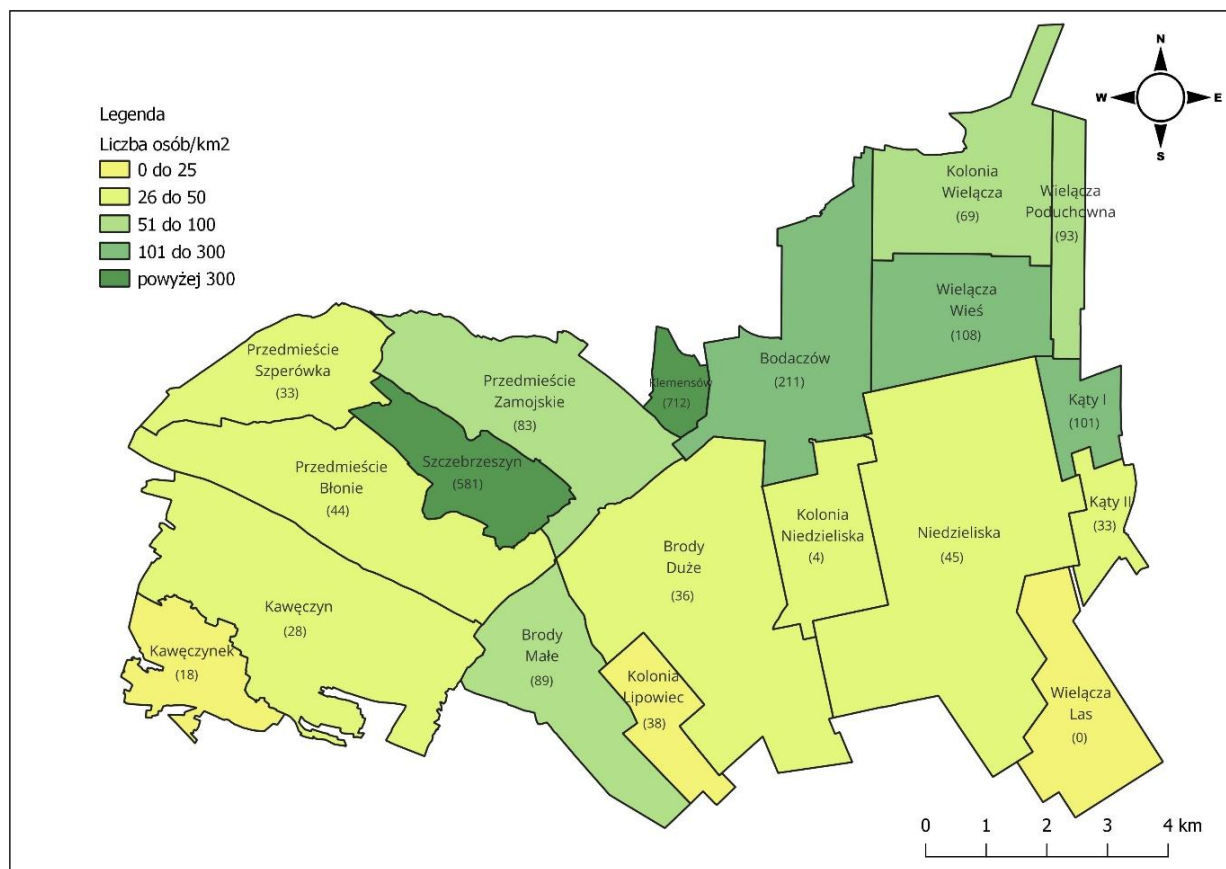
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 10 Gęstość zaludnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szczepieszyn

Struktura wiekowa przedstawia się następująco: w wieku do 17 lat jest 1525 osób (14,50% populacji), w tym 745 kobiet i 780 mężczyzn, w wieku produkcyjnym, tj. od 18 do 60 lat jest 6353 osób (60,41% wszystkich mieszkańców), w tym 2952 kobiet i 3401 mężczyzn, w wieku powyżej 60 lat mieszka w gminie 2639 osoby (25,09% ogółu mieszkańców gminy). Przewagę mają kobiety - 6608 osób nad mężczyznami - 6114 osób. Najwięcej młodych osób jest w Szczepieszynie - 633 i Bodaczowie - 264, najmniej w Kawęczynku - 6 i Kątach II - 7. (Tabela 4). Społeczeństwo gminy jest stosunkowo młode, około 60% stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Z uwagi na pozytywny wskaźnik, warto podjąć działania, które pozwolą zatrzymać młodych ludzi w gminie.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

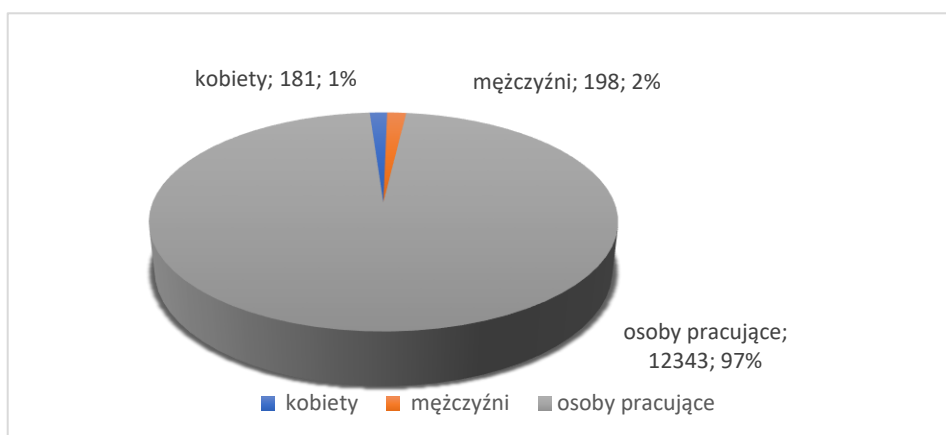
Tabela 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym

L.p.	Obręb	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
5	Miasto Szczepieszyń*	322	311	1299	1469	835	428
6	Bodaczów	132	132	537	610	295	128
7	Brody Duże	41	39	139	168	81	47
8	Brody Małe	44	48	140	165	85	54
9	Kawęczyn	20	25	109	108	58	41
10	Kawęczyn	3	3	15	21	14	6
11	Kąty II	4	3	14	22	11	6
12	Kąty I	13	19	52	71	31	12
13	Kolonia Lipowiec	-	-	2	6	1	2
14	Niedzieliska	68	77	247	279	111	50
15	Kolonia Niedzieliska	17	17	48	58	18	8
16	Wielęcza Wieś	43	47	169	193	104	58
17	Wielęcza Las	-	-	-	-	-	-
18	Kolonia Wielęcza	24	40	131	169	72	30
19	Wielęcza Poduchowna	14	19	50	62	32	21
	Razem	745	780	2952	3401	1748	891

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szczepieszyń

Według stanu na dzień 31 grudzień 2024 liczba bezrobotnych w gminie to 379 osoby, w tym 181 kobiety i 198 mężczyzn. Liczba ta w ostatnich latach nieznacznie maleje. Na dzień 31 grudnia 2023 były 380 osoby bezrobotne a na koniec 2022 roku osób tych było 392. Procentowa liczba bezrobotnych kobiet oraz mężczyzn wynosi 5% w stosunku do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w gminie (Tabela 5).

Wykres 1 Osoby bezrobotne w gminie Szczepieszyń

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 5 Osoby bezrobotne w gminie Szczepieszyn

Lp.	Obręb	Płeć	stan na 31.12.2022 r.	stan na 31.12.2023 r.	stan na 31.12.2024 r.
1	Bodaczów	kobiety	39	38	28
		mężczyźni	47	41	42
2	Brody Duże	kobiety	7	12	8
		mężczyźni	12	10	7
3	Brody Małe	kobiety	10	8	6
		mężczyźni	8	4	10
4	Kawęczyn	kobiety	3	3	4
		mężczyźni	5	7	5
5	Kawęczynek	kobiety	0	0	0
		mężczyźni	1	0	0
6	Kąty II	kobiety	0	1	1
		mężczyźni	3	3	3
7	Kąty I	kobiety	3	4	5
		mężczyźni	4	6	11
8	Kolonja Lipowiec	kobiety	0	0	0
		mężczyźni	1	1	0
9	Niedzieliska	kobiety	16	14	15
		mężczyźni	12	13	2
10	Kolonja Niedzieliska	kobiety	1	3	3
		mężczyźni	2	2	13
11	Wielącza Wieś	kobiety	7	7	10
		mężczyźni	8	6	5
12	Wielącza Las	kobiety	0	0	0
		mężczyźni	0	0	0
13	Kolonja Wielącza	kobiety	4	3	3
		mężczyźni	5	8	10
14	Wielącza Poduchowna	kobiety	3	3	3
		mężczyźni	1	2	1
15	Miasto Szczepieszyn*	kobiety	100	101	95
		mężczyźni	90	80	89
16	Gmina	Razem	392	380	379

Źródło: opracowanie na podstawie danych z PUP w Zamościu

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

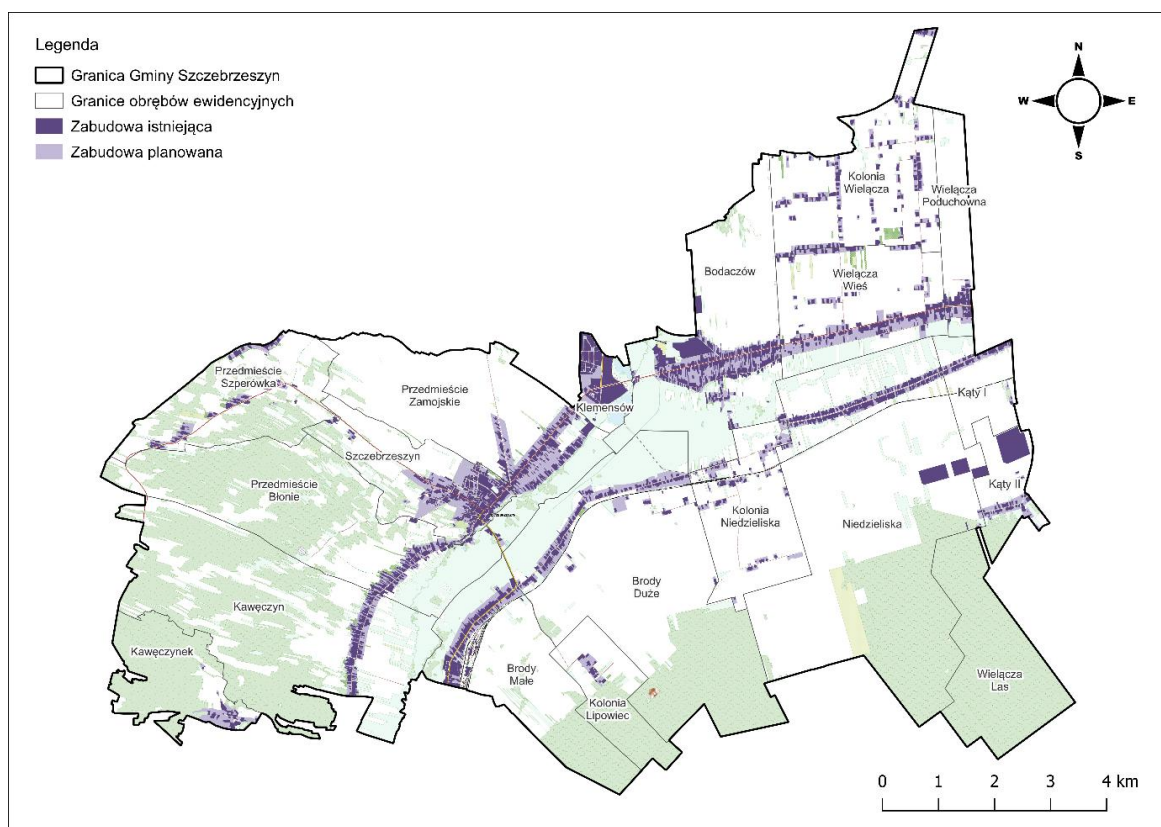
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.6 Tereny zabudowane

Zabudowa w miejscowościach gminy Szczepieszyn zlokalizowana jest głównie wzdłuż głównych dróg komunikacyjnych. Ulicowy rodzaj zabudowy występuje w większości obrębów: Kątach Pierwszych, Kątach Drugich, Niedzieliskach, Brodach Dużych, Brodach Małych, Przedmieściu Zamojskim, Przedmieściu Błoniu i Kawęczynie. Zwarta zabudowa występuje w centrum Szczepieszyna i w Klemensowie. W Bodaczowie typem zabudowy jest widlica. Najbardziej rozproszona zabudowa występuje w Kolonii Wielączy i Kolonii Niedzieliskach. Poza ścisłym centrum miasta Szczepieszyna i osiedla w Klemensowie w gminie dominuje zabudowa siedliskowa. Powierzchnia zabudowy na terenie gminy wynosi około 571 ha. Największą powierzchnię tereny zabudowane zajmują w Bodaczowie i Szczepieszynie. W obrębie Wielącza Las zabudowa nie występuje.

Ze względu na bardzo mały obszar objęty Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego warunki i zasady zagospodarowania terenu określają decyzje o warunkach zabudowy. Nowoprojektowane budynki planowane są jako uzupełnienie istniejącej zabudowy. Zasięgi planowanej zabudowy określono na podstawie projektu Planu Ogólnego Gminy. Obszar tej zabudowy jest niezbędnym kompromisem pomiędzy potrzebą określenia zasięgu nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, a ochroną najcenniejszych gruntów rolnych.

Rys. 11 Zabudowa gminy Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy EGiB, SUIKZP oraz Projektu Planu Ogólnego

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.7 Istniejące opracowania planistyczne

Na obszarze gminy Szczepieszyn głównym opracowaniem planistycznym jest uchwalone w 2009 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczepieszyn. W celu aktualizacji do dokumentu zostały wprowadzone niezbędne zmiany, polegające na aktualizacji treści planu. Studium określa kierunki rozwoju oraz podstawowe funkcje miasta i gminy. W obszarze miejskim zcentralizowana zostaje administracja, usługi publiczne, oświata, ochrona zdrowia, obiekty turystyczne i usługi komercyjne. Miasto pełni funkcje z zakresu obsługi produkcji rolniczej, przemysłu i rzemiosła wytwórczego oraz mieszkalnictwa. Gmina Szczepieszyn pełni głównie funkcję rolniczą oraz obsługę z nią związaną. Poza rolnictwem na obszarach wiejskich dopuszcza się także przemysł i rzemiosło wytwórcze, wypoczynek i turystykę, usługi, obsługę ruchu drogowego i kolejowego oraz mieszkalnictwo. SUIKZP uwzględniając uwarunkowania przyrodnicze, historyczno-kulturowe, zagospodarowanie i projektowane funkcje obszaru wprowadza podział gminy na cztery strefy.

- A– Strefa Miejska
- B- Strefa Północna
- C- Strefa Południowa
- D- Strefa Równiny Zachodniej

Każda ze stref oznaczona została wielką literą. Strefy podzielone są na obszary, oznaczone cyfrą rzymską. Obszary dzielą się kolejno na konkretne tereny, oznaczone cyfrą arabską. Podział przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 6 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczepieszyn											
Strefa A			Strefa B		Strefa C				Strefa D		
A-I	A-II	A-III	B-I	B-II	C-I	C-II	C-III	C-IV	D-I	D-II	D-III
A-I-1	A-II-1	A-III-1	B-I-1	B-II-1	C-I-1	C-II-1	C-III-1	C-IV-1	D-I-1	D-II-1	D-III-1
A-I-2	A-II-2	A-III-2	B-I-2	B-II-2	C-I-2	C-II-2	C-III-2	C-IV-2	D-I-2	D-II-2	D-III-2
A-I-3	A-II-3		B-I-3	B-II-3	C-I-3	C-II-3	C-III-3			D-II-3	
A-I-4	A-II-4		B-I-4	B-II-4		C-II-4	C-III-4				
A-I-5			B-I-5			C-II-5	C-III-5				
A-I-6			B-I-6								
			B-I-7								
			B-I-8								
			B-I-9								
			B-I-10								
			B-I-11								

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczepieszyn

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

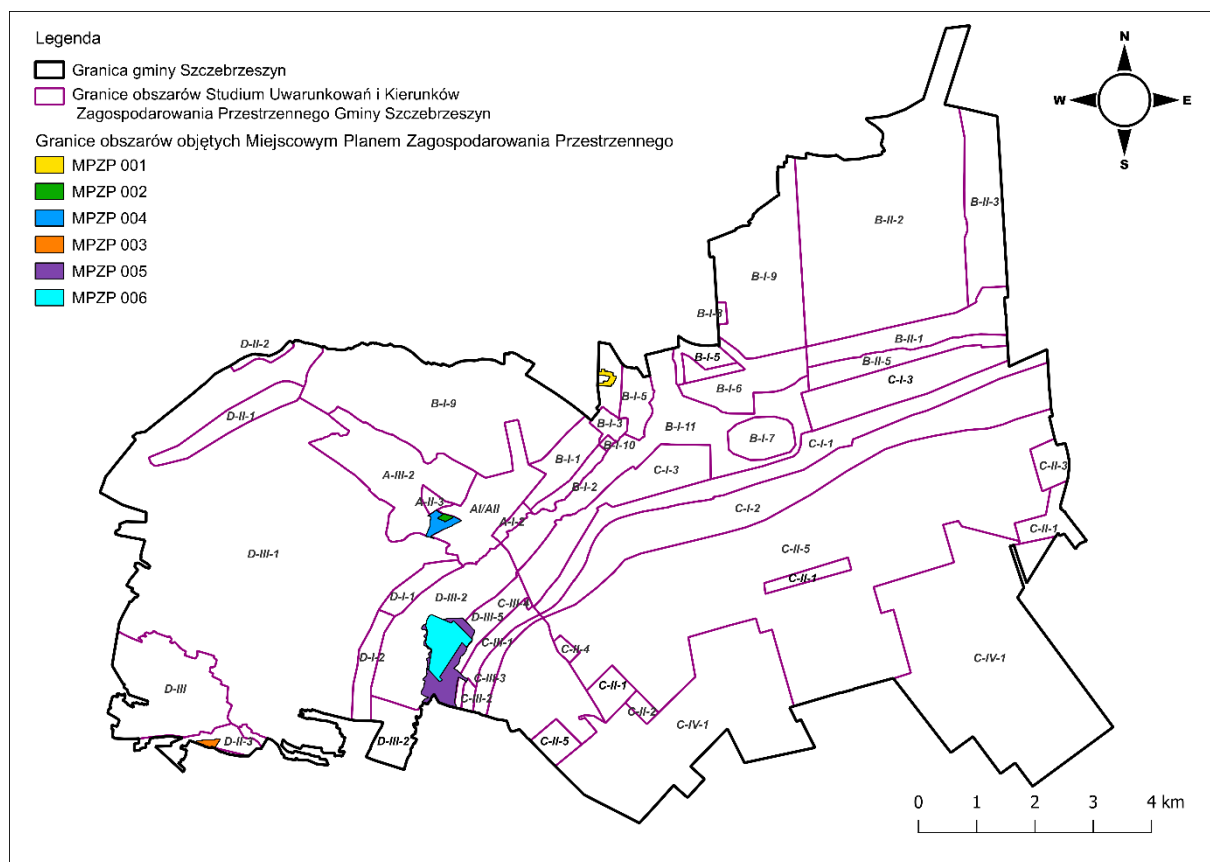
W Gminie obowiązuje łącznie sześć Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego obejmujących obszar 163 ha. Plany zostały uchwalone aby zmienić przeznaczenie gruntów zawartych w Studium. Poniżej krótko opisano założenia zawarte w poszczególnych planach.

- **MPZP 001-** wprowadzony Uchwałą XXIII/158/2000 z dnia 28.09.2000 r. Obejmuje południowe tereny zabudowy Osiedla Klemensów. Określone zostały warunki podziału działek, ich zabudowy i zagospodarowania. Wyznaczono podstawowe przeznaczenie terenów pod mieszkalnictwo jednorodzinne.
- **MPZP 002-** przyjęty Uchwałą XXIII/159/2000 z dnia 28.09.2000 r. Przedmiotem planu jest ustalenie warunków podziału terenu na działki, wytycznych ich zabudowy, zagospodarowania i uzbrojenia. Obszarem opracowania jest osiedle „Klinowa” w granicach 5 działek ewidencyjnych. Tereny zostały przeznaczone pod mieszkalnictwo.
- **MPZP 003-** na podstawie Uchwały XVI/89/07 z dnia 27.12.2007 r. uchwalono tereny przeznaczone pod agroturystykę w Kawęczynku. Plan uchwalony został dla 3 działek ewidencyjnych, na których zaplanowano min. miejsce na pole namiotowe, pensjonat, tereny sportowe i agroturystkę.
- **MPZP 004-** uchwalony dnia 25.07.2008 r. na podstawie Uchwały XXIII/130/08. Obejmuje zasięgiem obszar ulic Klinowej i Gorajskiej w mieście Szczepieszyń. Jest to rozszerzenie MPZP 002 i określa warunki planowanej budowy mieszkaniowej i terenów komunikacyjnych.
- **MPZP 005-** wprowadzony Uchwałą XLIII/244/10 z dnia 26.03.2010 r. obejmuje część gruntów w Brodach Małych. Przedmiotem jest zaplanowanie zbiornika wodnego wraz z otaczającą go infrastrukturą techniczną.
- **MPZP 006-** przyjęty Uchwałą XVII/241/2021 z dnia 24.02.2021 r. zawiera wytyczne dotyczące planowanej lokalizacji i warunków budowy zbiornika wodnego w Brodach Małych. Plan jest rozwinięciem MPZP 005.

Dnia 27.03.2024 roku Rada Miejska przyjęła Uchwałę XXXIX/478/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Szczepieszyń. Plan obejmować będzie swoim zasięgiem obszar całej gminy.

Granice terenów określonych przez Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczepieszyń oraz objętych Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego przedstawiono na poniższej mapie.

Rys. 12 Opracowania planistyczne w gminie Szczepleszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPZP i SUIKZP

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2. GOSPODARKA GRUNTAMI

2.2.1 Struktura użytkowania gruntów

Użytki rolne zajmują w gminie Szczepieszyn powierzchnię 8725,06 ha co stanowi 70,6% ogólnej powierzchni gminy. Wśród gruntów rolnych dominują grunty orne. Występują one na powierzchni 6615,68 ha. Jest to 75,5% powierzchni gruntów rolnych i 53,6% ogólnej powierzchni gminy.

Użytki zielone (łąki i pastwiska) położone są na obszarze 1124,07 ha co stanowi 9,1% powierzchni obszaru gminy Szczepieszyn i 12,9% powierzchni użytków rolnych. Zlokalizowane są głównie w dolinie Wieprza. Największe powierzchnie zajmują w Brodach Dużych – 190,61 ha, Bodaczowie – 167,59 ha, Kawęczynie – 148,76 ha i Niedzieliskach – 148,56 ha.

Lasy zajmują powierzchnię 2853,89 ha co stanowi 23,1% ogólnej powierzchni gminy. Największy procentowy udział lasów do powierzchni ogólnej obrębu występuje w miejscowościach: Wielęcza Las – 98,8%, Kawęczynek – 73,5%.

Grunty zabudowane (Br, B, Ba, Bi, Bz i Bp) zlokalizowane są na powierzchni 665,88 ha co stanowi 5,4% powierzchni gminy Szczepieszyn.

Drogi zajmują powierzchnię 352,53 ha – 2,9% powierzchni gminy. Są to drogi krajowe, powiatowe i gminne oraz osób prywatnych.

Grunty pod wodami (Wsr, Ws, Wp i W) zajmują powierzchnię 57,33 ha (0,5%). W tej kategorii użytków największą powierzchnię stanowią rowy melioracyjne – 36,83 ha.

Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe zlokalizowane są na powierzchni 3,77 ha. Największą powierzchnię zajmują w miejscowości Szczepieszyn – 1,48 ha.

W oparciu o dane charakteryzujące strukturę użytkowania gruntów określono typy użytkowania ziemi:

- rolny, w obrębach Klemensów, Przedmieście Zamojskie, Szczepieszyn, Bodaczów, Kąty I, Kolonia Niedzieliska, Wielęcza Wieś, Kolonia Wielęcza i Wielęcza Poduchowna,
- rolny z udziałem leśnego obejmujący miejscowości: Przedmieście Szperówka, Brody Duże, Brody Małe, Niedzieliska,
- leśno-rolny, w obrębach: Przedmieście Błonie, Kawęczyn, Kąty II, Kolonia Lipowiec,
- leśny, w obrębach: Kawęczynek, Wielęcza Las.

L.p.	Struktura użytkowania gruntów			Klemensów		Przedmieście Zamojskie		Przedmieście Błonie		Przedmieście Szperówka		Szczębrzeszyn		Bodaczów	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.			3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1	Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	10,5955	8,6	660,9807	75,5	314,5566	32,0	298,2721	59,0	289,6273	68,4	539,0916	61,9
2			łąki	6,9629	5,6	103,9464	11,9	120,6462	12,3	-	-	-	-	163,4919	18,8
3			pastwiska	4,7827	3,9	2,9478	0,3	0,5955	0,1	2,5500	0,5	3,9767	0,9	4,0997	0,5
4			sady	-	-	2,0427	0,2	-	-	-	-	5,5224	1,3	-	-
5			grunty rolne zabudowane	1,7510	1,4	37,9981	4,3	18,7339	1,9	15,6746	3,1	18,2606	4,3	66,0350	7,6
6			grunty pod stawami	-	-	0,1711	0,0	0,4840	0,0	-	-	-	-	0,0302	0,0
7			grunty pod rowami	0,2812	0,2	3,8906	0,4	3,3722	0,3	-	-	0,1500	0,0	6,0502	0,7
8			grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	1,1644	0,9	22,1715	2,5	125,4939	12,8	46,7639	9,3	0,1817	0,0	19,6529	2,3
9		Razem użytki rolne		25,5377	20,7	834,1489	95,2	583,8823	59,4	363,2606	71,9	317,7187	75,1	798,4515	91,7
10		Nieużytki		8,6254	7,0	2,8380	0,3	3,9793	0,4	0,3611	0,1	0,8434	0,2	11,8768	1,4
11	Razem grunty rolne			34,1631	27,7	836,9869	95,6	587,8616	59,8	363,6217	71,9	318,5621	75,3	810,3283	93,1
12	Grunty leśne	las		-	-	2,2586	0,3	359,8249	36,6	118,1908	23,4	21,7171	5,1	-	-
13		grunty zadrzewione i zakrzewione		-	-	0,2220	0,0	-	-	0,0477	0,0	3,8805	0,9	-	-
14	Razem grunty leśne			-	-	2,4806	0,3	359,8249	36,6	118,2385	23,4	25,5976	6,0	-	-
15	Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		24,6994	20,0	3,5994	0,4	2,6179	0,3	0,5043	0,1	26,0460	6,2	3,0701	0,4
16		tereny przemysłowe		47,4772	38,5	1,9243	0,2	-	-	-	-	0,4354	0,1	25,6342	2,9
17		zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy		2,8948	2,3	0,0261	0,0	-	-	-	-	0,3479	0,1	0,0126	0,0
18		inne tereny zabudowane		0,3648	0,3	6,0882	0,7	2,7097	0,3	0,1255	0,0	19,0360	4,5	8,0912	0,9
19		tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		0,6810	0,6	0,3448	0,0	0,0308	0,0	-	-	1,4765	0,3	-	-
20		tereny komunikacyjne	drogi	10,6567	8,6	21,2755	2,4	25,0123	2,5	14,1237	2,8	25,5174	6,0	18,2303	2,1
21			tereny kolejowe	0,3135	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2350	0,3
22		inne tereny komunikacyjne		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23		grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych		0,0388	0,0	-	-	2,9553	0,3	8,9250	1,8	3,4696	0,8	-	-
24		Użytki kopalne		-	-	-	-	-	-	-	-	0,1626	0,0	-	-
25	Razem grunty zabudowane i zurbanizowane			87,1262	70,7	33,2583	3,8	33,3260	3,4	23,6785	4,7	76,3288	18,0	57,2734	6,6
26	Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27		grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		1,9690	1,6	3,1582	0,4	2,0666	0,2	-	-	1,9556	0,5	3,1626	0,4
28	Razem grunty pod wodami			1,9690	1,6	3,1582	0,4	2,0666	0,2	-	-	-	0,5	3,1626	0,4
29	Tereny różne			-	-	-	-	0,6034	0,1	-	-	0,6940	0,2	-	-
30	Ogółem			123,2583	100	875,8840	100	983,6825	100	505,5387	100	423,4893	100	870,7643	100
31	Typy użytkowania ziemi			rolny		rolny		leśno-rolny		rolny z udziałem leśnego		rolny		rolny	

L.p.	Struktura użytkowania gruntów			Brody Duże		Brody Małe		Kawęczyn		Kawęczynek		Kąty II		Kąty I	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
15.	16.			17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
1	Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	704,1140	49,3	280,1063	46,7	445,8813	34,4	50,5968	14,5	116,2990	63,1	154,6882	79,1
2			łąki	189,9518	13,3	76,6362	12,8	148,7550	11,5	-	-	-	-	17,7259	9,1
3			pastwiska	0,6532	0,0	1,3680	0,2	-	-	6,4403	1,8	-	-	0,4866	0,2
4			sady	3,4943	0,2	0,1400	0,0	0,4303	0,0	0,2214	0,1	0,2600	0,1	0,2800	0,1
5			grunty rolne zabudowane	30,1688	2,1	24,2053	4,0	24,1678	1,9	7,1121	2,0	6,7653	3,7	10,1977	5,2
6			grunty pod stawami	0,1876	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7			grunty pod rowami	7,2546	0,5	1,8101	0,3	1,7691	0,1	-	-	-	-	0,1100	0,1
8			grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	37,4528	2,6	15,2349	2,5	166,7496	12,9	20,1196	5,8	16,2073	8,8	2,7999	1,4
9		Razem użytki rolne		973,2771	68,2	399,5008	66,6	787,7531	60,8	84,4902	24,2	139,5316	75,7	186,2883	95,2
10	Nieużytki		0,7731	0,1	0,8009	0,1	0,1421	0,0	-	-	-	-	0,1911	0,1	
11	Razem grunty rolne			974,0502	68,3	400,3017	66,7	787,8952	60,8	84,4902	24,2	139,5316	75,7	186,4794	95,3
12	Grunty leśne	las		382,3587	26,8	146,3061	24,4	471,1331	36,4	256,4498	73,5	15,0648	8,2	-	-
13		grunty zadrzewione i zakrzewione		-	-	0,1869	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Razem grunty leśne			382,3587	26,8	146,4930	24,4	471,1331	36,4	256,4498	73,5	15,0648	8,2	-	-
15	Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		0,9442	0,1	0,2771	0,0	-	-	0,0292	0,0	0,1100	0,1	-	-
16		tereny przemysłowe		-	-	4,8719	0,8	-	-	-	-	26,0002	14,1	-	-
17		zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy		0,0164	0,0	0,4596	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
18		inne tereny zabudowane		0,3800	0,0	3,5757	0,6	0,2283	0,0	0,5028	0,1	0,3175	0,2	0,0700	0,0
19		tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		-	-	0,9639	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-
20		tereny komunikacyjne	drogi	47,8392	3,4	9,6336	1,6	32,7173	2,5	7,3077	2,1	3,2073	1,7	3,8427	2,0
21			tereny kolejowe	18,2602	1,3	32,1151	5,4	-	-	-	-	-	-	5,2146	2,7
22		inne tereny komunikacyjne		-	-	0,2720	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
23		grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych		-	-	-	-	0,8991	0,1	-	-	-	-	-	-
24		Użytki kopalne		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Razem grunty zabudowane i zurbanizowane			67,4400	4,7	52,1689	8,7	33,8447	2,6	7,8397	2,2	29,6350	16,1	9,1273	4,7
26	Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		-	-	-	-	-	-	0,2959	0,1	-	-	-	-
27		grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		3,1798	0,0	1,0281	0,2	2,8024	0,2	-	-	-	-	-	-
28	Razem grunty pod wodami			3,1798	0,2	1,0281	0,2	2,8024	0,2	0,2959	0,1	-	-	-	-
29	Tereny różne			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Ogółem			1427,0287	100	599,9917	100	1295,6754	100	349,0756	100	184,2314	100	195,6067	100
31	Typy użytkowania ziemi			rolny z udziałem leśnego		rolny z udziałem leśnego		leśno-rolny		leśny		leśno-rolny		rolny	

L.p.	Struktura użytkowania gruntów			Kolonia Lipowiec		Niedzieliska		Kolonia Niedzieliska		Wielącza Wieś		Wielącza Las		Kolonia Wielącza		Wielącza Poduchowna		Razem Gmina		
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
29.	30.			31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	
1	Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	111,7993	43,2	1080,3546	58,4	376,5957	85,4	418,6077	73,8	-	-	591,1381	90,4	172,3773	80,5	6615,6821	53,6	
2			łąki	-	-	141,5455	7,7	14,9800	3,4	75,8886	13,4	-	-	14,9590	2,3	10,9954	5,1	1086,6734	8,8	
3			pastwiska	0,2532	0,1	7,0118	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2292	1,0	37,3947	0,3	
4			sady	0,8219	0,3	0,9792	0,1	2,3486	0,5	6,1954	1,1	-	-	7,5978	1,2	0,2398	0,1	30,5738	0,2	
5			grunty rolne zabudowane	3,9536	1,5	36,2617	2,0	13,2784	3,0	43,2250	7,6	-	-	42,3647	6,5	11,1200	5,2	411,2736	3,3	
6			grunty pod stawami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,8729	0,0
7			grunty pod rowami	-	-	4,4468	0,2	1,0144	0,2	2,5279	0,4	-	-	3,7489	0,6	0,4112	0,2	36,8372	0,3	
8			grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	8,9205	3,4	11,1218	0,6	5,3896	1,2	1,2249	0,2	-	-	4,6602	0,7	0,4396	0,2	505,7490	4,1	
9		Razem użytki rolne		125,7485	48,6	1281,7214	69,3	413,6067	93,8	547,6695	96,5	-	-	664,4687	101,7	197,8125	92,4	8725,0567	70,6	
10	Nieużytki		0,2761	0,1	6,1590	0,3	0,0883	0,0	0,1415	0,0	-	-	0,1076	0,0	1,4324	0,7	38,6361	0,3		
11	Razem grunty rolne			126,0246	48,7	1287,8804	69,7	413,6950	93,8	547,8110	96,5	-	-	664,5763	101,7	199,2449	93,1	8763,6928	71,0	
12	Grunty leśne	las		125,5464	48,6	453,5498	24,5	-	-	-	-	501,4910	98,8	-	-	-	-	2853,8911	23,1	
13		grunty zadrzewione i zakrzewione		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,3371	0,0	
14	Razem grunty leśne			125,5464	48,6	453,5498	24,5	-	-	-	-	501,4910	98,8	-	-	-	-	2858,2282	23,1	
15	Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		-	-	0,3820	0,0	0,0800	0,0	0,7375	0,1	-	-	-	-	0,4083	0,2	63,5054	0,5	
16		tereny przemysłowe		-	-	25,1803	1,4	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2627	0,1	131,7862	1,1	
17		zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy		-	-	0,0244	0,0	-	-	0,0200	0,0	-	-	-	-	0,0284	0,0	3,8302	0,0	
18		inne tereny zabudowane		-	-	1,1284	0,1	0,0100	0,0	1,9386	0,3	-	-	0,6400	0,1	6,5135	3,0	51,7202	0,4	
19		tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		-	-	0,2723	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,7693	0,0	
20		tereny komunikacyjne	drogi	7,0179	2,7	66,0309	3,6	16,7227	3,8	17,0947	3,0	5,8758	1,2	12,8639	2,0	7,5554	3,5	352,5250	2,9	
21			tereny kolejowe	-	-	14,6133	0,8	10,6100	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	83,3617	0,7	
22		inne tereny komunikacyjne		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2720	0,0	
23		grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,2878	0,1	
24		użytki kopalne		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1626	-	
25	Razem grunty zabudowane i zurbanizowane			7,0179	2,7	107,6316	5,8	27,4227	6,2	19,7908	3,5	5,8758	1,2	13,5039	2,1	14,7683	6,9	707,2204	5,7	
26	Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2959	0,0	
27		grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19,3223	0,2	
28	Razem grunty pod wodami			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19,6182	0,2	
29	Tereny różne			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2974	0,0	
30	Ogółem			258,5889	100	1849,0618	100	441,1177	100	567,6018	100	507,3668	100	678,0802	100	214,0132	-	12350,06	100	
31	Typy użytkowania ziemi			leśno - rolny		rolny z udziałem leśnego		rolny		rolny		leśny		rolny		rolny		-		

Tabela 7 Struktura użytkowania gruntów, źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

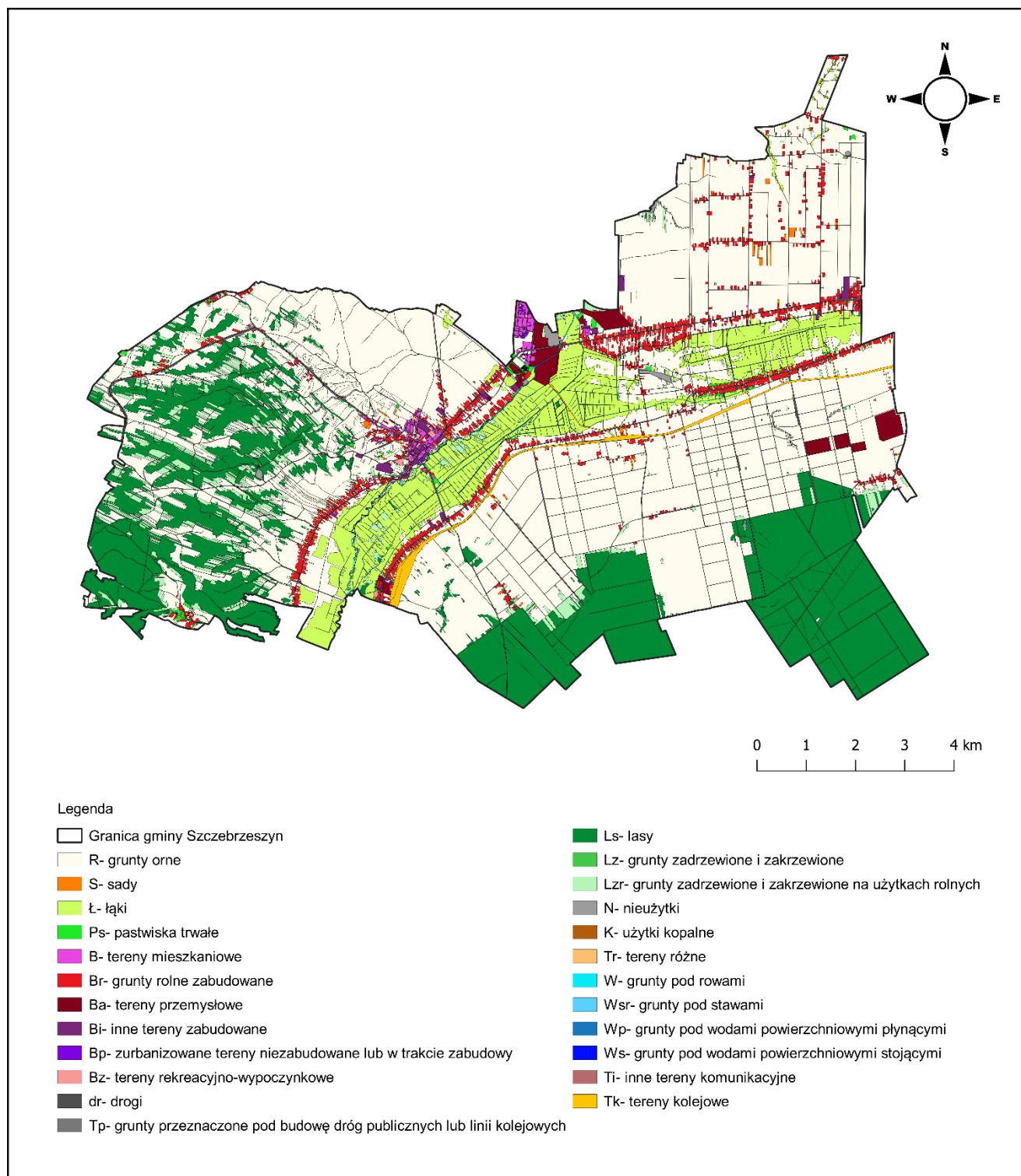
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 13 Struktura użytkowania gruntów w gminie Szczepleszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

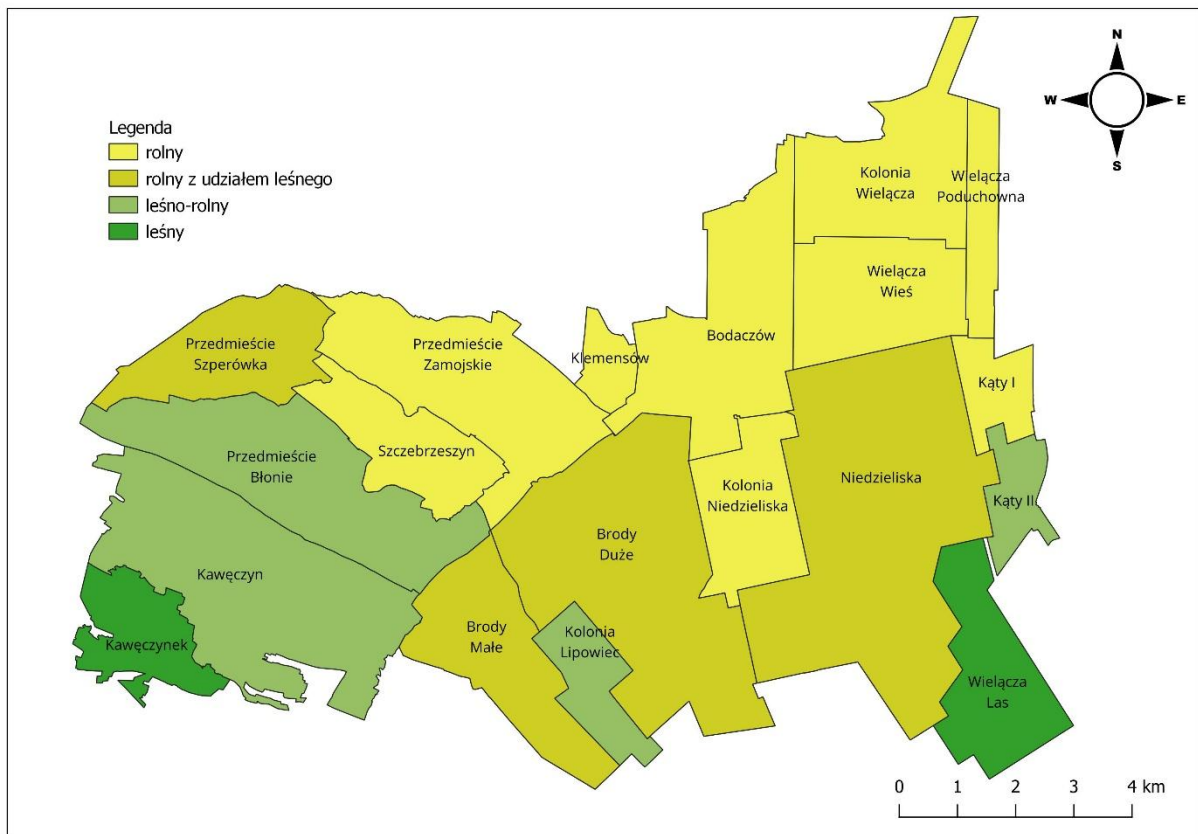
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 14 Typy użytkowania ziemi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

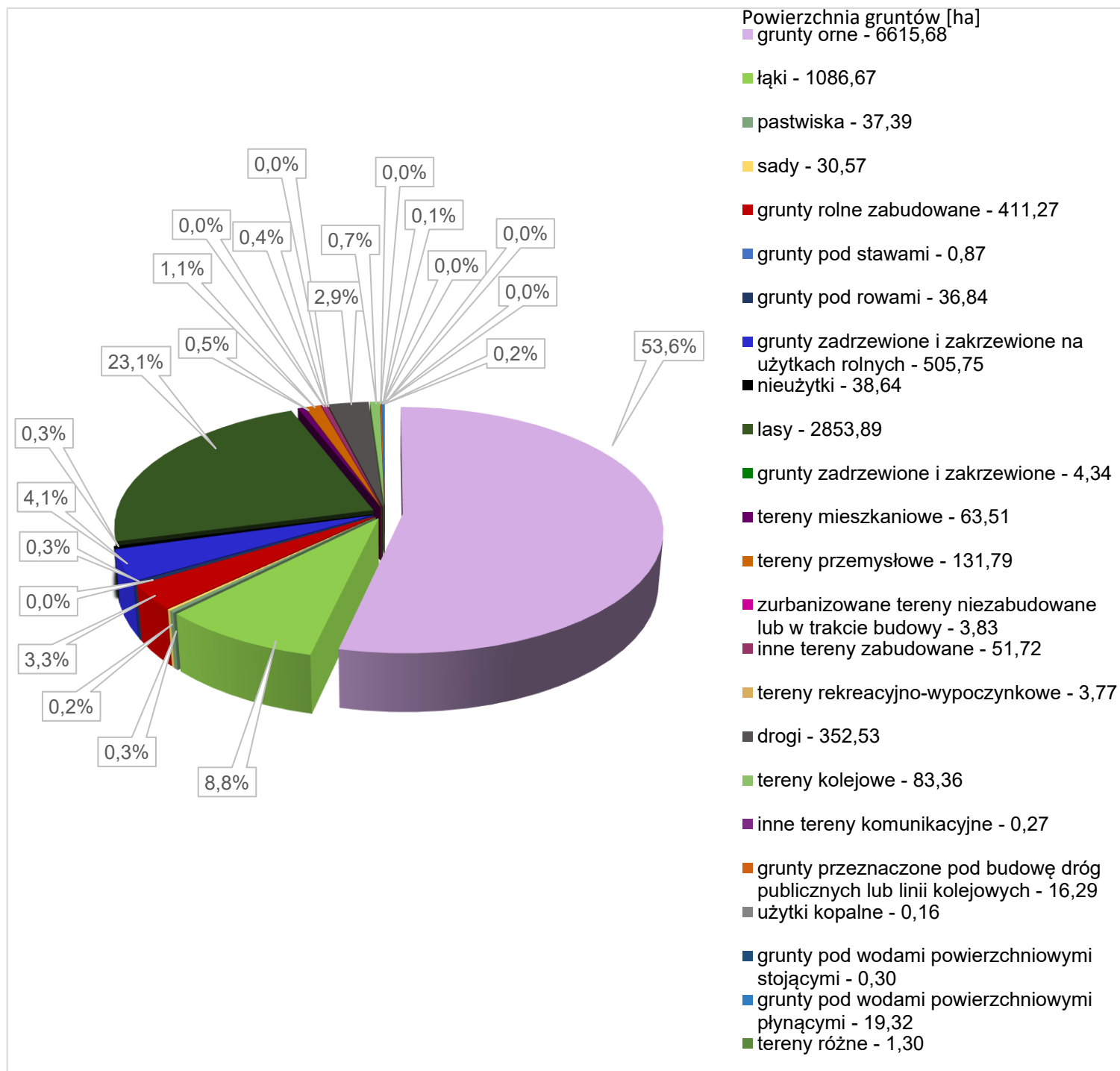
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykres 2 Struktura użytkowania gruntów w gminie Szczepleszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.2 Struktura przestrzenna użytków rolnych

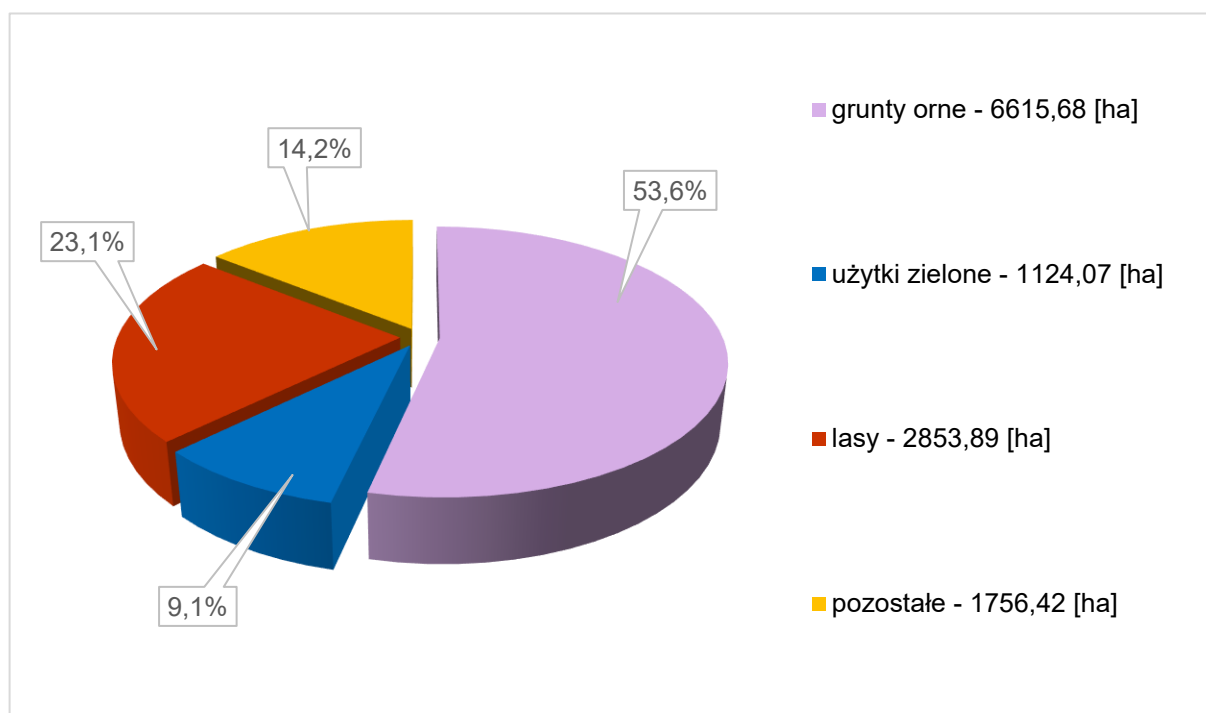
Najwięcej gruntów ornych występuje w części środkowej i wschodniej gminy, w obrębach ewidencyjnych Niedzieliska – 1080,35 ha co stanowi 58,4% powierzchni obrębu, Brody Duże – 704,11 ha (49,3%), Przedmieście Zamojskie – 660,98 ha (75,5%), Kolonia Wielącza – 591,14 (87,2%), Bodaczów – 539,09 (61,9%). Największy procentowy udział gruntów ornych do powierzchni obrębu jest w Kolonii Wielącza – 87,2% i Kolonii Niedzieliska – 85,4%.

Łąki, w zdecydowanej większości położone są w dolinie Wieprza. Największy udział trwałych użytków zielonych występuje w miejscowości Brody Duże – 13,3% ogólnej powierzchni obrębu, w obrębie Bodaczów – 18,8%, Kawęczyn – 11,5% i Niedzieliska – 7,7%. W kilku miejscowościach brak jest trwałych użytków zielonych lub występują na bardzo małych powierzchniach, np. Kawęczyn – 0,00 ha, Kąty II – 0,00 ha, Kolonia Lipowiec – 0,00 ha, Wielącza Las – 0,00 ha, Klemensów – 6,96 ha, Szczebrzeszyn – 0,19 ha.

Lasy położone są we zachodniej i południowej części gminy. Największy udział w stosunku do powierzchni całkowitej obrębu ewidencyjnego stanowią w Wielącza Las – 98,8% tj. 501,49 ha i w Kawęczynie – 73,5% tj. 256,45 ha.

Na podstawie struktury gruntów ornych i użytków zielonych wraz z sadami określono kierunki produkcji rolnej.

Wykres 3 Użytki rolne i grunty leśne w gminie Szczebrzeszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Podczas inwentaryzacji terenowej zauważono, że w gminie Szczepieszyn nastąpiła zmiana użytkowania gruntów w stosunku do stanu ewidencyjnego. Zmiany te dotyczą zaorania użytków zielonych, zmiany gruntów ornych i użytków zielonych na sady. Podczas inwentaryzacji terenowej zauważono zmiany dotyczące zaorania użytków zielonych w miejscowościach: Kolonia Wielącza, Wielącza Wieś, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska, Wielącza Poduchowna.

Tabela 8 Użytki zielone zaorane

Lp.	Obręb	Powierzchnia
		ha
1.	2.	3.
1	Kolonia Wielącza	9,06
2	Wielącza Wieś	15,50
3	Niedzieliska	42,47
4	Kolonia Niedzieliska	8,60
5	Wielącza Poduchowna	0,25
6	Ogółem	75,88

Źródło: Inwentaryzacja terenowa (marzec-kwiecień 2025 r.)

Na terenie gminy występują także grunty na których urządzono sady a nie są one wykazane w EGiB. Grunty na których powstały sady (57,75 ha) znajdują się w miejscowościach: Przedmieście Szperówka, Kolonia Wielącza, Wielącza Wieś.

Tabela 9 Grunty orne zamienione na sady

Lp.	Obręb	Powierzchnia
		ha
1.	2.	3.
1	Przedmieście Szperówka	5,43
2	Kolonia Wielącza	50,70
3	Wielącza Wieś	1,62
4	Gmina ogółem	57,75

Źródło: Inwentaryzacja terenowa (marzec-kwiecień 2025 r.)

2.2.3 Grunty zadrzewione, zakrzewione i zadarnione

W gminie Szczepieszyn występuje wiele gruntów rolnych zadrzewionych i zakrzewionych. Ogólna powierzchnia ewidencyjna gruntów zadrzewionych w gminie wynosi 508,27 ha. W trakcie wywiadu terenowego zaznaczono obszary lasów oraz zadrzewień, których nie ujawniono w bazie danych EGiB. Powierzchnia tych gruntów to 123,78 ha.

W ostatnich kilkudziesięciu latach na Roztoczu Zachodnim wiele działek uległo zalesieniu, głównie poprzez sukcesję naturalną. Są to obręby: Przedmieście Błonie - 31,31 ha, Kawęczyn - 28,29 ha, Szczepieszyn - 15,86 ha oraz Przedmieście Szperówka - 6,24 ha. Główne przyczyny zaniechania uprawy to: położenie gruntów wśród kompleksów leśnych i związane z tym szkody powodowane przez zwierzęta, trudny dojazd maszynami rolniczymi, wąskie działki z wysokimi miedzami. Z kolei na łąkach postępuje naturalna sukcesja, prowadząca do stopniowego powiększenia drzew i krzewów. Najwięcej nowych zadrzewień znajduje się w obrębie Brody Małe – 19,81 ha. Krzewy rozwijają się również na łąkach wzdłuż rowów melioracyjnych. Zadrzewienia i zakrzewienia są naturalną sukcesją wielogatunkową, w której nie ma wyraźnej dominacji żadnego gatunku roślinności.

Linowe zadrzewienia śródpolne pełniące rolę przeciwozyjną występują najczęściej w obrębach: Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka, Brody Małe, Kolonia Wielącza. W pozostałych obrębach zadrzewienia śródpolne występują bardzo rzadko lub też nie występują. Zadrzewienia śródpolne należy zwiększać szczególnie na otwartych terenach, w celu zapobiegania erozji wietrznej. Szczególnie wskazane jest zwiększenie zadrzewień śródpolnych w obrębach: Przedmieście Zamojskie, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska, Brody Duże, Kąty I, Kąty II, Wielącza Wieś, Wielącza Poduchowna, Bodaczów. W większości wymienionych obrębów przeważają grunty użytkowane rolniczo dlatego wskazane jest zwiększenie zadrzewień śródpolnych w celu ochrony gleb, bioróżnorodności i klimatu.

Rys. 15 Zadrzewienie śródpolne w miejscowości Bodaczów, źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec-kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys.16 Zadrzewienia w miejscowości Przedmieście Błonie, źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec – kwiecień 2025 r.)

Tabela 10 Grunty zadrzewione i zakrzewione ewidencyjne oraz niewykazane w EGiB

Lp.	Obręb	Powierzchnia obrębu	Grunty zalesione i zadrzewione	lasy i zadrzewienia nieewidencyjne
		ha		
1.	2.	3.	4.	5.
1	Klemensów	123,26	1,16	-
2	Przedmieście Zamojskie	875,88	22,39	3,01
3	Przedmieście Błonie	980,68	125,59	31,31
4	Przedmieście Szperówka	505,54	46,79	6,24
5	Szczebrzeszyn	423,49	2,35	15,86
6	Bodaczów	870,76	19,65	4,20
7	Brody Duże	1427,03	37,38	0,92
8	Brody Małe	599,99	15,39	19,81
9	Kawęczyn	1295,68	166,45	28,29
10	Kawęczynek	349,08	20,14	1,46
11	Kąty II	184,23	16,20	3,93
12	Kąty I	195,61	0,11	0,08
13	Kolonia Lipowiec	258,59	11,61	2,51
14	Niedzieliska	1849,06	11,15	3,38
15	Kolonia Niedzieliska	441,12	5,40	-
16	Wielącza Wieś	567,60	1,23	1,68
17	Wielącza Las	507,37	-	-
18	Kolonia Wielącza	653,64	4,84	1,10
19	Wielącza Poduchowna	214,01	0,43	-
20	Gmina ogółem	12350,06	508,27	123,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB i inwentaryzacji terenowej (marzec-kwiecień 2025 r.)

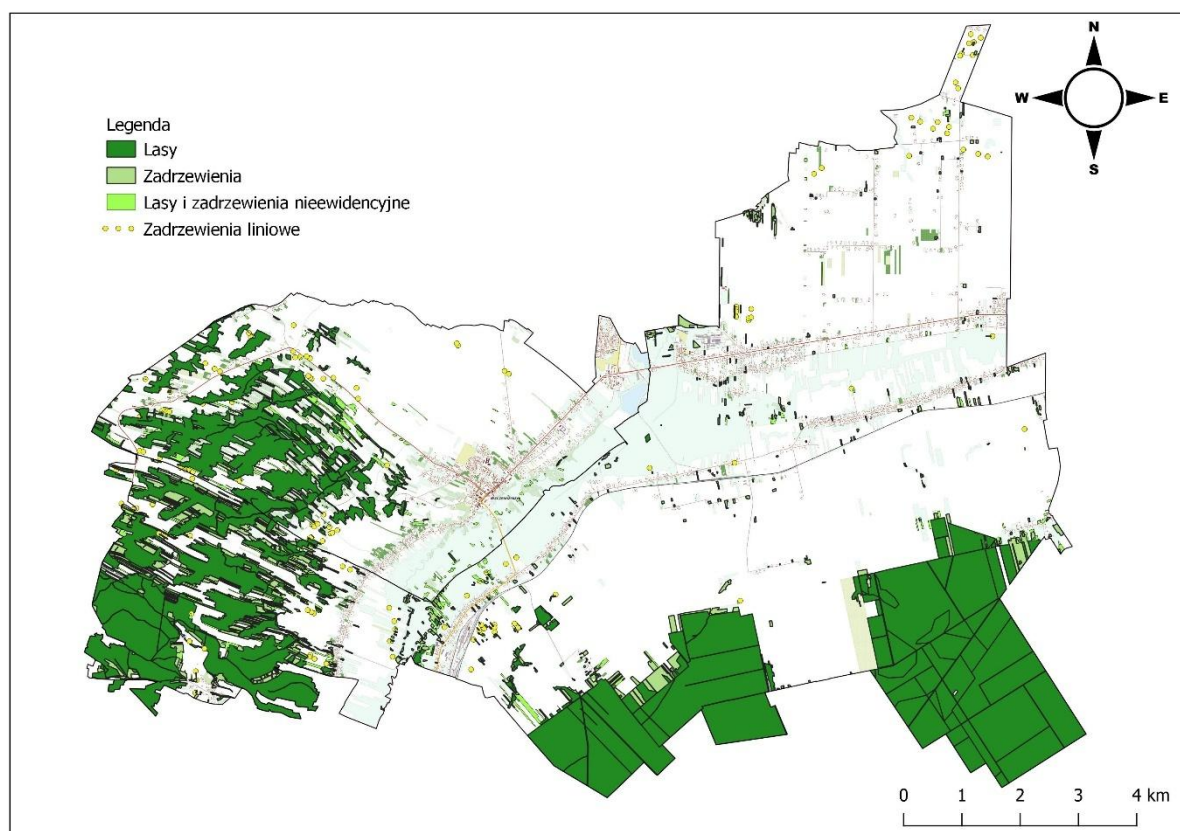
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 17 Grunty zadrzewione na terenie gminy Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB i inwentaryzacji terenowej
(marzec-kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.4 Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane

Na terenie gminy Szczepieszyn występują grunty odłogowane, które zajmują powierzchnię 61,74 ha, co stanowi 0,7 % wszystkich użytków rolnych, (Tabela 11). Największa powierzchnia gruntów odłogowanych występuje w Niedzieliskach – 13,41 ha, Przedmieściu Błonie – 12,43 ha oraz Kawęczynie – 8,12 ha. Najmniejsza powierzchnia gruntów odłogowanych występuje w Kolonii Lipowiec – 0,18 ha, Szczepieszynie – 0,21 ha, Przedmieściu Zamojskim – 0,69 ha oraz Wielączy Poduchownej – 0,80 ha. W dwóch obrębach (Klemensów i Wielączy Las) według danych z Agencji Restrukturyzacji Modernizacji i Rolnictwa grunty odłogowane nie występują.

Tabela 11 Grunty odłogowane w gminie Szczepieszyn

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych ogółem (ha)	Powierzchnia		Powierzchnia
			użytków odłogowanych		Użytków odłogowanych
			Grunty orne	Użytki zielone	ogółem (ha)
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1	Klemensów	25,54	10,60	11,75	-
2	Przedmieście Zamojskie	834,15	660,98	106,89	0,69
3	Przedmieście Błonie	583,88	314,56	121,24	12,43
4	Przedmieście Szperówka	363,26	298,27	2,55	5,41
5	Szczepieszyn	317,72	289,63	3,98	0,21
6	Bodaczów	798,45	539,09	167,59	2,92
7	Brody Duże	973,28	704,11	190,61	1,06
8	Brody Małe	399,50	280,11	78,00	2,15
9	Kawęczyn	787,75	445,88	148,76	8,12
10	Kawęczynek	84,49	50,60	6,44	2,88
11	Kąty II	139,53	116,30	-	2,01
12	Kąty I	186,29	154,69	18,21	1,70
13	Kolonia Lipowiec	125,75	111,80	0,25	0,18
14	Niedzieliska	1281,72	1080,35	148,56	13,41
15	Kolonia Niedzieliska	413,61	376,60	14,98	3,04
16	Wielączy Wieś	547,67	418,61	75,89	2,72
17	Wielączy Las	-	-	-	-
18	Kolonia Wielączy	664,47	591,14	14,96	2,01
19	Wielączy Poduchowna	197,81	172,38	13,22	0,80
20	Razem Gmina	8724,87	6615,68	1124,07	61,74

Źródło: opracowane na podstawie danych ARiMR

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.5 Wyłączenie gruntów z produkcji rolnej

W gminie Szczepieszyńskie grunty wyłączone z produkcji rolnej na podstawie Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych występują w siedmiu obrębach. Są to: Wielęcza Wieś, Brody Duże, Kawęczyn, Kolonia Wielęcza, Kąty I, Bodaczów, Niedzieliska. W latach 2020 – 2023 powierzchnia gruntów wyłączonych z produkcji rolnej wynosiła łącznie 6429,50 m² (Tab. 12). Najwięcej wyłączono w miejscowości Wielęcza Wieś – 0,23 ha i Bodaczów – 0,16 ha. W pozostałych obrębach wyłączeń gruntów z produkcji rolnej nie stwierdzono. Świadczy to o braku inwestycji niezwiązanych z rolnictwem. W roku 2024 nie wydano decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej.

Tabela 12 Grunty wyłączone z produkcji rolnej w gminie Szczepieszyńskie

Lp.	Obręb	Nr działki	Wyłączona powierzchnia w m ²
1.	2.	3.	4.
1	Wielęcza Wieś	282/8	400 m ² klasy RII
2	Brody Duże	1458/2	450 m ² klasy RIIIa
3	Wielęcza Wieś	330/4	500 m ² klasy RII
4	Kawęczyn	1053, 1054	172 m ² klasy RIIIa
5	Kolonia Wielęcza	97/4	500 m ² klasy RII
6	Wielęcza Wieś	278/6	35 m ² klasy RI
7	Brody Duże	514/1	500 m ² klasy RIIIb i RIVa
8	Kolonia Wielęcza	83/5	480 m ² klasy RIIIa i 20 m ² klasy RIIIb
9	Kąty I	142	227,50 m ² klasy RII
10	Bodaczów	3893/1	350 m ² klasy Br-RIIIb
11	Wielęcza Wieś	193	893 m ² klasy RIIIa
12	Bodaczów	9423	450 m ² klasy RIIIa
13	Bodaczów	486/2	170 m ² klasy RII, 210 m ² klasy RIIIb, 120 m ² klasy LzRIIIb
14	Bodaczów	3830	15 m ² klasy RIIIb
15	Bodaczów	211/1, 9424/2	238 m ² klasy RII i 20 m ² klasy RIIIb
16	Bodaczów	2124	35 m ² klasy Br-RIIIb
17	Wielęcza Wieś	330/2	70 m ² klasy Br-RI, 400 m ² klasy Br-RII, 30 m ² klasy LzRII
18	Niedzieliska	294	144 m ² klasy ŁII
17	Ogółem	-	6429,50 m²

Źródło: opracowane na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Zamościu

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.6 Charakterystyka gleb

Według opracowanych w 1990 roku przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach „Warunków przyrodniczych produkcji rolnej województwa zamojskiego.” bonitacja jakości i przydatności rolniczej gleb gminy Szczepieszyn określona została na 66,6 punktów w skali 100 punktowej. Oznacza to, że w gminie przeważają gleby średniej i dobrej jakości.

Dominującym materiałem glebotwórczym na obszarze gminy Szczepieszyn jest less, z którego wytworzyły się głównie gleby w typie brunatnym wylugowanym, właściwym i kwaśnym. Pokłady lessu osiągają znaczną miąższość - do kilku metrów. Najgrubsze występują na Roztoczu Zachodnim. Na Padole Zamojskim są znacznie płytsze. Zróżnicowanie gleb na terenie gminy uwarunkowane jest położeniem w trzech mezoregionach, tj. Roztocze Zachodnie, Padół Zamojski i Roztocze Środkowe.

Na Roztoczu Zachodnim występują tylko gleby wytworzone z lessów. Są to dobre ziemie. Lessy posiadają doskonałe właściwości fizyczne. Są przewiewne, przepuszczalne, ciepłe a jednocześnie dzięki drobnoziarnistej budowie mogą magazynować duże ilości wody. Do uprawy są średnio ciężkie. Poważną ich wadą jest duża podatność na procesy spływu powierzchniowego. Na mocno falistym Roztoczu gleby te podlegają erozji silnej i umiarkowanej. Na obszarze gminy Szczepieszyn gleby erodowane zajmują powierzchnię 2519 hektarów. Gleby lessowe położone na skłonach, gdzie występuje szybki spływ wód opadowych, w większości zostały zaliczone do kompleksu pszenego wadliwego. Cechą ujemną gleb lessowych jest duże zakwaszenie.

Na Padole Zamojskim utwory wieku kredowego zostały przykryte warstwą lessu o mniejszej grubości. Wytworzyły się gleby płowe i brunatne o dobrych właściwościach. Ze względu na niewielkie różnice wysokości względnych (teren bardziej płaski) nie podlegają procesom erozyjnym. Najczęściej stanowią kompleks pszeny bardzo dobry i dobry rolniczej przydatności. Płatowo w Kotlinie Zamojskiej występują różne typy i gatunki gleb wytworzonych z materiału innego niż less np. piaski i gliny.

Na Roztoczu Środkowym, czyli w południowo-wschodniej części gminy dominują rędziny. Są to gleby powstałe ze zwiertzenia skał wieku kredowego. Na utworach tych w postaci margli, opok i wapieni wytworzyły się rędziny brunatne i czarnoziemie. Są to gleby na ogół płytkie i ciężkie w uprawie. Warstwa zwiertzała ma grubość 20-40 cm. Na powierzchni występują liczne odłamki skały kredowej. Gleby te są żyzne, posiadają zasobny w humus poziom próchniczny (od 2 do 4 procent a często więcej). Gleby te wymagają umiejętnej i przeprowadzanej w odpowiednim czasie uprawy mechanicznej. Nazwane są glebami „minutowymi”. Wśród rędzin płatowo występują utwory czwartorzędowe. Najczęściej są to piaski o niskiej wartości bonitacyjnej.

W dolinie Wieprza i Świnki występuje mozaika różnych gleb. Zarówno pod względem topologicznym jak i rodzajowym są bardzo różne. Spotkamy tu gleby bardzo dobre w typie czarnoziemów, czarnych ziem i mad pyłowych. Występują również gleby słabsze, wytworzone

z piasków. Największą powierzchnię zajmują gleby organiczne–torfowe, murszowe i mułowo-torfowe. Gleby tego obszaru użytkowane są głównie jako łąki. Duże część z powodu nadmiernego uwilgotnienia nie jest od dawna użytkowana i ulega degradacji. Porośnięta jest sitami i trzcinami. Część uległa zadrzewieniu i zakrzewieniu.

Największą powierzchnię zajmują gleby sklasyfikowane w klasach IIIa – 2077 ha, IVa – 1873 ha i IVb – 1554 ha. Razem gleby ww. klas zajmują powierzchnię 5504 ha co stanowi 70,3 procent ogólnej powierzchni gruntów ornych. W większości zostały one zaliczone do kompleksu pszenno-dobrego i pszenno-wadliwego rolniczej przydatności. Gleby najlepsze, zaliczone do klasy pierwszej i drugiej położone są na obszarze 1069 ha – 13,7% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Gleby najgorsze, klasy piątej i szóstej, zajmują powierzchnię 405 ha. (źródło: Kern H., Budzyńska K., Gądor K., Hołowiński J., Zbysław B., Deputat T., 2024, Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. zamojskie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.).

Według warunków przyrodniczych produkcji rolnej województwa zamojskiego kompleksy przydatności rolniczej tworzą niejako typy siedliskowe gleb. Obejmują one takie zespoły różnych i różnie położonych gleb, które wykazują zbliżone właściwości i mogą być w podobny sposób wykorzystane do uprawy określonych grup roślin. Grunty gminy Szczepleszyn zostały określone następująco:

- Kompleks 1 – pszenno-bardzo dobry (1005 ha) - 12,9% gruntów ornych;
- Kompleks 2 – pszenno-dobry (2659 ha) - 34,1%;
- Kompleks 3 – pszenno-wadliwy (3116 ha) - 40,0%;
- Kompleks 4 – żytni bardzo dobry (45 ha) - 0,6%;
- Kompleks 5 – żytni dobry (295,6 ha) - 3,8%;
- Kompleks 6 – żytni słaby (278 ha) - 3,6%;
- Kompleks 7 – żytni bardzo słaby (89 ha) – 1,2%;
- Kompleks 8 – zbożowo-pastewny mocny (280 ha) - 3,6%;
- Kompleks 9 – zbożowo-pastewny słaby (19 ha) - 0,2%;
- Kompleks 1z – użytki zielone dobre (140 ha) - 11,6% użytków zielonych;
- Kompleks 2z – użytki zielone średnie (950 ha) - 78,7%;
- Kompleks 3z – użytki zielone słabe (117 ha) - 9,7%.

Gleby zaliczone do kompleksu pszenno-bardzo dobrego w gminie Szczepleszyn zajmują powierzchnię 1005,2 ha co stanowi 12,9 % powierzchni gruntów ornych. Położone są na spłaszczeniach wierzchołkowych i bardzo łagodnych zboczach. Największe powierzchnie występują w miejscowościach: Wielęcza, Przedmieście Zamojskie, Kawęczyn, Bodaczów, Kolonia Wielęcza. Są to jedne z najlepszych gleb występujących na terenie gminy. Posiadają dobre właściwości fizyczne, charakterystyczne dla lessu.

Gleby zaliczone do kompleksu pszenno-dobrego występują na powierzchni 2658,7 ha co stanowi 34,1% powierzchni gruntów ornych. Kompleks ten tworzą gleby różnych typów lecz zdecydowanie przeważają gleby brunatne wylugowane oraz rędziny. Występują w terenie równym lub lekko falistym. Właściwości fizyczne i chemiczne gleb tego kompleksu są nieco gorsze.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Kompleks pszenno-wadliwy zajmuje powierzchnię 3116,1 ha co stanowi 40,0% powierzchni gruntów ornych. Gleby tego kompleksu występują na wszystkich obrębach z wyjątkiem obrębu Wielęcza Las. Są to gleby okresowo za suche. Jedną z głównych przyczyn jest położenie gleb na skłonach, na których zachodzi intensywny spływ wody opadowej i roztopowej.

Gleby zaliczone do kompleksu żytniego bardzo dobrego zajmują zaledwie 44,7 ha co stanowi 0,6% powierzchni gruntów ornych. Są to gleby strukturalne, posiadające raczej właściwe stosunki wodne. Dominującym typem gleb są gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków gliniastych mocnych zalegających na glinie lekkiej pylastej lub lessie ilastym.

Kompleks żytni dobry zajmuje powierzchnię 295,6 ha co stanowi 3,8% powierzchni gruntów ornych. Obejmuje on gleby lżejsze i mniej urodzajne niż gleby kompleksu 4. Dominują przede wszystkim gleby brunatne wylugowane i kwaśne.

Gleby kompleksu żytniego słabego zajmują 278,0 ha co stanowi 3,6% powierzchni gruntów ornych. Obejmuje on gleby lekkie, najczęściej całkowite, wytworzone z piasków o małej pojemności wodnej, silnie przepuszczalne. Są to gleby okresowo a nawet stale za suche. Do najczęściej w tym kompleksie spotykanych należą gleby brunatne wylugowane i kwaśne.

Gleby kompleksu żytniego najslabszego zajmują 89,4 ha co stanowi 1,2% powierzchni gruntów ornych. Reprezentuje on najuboższe gleby piaszczyste nadające się przede wszystkim pod zalesienie, gdyż uprawa polowa nie zapewnia na nich odpowiednich efektów ekonomicznych. Gleby tego kompleksu z natury są za suche. Są to przede wszystkim gleby brunatne wylugowane, kwaśne i właściwe.

Gleby zaliczone do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego zajmują 280,0 ha co stanowi 3,6% powierzchni gruntów ornych. Do kompleksu 8 należą gleby różnych typów, mniej lub bardziej oglejone, a zwłaszcza gleby brunatne, właściwe i wylugowane, oraz pseudobielicowe wytworzone z lessu.

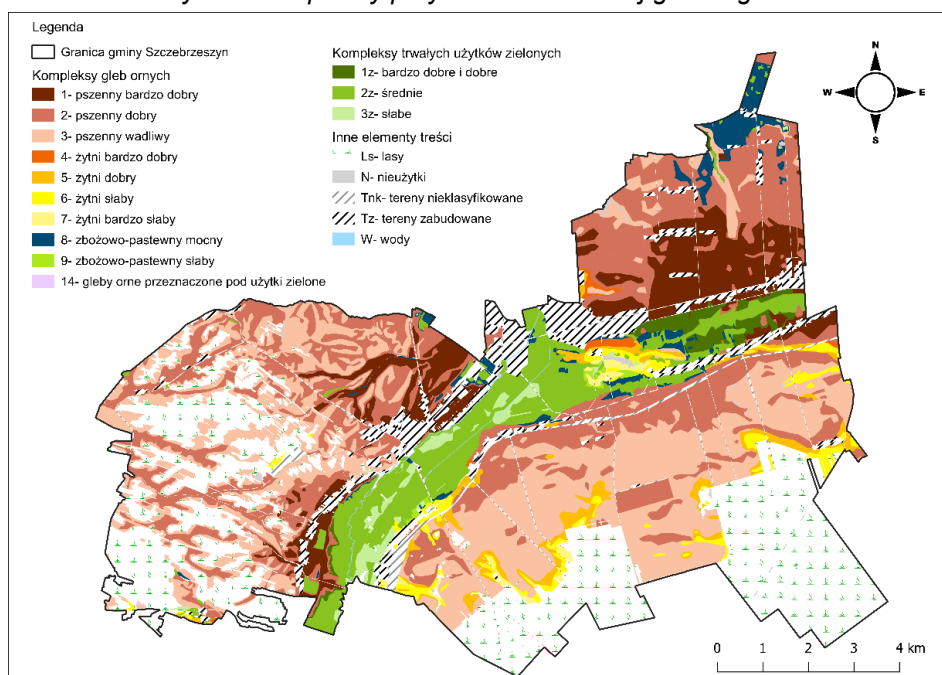
Gleby kompleksu zbożowo-pastewnego słabego zajmują 18,9 ha co stanowi 0,2% powierzchni gruntów ornych. Występują one w miejscowościach: Bodaczów i Brody Małe. Są to gleby lekkie i bardzo lekkie o zbyt wysokim poziomie wód gruntowych.

Gleby kompleksu użytki zielone dobre zajmują 140,4 ha co stanowi 11,6% ogółu łąk i pastwisk. Większymi konturami występują one we wsiach Niedzieliska i Wielęcza. W kompleksie tym dominują czarnoziemy deluwialne wytworzone z lessów oraz czarne ziemie właściwe wytworzone z utworów pylowych.

Gleby kompleksu użytki zielone średniej wartości zajmują 949,5 ha co stanowi 78,7% ogółu łąk i pastwisk. Występują one na prawie wszystkich obrębach. Dominują gleby torfowe i mułowo – torfowe, oraz gleby glejowe i czarne ziemie. Gleby tego kompleksu występują głównie w rozległym i płaskim, holoceniowym dnie doliny rzeki Wieprz.

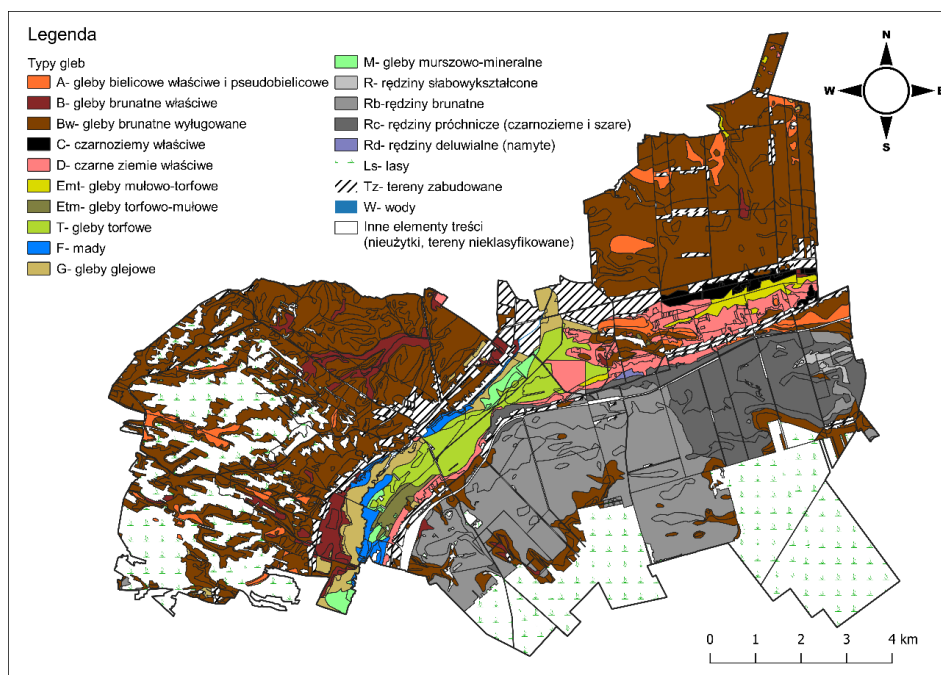
Gleby kompleksu użytki zielone słabe i najslabsze zajmują 117,3 ha co stanowi 9,7% powierzchni łąk i pastwisk. Wszystkie gleby zaliczone do kompleksu 3z są albo za suche albo za mokre. Dominują tutaj gleby torfowe.

Rys.18 Kompleksy przydatności rolniczej gleb w gminie

źródło: <https://www.geoportal.gov.pl>

Rys. 19 Typu gleb na terenie gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUGiK

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Obręb	Jedn.	grunty orne								GO	użytki zielone					UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI		II	III	IV	V	VI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
1	Klemensów	ha	-	0,15	7,72	-	2,73	-	-	-	10,60	-	0,31	3,92	3,00	4,52	11,75
		%	-	1,4%	72,8%	-	25,8%	-	-	-	100,0%	-	2,6%	33,3%	25,5%	38,4%	100,0%
2	Przedmieście Zamojskie	ha	-	178,02	261,83	175,93	45,20	-	-	-	660,98	-	15,95	67,20	23,74	-	106,89
		%	-	26,9%	39,6%	26,6%	6,8%	-	-	-	100,0%	-	14,9%	62,9%	22,2%	-	100,0%
3	Przedmieście Błonie	ha	-	21,74	92,95	118,27	63,82	16,45	1,33	-	314,56	-	44,73	60,08	15,97	0,46	121,24
		%	-	6,9%	29,6%	37,6%	20,3%	5,2%	0,4%	-	100,0%	-	36,9%	49,6%	13,2%	0,4%	100,0%
4	Przedmieście Szperówka	ha	-	-	164,67	101,11	27,73	4,76	-	-	298,27	-	1,90	0,30	0,35	-	2,55
		%	-	-	55,2%	33,9%	9,3%	1,6%	-	-	100,0%	-	74,4%	11,9%	13,7%	-	100,0%
5	Szczecbrzeszyn	ha	-	45,60	139,15	83,53	20,63	0,71	0,01	-	289,63	-	0,39	1,37	2,40	-	4,17
		%	-	15,7%	48,0%	28,8%	7,1%	0,2%	0,0%	-	100,0%	-	9,4%	32,9%	57,7%	-	100,0%
6	Bodaczów	ha	-	87,98	259,63	60,81	57,75	14,85	24,18	33,90	539,10	-	94,82	69,28	3,49	-	167,59
		%	-	16,3%	48,2%	11,3%	10,7%	2,8%	4,5%	6,3%	100,0%	-	56,6%	41,3%	2,1%	-	100,0%
7	Brody Duże	ha	-	-	80,25	135,80	362,42	106,64	16,34	2,65	704,10	-	16,17	151,92	20,19	2,33	190,61
		%	-	-	11,4%	19,3%	51,5%	15,1%	2,3%	0,4%	100,0%	-	8,5%	79,7%	10,6%	1,2%	100,0%
8	Brody Małe	ha	-	-	-	9,00	80,79	145,35	38,02	6,95	280,11	-	-	50,41	27,59	-	78,00
		%	-	-	-	3,2%	28,8%	51,9%	13,6%	2,5%	100,0%	-	-	64,6%	35,4%	-	100,0%
9	Kawęczyn	ha	-	63,49	181,57	125,90	60,21	14,57	0,14	-	445,88	15,56	75,35	43,27	14,57	-	148,76
		%	-	14,2%	40,7%	28,2%	13,5%	3,3%	0,0%	-	100,0%	10,5%	50,7%	29,1%	9,8%	-	100,0%
10	Kawęczynek	ha	-	-	13,96	19,75	11,77	3,73	1,38	-	50,59	-	3,26	1,59	1,59	-	6,44
		%	-	-	27,6%	39,0%	23,3%	7,4%	2,7%	-	100,0%	-	50,6%	24,7%	24,7%	-	100,0%
11	Kąty II	ha	-	-	7,79	30,27	50,37	17,58	10,19	0,09	116,30	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	6,7%	26,0%	43,3%	15,1%	8,8%	0,1%	100,0%	-	-	-	-	-	-
12	Kąty I	ha	1,44	39,48	33,58	26,24	27,52	8,22	18,21	-	154,69	5,90	10,31	1,71	0,29	-	18,21
		%	0,9%	25,5%	21,7%	17,0%	17,8%	5,3%	11,8%	-	100,0%	32,4%	56,6%	9,4%	1,6%	-	100,0%
13	Kolonia Lipowiec	ha	-	-	-	-	69,59	29,66	9,13	3,41	111,80	-	-	-	0,25	-	0,25
		%	-	-	-	-	62,2%	26,5%	8,2%	3,1%	100,0%	-	-	-	100,0%	-	100,0%
14	Niedzieliska	ha	-	9,44	155,94	177,61	502,62	206,34	28,08	0,33	1080,35	59,74	72,51	15,89	0,42	-	148,56
		%	-	0,9%	14,4%	16,4%	46,5%	19,1%	2,6%	0,0%	100,0%	40,2%	48,8%	10,7%	0,3%	-	100,0%
15	Kolonia Niedzieliska	ha	-	-	33,81	80,17	205,04	53,86	3,72	-	376,60	-	13,87	1,11	-	-	14,98
		%	-	-	9,0%	21,3%	54,4%	14,3%	1,0%	-	100,0%	-	92,6%	7,4%	-	-	100,0%
16	Wielącza Wieś	ha	24,94	344,56	43,10	3,97	0,71	1,33	-	-	418,61	35,99	39,90	-	-	-	75,89
		%	6,0%	82,3%	10,3%	0,9%	0,2%	0,3%	-	-	100,0%	47,4%	52,6%	-	-	-	100,0%
17	Kolonia Wielącza	ha	-	59,87	318,99	186,03	17,91	6,40	1,93	-	591,13	4,41	10,55	-	-	-	14,96
		%	-	10,1%	54,0%	31,5%	3,0%	1,1%	0,3%	-	100,0%	29,5%	70,5%	-	-	-	100,0%
18	Wielącza Poduchowna	ha	-	42,40	115,80	12,48	1,69	-	-	-	172,38	2,60	5,23	3,84	1,55	-	13,22
		%	-	24,6%	67,2%	7,2%	1,0%	-	-	-	100,0%	19,7%	39,6%	29,0	11,7%	-	100,0%
19	Razem gmina	ha	26,38	892,71	1910,74	1346,86	1608,53	630,45	152,67	47,34	6615,68	124,21	405,25	471,89	115,42	7,31	1124,07
		%	0,4%	13,5%	28,9%	20,4%	24,3%	9,5%	2,3%	0,7%	100,0%	11,1%	36,1%	42,0%	10,3%	0,7%	100,0%

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Obręb	Jedn.	grunty rolne zabudowane										Razem
			I	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1	Klemensów	ha	-	-	-	-	0.22	1.53	-	-	-	-	1.75
		%	-	-	-	-	12.6%	87.4%	-	-	-	-	100.0%
2	Przedmieście Zamojskie	ha	-	24.53	1.19	9.68	1.06	0.09	1.46	-	-	-	38.00
		%	-	64.6%	3.1%	25.5%	2.8%	0.2%	3.8%	-	-	-	100.0%
3	Przedmieście Błonie	ha	-	12.69	0.05	5.12	0.14	-	0.58	-	0.15	-	18.73
		%	-	67.8%	0.3%	27.3%	0.7%	-	3.1%	-	0.8%	-	100.0%
4	Przedmieście Szperówka	ha	-	-	0.09	13.96	1.57	0.04	0.02	-	-	-	15.67
		%	-	-	0.6%	89.1%	10.0%	0.3%	0.1%	-	-	-	100.0%
5	Szczebrzeszyn	ha	-	8.94	0.07	7.26	1.56	-	0.44	-	0.00	-	18.26
		%	-	49.0%	0.4%	39.8%	8.5%	-	2.4%	-	0.0%	-	100.0%
6	Bodaczów	ha	-	30.30	1.32	13.81	7.70	-	6.71	0.79	3.31	2.11	66.04
		%	-	45.9%	2.0%	20.9%	11.7%	-	10.2%	1.2%	5.0%	3.2%	100.0%
7	Brody Duże	ha	-	-	1.09	8.68	10.85	0.15	2.50	4.15	2.75	-	30.17
		%	-	-	3.6%	28.8%	36.0%	0.5%	8.3%	13.8%	9.1%	-	100.0%
8	Brody Małe	ha	-	-	-	-	0.90	0.30	2.73	3.29	14.54	2.44	24.21
		%	-	-	-	-	3.7%	1.2%	11.3%	13.6%	60.1%	10.1%	100.0%
9	Kawęczyn	ha	-	21.28	0.04	2.47	-	0.04	0.34	-	-	-	24.17
		%	-	88.0%	0.2%	10.2%	-	0.2%	1.4%	-	-	-	100.0%
10	Kawęczynek	ha	-	-	0.23	2.02	3.03	0.23	0.66	0.46	0.48	-	7.11
		%	-	-	3.2%	28.4%	42.6%	3.2%	9.3%	6.5%	6.8%	-	100.0%
11	Kąty II	ha	-	-	-	0.21	0.12	-	5.52	0.56	0.35	-	6.77
		%	-	-	-	3.1%	1.8%	-	81.5%	8.3%	5.2%	-	100.0%
12	Kąty I	ha	-	9.34	-	0.16	0.05	-	0.55	0.08	0.02	-	10.20
		%	-	91.6%	-	1.6%	0.5%	-	5.4%	0.8%	0.2%	-	100.0%
13	Kolonia Lipowiec	ha	-	-	-	-	-	-	0.10	0.43	2.78	0.64	3.95
		%	-	-	-	-	-	-	2.5%	10.9%	70.4%	16.2%	100.0%
14	Niedzieliska	ha	-	1.36	1.91	6.93	1.65	1.23	1.89	15.17	5.97	0.15	36.26
		%	-	3.8%	5.3%	19.1%	4.6%	3.4%	5.2%	41.8%	16.5%	0.4%	100.0%
15	Kolonia Niedzieliska	ha	-	-	0.09	5.03	3.90	-	3.29	0.14	0.83	-	13.28
		%	-	-	0.7%	37.9%	29.4%	-	24.8%	1.1%	6.3%	-	100.0%
16	Wielącza Wieś	ha	20.20	20.32	-	2.58	0.13	-	-	-	-	-	43.23
		%	46.7%	47.0%	-	6.0%	0.3%	-	-	-	-	-	100.0%
17	Kolonia Wielącza	ha	-	5.16	-	26.85	9.93	-	0.42	-	-	-	42.36
		%	-	12.2%	-	63.4%	23.4%	-	1.0%	-	-	-	100.0%
18	Wielącza Poduchowna	ha	-	9.02	-	1.90	-	-	0.20	-	-	-	11.12
		%	-	81.1%	-	17.1%	-	-	1.8%	-	-	-	100.0%
19	Razem gmina	ha	20.20	142.94	6.08	106.66	42.81	3.61	27.41	25.07	31.18	5.34	411.28
		%	4.9%	34.8%	1.5%	25.9%	10.4%	0.9%	6.7%	6.1%	7.6%	1.3%	100.0%

Tabela 13 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych, źródło: opracowane na podstawie danych EGİB

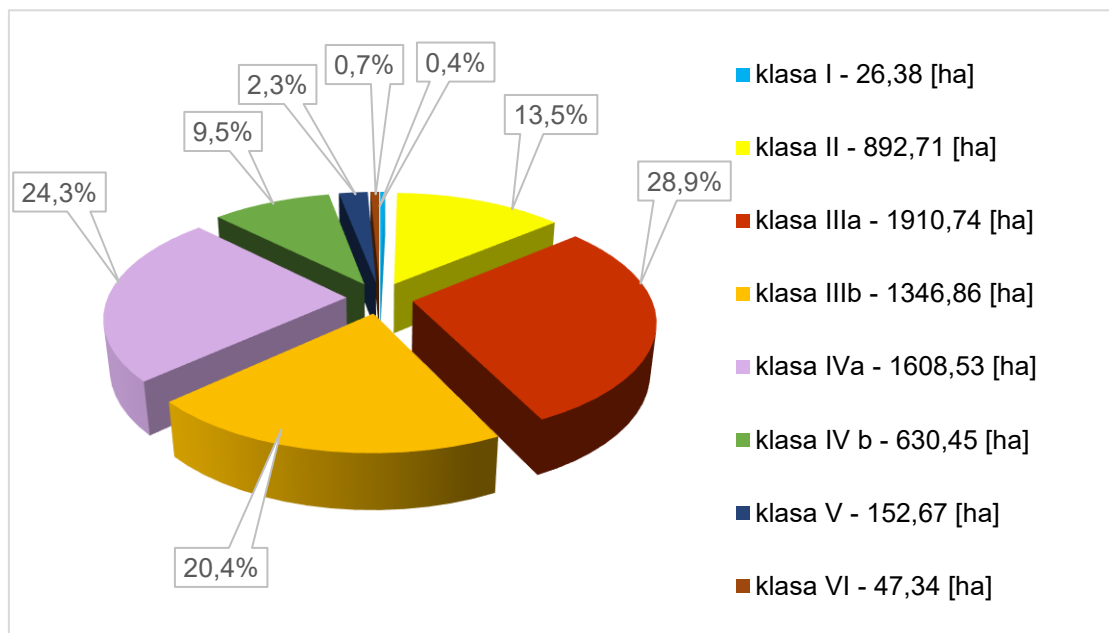
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

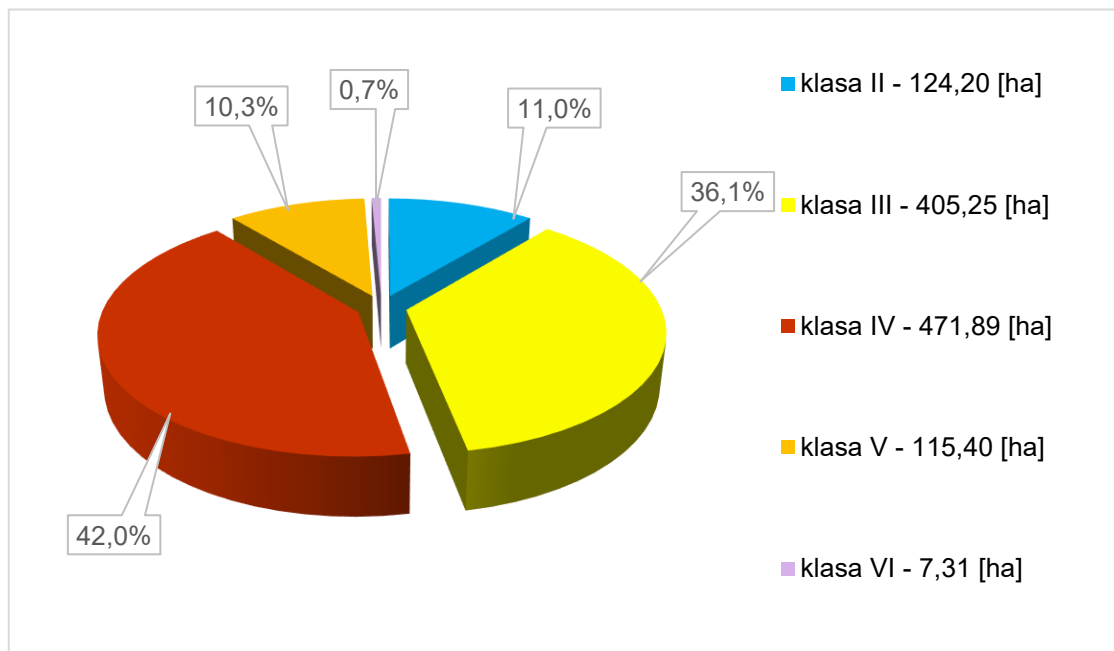
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykres 4 Grunty orne na terenie gminy Szczepleszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wykres 5 Użytki zielone na terenie gminy Szczepleszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 14 Ocena jakości użytków rolnych

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych (ha)	Powierzchnia użytków rolnych					
			gruntów dobrej jakości*		gruntów średniej jakości**		gruntów słabej jakości***	
			ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Klemensów	22,35	8,18	36,6%	6,65	29,8%	7,52	33,6%
2	Przedmieście Zamojskie	767,87	631,73	82,3%	112,40	14,6%	23,74	3,1%
3	Przedmieście Błonie	435,80	277,69	63,7%	140,35	32,2%	17,76	4,1%
4	Przedmieście Szperówka	300,82	267,68	89,0%	32,79	10,9%	0,35	0,1%
5	Szczebrzeszyn	293,79	268,67	91,4%	22,71	7,7%	2,41	0,8%
6	Bodaczów	706,68	503,23	71,2%	141,88	20,1%	61,57	8,7%
7	Brody Duże	894,71	232,22	26,0%	620,98	69,4%	41,51	4,6%
8	Brody Małe	358,11	9,00	2,5%	276,55	77,2%	72,56	20,3%
9	Kawęczyn	594,63	461,87	77,7%	118,05	19,9%	14,71	2,5%
10	Kawęczynek	57,03	36,97	64,8%	17,09	30,0%	2,97	5,2%
11	Kąty II	116,29	38,06	32,7%	67,95	58,4%	10,28	8,8%
12	Kąty I	172,90	116,95	67,6%	37,45	21,7%	18,50	10,7%
13	Kolonia Lipowiec	112,04	-	-	99,25	88,6%	12,79	11,4%
14	Niedzieliska	1228,92	475,24	38,7%	724,85	59,0%	28,83	2,3%
15	Kolonia Niedzieliska	391,58	127,85	32,6%	260,01	66,4%	3,72	0,9%
16	Wielącza Wieś	494,50	492,46	99,6%	2,04	0,4%	-	-
17	Kolonia Wielącza	606,09	579,85	95,7%	24,31	4,0%	1,93	0,3%
18	Wielącza Poduchowna	185,59	178,51	96,2%	5,53	3,0%	1,55	0,8%
Gmina ogółem		7739,70	4706,16	60,8%	2710,84	35,0%	322,70	4,2%

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

Uwagi: * – Grunty orne klas I – IIIb i użytków zielonych klas I – III
 ** – Grunty orne klas IVa – IVb i użytków zielonych klas IV
 *** – Grunty orne klas V – VIz i użytków zielonych klas V – VI

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

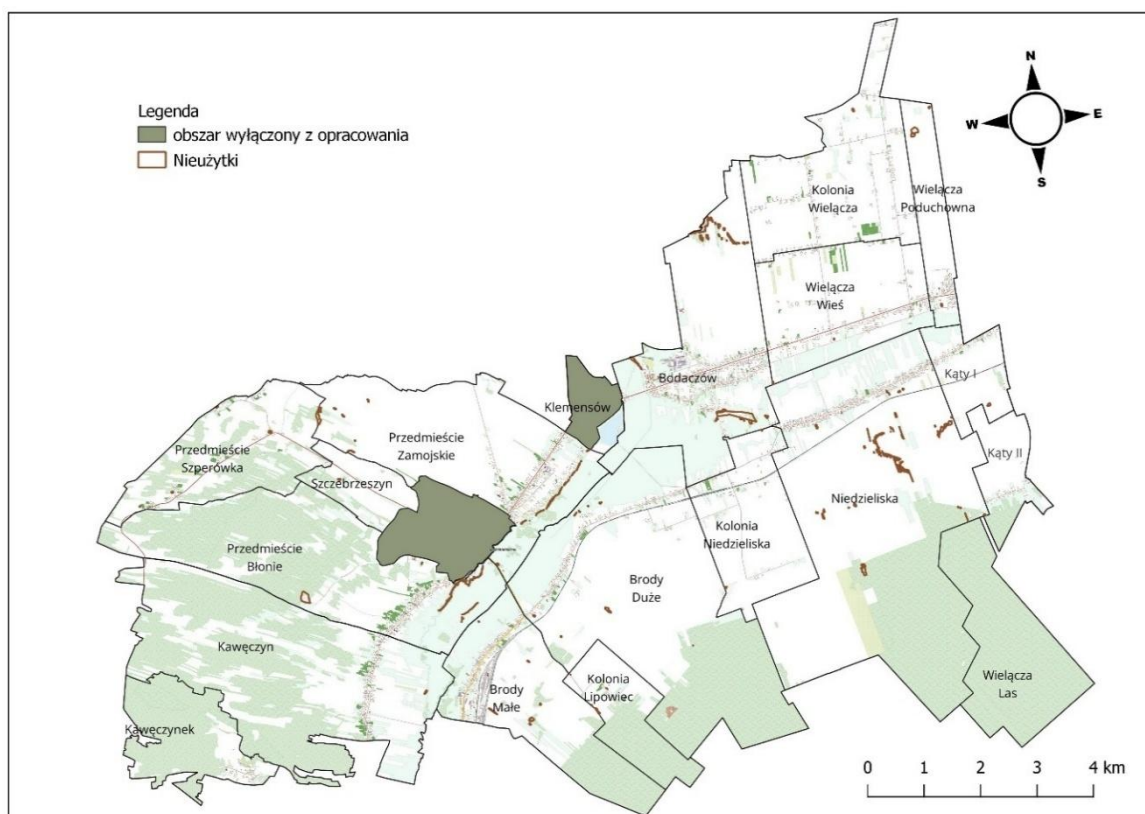
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.7 Nieużytki i grunty zagrożone erozją

Nieużytki zajmują w gminie Szczepieszyn powierzchnię 38,64 ha co stanowi 0,4% ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. Najwięcej nieużytków występuje w obrębie Bodaczów - 11,88 ha, Klemensów - 8,63 ha oraz w Niedzieliskach - 6,16 ha. Według danych EGiB w obrębach Kawęczyn, Kąty II, Wielęcza Las nieużytki nie występują, w pozostałych obrębach wartości są bardzo małe. W Przedmieściu Zamojskim znaczna część nieużytków – 1,33 ha (przy granicy z obrębem Przedmieście Szperówka) została zajęta przez powiększające się obszary leśne, co wskazuje na konieczność aktualizacji użytków gruntowych. Podobna sytuacja jest w obrębie Bodaczów, przeważająca część nieużytków – 6,50 ha oraz w Niedzieliskach – 1,48 ha, to grunty na których postępuje dalsza sukcesja gruntów zadrzewionych i zakrzewionych (Lzr). Z kolei nieużytki zlokalizowane przy rzece Wieprz to w większości już grunty zadrzewione i zakrzewione, dlatego należałoby również wykonać aktualizację użytków w tym przypadku.

Rys. 20 Nieużytki w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

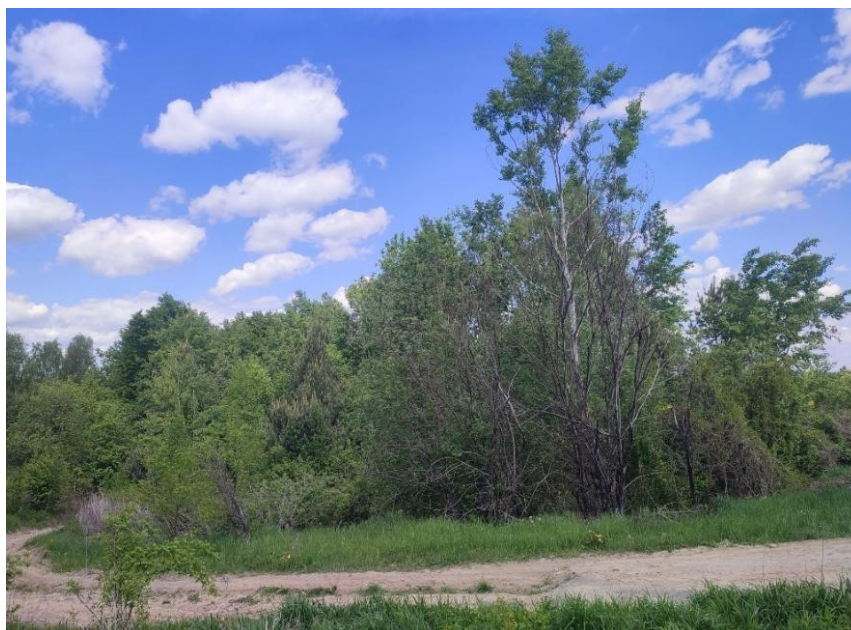
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 15 Nieużytki w gminie Szczepieszyn

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych ogółem (ha)	Nieużytki	
			ha	%
1.	2.	3.	4.	5.
1	Klemensów	25,54	8,63	33,8%
2	Przedmieście Zamojskie	834,15	2,84	0,3%
3	Przedmieście Błonie	583,88	3,98	0,7%
4	Przedmieście Szperówka	363,26	0,36	0,1%
5	Szczepieszyn	317,72	0,84	0,3%
6	Bodaczów	798,45	11,88	1,5%
7	Brody Duże	973,28	0,77	0,1%
8	Brody Małe	399,50	0,80	0,2%
9	Kawęczyn	787,75	0,14	0,0%
10	Kawęczynek	84,49	-	-
11	Kąty II	139,53	-	-
12	Kąty I	186,29	0,19	0,1%
13	Kolonia Lipowiec	125,75	0,28	0,2%
14	Niedzieliska	1281,72	6,16	0,5%
15	Kolonia Niedzieliska	413,61	0,09	0,0%
16	Wielącza Wieś	547,67	0,14	0,0%
17	Wielącza Las	507,37	-	-
18	Kolonia Wielącza	664,47	0,11	0,0%
19	Wielącza Poduchowna	197,81	1,43	0,7%
18	Gmina ogółem	8725,06	38,64	0,4%

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

Rys. 21 Nieużytek w miejscowości Przedmieście Błonie, źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec-kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3 FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW

2.3.1 Produkcja rolnicza

W gminie Szczepieszyń dominującą częścią gospodarki jest rolnictwo, zdecydowanie nastawione na produkcję roślinną. Ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, warunki glebowe i wodne oraz strukturę przestrzenną specyfika upraw jest zróżnicowana. Prowadzone są płodozmiany, co korzystnie wpływa na strukturę gleby, zwiększenie bioróżnorodności, ograniczenie wyczerpywania się składników odżywczych i ryzyka chorób. Według danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w tabeli nr 17 przedstawiono strukturę upraw dla poszczególnych obszarów ewidencyjnych w gminie.

W gminie Szczepieszyń powierzchnia upraw wynosi 6266,2134 ha, z których dominuje uprawa roślin zbożowych - 53,44% powierzchni upraw oraz roślin oleistych - 24,11% wszystkich upraw. Z poszczególnych gatunków przeważa uprawa pszenicy - 2331,7466 ha, rzepaku - 1490,6547 ha i kukurydzy - 482,8412 ha. Rośliny strączkowe (fasola, soja, groch) uprawiane są na obszarze 253,9860 ha. Rośliny pastewne (burak pastewny, łubin, koniczyna, bobik, lucerna) zajmują powierzchnię 146,6985 ha. Owoce zajmują 107,0989 ha, warzywa 51,8346 ha.

Rys. 22 Uprawy roślinne w gminie Szczepieszyń

Źródło: opracowane na podstawie danych ARiMR

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Obręb			Klemensów	Przedmieście Zamojskie	Przedmieście Błonie	Przedmieście Szperówka	Szczebrzeszyn	Bodaczów	Brody Duże	Brody Małe	Kawęczyn	Kawęczynek	Kąty II	Kąty I	Kolonia Lipowiec	Niedzieliska	Kolonia Niedzieliska	Wielącza Wieś	Kolonia Wielącza	Wielącza Poduchowna	Gmina Razem
Rośliny przemysłowe	Rośliny oleiste	rzepak	0,0000	155,2178	38,3747	50,0763	51,2758	91,4465	192,4078	41,1814	79,8594	5,2326	7,1632	26,8032	23,1796	272,2250	134,3624	129,4722	145,2504	47,1264	1490,6547
		słonecznik	0,0000	0,0000	1,3941	1,5150	0,3777	2,4895	0,7523	1,2481	1,6003	0,0001	0,0000	0,5821	0,0000	4,0363	0,0000	0,8332	2,5400	0,1966	17,5653
		dynia	0,0000	1,1679	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,1375	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,1024	0,0000	0,0000	2,4078
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0000	156,3857	39,7688	51,5913	51,6535	93,9360	193,1601	42,4295	81,4597	5,2327	8,3007	27,3853	23,1796	276,2613	134,3624	130,4078	147,7904	47,3230	1510,6278
	Udział w powierzchni upraw		0,00%	25,68%	15,40%	20,02%	27,50%	21,89%	25,99%	15,71%	19,61%	14,87%	8,99%	18,68%	23,54%	23,99%	36,39%	29,40%	25,50%	28,21%	24,11%
	Rośliny	tytoń	0,0000	0,0000	1,4985	1,6616	0,0000	1,0912	0,0000	0,0000	1,4237	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	3,5862	2,8958	0,0000	12,1570
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0000	0,0000	1,4985	1,6616	0,0000	1,0912	0,0000	0,0000	1,4237	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	3,5862	2,8958	0,0000	12,1570
	Udział w powierzchni upraw		0,00%	0,00%	0,58%	0,64%	0,00%	0,25%	0,00%	0,00%	0,34%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,81%	0,50%	0,00%	0,19%
	Rośliny	burak	0,0000	40,7365	4,2426	13,1449	5,2838	18,7935	53,9244	16,8418	0,0000	0,0000	2,0145	0,0000	1,8228	17,4044	19,7506	19,9499	21,9029	9,2556	245,0682
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0000	40,7365	4,2426	13,1449	5,2838	18,7935	53,9244	16,8418	0,0000	0,0000	2,0145	0,0000	1,8228	17,4044	19,7506	19,9499	21,9029	9,2556	245,0682
	Udział w powierzchni upraw		0,00%	6,69%	1,64%	5,10%	2,81%	4,38%	7,26%	6,24%	0,00%	0,00%	2,18%	0,00%	1,85%	1,51%	5,35%	4,50%	3,78%	5,52%	3,91%
Rośliny spożywcze	Rośliny zbożowe	pszenica	2,7512	243,0114	75,7505	79,1081	71,5990	173,1249	222,5797	96,5321	151,5581	13,3522	40,6418	58,1329	53,6692	498,5873	119,2073	144,9316	226,3632	60,8461	2331,7466
		żyto	0,0000	0,4508	0,0000	0,0000	0,0000	0,9588	0,0000	0,0000	0,2108	0,0000	1,1242	0,1420	0,0000	0,0000	0,0000	0,8765	0,2801	0,0000	4,0432
		jęczmień	0,0000	42,9850	9,5806	8,9615	15,7540	23,4866	70,3953	3,1039	20,8556	2,2076	0,7402	5,2269	2,7336	42,9967	10,8764	13,7584	10,5394	3,5759	287,7776
		owies	0,0000	2,8578	8,0780	1,8811	1,1556	9,1428	0,9730	5,4554	9,5610	0,0906	0,0000	0,9924	0,4710	5,5657	0,2137	5,1219	6,1283	0,0000	57,6883
		pszenżyto	0,0000	4,5944	15,5790	9,0665	3,4688	6,0772	5,7952	1,6730	16,0371	0,0000	0,0000	1,5630	6,3658	12,8227	2,2478	0,0000	2,0832	2,3849	89,7586
		kukurydza	0,0000	44,4160	6,3167	0,0000	17,4080	15,5262	58,5780	35,2493	13,4839	0,0000	3,6339	15,8096	1,8109	76,0930	36,3077	47,8449	92,0771	18,2860	482,8412
		mieszanka	0,0000	0,0000	1,3240	1,3337	0,0000	0,0000	0,0000	0,7770	4,8503	0,5318	1,0015	0,0000	0,0000	0,6067	0,0000	4,3858	1,8147	0,0000	16,6255
		proso	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,9885	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	25,8364	0,0000	0,0000	0,0000	27,8249
	gryka	0,0000	0,2693	7,6800	9,5986	2,3949	0,6549	0,0000	0,9802	16,9122	2,1380	0,0000	2,5301	0,6142	1,5975	0,4602	3,2074	1,3076	0,0000	50,3451	
	Powierzchnia upraw [ha]		2,7512	338,5847	124,3088	109,9495	111,7803	230,9599	358,3212	143,7709	233,4690	18,3202	47,1416	84,3969	65,6647	638,2696	195,1495	220,1265	340,5936	85,0929	3348,6510
	Udział w powierzchni upraw		23,06%	55,61%	48,15%	42,67%	59,52%	53,83%	48,22%	53,23%	56,21%	52,05%	51,06%	57,58%	66,69%	55,43%	52,86%	49,63%	58,76%	50,73%	53,44%
	Rośliny strączkowe	fasola	0,0313	14,7656	9,9334	0,7538	6,3459	14,8183	12,0475	0,0000	8,0435	0,0000	1,9552	1,3435	0,0000	1,3749	0,0000	0,0981	4,6090	1,5513	77,6713
		soja	0,0000	5,9681	1,4432	10,7902	3,3851	7,9344	9,7792	16,8470	6,1241	0,0000	0,0000	1,9269	0,9564	6,5013	0,0000	0,3272	6,5213	7,4752	85,9796
		groch	0,0000	5,5535	1,5397	8,1237	0,9823	3,3475	8,5450	0,0000	2,2486	0,0000	0,0000	7,0035	0,2401	44,7814	5,7875	0,0000	2,1823	0,0000	90,3351
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0313	26,2872	12,9163	19,6677	10,7133	26,1002	30,3717	16,8470	16,4162	0,0000	1,9552	10,2739	1,1965	52,6576	5,7875	0,4253	13,3126	9,0265	253,9860
	Udział w powierzchni upraw		0,26%	4,32%	5,00%	7,63%	5,70%	6,08%	4,09%	6,24%	3,95%	0,00%	2,12%	7,01%	1,22%	4,57%	1,57%	0,10%	2,30%	5,38%	4,05%
	Rośliny	ziemniak	0,0000	2,3067	0,9123	1,4616	0,1366	8,9934	1,3496	0,5502	1,4382	0,4809	0,1601	1,4009	0,0967	5,2970	0,4078	2,8344	3,7671	0,1123	31,7058
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0000	2,3067	0,9123	1,4616	0,1366	8,9934	1,3496	0,5502	1,4382	0,4809	0,1601	1,4009	0,0967	5,2970	0,4078	2,8344	3,7671	0,1123	31,7058
	Udział w powierzchni upraw		0,00%	0,38%	0,35%	0,57%	0,07%	2,10%	0,18%	0,20%	0,35%	1,37%	0,17%	0,96%	0,10%	0,46%	0,11%	0,64%	0,65%	0,07%	0,51%
	Rośliny pastewne	burak	0,0000	0,1000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,1039	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,9296	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	2,1335
		łubin	0,0000	1,5431	3,7495	7,0513	1,3285	0,0000	0,0000	7,2926	6,3457	0,5300	0,0000	5,5155	0,0000	4,0216	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	37,3778
		koniczyna	0,0000	0,0789	0,0000	0,6474	0,0000	1,1859	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,1018	0,0000	0,0000	2,0140
		bobik	0,0000	8,2742	3,5689	9,3019	0,6835	4,5491	10,4172	2,5032	4,0443	0,0000	3,4372	5,0819	0,9469	22,2633	7,8932	7,5216	4,7537	6,8648	102,1049
		lucerna	0,0000	0,1758	0,0000	0,1501	0,0000	1,3372	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,3148	0,0000	1,0367	0,0537	0,0000	0,0000	0,0000	3,0683
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0000	10,1720	7,3184	17,1507	2,0120	7,0722	10,5211	9,7958	10,3900	0,5300	3,4372	10,9122	2,8765	27,3216	7,9469	7,6234	4,7537	6,8648	146,6985
	Udział w powierzchni upraw		0,00%	1,67%	2,83%	6,66%	1,07%	1,65%	1,42%	3,63%	2,50%	1,51%	3,72%	7,44%	2,92%	2,37%	2,15%	1,72%	0,82%	4,09%	2,34%
	Rośliny midodajne		0,0000	0,1943	1,4804	0,4512	0,1150	2,3175	0,1848	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,6332	0,0000	3,9378	0,0000	0,0000	1,1871	0,0000	11,5013
	Powierzchnia upraw [ha]		0,0000	0,1943	1,4804	0,4512	0,1150	2,3175	0,1848	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,6332	0,0000	3,9378	0,0000	0,0000	1,1871	0,0000	11,5013
	Udział w powierzchni upraw		0,00%	0,03%	0,57%	0,td															

Rys. 23 Plantacja orzecha laskowego w Kolonii Wielęcza, źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec-kwiecień 2025 r.)

Rys. 24 Plantacja porzeczki w miejscowości Niedzieliska, źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec-kwiecień 2025 r.)

W całej gminie według danych ARiMR utrzymywanych jest łącznie 86 sztuk bydła. Największe pogłowie bydła występuje w miejscowości Niedzieliska – 27 sztuk, a także w Bodaczowie – 14 sztuk oraz Kawęczynie – 13 sztuk. Najmniejsze ilości – po jednej sztuce występują w obrębach: Kawęczyniek, Kąty I oraz Kąty II (Tabela 18). W Kolonii Lipowiec oraz Kolonii Niedzieliska nie prowadzi się hodowli bydła. Hodowla trzody występuje tylko w miejscowości Bodaczów – 15 sztuk. Hodowla kóz ma charakter przyzagrodowy i hobbystyczny. Łącznie utrzymywanych jest 18 sztuk kóz, z czego najwięcej występuje w Kątach II (14 sztuk). W obrębach: Bodaczów, Brody Małe, Niedzieliska, Kolonia Wielęcza kozy występują po 1 sztuce. Owce występują jedynie w Bodaczowie – 7 sztuk, co wskazuje na niewielkie znaczenie tej hodowli w gminie. Chów koni nadal odgrywa istotną rolę w gospodarstwach. Łącznie w gminie utrzymuje się 60 sztuk koni. Najwięcej koni znajduje się w Bodaczowie – 16 sztuk, Kawęczynie – 13 sztuk, Niedzieliskach – 11 sztuk oraz Kolonii Wielęcza – 9 sztuk.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 17 Produkcja zwierzęca w gminie Szczepieszyn

Lp.	Obręb	Pogłowie zwierząt (w szt. fizycznych)				
		Bydło	Trzoda	Owce	Kozy	Konie
1	Bodaczów	14	15	7	1	16
2	Brody Duże	6	-	-	-	1
3	Brody Małe	6	-	-	1	-
4	Kawęczyn	13	-	-	-	13
5	Kawęczynek	1	-	-	-	-
6	Kąty II	1	-	-	14	8
7	Kąty I	1	-	-	-	-
8	Kolonia Lipowiec	-	-	-	-	1
9	Niedzieliska	27	-	-	1	11
10	Kolonia Niedzieliska	-	-	-	-	1
11	Wielącza Poduchowna	8	-	--	-	-
12	Kolonia Wielącza	9	-	-	1	9
	Razem	86	15	7	18	60

Źródło: opracowane na podstawie danych ARiMR (2025 r.)

Rys. 25 Produkcja zwierzęca w gminie Szczepieszyn, źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.2 Struktura władania gruntami

Największy obszar gminy Szczepieszyń należy do osób prywatnych. Grupa ta posiada 86,53% powierzchni całej gminy, co wynosi 10686,1541 ha. Gospodarstwa te według Rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków zostały zakwalifikowane do 7 grupy rejestrowej. W tej skład wchodzi zarówno grunty gospodarstw rolnych jak i gospodarstw nienależących do rolników (czyli takich, których suma powierzchni działek jest mniejsza od 1 ha). Grunty rolników w gminie obejmują powierzchnię 8035,9648 ha, a grunty osób fizycznych niebędących rolnikami 2650,1893 ha.

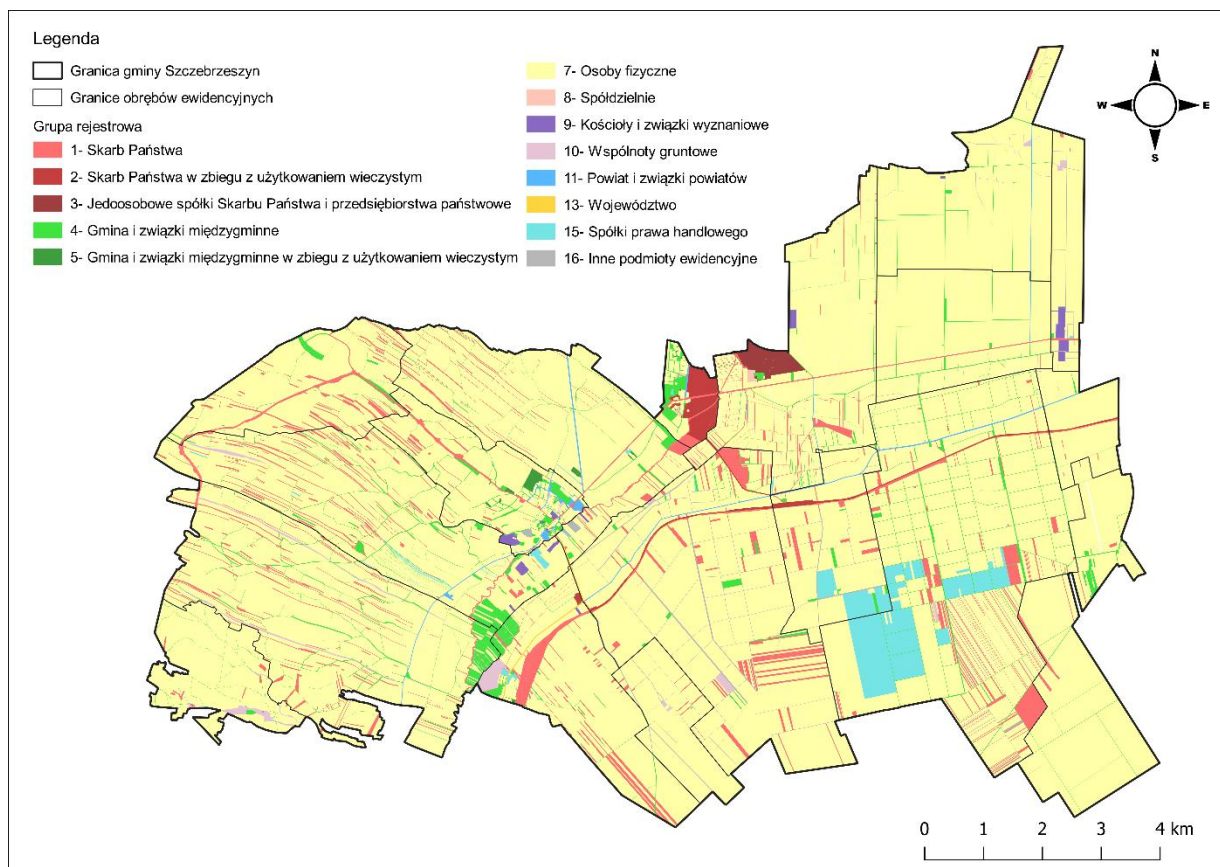
W skład sektora publicznego wliczają się grunty 1, 2, 3, 4, 5, 11 i 13 grupy rejestrowej. W gminie Szczepieszyń obszar ten łącznie obejmuje powierzchnię 1216,5822 ha co stanowi 9,84% powierzchni całej gminy. W tej grupie największą powierzchnię stanowią grunty Skarbu Państwa - 644,7310 ha. Do powierzchni tej wliczają się grunty zarządzane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa 43,04%, PGL Lasy Państwowe 15,70%, Główną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad 8,39%, Polskie Koleje Państwowe 7,20%. Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu lub gospodarowaniu Gminy i Miasta Szczepieszyń to 2,08% obszaru tych gruntów, natomiast w użytkowaniu lub gospodarowaniu Powiatu Zamojskiego (także Starosty oraz Zarządu Powiatu) 1,13%. Skarb Państwa bez zarządzania z innymi podmiotami dysponuje 4,84% gruntów 1 grupy rejestrowej. Do tej grupy zaliczają się także grunty, stanowiące współwłasność Skarbu Państwa i osób fizycznych - 13,45%. 3,81% gruntów Skarbu Państwa zarządzane lub użytkowane jest przez spółki wodne - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej i Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w likwidacji.

Pozostałe grunty SP zarządzane, użytkowane lub gospodarowane są przez instytucje między innymi takie jak Wojewódzki Szpital Zespolony, Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu, Komendę Wojewódzką Policji w Lublinie czy Poczta Polską.

Powierzchnia gruntów będących własnością Gminy i Miasta bez użytkowania wieczystego wynosi 381,4408 ha, co stanowi 3,09% powierzchni gminy. Dodatkowo 11,6424 ha gruntów Gminy pozostaje w użytkowaniu wieczystym. Spółdzielnie zajmują powierzchnię 5,8179 ha co stanowi 0,05% powierzchni gminy. Do kościołów i związków wyznaniowych należy 30,0104 ha (0,24% powierzchni gminy).

W gminie istnieją wspólnoty gruntowe w Bodaczowie, Brodach Dużych, Brodach Małych, Kawęczynie, Kawęczynku, Kolonii Lipowiec, Kolonii Wielączy, Wielączy Poduchownej oraz Przedmieściu Błoni. Ich powierzchnia to 61,1378 ha co stanowi 0,50% powierzchni gminy. Do Powiatu Zamojskiego i związków powiatu należy 45,0511 ha (0,36% powierzchni całej gminy), natomiast do województwa 7,6599 ha (0,06% powierzchni gminy). Do spółek prawa handlowego należy 2,16% powierzchni gminy, czyli 266,7173 ha gruntów. Pozostały obszar stanowią grunty innych podmiotów. To łącznie 83,6409 ha - 0,68% powierzchni.

Rys. 26 Struktura władania w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

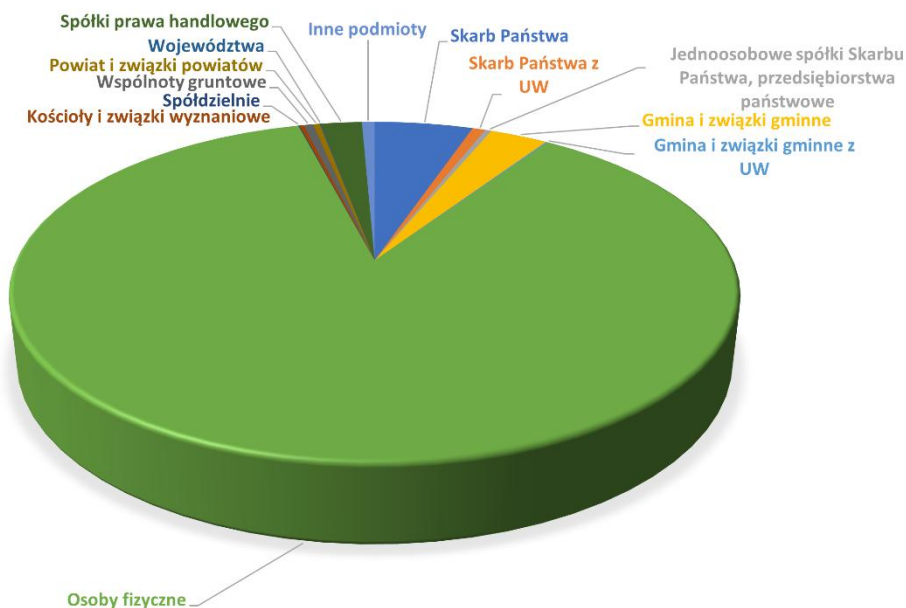
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

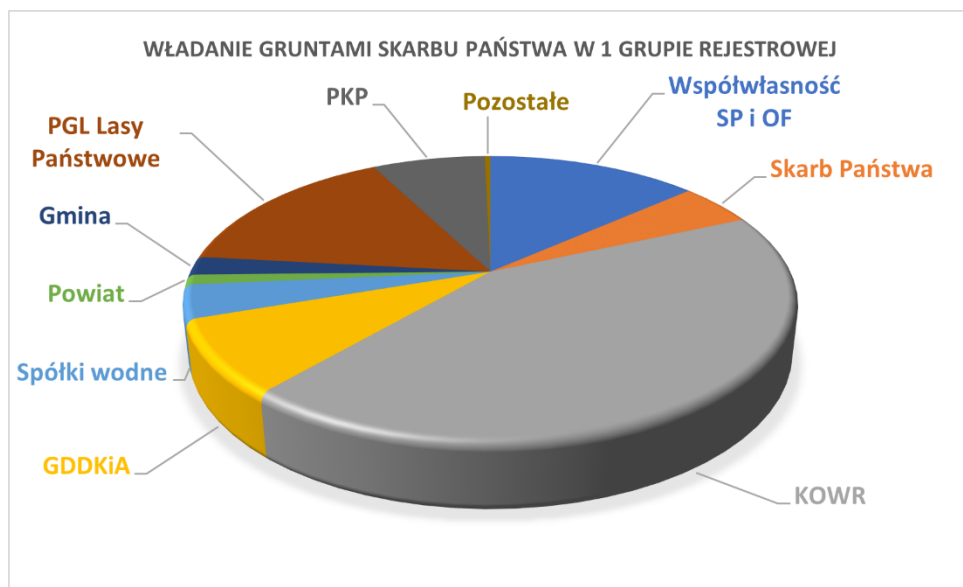
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykres 6 Władanie gruntami w gminie Szczepleszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wykres 7 Władanie gruntami Skarbu Państwa w 1 grupie rejestrowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Lp.	Właściciel	Jednostka	Klęmentsów	Przedmieście Zamajskie	Przedmieście Błonie	Przedmieście Szperówka	Szczepieszyn	Bodaczów	Brody Duże	Brody Małe	Kawęczyn	Kawęczyn	Kąty II	Kąty I	Kolonia Lipowiec	Niedzieliska	Kolonia Niedzieliska	Wieląca Wieś	Wieląca Las	Kolonia Wieląca	Wieląca Poduchowna	Razem Gmina
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
1.	Skarb Państwa (1)	ha	9,6960	46,0331	68,1283	48,7684	25,2822	41,1449	97,3418	68,2325	69,9423	3,5752	1,6121	3,3246	2,8227	124,2695	16,4881	5,3753	8,2476	2,3600	2,0864	644,7310
		%	7,9%	5,3%	6,9%	9,6%	6,0%	4,7%	6,8%	11,4%	5,4%	1,0%	0,9%	1,7%	1,1%	6,7%	3,7%	0,9%	1,6%	0,3%	1,0%	5,22%
2.	Skarb Państwa z UW (2)	ha	54,4191	0	0	0	0	0	11,3536	1,8578	0	0	0	2,5600	0	6,3000	8,3200	0	0	0	0	84,8105
		%	44,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	0,3%	1,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,69%
3.	Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe (3)	ha	0	0,0061	0,0037	0,0061	0,0258	40,3342	0,8500	0	0,0206	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41,2465
		%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,33%
4.	Gmina i związki gminne (4)	ha	20,1215	23,0196	52,6942	14,9855	28,1167	20,4833	15,7897	25,8980	60,3671	7,0289	10,9336	2,4000	0,0700	63,9373	5,8040	12,9469	5,8096	10,5531	0,4818	381,4408
		%	16,3%	2,6%	5,4%	3,0%	6,6%	2,4%	1,1%	4,3%	4,7%	2,0%	5,9%	1,2%	0,0%	3,5%	1,3%	2,3%	1,1%	1,6%	0,2%	3,09%
5.	Gmina i związki gminne z UW (5)	ha	0,3061	2,0716	0	0	8,7147	0	0	0,5500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11,6424
		%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,09%
6.	Osoby fizyczne (7)	ha	34,9662	792,9927	840,5782	441,7787	340,8545	758,5762	1248,9748	480,7300	1144,7718	326,2815	171,6857	185,1794	247,6575	1433,0372	351,3265	545,5817	493,3096	656,9641	190,9078	10686,1541
		%	28,4%	90,5%	85,5%	87,4%	80,5%	87,1%	87,5%	80,1%	88,4%	93,5%	93,2%	94,7%	95,8%	77,5%	79,6%	96,1%	97,2%	96,9%	89,2%	86,53%
7.	Spółdzielnie (8)	ha	1,8383	0	0	0	1,2979	2,4587	0	0,2230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,8179
		%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,05%
8.	Kościoły i związki wyznaniowe (9)	ha	0	0,8261	5,0682	0	6,5267	4,3536	0	0,5329	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,4165	12,2864	30,0104
		%	0,0%	0,1%	0,5%	0,0%	1,5%	0,5%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	5,7%	0,24%
9.	Wspólnoty gruntowe (10)	ha	0	0	5,0617	0	0,0000	0,2866	5,6891	15,0547	18,1744	11,2176	0	0	1,0008	1,6600	0	0	0	1,1568	1,8361	61,1378
		%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	2,5%	1,4%	3,2%	0,0%	0,0%	0,4%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,9%	0,50%
10.	Powiat i związki powiatów (11)	ha	1,5501	4,7924	2,9111	0	9,6210	1,7216	5,2100	0	2,3011	0,9724	0	2,0327	0	5,9400	3,6279	1,2500	0	3,1208	0	45,0511
		%	1,3%	0,5%	0,3%	0,0%	2,3%	0,2%	0,4%	0,0%	0,2%	0,3%	0,0%	1,0%	0,0%	0,3%	0,8%	0,2%	0,0%	0,5%	0,0%	0,36%
11.	Województwa (13)	ha	0	1,3260	0	0	0,4995	0,0000	1,5577	4,2767	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,6599
		%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,06%
12.	Spółki prawa handlowego (15)	ha	0,3610	1,3035	9,2371	0	0,5576	1,4052	0,4609	2,6361	0,0981	0	0	0	0	207,2031	43,1858	0	0	0	0,2653	266,7137
		%	0,3%	0,1%	0,9%	0,0%	0,1%	0,2%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,2%	9,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	2,16%
13.	Inne podmioty (16)	ha	0	3,5129	0	0	1,9927	0	39,8011	0	0	0	0	0,1100	7,0379	6,7147	12,3654	2,4479	0	3,5089	6,1494	83,6409
		%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	2,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	2,7%	0,4%	2,8%	0,4%	0,0%	0,5%	2,9%	0,68%
14.	Razem	ha	123,2583	875,8840	983,6825	505,5387	423,4893	870,7643	1427,0287	599,9917	1295,6754	349,0756	184,2314	195,6067	258,5889	1849,0618	441,1177	567,6018	507,3668	678,0802	214,0132	12350,0570

Tabela 18 Struktura władania gruntami, źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

2.3.3 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Do analizy struktury obszarowej i ilościowej gospodarstw rolnych dla obszaru gminy Szczepieszyn użyto danych z Ewidencji Gruntów i Budynków. Gospodarstwa rolne przyjęte do analizy należą do poszczególnych grup rejestrowych:

- 7- grupa osób fizycznych,
- 5- grupa Gminy i Miasta Szczepieszyn w zbiegu z użytkowaniem wieczystym,
- 10- grupa wspólnot gruntowych,
- 15- grupa spółek prawa handlowego.

Uwzględniono gospodarstwa, których suma powierzchni działek nie jest mniejsza od 1 ha, a więc w myśl definicji są gospodarstwami rolnymi. Podział na gospodarstwa przyjęto zgodnie z jednostkami rejestrowymi EGiB. Analizę przeprowadzono dla obrębów ewidencyjnych.

W gminie Szczepieszyn znajdują 3263 gospodarstwa rolne o łącznej powierzchni 8367,5441 ha.

Ilość i powierzchnia gospodarstw w poszczególnych przedziałach powierzchniowych przedstawia się następująco:

- od 1 do 4,99 ha - 3029 gospodarstw, o łącznej powierzchni 6216,2607 ha;
- od 5 do 9,99 ha - 190 gospodarstw, o łącznej powierzchni 1240,3860 ha;
- od 10 do 14,99 ha - 26 gospodarstw, o łącznej powierzchni 294,0709 ha;
- od 15 do 49,99 ha - 14 gospodarstw, o łącznej powierzchni 337,6594 ha;
- od 50 do 99,99 ha - 4 gospodarstwa, o łącznej powierzchni 279,1671 ha.

Gospodarstwa rolne w grupie 1-4,99 ha stanowią zdecydowaną większość wszystkich gospodarstw 92,8%. Zajmują one 74,3% powierzchni wszystkich gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa w tej grupie wynosi 2,0522 ha. Najwięcej gospodarstw z tej grupy znajduje się w Niedzieliskach. Najniższa średnia powierzchnia gospodarstwa dla tej grupy występuje w Kolonii Lipowiec (1,6207 ha), największa w Wielączy Las (2,808 ha). Gospodarstwa z tej grupy nie występują w Klemensowie. Tak wysoki odsetek gospodarstw w najniższej grupie obszarowej wskazuje na duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

W drugiej grupie, do której wliczają się gospodarstwa od 5 do 9,99 ha znalazło się 5,8% gospodarstw rolnych, które użytkują 14,8% powierzchni wszystkich gospodarstw. Najwięcej z nich znajduje się w Kawęczynie. Średnia powierzchnia gospodarstwa w tej grupie wyniosła 6,5283 ha.

W grupie obszarowej 10-14,99 ha znalazło się 26 gospodarstw rolnych, co stanowi 0,8% wszystkich gospodarstw. Powierzchnia uprawiana przez tę grupę rolników to 294,0709 ha - 3,5% powierzchni gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa w tej grupie wynosi 11,3104 ha.

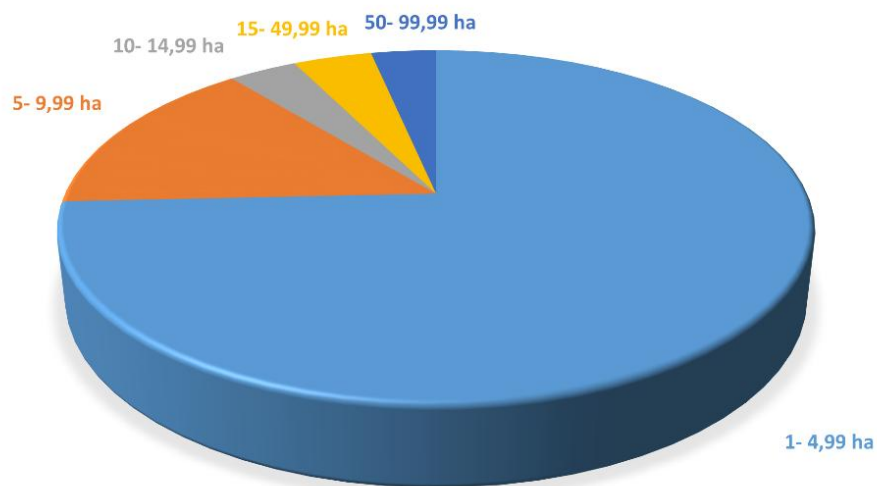
W gminie jest 14 gospodarstw rolnych o powierzchni 15-49,99 ha. Stanowi to 0,4% wszystkich gospodarstw i 4,0% ich łącznej powierzchni. Gospodarstwo w tej grupie ma średnio powierzchnię 24,1185 ha.

W największej grupie obszarowej są 4 gospodarstwa. Trzy z nich znajdują się w Niedzieliskach, jedno w Brodach Dużych. Stanowią one zaledwie 0,1% wszystkich gospodarstw rolnych, a ich powierzchnia to 279,1671 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa w tej grupie to 69,7918 ha.

W gminie, według ewidencyjnego podziału jednostki rejestrowe, nie ma gospodarstw o powierzchni powyżej 100 ha.

Dla całej gminy średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 2,5644 ha. Najmniejsza średnia powierzchnia gospodarstwa jest w Kolonii Lipowiec - 1,7317 ha, Kątach I- 1,7506 ha i Kawęczynku - 1,7516 ha. Korzystna średnia powierzchnia gospodarstwa w Klemensowie wynika z faktu, że znajduje się tam tylko jedno gospodarstwo o powierzchni 13,0241 ha. W obrębach, w których gospodarstw jest więcej najkorzystniejszy wskaźnik średniej powierzchni gospodarstw występuje w Kolonii Niedzieliskach, Niedzieliskach, Brodach Małych i Brodach Dużych.

Wykres 8 Udział poszczególnych grup obszarowych w powierzchni gospodarstw rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

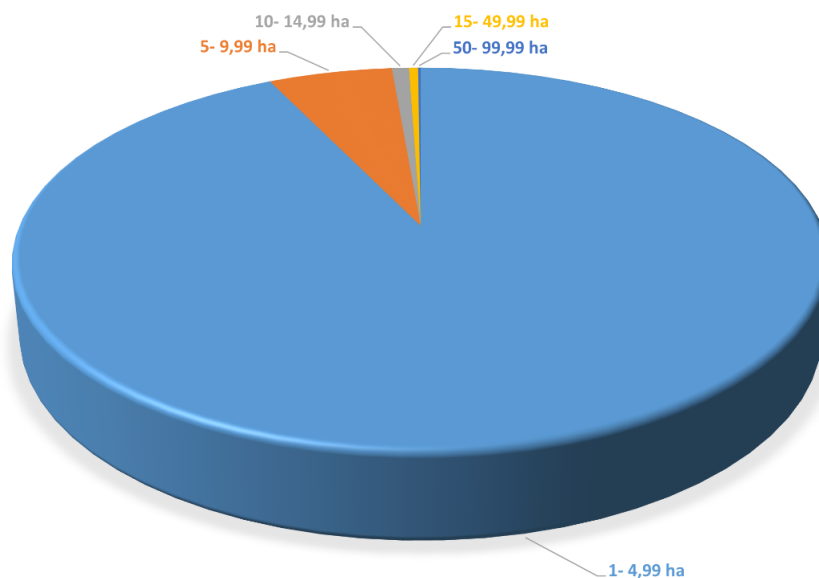
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykres 9 Udział poszczególnych grup obszarowych w ilości gospodarstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Gospodarstwa w grupach obszarowych			Obręb																			Razem gmina
				Klęmentsów	Przedmieście Zamojkie	Przedmieście Błonie	Przedmieście Szperówka	Szczebrzeszyn	Bodaczów	Brody Duże	Brody Małe	Kawęczyn	Kawęczynek	Kąty II	Kąty I	Kolonia Lipowiec	Niedzieliska	Kolonia Niedzieliska	Wielącza Wieś	Wielącza Las	Kolonia Wielącza	Wielącza Poduchowna	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
1.	1 - 4,99 ha	ilość gosp.	liczba	-	219	229	130	85	182	327	120	285	123	48	64	118	388	73	164	153	256	65	3029
2.		udział w liczbie gosp.	%	-	92,4%	92,0%	93,5%	95,5%	95,3%	91,9%	88,9%	86,6%	99,2%	90,6%	100,0%	98,3%	90,2%	83,9%	95,3%	97,5%	97,0%	98,5%	92,8%
3.		powierzchnia	ha	-	408,6951	505,2384	257,9684	137,9435	331,5497	736,8571	311,2334	620,1008	205,9754	88,0243	112,0388	191,2480	765,1645	164,6574	313,8828	428,5254	501,7012	135,4565	6216,2607
4.		udział w pow. gosp.	%	-	77,4%	79,8%	80,0%	85,6%	85,8%	67,7%	72,9%	65,7%	94,8%	64,7%	100,0%	92,0%	56,0%	51,9%	85,7%	95,3%	91,1%	95,4%	74,3%
5.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	1,8662	2,2063	1,9844	1,6229	1,8217	2,2534	2,5936	2,1758	1,6746	1,8338	1,7506	1,6207	1,9721	2,2556	1,9139	2,8008	1,9598	2,0839	2,0522
6.	5 - 9,99 ha	ilość gosp.	liczba	-	16	20	7	4	9	20	12	41	-	1	-	1	31	7	8	4	8	1	190
7.		udział w liczbie gosp.	%	-	6,8%	8,0%	5,0%	4,5%	4,7%	5,6%	8,9%	12,5%	-	1,9%	-	0,8%	7,2%	8,0%	4,7%	2,5%	3,0%	1,5%	5,8%
8.		powierzchnia	ha	-	98,0445	127,7193	43,4551	23,1608	54,8126	134,8382	78,4879	283,6969	-	6,6370	-	5,8680	208,6506	46,5680	52,2180	20,9100	48,8126	6,5065	1240,3860
9.		udział w pow. gosp.	%	-	18,6%	20,2%	13,5%	14,4%	14,2%	12,4%	18,4%	30,0%	-	4,9%	-	2,8%	15,3%	14,7%	14,3%	4,7%	8,9%	4,6%	14,8%
10.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	6,1278	6,3860	6,2079	5,7902	6,0903	6,7419	6,5407	6,9194	-	6,6370	-	5,8680	6,7307	6,6526	6,5273	5,2275	6,1016	6,5065	6,5283
11.	10 - 14,99 ha	ilość gosp.	liczba	1	2	-	2	-	-	5	2	2	1	4	-	1	2	4	-	-	-	-	26
12.		udział w liczbie gosp.	%	100,00%	0,8%	-	1,4%	-	-	1,4%	1,5%	0,6%	0,8%	7,5%	-	0,8%	0,5%	4,6%	-	-	-	-	0,8%
13.		powierzchnia	ha	13,0241	21,4996	-	21,1731	-	-	59,8315	21,9101	22,3817	11,2176	41,3934	-	10,6897	23,2080	47,7421	-	-	-	-	294,0709
14.		udział w pow. gosp.	%	100,00%	4,1%	-	6,6%	-	-	5,5%	5,1%	2,4%	5,2%	30,4%	-	5,1%	1,7%	15,1%	-	-	-	-	3,5%
15.		średnia powierzchnia gosp.	ha	13,0241	10,7498	-	10,5866	-	-	11,9663	10,9551	11,1909	11,2176	10,3484	-	10,6897	11,6040	11,9355	-	-	-	-	11,3104
16.	15 - 49,99 ha	ilość gosp.	liczba	-	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	6	3	-	-	-	-	14
17.		udział w liczbie gosp.	%	-	-	-	-	-	-	0,8%	0,7%	0,3%	-	-	-	-	1,4%	3,4%	-	-	-	-	0,4%
18.		powierzchnia	ha	-	-	-	-	-	-	90,6167	15,0547	18,1744	-	-	-	-	155,6079	58,2057	-	-	-	-	337,6594
19.		udział w pow. gosp.	%	-	-	-	-	-	-	8,3%	3,5%	1,9%	-	-	-	-	11,4%	18,4%	-	-	-	-	4,0%
20.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	-	-	-	-	-	30,2056	15,0547	18,1744	-	-	-	-	25,9347	19,4019	-	-	-	-	24,1185
21.	50 - 99,99 ha	ilość gosp.	liczba	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	4
22.		udział w liczbie gosp.	%	-	-	-	-	-	-	0,3%	-	-	-	-	-	-	0,7%	-	-	-	-	-	0,1%
23.		powierzchnia	ha	-	-	-	-	-	-	66,4697	-	-	-	-	-	-	212,6974	-	-	-	-	-	279,1671
24.		udział w pow. gosp.	%	-	-	-	-	-	-	6,1%	-	-	-	-	-	-	15,6%	-	-	-	-	-	3,3%
25.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	-	-	-	-	-	66,4697	-	-	-	-	-	-	70,8991	-	-	-	-	-	69,7918
26.	powyżej 100 ha	ilość gosp.	liczba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
27.		udział w liczbie gosp.	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%
28.		powierzchnia	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0000
29.		udział w pow. gosp.	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%
30.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0000
31.	Ogółem gmina	ilość gosp.	liczba	1	237	249	139	89	191	356	135	329	124	53	64	120	430	87	172	157	264	66	3263
32.		powierzchnia	ha	13,0241	528,2392	632,9577	322,5966	161,1043	386,3623	1088,6132	426,6861	944,3538	217,193	136,0547	112,0388	207,8057	1365,3284	317,1732	366,1008	449,4354	550,5138	141,9630	8367,5441
33.		średnia powierzchnia gosp.	ha	13,0241	2,2289	2,5420	2,3208	1,8102	2,0228	3,0579	3,1606	2,8704	1,7516	2,5671	1,7506	1,7317	3,1752	3,6457	2,1285	2,8626	2,0853	2,1510	2,5644

Tabela 19 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych, źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

2.3.4 Rozdrobienie gruntów w gospodarstwach rolnych

Regiony południowo-wschodniej Polski charakteryzują się największym w kraju rozdrobieniem gruntów ukształtowanym na przestrzeni lat. Łączy się to z wysoką liczbą działek w poszczególnych gospodarstwach rolnych oraz niewielką średnią powierzchnią działki ewidencyjnej.

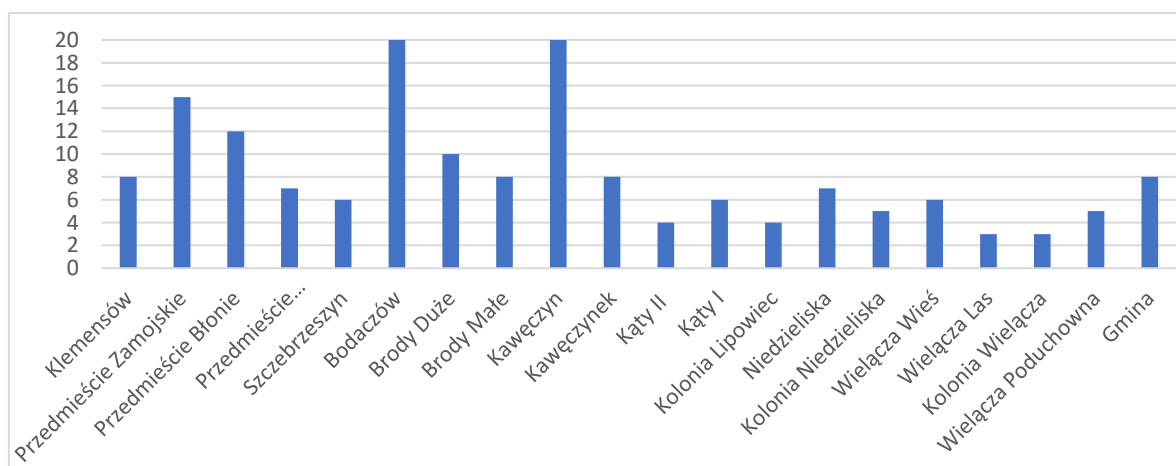
Rozdrobienie gruntów to jeden z najistotniejszych wskaźników wpływających na efektywność prowadzenia produkcji rolniczej. Duże rozdrobienie gruntów w gospodarstwie podnosi znacząco koszty, zwiększa nakład pracy i zużycie paliwa, sprawia problemy w logistyce i zarządzaniu gospodarstwem. Wraz z szybkim rozwojem maszyn i sprzętów rolniczych użytkownie bardzo rozdrobnionych działek staje się utrudnione lub wręcz uniemożliwione. Do analizy rozdrobnienia działek w gminie Szczepieszyń wykorzystano ewidencyjne jednostki rejestrowe należące do grup 5, 7, 10 i 15.

Odpowiednio ukształtowana przestrzeń produkcyjna gospodarstwa ma duży wpływ na jego ekonomiczne wyniki. Korzystne warunki dla gospodarowania występują wtedy, gdy gospodarstwo dysponuje niewielką ilością działek rolnych z względnie dużą ich powierzchnią oraz dogodnym położeniem względem siebie i siedziby gospodarstwa.

Rozdrobienie gruntów to jedna z największych wad struktury przestrzennej ograniczająca w znacznym stopniu rozwój wsi. Jedynym kompleksowym zabiegiem naprawczym tego zjawiska jest realizacja prac scaleniowych. Wysoki wskaźnik rozdrobnienia gruntów jest przesłanką do rozpoczęcia procesu scalenia gruntów.

Średnia liczba działek w gospodarstwie rolnym w gminie wynosi 8, a jej powierzchnia 0,7134 ha. Najgorzej sytuacja przedstawia się w Bodaczowie i Kawęczynie (średnio 20 działek ewidencyjnych na gospodarstwo), Przedmieściu Zamojskim (15 działek) i Przedmieściu Błoniu (12 działek). Najniższy stopień rozdrobnienia występuje w Wielączy Las i Kolonii Wielączy (po 3 działki ewidencyjne na gospodarstwo), w Kątach Drugich i Kolonii Lipowiec po 4 działki.

Wykres 10 Średnia liczba działek ewidencyjnych w gospodarstwie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 20 Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych

Lp.	Obręb	Ogółem		W grupach obszarowych									
				1-4,99 ha		5-9,99 ha		10-14,99 ha		15-49,99 ha		50- 99,99 ha	
		a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1.	Klemensów	1,6280	8	-	-	-	-	1,6280	8	-	-	-	-
2.	Przedmieście Zamojskie	0,3881	15	0,3874	5	0,3786	16	0,4574	24	-	-	-	-
3.	Przedmieście Błonie	0,3305	12	0,3226	7	0,3660	17	-	-	-	-	-	-
4.	Przedmieście Szperówka	0,5650	7	0,5352	4	0,5794	11	1,5124	7	-	-	-	-
5.	Szczepieszyn	0,6418	6	0,6328	3	0,7018	8	-	-	-	-	-	-
6.	Bodaczów	0,1891	20	0,1862	10	0,2092	29	-	-	-	-	-	-
7.	Brody Duże	1,1871	10	1,0497	2	1,2842	5	1,2465	10	2,2102	14	3,1652	21
8.	Brody Małe	0,6646	8	0,6511	4	0,5901	11	0,8115	14	3,7637	4	-	-
9.	Kawęczyn	0,3828	20	0,3702	6	0,4024	17	0,3859	29	0,6267	29	-	-
10.	Kawęczyniek	0,3464	8	0,3344	5	-	-	1,0198	11	-	-	-	-
11.	Kąty II	1,0153	4	0,7790	2	0,8296	8	3,1841	3	-	-	-	-
12.	Kąty I	0,2980	6	0,2980	6	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Kolonia Lipowiec	0,8517	4	0,8208	2	0,978	6	2,1379	5	-	-	-	-
14.	Niedzieliska	0,7780	7	0,5493	4	0,7452	9	2,1098	6	2,6374	10	17,7248	4
15.	Kolonia Niedzieliska	1,3972	5	1,0762	2	1,4112	5	1,7051	7	4,4774	4	-	-
16.	Wielęcza Wieś	0,7136	6	0,7006	3	0,8034	8	-	-	-	-	-	-
17.	Wielęcza Las	1,1070	3	1,0767	3	2,6138	2	-	-	-	-	-	-
18.	Kolonia Wielęcza	1,0628	3	1,0323	2	1,5254	4	-	-	-	-	-	-
19.	Wielęcza Poduchowna	0,9218	5	0,9215	2	0,9295	7	-	-	-	-	-	-
	Gmina ogółem	0,7134	8	0,6513	4	0,8967	10	1,4570	11	2,7431	12	10,4450	13

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

a – średnia powierzchnia działki w gospodarstwie w ha, b - średnia liczba działek w gospodarstwie

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

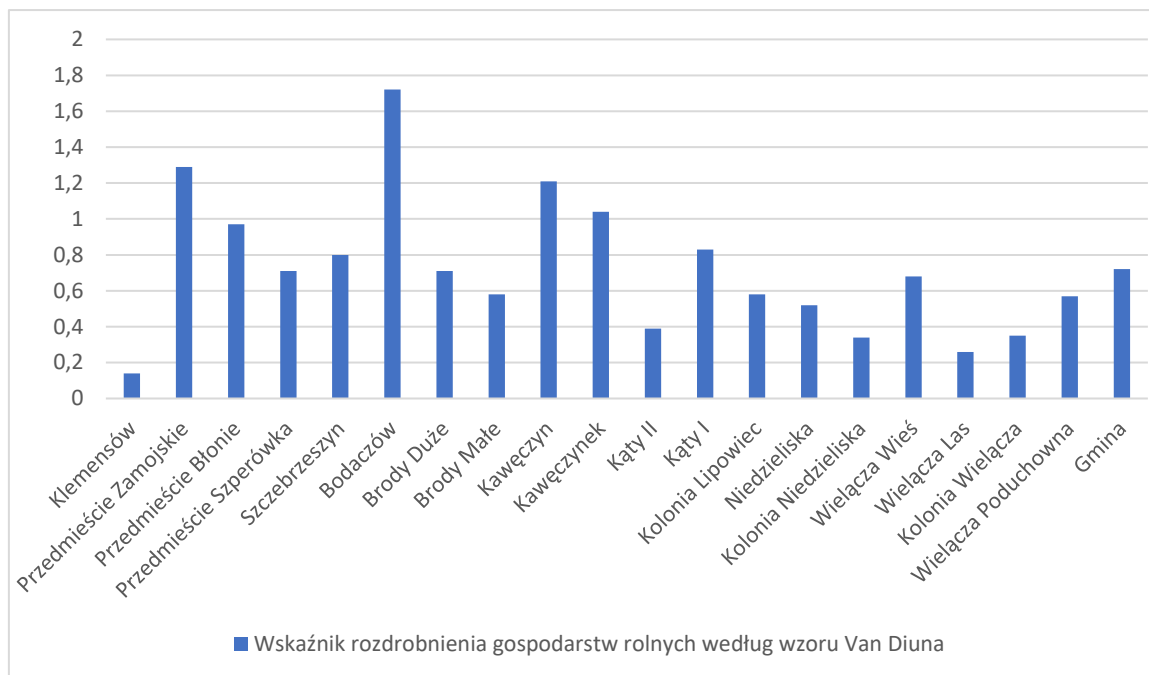
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

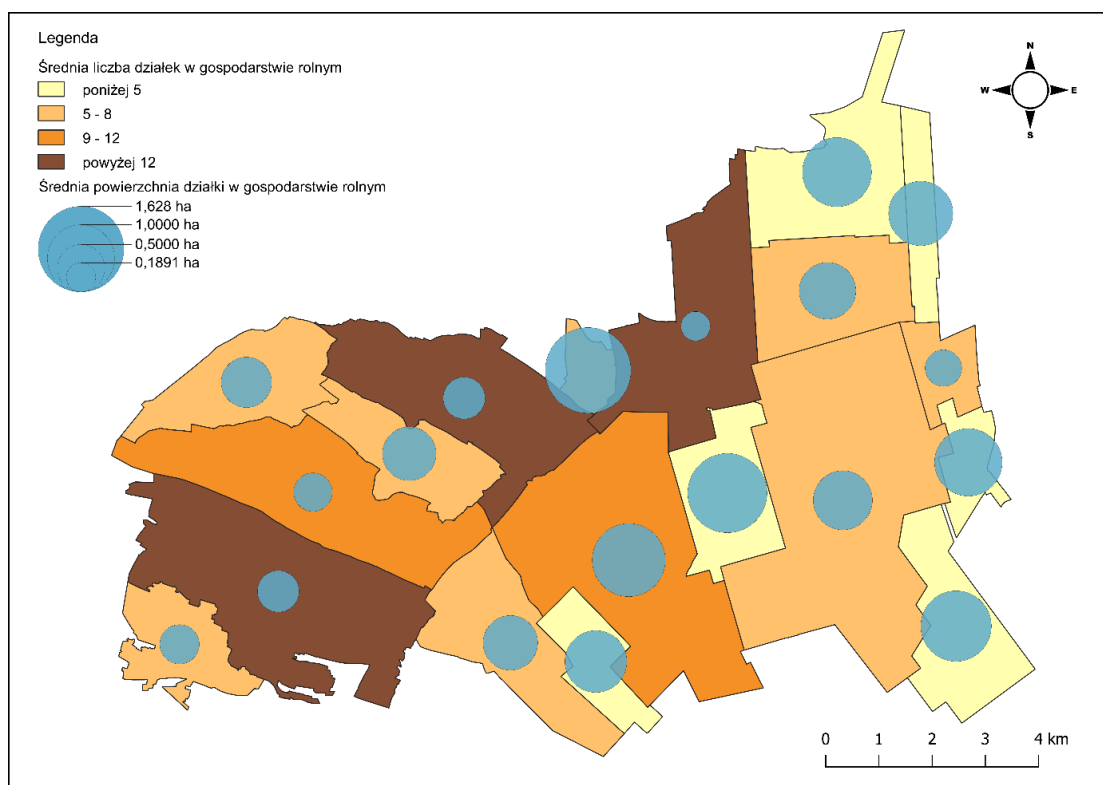
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykres 11 Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw rolnych według wzoru Van Diuna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Rys. 27 Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 21 Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw rolnych

Lp.	Obręb	Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego (ha)	Średnia liczba działek w gospodarstwie	Średnia powierzchnia działki	Liczba działek na 100 ha	Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw* $R = \frac{\sqrt{n} - 1}{P}$
		(P)	(n)			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Klemensów	13,0241	8	1,6280	286	0,14
2.	Przedmieście Zamojskie	2,2289	15	0,3881	318	1,29
3.	Przedmieście Błonie	2,5420	12	0,3305	360	0,97
4.	Przedmieście Szperówka	2,3208	7	0,5650	279	0,71
5.	Szczebrzeszyn	1,8102	6	0,6418	425	0,80
6.	Bodaczów	2,0228	20	0,1891	635	1,72
7.	Brody Duże	3,0579	10	1,1871	113	0,71
8.	Brody Małe	3,1606	8	0,6646	205	0,58
9.	Kawęczyn	2,8704	20	0,3828	317	1,21
10.	Kawęczynek	1,7516	8	0,3464	336	1,04
11.	Kąty II	2,5671	4	1,0153	157	0,39
12.	Kąty I	1,7506	6	0,2980	378	0,83
13.	Kolonia Lipowiec	1,7317	4	0,8517	142	0,58
14.	Niedzieliska	3,1752	7	0,7780	162	0,52
15.	Kolonia Niedzieliska	3,6457	5	1,3972	107	0,34
16.	Wielącza Wieś	2,1285	6	0,7136	212	0,68
17.	Wielącza Las	2,8626	3	1,1070	109	0,26
18.	Kolonia Wielącza	2,0853	3	1,0628	121	0,35
19.	Wielącza Poduchowna	2,1510	5	0,9218	164	0,57
Gmina ogółem		2,5644	8	0,7615	254	0,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie wzoru Van Duina

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.5 Działki bez dostępu do drogi publicznej

W gminie Szczecbrzeszyn ponad 20% działek ewidencyjnych nie posiada dostępu do drogi publicznej. Sytuacja ta negatywnie wpływa na produkcję rolną. Skutkiem jest pogorszenie efektywności uprawy, utrudnienia dojazdu do pól dużym maszynom rolniczym, zwiększenie kosztów paliwa i wydłużenie czasu pracy, utrudnienie dostawy nawozów i środków niezbędnych w procesie produkcji rolnej oraz uniemożliwienie odbioru płodów rolnych. Najwięcej działek bez dostępu do drogi publicznej znajduje się w Bodaczowie (47,4% wszystkich działek), Kątach I (45,0%) i Kolonii Wielączy (34,5%). Najlepiej sytuacja ta wygląda w Brodach Dużych (1,2%), Wielączy Las (2,0%) i Niedzieliskach (2,6%).

Dojazd do pól, do których nie ma bezpośredniego dojazdu z dróg publicznych odbywa się po działkach osób prywatnych. Sytuacja taka jest szczególnie problematyczna jeśli działki nie należą do jednego gospodarstwa rolnego i są użytkowane przez innych właścicieli. Stan techniczny takich dróg jest zazwyczaj zły, ponieważ naprawa i utrzymanie takich dróg należą do właścicieli działki, na których są położone. Jednym z rozwiązań tego problemu jest ustanowienie służebności drogi koniecznej. Obciążenie to wpływa jednak na spadek wartości gruntu i może prowadzić do sporów pomiędzy właścicielami gruntów. W perspektywie długoterminowej, żeby wyeliminować ten problem należy zaprojektować nową, bardziej efektywną sieć dróg. Zabieg taki może być wykonany podczas scalenia gruntów.

Tabela 22 Działki bez dostępu do drogi publicznej

Lp.	Obręb	Liczba działek w obrębie	Liczba działek bez dostępu do drogi publicznej	Procent działek bez dostępu do drogi publicznej
1.	2.	3.	4.	5.
1	Klemensów	353	16	4,5%
2	Przedmieście Zamojskie	2787	518	18,6%
3	Przedmieście Błonie	3544	707	19,9%
4	Przedmieście Szperówka	1409	207	14,7%
5	Szczecbrzeszyn	1800	243	13,5%
6	Bodaczów	5530	2619	47,4%
7	Brody Duże	1609	19	1,2%
8	Brody Małe	1230	437	35,5%
9	Kawęczyn	4113	634	15,4%
10	Kawęczynek	1172	211	18,0%
11	Kąty II	289	86	29,8%
12	Kąty I	740	333	45,0%
13	Kolonia Lipowiec	366	27	7,4%
14	Niedzieliska	2988	78	2,6%
15	Kolonia Niedzieliska	472	24	5,1%
16	Wielącza Wieś	1203	186	15,5%
17	Wielącza Las	552	11	2,0%
18	Kolonia Wielącza	820	283	34,5%
19	Wielącza Poduchowna	350	11	3,1%
Gmina ogółem		31327	6650	21,2%

Źródło opracowane na podstawie danych EGiB

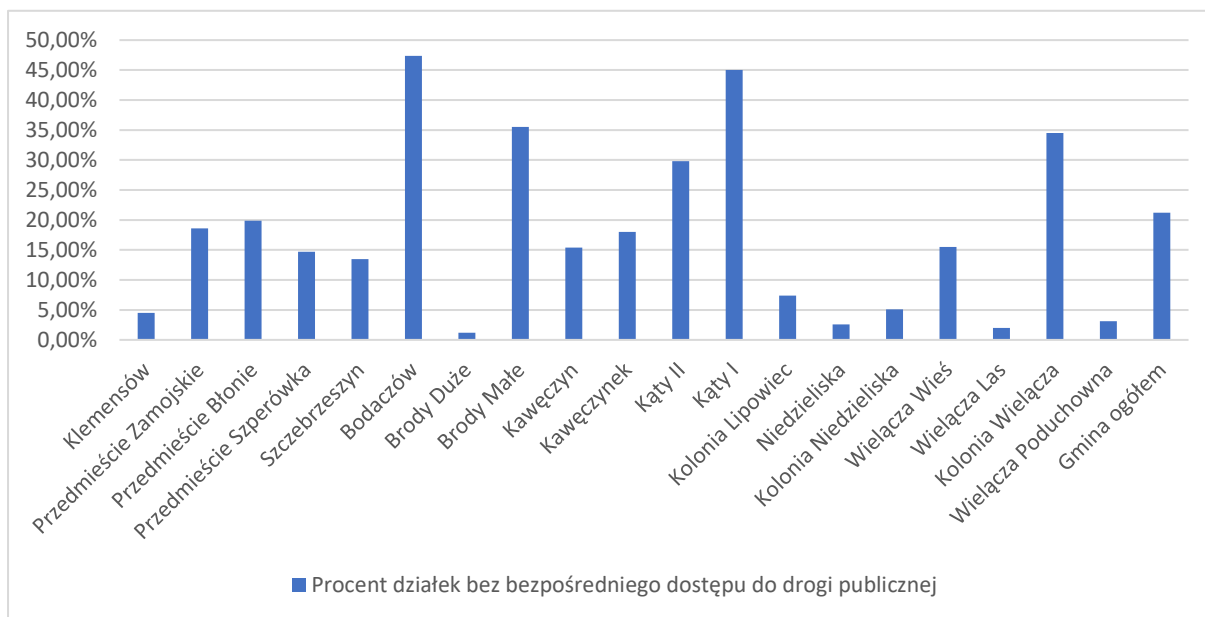
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

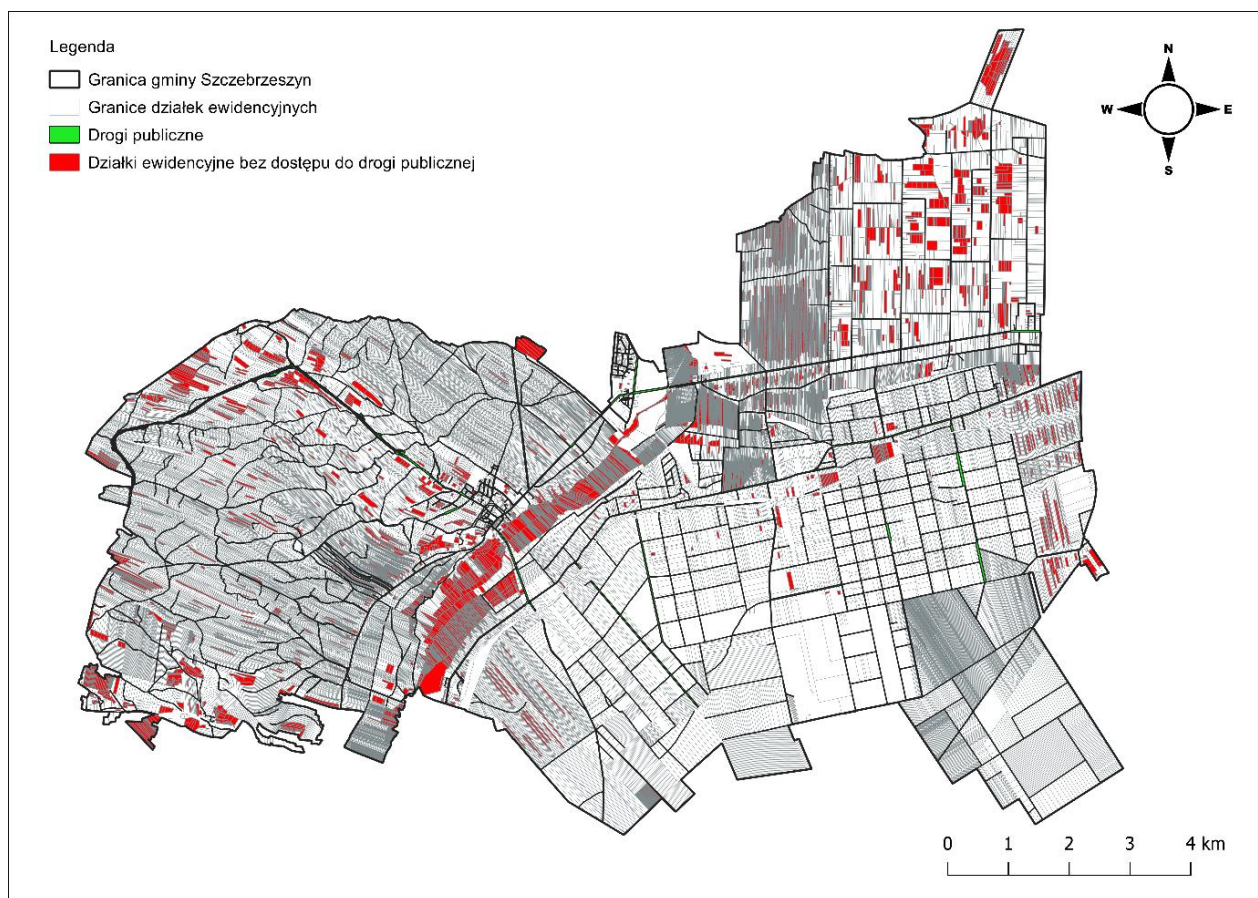
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykres 12 Procent działek bez bezpośredniego dostępu do drogi publicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Rys. 28 Działki bez dostępu do drogi publicznej

Źródło: opracowane na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.6 Obiekty związane z obsługą rolnictwa

W gminie funkcjonują przedsiębiorstwa wyspecjalizowane w usługach rolniczych, handlu maszynami oraz przetwórstwie płodów rolnych, tworząc spójny łańcuch dostaw surowców i produktów gotowych. W Klemensowie mieści się firma AS Agro Techniczna specjalizująca się w kompleksowej obsłudze rolnictwa. Oferuje szeroki zakres usług i produktów, wspierając nowoczesne i efektywne gospodarstwa rolne. Z kolei w Przedmieściu Zamojskim znajduje się firma działająca na rynku od 2005 r., która specjalizuje się w sprzedaży części zamiennych, maszyn rolniczych oraz świadczeniu usług serwisowych dla rolników.

Na terenie gminy działa kilka podmiotów zajmujących się skupem i przetwórstwem płodów rolnych, które odgrywają ważną rolę w lokalnym łańcuchu dostaw surowców rolnych oraz ich przetwarzaniu. Należą do nich:

- **PPH KROM Barbara Krom sp. z o.o. Spółka Komandytowa** – firma z siedzibą w Markach, która prowadzi działalność w Brodach Małych, gdzie zajmuje się skupem zbóż i działa jako partner dla lokalnych rolników, oferując skup zbóż podstawowy oraz ich magazynowanie i sprzedaż;
- **HADAM** – Skup Zbóż, Złomu, Sprzedaż Węgla Krzysztof Matwij – podmiot działający w Kolonii Niedzieliska Firma prowadzi działalność o charakterze wielobranżowym – skupuje zboża, złom metali oraz zajmuje się sprzedażą węgla. Dzięki temu oferuje kompleksową obsługę klientów z sektora rolnego i gospodarczego;
- **Młyn zbożowy OLECH sp. z o.o. w Szczepieszynie** – nowoczesny zakład przetwórstwa zbóż, specjalizujący się przemiałach ziarna na mąki pszenne i żytnie. Młyn odgrywa istotną rolę w regionalnym łańcuchu przetwórczym, dostarczając produkty gotowe do dalszego wykorzystania w piekarnictwie i przemyśle spożywczym;
- **Viterra Bodaczów sp. z o.o.** – Przetwórnia Nasion Oleistych – zakład specjalizujący się w skupie i przetwarzaniu nasion oleistych, takich jak rzepak czy soja. Przetwórnia w Bodaczowie stanowi ważne ogniwo w sektorze produkcji oleju i pasz wysokobiałkowych.

Rys. 29 Przetwórnia Nasion Oleistych w Bodaczowie

Źródło: opracowanie własne, inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 30 Młyn zbożowy w Szczepieszynie

Źródło: opracowanie własne, inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Tabela 23 Obiekty związane z obsługą rolnictwa

L.p.	Obręb	Liczba obiektów związanych z obsługą rolnictwa	Rodzaj obiektów
1.	2.	3.	4.
1	Klemensów	1	AS Agro Techniczna Obsługa Rolnictwa
2	Przedmieście Zamojskie	1	AGROTEX Centrum Rolniczo Techniczne
3	Szczepieszyn	1	Młyn zbożowy OLECH sp. z o.o.
4	Bodaczów	1	Viterra Bodaczów sp. z o.o. Przetwórnia Nasion Oleistych
5	Brody Małe	2	PPH KROM Barbara Krom – skup zbóż W. Krom sp. z o.o. Spółka Komandytowa z siedzibą w Markach
6	Kolonia Niedzieliska	2	Skup Zboża HADAM Skup Zbóż, Złomu, Sprzedaż Węgla Krzysztof Matwój
7	Gmina ogółem	8	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Szczepieszyn

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.7 Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Unia Europejska wprowadza pojęcie obszarów wiejskich tożsame z polskim pojęciem rolniczej przestrzeni produkcyjnej (RPP). Jako obszary wiejskie rozumiany jest ogół terenów pozamiejskich z wyłączeniem uprzemysłowionych terenów poza granicami administracyjnymi miast. [Prus B., Salata T., Analiza zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej w polityce przestrzennej Gminy Tomice, Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie, 2013]. Inną definicją RPP są naturalne i sztuczne elementy występujące na powierzchni ziemi, uczestniczące bezpośrednio i pośrednio w produkcji rolniczej. Do oszacowania wartości terenów produkcji rolniczej Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach opracował wskaźnik Waloryzacji Jakości Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WJRPP). Na ocenę składają się czynniki środowiskowe takie jak gleba, agroklimat, rzeźba terenu, warunki wodne, surowce mineralne, szata roślinna czy cechy krajobrazu naturalnego.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Szczeczeszyn wyniósł 86,1 punktów (w skali 120 punktowej). Kern H., Budzyńska K., Gądor K., Hołowiński J., Zbysław B., Deputat T., 2024, Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. zamojskie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Średnia dla byłego województwa zamojskiego wyniosła 86,4 punktów.

W celu analizy i oceny rolniczej przestrzeni produkcyjnej według przydatności i możliwości zmian w przeznaczeniu terenów rolnych dokonano podziału gruntów rolnych na trzy grupy i przypisując im stopnie ochrony gruntów:

- 1) Grunty o najwyższym stopniu ochrony to grunty najcenniejsze dla produkcji rolnej. Do tej grupy wliczają się grunty klas I, II oraz III (III, IIIa, IIIb w zwartych kompleksach, których powierzchnia >22 ha).
- 2) Grunty o wysokim stopniu ochrony to grunty klas IIIa, IIIb i III nie stanowiące zwartych kompleksów.
- 3) Grunty o niskim stopniu ochrony tzw. ochronie złagodzonej - IVa, IVb, IV, V i VI.

Powierzchnia zwartego obszaru kompleksów określona została na podstawie wartości ogólnego wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wynoszącego dla 82-89 punktów co najmniej 22 ha. [Prus B., Salata T., Analiza zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej w polityce przestrzennej Gminy Tomice, Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie, 2013]

Po przeprowadzonej analizie obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy i miasta Szczeczeszyn zakwalifikowano do odpowiednich grup.

Grunty o najwyższym stopniu ochrony zajmują 18% powierzchni całej gminy i 30% obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Wysokim stopniem ochrony objęte jest 18% powierzchni gminy i 28% powierzchni przeznaczonej do produkcji rolnej.

Złagodzonej ochronie podlega 27% obszaru gminy oraz pozostałe 42% gruntów RPP.

Obszar Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej to 7797,57 ha. Stanowi to 63% powierzchni gminy Szczepieszyń

Tabela 24 Ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Lp.	Obręb	Powierzchnia obróbu ewidencyjnego (ha)	Powierzchnia Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej							
			Najwyższy stopień ochrony		Wysoki stopień ochrony		Niski stopień ochrony		Suma obszaru RPP	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	8.	9.
1	Klemensów	123,26	0,00	0%	0,31	0%	12,38	10%	12,69	10%
2	Przedmieście Zamojskie	875,88	222,59	25%	356,36	41%	155,81	18%	734,76	84%
3	Przedmieście Błonie	983,68	94,91	10%	210,40	21%	245,32	25%	550,63	56%
4	Przedmieście Szperówka	505,54	76,28	15%	208,19	41%	46,02	9%	330,49	65%
5	Szczepieszyń	423,49	30,68	7%	190,04	45%	24,79	6%	245,51	58%
6	Bodaczów	870,76	344,80	40%	132,50	15%	199,33	23%	676,63	78%
7	Brody Duże	1427,03	109,08	8%	92,94	7%	691,92	48%	893,94	63%
8	Brody Małe	599,99	0,00	0%	8,28	1%	342,72	57%	351,00	59%
9	Kawęczyn	1295,68	152,20	12%	358,78	28%	232,82	18%	743,80	57%
10	Kawęczyn	349,08	0,00	0%	32,90	9%	27,90	8%	60,80	17%
11	Kąty II	184,23	22,83	12%	13,54	7%	83,79	45%	120,16	65%
12	Kąty I	195,61	59,67	31%	50,80	26%	56,53	29%	167,00	85%
13	Kolonia Lipowiec	258,59	0,00	0%	0,00	0%	115,67	45%	115,67	45%
14	Niedzieliska	1849,06	206,71	11%	267,53	14%	753,78	41%	1228,02	66%
15	Kolonia Niedzieliska	441,12	39,10	9%	77,23	18%	258,42	59%	374,75	85%
16	Wielęcza Wieś	567,60	345,17	61%	86,43	15%	2,07	0%	433,67	76%
17	Wielęcza Las	507,37	0,00	0%	0,00	0%	0,00	0%	0,00	0%
18	Kolonia Wielęcza	678,08	448,66	66%	103,22	15%	28,18	4%	580,06	86%
19	Wielęcza Poduchowna	214,01	146,08	68%	24,75	12%	7,16	3%	177,99	83%
Gmina ogółem		12350,06	2298,76	18%	2214,20	18%	3284,61	27%	7797,57	63%

Źródło: opracowane na podstawie danych EGIB

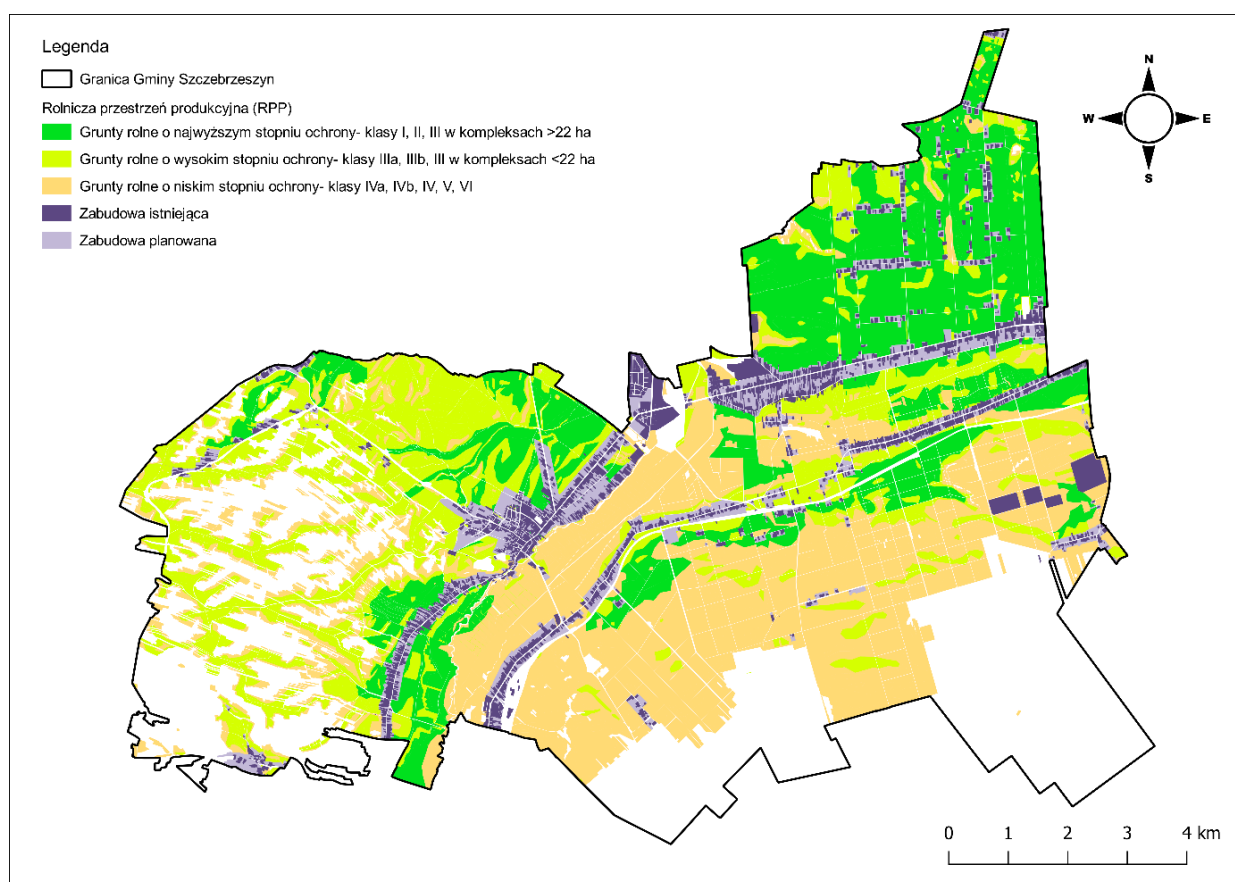
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 31 Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.8 Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej

Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa na terenie gminy Szczepieszyn jest dobrze rozwinięta obejmując łączną długość ok. 107 km, ilość przyłączy 3 334 szt. (źródło: Strategia Rozwoju Gminy Szczepieszyn na lata 2022-2030). Wyjątek stanowi miejscowość Lipowiec Kolonia, gdzie infrastruktura wodociągowa jeszcze nie funkcjonuje. Ponadto na terenie miasta i gminy funkcjonują ujęcia wód podziemnych. W gminie Szczepieszyn znajdują się trzy ujęcia wody, dwa zlokalizowane w miejscowościach: Kawęczyn, Przedmieście Szperówka oraz jedno w mieście Szczepieszyn.

Odprowadzanie ścieków - sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna w gminie Szczepieszyn jest słabo rozwinięta. W sieć kanalizacyjną wyposażona jest tylko miasto Szczepieszyn oraz miejscowość Bodaczów. Łączna długość sieci to 16,9 km. Ponadto na terenie gminy Szczepieszyn znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków. Jedna z nich znajduje się w mieście Szczepieszyn, druga to Oczyszczalnia Zakładów Tłuszczowych Sp. z o.o. w Bodaczowie. (źródło: Strategia Rozwoju Gminy Szczepieszyn na lata 2016-2022)

Sieć gazowa

Teren gminy zasilany jest gazem z krajowego systemu gazociągów wysokiego ciśnienia. Dostęp do sieci gazowej występuje na terenie następujących sołectw i osiedli: Brody Małe, Brody Duże, Kawęczyn, Szczepieszyn, ul Błonie, Osiedle Szczepieszyn, Przedmieście Zamojskie, Osiedle Klemensów.

Sieć telefoniczna

W gminie Szczepieszyn funkcjonuje bezpłatna, bezprzewodowa sieć internetowa. Sieć umożliwia dostęp do darmowego Internetu zarówno mieszkańcom gminy Szczepieszyn oraz osobom przejeżdżającym. Gmina Szczepieszyn należy do obszarów o przeciętnie rozwiniętej sieci teleinformatycznej.

Sieć energetyczno-oświetleniowa

Gmina Szczepieszyn nie posiada jednolitego systemu ciepłowniczego. Jedyną funkcjonującą sieć ciepłowniczą znajduje się na Osiedlu Mieszkaniowym w Szczepieszynie a jej źródłem jest kotłownia osiedlowa. W pozostałych budynkach mieszkalnych potrzeby ciepłe realizowane są przez indywidualne źródła ogrzewania, takie jak kotły węglowe, kotły gazowe, a sporadycznie także piece kaflowe. Obszar gminy zasilany jest z Głównego Punktu Zasilającego w Szczepieszynie, poprzez sieć linii kablowych i napowietrznych oraz stacje transformatorowe.

Pod pojęciem infrastruktury społecznej kryją się usługi i urządzenia obejmujące zakresem jednostki prawa, bezpieczeństwa, nauki, kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej czy obiekty sportowe. Centrum takiej infrastruktury w gminie znajdują się w obrębie Szczepieszyn, w którym zlokalizowane zostały najważniejsze obiekty służące mieszkańcom. W Szczepieszynie znajduje się Urząd Miejski, który siedzibę ma w mieszczącym się przy rynku zabytkowym ratuszu. Jest to jednocześnie siedziba Urzędu Gminy.

W mieście Szczepieszyn znajduje się Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej. W szpitalu funkcjonują trzy oddziały - wewnętrzny, ginekologiczny i chirurgiczny oraz izba przyjęć. Przyszpitalna infrastruktura zapewnia też dostęp do laboratorium, pracowni medycznych i apteki. W centrum miasta znajduje się punkt wyjazdowy zespołu ratownictwa medycznego. W gminie funkcjonują przychodnie lekarskie w Szczepieszynie i Bodaczowie. W tych miejscowościach działają także apteki. Opiekę stomatologiczną oferują gabinety dentystyczne w Szczepieszynie i Bodaczowie.

W mieście znajduje się Komisariat Policji Komendy Miejskiej Policji w Zamościu oraz Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu. Zlokalizowanie filii zamojskich służb na terenie miasta Szczepieszyn pozwala na skrócenie czasu dojazdu w sytuacjach alarmowych. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w gminie Szczepieszyn działają w Szczepieszynie, Wielączy, Bodaczowie, Niedzielskach, Kątach Pierwszych, Brodach Dużych, Brodach Małych, Kawęczynie, Błoniu i Szperówce. Pełnią one główne funkcje wspierając PSP w działaniach alarmowych oraz szereg dodatkowych akcji społecznych, pomocowych, socjalnych i edukacyjnych.

W Szczepieszynie działa Miejski Dom Kultury. Głównym celem jednostki jest propagowanie kultury i sztuki wśród mieszkańców gminy, zrzeszanie osób w zespołach artystycznych i kołach zainteresowań oraz dbanie o lokalne tradycje. Funkcje o podobnym charakterze, ale mniejszej skali pełnią zlokalizowane w mniejszych miejscowościach świetlice wiejskie i remizy OSP. Znajdują się one w Wielączy, Bodaczowie, Przedmieściu Zamojskim, Przedmieściu Szperówce, Przedmieściu Błoniu, Kawęczynie, Kawęczynku, Brodach Dużych, Brodach Małych, Niedzielskach, Niedzielskich Kolonii i Kątach Pierwszych .

Dostęp do literatury zapewnia Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna. W Szczepieszynie działa księgarnia. Usługi pocztowe oferują placówki Poczty Polskiej w Szczepieszynie i Klemensowie, a także prywatne paczkomaty usytuowane w Szczepieszynie, Bodaczowie, Klemensowie, Niedzielskach, Błoniu i Brodach Małych.

Edukacja przedszkolna na terenie gminy prowadzona jest w publicznych przedszkolach w Szczepieszynie i Bodaczowie. W Szczepieszynie działa również przedszkole niepubliczne. Oddziały przedszkolne funkcjonują przy szkołach podstawowych w Wielączy i Szczepieszynie, Niedzielskach, Wielączy Kolonii. W roku szkolnym 2023/2024 do placówek tych uczęszczało łącznie 328 przedszkolaków. W 2025 r. w Szczepieszynie utworzono żłobek.

W gminie znajduje się 6 publicznych szkół podstawowych. Trzy z nich prowadzone są przez samorząd Gminy Szczepieszyn, pozostałe trzy przez Stowarzyszenia Oświatowe. Lista szkół podstawowych na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Szczepieszynie
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Bodaczowie
- Szkoła Podstawowa w Wielączy
- Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Wielączy Kolonii
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Róży Zamojskiej w Szczepieszynie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Niedzieliskach.

Zapewnienie warunków oświatowych jest jednym z najistotniejszych i największych zadań samorządu.

Edukacja na poziomie ponadpodstawowym w gminie prowadzona jest w Zespole Szkół nr 2 im. dra. Zygmunta Klukowskiego w Szczepieszynie. Szkoła oferuje naukę w liceum ogólnokształcącym, technikum na kierunku technik żywienia i usług gastronomicznych lub technik mechanik oraz w szkole branżowej I stopnia. Lokalizacja gminy pozwala na dogodny dojazd uczniów komunikacją zbiorową do szkół średnich w Zamościu czy Zwierzyńcu.

Potrzeby z zakresu sportu organizuje Centrum Sportu i Rekreacji w Szczepieszynie. Instytucja prowadzi wiele obiektów sportowych pozwalających na aktywne spędzanie czasu wolnego. W Szczepieszynie znajduje się stadion miejski pojemności 660 miejsc z trybunami krytymi i otwartymi. Pod nadzorem CSiR pozostaje także orlik, boisko do koszykówki, boisko do siatkówki plażowej, kort tenisowy czy skatepark. Centrum organizuje imprezy sportowe tj. Bieg Chrzęszcza czy Bieg im. Pietruszyńskiego. W gminie znajdują kluby piłkarskie Alwa Brody Małe, BKS Bodaczów i Roztocze Szczepieszyn.

W Szczepieszynie znajduje się Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Karola Namysłowskiego. Placówka mieści się w kompleksie szkolnym zabytkowej oficyny dawnego internatu. Szkoła prowadzi naukę gry na fortepianie, akordeonie, gitarze, skrzypcach, wiolonczeli, klawecie, flecie, saksofonie, trąbce i perkusji.

Z uwagi na ciągły ogólnopolski trend starzenia się społeczeństwa przed gminą stają wyzwania polegające na opiece nad seniorami. Przed takim wyzwaniem staje także gmina Szczepieszyn. Jednostka prowadzi Gminny Dom Seniora. W aktywizację osób starszych angażuje się MDK tworząc Klub Seniora, zajęcia ruchowe, zespół wokalny czy szereg innych działań przeznaczonych dla starszych. Organizowane są także koncerty i festiwale, w których czynny udział biorą seniorzy. Gmina prowadzi uchwalony przez Urząd Miasta program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów”.

W Błoniu znajduje się Dom Pomocy Społecznej „Pod Modrzewiami”. To ośrodek dla niepełnosprawnych intelektualnie kobiet. Placówka przeznaczona jest dla 70 osób objętych kompleksową opieką. Dla podopiecznych organizowane są zajęcia rehabilitacyjne i grupy terapeutyczne. Jednostka prowadzona jest przez Powiat Zamojski.

Urząd Miasta i Gminy Szczepieszyn organizuje imprezy okolicznościowe dla mieszkańców. Należą do nich obchody wydarzeń takich jak Wigilia czy Sylwester.

a

b

c

d

e

f

Rys. 32 Obiekty użyteczności publicznej: Urząd Miejski w Szczepieszynie (a), Stadion Sportowy w Szczepieszynie (b), Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielączy (c), Szkoła Muzyczna (d), Zespół Szkół nr 2 im. Dr. Zygmunta Klukowskiego (e), Plac zabaw w Brodach Duzych (f)

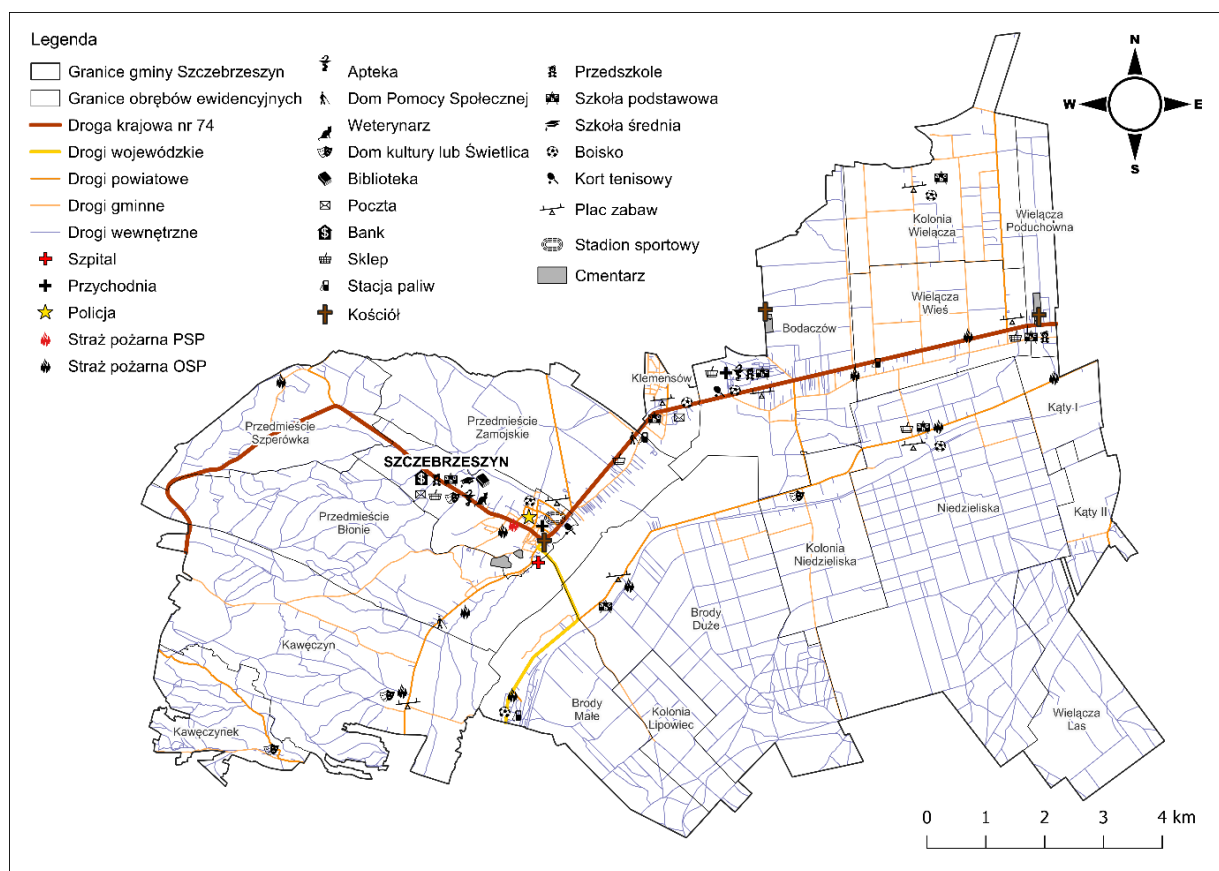
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys.33 Obiekty użyteczności publicznej w gminie Szczepieszy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 25 Infrastruktura społeczna w gminie Szczepieszy

L.p.	Obręb	Infrastruktura społeczna					
		Żłobek	Przedszkole	Szkoła podstawowa	Szkoła średnia lub branżowa	Remiza OSP lub świetlica wiejska	Dom Pomocy Społecznej lub Dom Seniora
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Klemensów	-	-	-	-	-	+
2	Przedmieście Zamojskie	-	-	-	-	+	-
3	Przedmieście Błonie	-	-	-	-	+	+
4	Przedmieście Szperówka	-	-	-	-	+	-
5	Szczepieszy	+	++	++	+	+	-
6	Bodaczów	-	+	+	-	+	-
7	Brody Duże	-	-	-	-	+	-
8	Brody Małe	-	-	-	-	+	-
9	Kawęczyn	-	-	-	-	+	-
10	Kawęczyn	-	-	-	-	+	-
11	Kąty II	-	-	-	-	-	-
12	Kąty I	-	-	-	-	+	-
13	Kolonia Lipowiec	-	-	-	-	-	-
14	Niedzieliska	-	+	+	-	+	-
15	Kolonia Niedzieliska	-	-	-	-	+	-
16	Wielęcza Wieś	-	+	+	-	+	-
17	Wielęcza Las	-	-	-	-	-	-
18	Kolonia Wielęcza	-	+	+	-	-	-
19	Wielęcza Poduchowna	-	-	-	-	-	-
Ogółem:		1	6	6	1	13	2

Źródło: opracowane na podstawie danych z Gminy Szczepieszy

2.4 WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA

2.4.1 Ogólny opis warunków wodnych

Teren gminy Szczepieszyn od strony północno-zachodniej do granicy z rzeką Wieprz położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP), pozostała część gminy położona jest natomiast w granicach GZWP Nr 407 (Chełm-Zamość), (źródło: *Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy*). GZWP Nr 406 i 407 tworzą na obszarze gminy Jednolitą Część Wód Podziemnych (JCWP): jednostka Nr 90 – PLGW200090. Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę miejscowej ludności i są to wody dobrej jakości. Główny Zbiornik Wód Podziemnych wymaga szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniami.

Gmina Szczepieszyn znajduje się w obrębie następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP): Łabuńka do Czarnego Potoku RW20001524239, Pór RW2000062417499, Wieprz od Jacynki do zb. Nielisz RW20000624179, Dopływ spod Wielącza Kolonii RW200006241789, Łabuńka od Czarnego Potoku do ujścia RW2000062429. We wszystkich częściach stan wód określono jako zły.

Charakterystyczną cechą całego powiatu zamojskiego jest mała gęstość sieci rzecznej i koncentracja zjawisk wodnych w stosunkowo nielicznych dolinach rzecznych, które rozdzielają bezwodne międzyrzecza. Niewielka zasobność w wodę obszaru jest następstwem łatwości wnikania wód opadowych i roztopowych do niższych warstw gleby, które charakteryzują się dużą zawartością wody. Główny poziom wodonośny związany jest z utworami kredowymi i czwartorzędowymi. Obszar Rostocza charakteryzuje się ogólnie średnią głębokością występowania wód podziemnych – 5 do 20 m. Na Rostoczu Zachodnim w gminie Szczepieszyn przeważają obszary, gdzie wody podziemne występują poniżej 20 m, najczęściej jednak na ok. 50 m, ale nie jest rzadkością występowanie wody na 100 m głębokości. W obrębie Padołu Zamojskiego głębokość wód podziemnych jest bardzo zróżnicowana. Poziomy wodonośny występują tu na głębokości od 2 do 20 m.

2.4.2 Wody płynące i ciekі naturalne

Przez gminę Szczepieszyn przepływa rzeka Wieprz, której źródła znajdują się na Rostoczu Środkowym, pomiędzy miejscowościami Wieprzowe Jezioro i Wieprzów Ordynacki w pobliżu Tomaszowa Lubelskiego (powiat tomaszowski). Rzeka Wieprz wpływa prawostronnie do Wisły. Rzeka ma długość 303 km i jest w całości położona na obszarze województwa Lubelskiego. W gminie Szczepieszyn stanowi długość 9,3 km i dzieli gminę Szczepieszyn na część zachodnią i wschodnią. Odwadnia ona przeważający obszar gminy. Wschodnie tereny odwadniane są przez Świnkę, która jest prawym dopływem Wieprza, oraz przez bezimienny strumień. Natomiast zachodnie krańce gminy są odwadniane przez rzekę Gorajec. Rzeka Wieprz na znacznych odcinkach jest uregulowana i umocniona, prowadzi duże ilości wody. Rzeka Wieprz w obrębie Bodaczowa w niektórych miejscach zmieniła swój bieg i obecnie płynie przez prywatne działki.

Tabela 26 Cieki naturalne w gminie Szczepieszyn

Lp.	Obręb	Nazwa ciek	Administrator	Długość	Dopływ	Administrator	Długość
				km			km
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Bodaczów	Wieprz	RZGW	0,95	Dopływ Świnka	WZMiUW	2,34
2	Klemensów	Wieprz	RZGW	1,12	-		
3	Przedmieście Zamojskie	Wieprz	RZGW	2,28	-		
4	Szczepieszyn	Wieprz	RZGW	1,59	-		
5	Przedmieście Błonie	Wieprz	RZGW	1,75	-		
6	Kawęczyn	Wieprz	RZGW	1,65	-		
7	Brody Duże	-	-	-	Dopływ Świnka	WZMiUW	2,77
8	Brody Małe	-	-	-	Dopływ Świnka	WZMiUW	2,77
Razem				9,34			7,88

Źródło: opracowane na podstawie danych PGWWP

Rys. 34 Cieki naturalne: rzeka Wieprz (a), dopływ Świnka (b)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obróbu (ha)	Grunty pod wodami (udział w powierzchni obróbu)									
			razem		wody stojące		wody płynące			rowy		
			ha	%	ha	%	ha	km	%	ha	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1	Klemensów	123,26	2,2502	1,8	-	-	1,9690	1,12	1,6	0,2812	1,00	0,2
2	Przedmieście Zamojskie	875,88	7,0488	0,8	-	-	3,1582	2,28	0,4	3,8906	11,14	0,4
3	Przedmieście Błonie	983,68	5,4388	0,6	-	-	2,0666	1,75	0,2	3,3722	13,07	0,3
4	Szczebrzeszyn	423,49	2,1056	0,5	-	-	1,9556	1,59	0,5	0,1500	0,30	0,0
5	Bodaczów	870,76	9,2128	1,1	-	-	3,1626	3,31	0,4	6,0502	17,62	0,7
6	Brody Duże	1427,03	10,4344	0,7	-	-	3,1798	2,78	0,2	7,2546	25,07	0,5
7	Brody Małe	599,99	2,8382	0,5			1,0281	2,06	0,2	1,8101	8,35	0,3
8	Kawęczyn	1295,68	4,5715	0,4			2,8024		0,2	1,7691	9,97	0,1
9	Kawęczynek	349,08	0,2959	0,1	0,29	0,1%	-	-	-	-	-	-
10	Kąty II	184,23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Katy I	195,61	0,1100	0,1	-	-	-	-	-	0,1100	1,02	-
12	Kolonia Lipowiec	258,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Niedzieliska	1849,06	4,4468	0,2	-	-	-	-	-	4,4468	9,68	0,2
14	Kolonia Niedzieliska	441,12	1,0144	0,2	-	-	-	-	-	1,0144	2,06	0,0
15	Wielącza Wieś	567,60	2,5279	0,4	-	-	-	-	-	2,5279	10,24	0,1
16	Wielącza Las	507,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Kolonia Wielącza	678,08	3,7489	0,6	-	-	-	-	-	3,7489	7,63	0,6
18	Wielącza Poduchowna	214,01	0,4112	0,2	-	-	-	-	-	0,4112	1,02	0,2
Gmina ogółem		12350,06	56,4554	37,0%	0,29	0,1%	19,32	14,89	0,2%	36,73	117,34	0,3%

Tabela 27 Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek, źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.3 System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych

Szeroka dolina Wieprza i jej dopływy w całości jest zmeliorowana rowami otwartymi. Ogólna długość rowów melioracyjnych na obszarze gminy wynosi 117,34 km. Stan techniczny rowów jest niezadowalający, tylko 12,73 km rowów melioracyjnych jest w stanie dobrym. Rowy wykazane w ewidencji a nieistniejące na gruncie to 9,55 km. Stosunkowo mało jest rowów, które nie są wykazane w ewidencji gruntów (nieewidencyjne) – 0,09 km. Najwięcej rowów znajduje się w obrębach ewidencyjnych położonych w dolinie Wieprza: Brody Duże - 25,07 km, Bodaczów - 17,62 km, Przedmieście Błonie - 13,07 km oraz Przedmieście Zamojskie - 11,14 km. (Tab. 28). Na terenie gminy większość przepustów jest w stanie dobrym.

Tabela 28 Stan rowów melioracyjnych

L.p.	Obręb	Stan rowów melioracyjnych				
		dobry	zły	nieewidencyjny	nieistniejący	Razem stan dobry/zły
		[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Klemensów	-	1,00	-	-	1,00
2	Przedmieście Zamojskie	0,42	10,72	-	1,23	11,14
2	Przedmieście Błonie	0,41	12,66	-	0,74	13,07
3	Przedmieście Szperówka	-	-	-	-	-
4	Szczebrzeszyn	0,01	0,29	-	-	0,30
5	Bodaczów	0,29	17,33	-	1,94	17,62
6	Brody Duże	2,71	22,36	-	1,60	25,07
7	Brody Małe	0,35	8,00	-	0,75	8,35
8	Kawęczyn	-	9,97	-	-	9,97
9	Kawęczynek	-	-	-	-	-
10	Kąty II	-	-	-	-	-
11	Kąty I	-	1,02	-	0,04	1,02
12	Kolonia Lipowiec	-	-	-	-	-
13	Niedzieliska	4,46	5,22	-	0,44	9,68
14	Kolonia Niedzieliska	0,26	1,80	-	0,31	2,06
15	Wielącza Wieś	2,67	6,74	-	0,83	9,41
16	Wielącza Las	-	-	-	-	-
17	Kolonia Wielącza	1,05	6,58	0,09	1,37	7,63
18	Wielącza Poduchowna	0,10	0,92	-	0,30	1,02
19	Gmina ogółem	12,73	104,61	0,09	9,55	117,34

Źródło: opracowane na podstawie bazy danych EGİB i inwentaryzacji terenowej (marzec–kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

*Rys. 35 Rowy melioracyjne w miejscowościach: Wielęcza Wieś i Niedzieliska
źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec–kwiecień 2025 r.)*

*Rys. 36 Przepust w miejscowości
Brody Duże, źródło: inwentaryzacja terenowa
(marzec–kwiecień 2025 r.)*

*Rys. 37 Most w miejscowości Brody Duże,
i Przedmieście Zamojskie, źródło: inwentaryzacja
terenowa (marzec–kwiecień 2025 r.)*

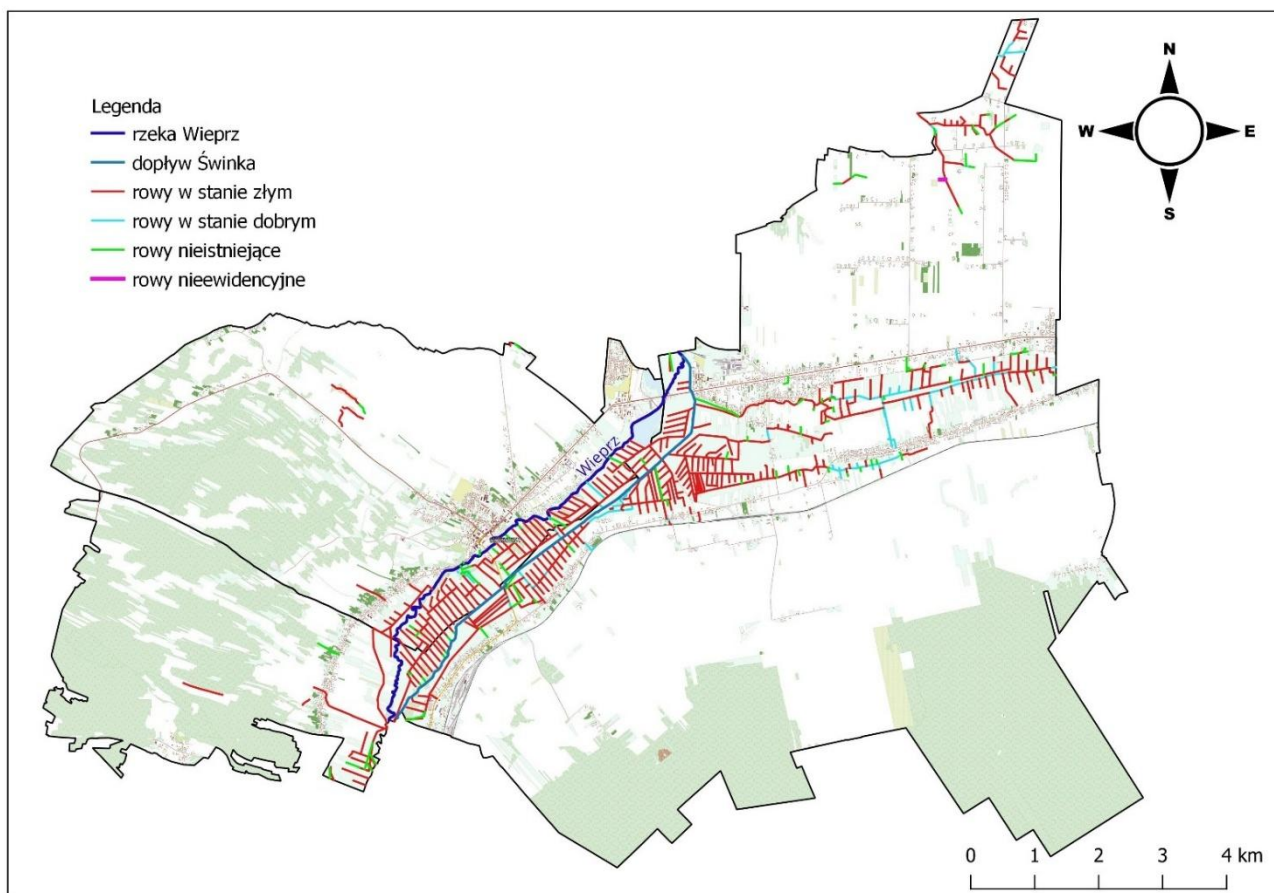
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 38 Stan rowów melioracyjnych w gminie Szczepieszyń

Źródło: opracowanie własne, na podstawie inwentaryzacji terenowej (marzec–kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.4 Zbiorniki wodne i zbiorniki retencji wodnej

Na terenie gminy Szczepieszyn znajduje się sześć zbiorników ewidencyjnych, z których trzy – wydzielone są jako „wody stojące”. Dwa z nich znajdują się w obrębie Kawęczynek oraz jeden w Przedmieściu Błonie. Jeden ze zbiorników znajdujących się w obrębie Kawęczynek jest obecnie całkowicie wyschnięty. Pozostałe zbiorniki - wydzielone jako użytki: „grunty pod stawami” znajdują się w miejscowościach: Przedmieście Błonie, Przedmieście Zamojskie, Bodaczów oraz Brody Duże. Są to zbiorniki w dobrym stanie technicznym. Większość z nich należy do osób fizycznych, przy czym jeden zbiornik, położony w obrębie Kawęczynek, stanowi własność wspólnoty gruntowej wsi Kawęczynek.

W miejscowości Klemensów zlokalizowany jest kompleks stawów hodowlanych obejmujący 10 zbiorników wodnych, będących własnością Skarbu Państwa.

W trakcie inwentaryzacji terenowej zidentyfikowano również zbiorniki nieewidencyjne, zlokalizowane w obrębach:

- Przedmieście Zamojskie (6 zbiorników)
- Przedmieście Błonie (3 zbiorniki),
- Brody Duże (3 zbiorniki);
- Bodaczów (1 zbiornik);
- Kawęczynek (1 zbiornik).

Największy z nieewidencjonowanych zbiorników, położony jest w Przedmieściu Błoniu. Łączna powierzchnia zbiorników nieewidencyjnych wynosi 2,21 ha.

Na terenie gminy Szczepieszyn znajduje się sześć zbiorników retencyjnych. Dwa zlokalizowane są w obrębie Szczepieszyn, trzy w obrębie Przedmieście Błonie oraz jeden w obrębie Przedmieście Szperówka. Zbiorniki powstały w związku z przebudową drogi Krajowej Nr 74 na odcinku Gorajec – Szczepieszyn.

Zbiorniki retencyjne, zarówno suche, jak i mokre, pełnią istotną funkcję w gospodarce wodnej, przeciwdziałając lokalnym podtopieniom oraz łagodzą skutki suszy poprzez zatrzymywanie nadmiaru wody w okresach intensywnych opadów i jej stopniowe uwalnianie w czasie niedoborów. Ich obecność wpływa także korzystnie na bilans wodny, bioróżnorodność oraz ochronę gruntów rolnych przed erozją. Brak tego typu obiektów może zwiększać wrażliwość obszaru na ekstremalne zjawiska pogodowe, co w kontekście obserwowanych zmian klimatycznych może stanowić istotne wyzwanie dla zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi na terenie gminy.

Tabela 29 Zbiorniki wodne ujawnione i niewykazane w ewidencji gruntów i budynków

L.p.	Obręb	Zbiorniki ewidencyjne	Zbiorniki niewykazane w EGiB
		ha	ha
1	Przedmieście Zamojskie	0,17	0,57
2	Przedmieście Błonie	1,12	0,89
3	Przedmieście Szperówka	-	0,03
4	Szczebrzeszyn	-	0,44
5	Bodaczów	0,03	0,04
6	Brody Duże	0,19	0,09
7	Kawęczynek	0,30	0,13
Gmina ogółem		1,17	2,21

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB i inwentaryzacji terenowej (maj 2025 r.)

a

b

c

d

Rys. 39 Zbiorniki hodowlane w Przedmieściu Błonie (a, b, c) oraz w Przedmieściu Zamojskim (d),
źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

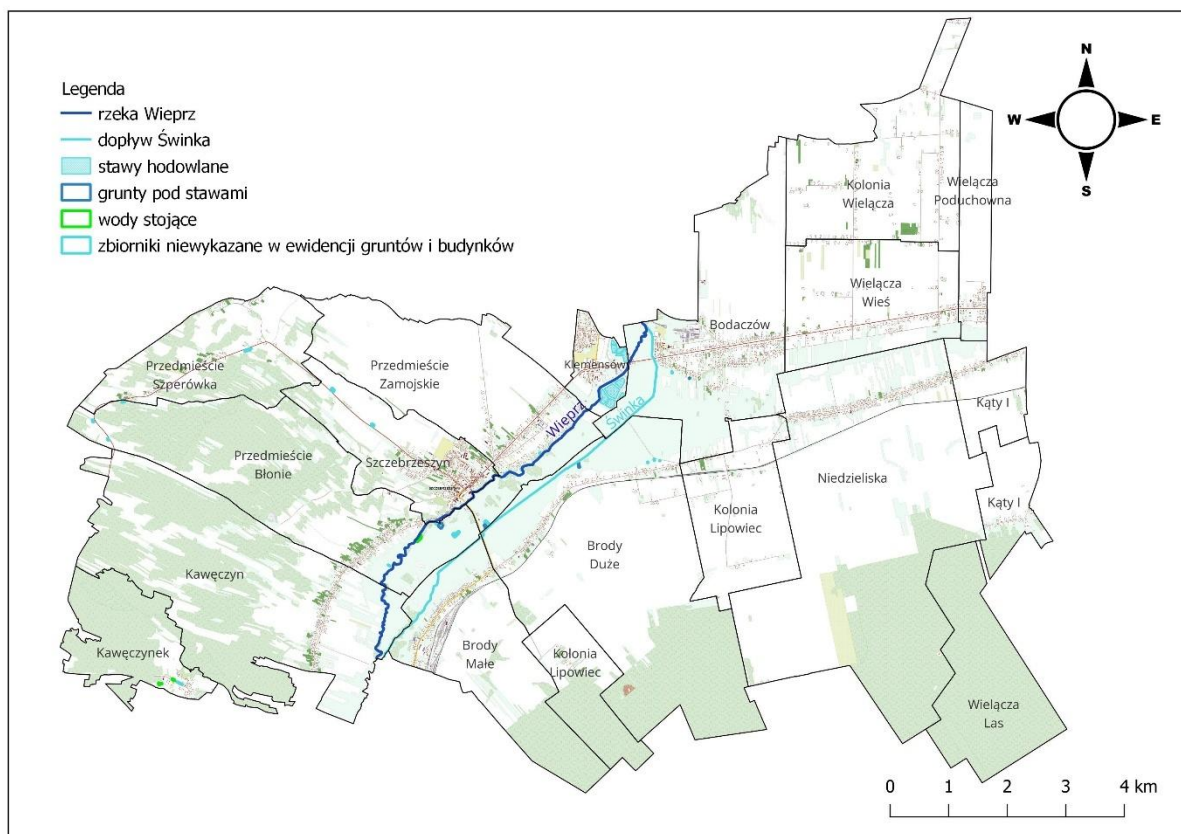
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 40 Zbiorniki ewidencyjne i niewykazane w ewidencji gruntów i budynków

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB i inwentaryzacji terenowej (marzec–kwiecień 2025r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.5 Oczka wodne, tereny podmokłe, tereny bagienne i rozlewiska

Na obszarze gminy Szczepieszyn tereny podmokłe występują na niewielkiej powierzchni. Zlokalizowane są w płaskiej dolinie Wieprza, w miejscach o utrudnionym odpływie oraz w dnach suchych, głębokich dolin po obfitych opadach. Gdzie rzeźba terenu jest bardziej urozmaicona i deniwelacje względne są duże po obfitych opadach i roztopach wiosennych gromadzą się duże ilości wody, które spływają i tworzą się obszary zalewowe. Zjawisko to występuje na Roztoczu Zachodnim i Grzędzie Sokalskiej.

2.4.6 Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe

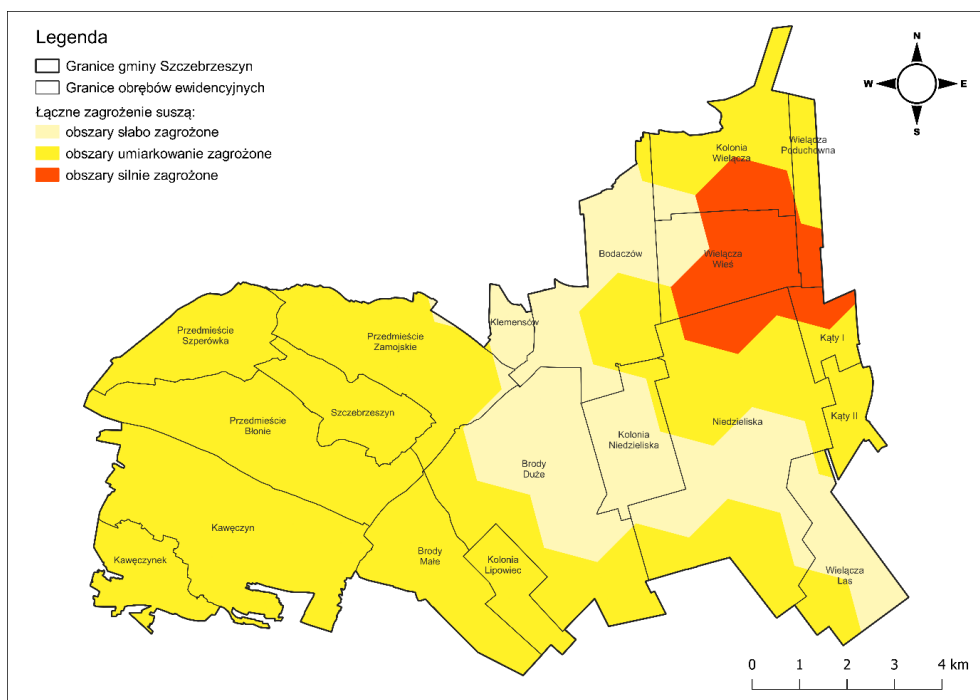
Do terenów najbardziej zagrożonych suszą czyli niedostatecznie uwilgotnionych w okresie wegetacyjnym należą obszary gdzie występują gleby wytworzone z piasków słabo gliniastych i piasków luźnych. Są to gleby, które nie zatrzymują na dłuższy okres wody opadowej czy roztopowej, są nadmiernie przesiąkliwe. Gleby wytworzone z piasków na obszarze gminy Szczepieszyn zajmują niewielką powierzchnię 367 ha. Zaliczone zostały do kompleksu szóstego (żytniego słabego) i kompleksu siódmego (żytniego najslabszego). Powierzchnia kompleksu żytniego słabego to 278 ha co stanowi 3,6% ogólnej powierzchni gruntów ornych w gminie. Kompleks żytni bardzo słaby zajmuje powierzchnię 89 ha, tj. 1,2% powierzchni gruntów ornych.

Do gleb zagrożonych suszą należą gleby kompleksu trzeciego (pszennego wadliwego). Stanowią one 40,1% gruntów ornych w gminie Szczepieszyn. Najwięcej gleb kompleksu trzeciego znajduje się w południowej części gminy Szczepieszyn. Gleby te należy podzielić na dwie kategorie. Pierwsza to płytkie rędziny, w których skała węglanowa występuje już w poziomie próchnicznym. Są to gleby żyzne, lecz w okresach posusznych bardzo wadliwe. Drugą grupę stanowią gleby wytworzone z lessów, położone na stokach o znacznym nachyleniu, na których występuje szybki spływ powierzchniowy wód opadowych i roztopowych. Gleby takie położone są w zachodniej części gminy, na Roztoczu Zachodnim.

Na terenie gminy Szczepieszyn obszary zalewowe występują w środkowej części gminy. Rzeka Wieprz płynie szeroką doliną, prowadzi duże ilości wody. W Szczepieszynie poziom rzeki Wieprz utrzymuje się na niskim poziomie i znajduje się, według pomiaru na stacji w Nieliszu w „strefie stanów niskich”. Wysokie stany rzeka Wieprz osiąga najczęściej podczas wiosennych roztopów oraz po ulewnych deszczach w okresie letnim.

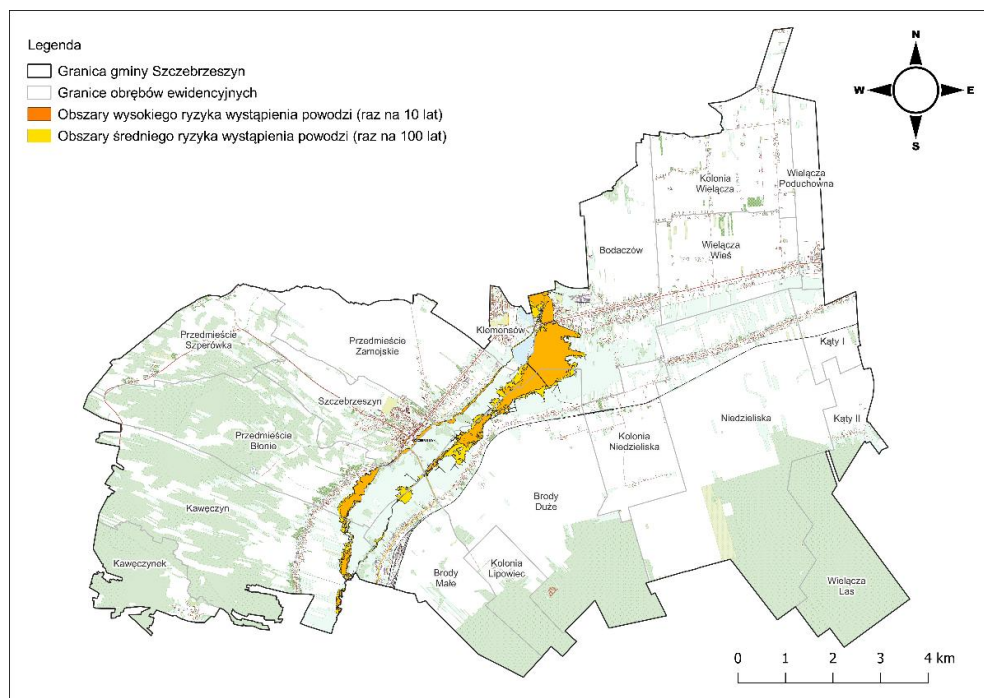
Nawet po bardzo intensywnych opadach czy roztopach wiosennych woda mieści się w korycie rzeki. W zachodniej części gminy gdzie teren jest falisty i występują duże wysokości względne po intensywnych opadach w lokalnych obniżeniach terenowych zbierają się duże ilości wody powodując lokalne podtopienia. U wylotu głębokich dolin zalecane jest budowanie zbiorników retencyjnych.

Rys. 41 Zagrożenie suszą w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie: dane.gov.pl

Rys. 42 Zagrożenie powodziowe w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie: dane.gov.pl

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.5 ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI

2.5.1 Charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej

Przez obszar gminy, z północnego zachodu na północny wschód, przebiega droga krajowa Nr 74 Węzeł Wieluń - Szczepieszyń - Zamość - Zosin - Granica Państwa, dzieląc gminę na część północną i południową. Położenie gminy przy drodze krajowej bardzo ułatwia komunikację z najbliższymi miastami (Zamość, Frampol, Janów Lubelski). Tereny przy „krajówce” są bardziej atrakcyjne dla inwestycji. Obecnie (rok 2025) odcinek drogi od Szczepieszyna do granicy z gminą Radecznica jest w gruntownej przebudowie. Wzdłuż drogi krajowej powstają równoległe drogi serwisowe mające zapewnić dostęp do pól. Zaprojektowano i wybudowano także zbiorniki gromadzące wodę opadową.

Przez teren gminy przebiega także droga wojewódzka 858: Szczepieszyń - Zwierzyniec - Biłgoraj - Zarzecze. Położenie gminy przy drodze wojewódzkiej powoduje, że komunikacja do najbliższych miast jest znacznie ułatwiona.

W gminie znajduje się 17 dróg powiatowych oraz rozbudowana sieć dróg gminnych. Sporadycznie występują drogi prywatne.

Na obszarze gminy znajduje się Linia Hutniczo Szerokotorowa (szerokotorowa linia kolejowa LHS relacji Ukraina - Hrubieszów - Zamość - Katowice oraz normalnotorowa relacji Warszawa – Lublin – Zawada - Rawa Ruska. Stacja LHS Szczepieszyń znajduje się w miejscowości Brody Małe.

Sieć drogowa w gminie jest dobrze rozwinięta.

2.5.2 Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg

Przez gminę Szczepieszyń przebiega droga krajowa Nr 74 oraz droga wojewódzka Nr 858, które pozwalają na dobrą komunikację z największymi miastami w regionie. Teren Gminy przecina 17 dróg powiatowych:

- droga Nr 3205L Nielisz - Michałów - Szczepieszyń
- droga Nr 3207L Rozłopy - Szperówka
- droga Nr 3209L Gorajec - Kawęczyn - Topólcza
- droga Nr 3210L Szczepieszyń - Topólcza - Zwierzyniec
- droga Nr 3211L Brody Małe - dojazd do stacji kolejowej Szczepieszyń
- droga Nr 3212L Brody Małe - Zawada
- droga Nr 3213L Bodaczów - Kolonia Niedzieliska
- droga Nr 3214L Zawada - Kąty Pierwsze - Kąty Drugie
- droga Nr 3216L Złójec - Wielącza
- droga relacji Szczepieszyń - Sułów - Turobin - Tarnawa Mała
- droga Nr 3288L ulica Konopnickiej
- droga 3291L ul. Ogrodowa
- droga 3205L ul. Osiedłowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- droga 3292L ul. Targowa
- droga 3290L ul. Trębacka
- droga 3289L ul. Szkolna
- droga 3293L ul. Zielona

Sieć dróg gminnych pokrywa swoim zasięgiem cały obszar gminy. Są to drogi zarówno utwardzone jak i polne w różnym stanie technicznym. Większość z nich to jednak drogi z nawierzchnią gruntową w złym stanie technicznym wymagające prac remontowych.

Tabela 30 Wykaz dróg w gminie Szczepieszyń

L.p.	Numer drogi	Przebieg
1.	2.	3.
1	110154L	dr. pow. 3205L - Deszkowice II - Kol. Wielęcza - dr. pow. 3216L
2	110161L	dr. pow. 3205L - wokół Parku Klemensów - dr. kraj. 74
3	110306L	Szczepieszyń ul. Boczna
4	110307L	Szczepieszyń ul. Cicha
5	110308L	Szczepieszyń ul. Cmentarna
6	110309L	Szczepieszyń ul. Dawida
7	110311L	Szczepieszyń ul. Frampolska
8	110312L	Szczepieszyń ul. Gorajska
9	110313L	Szczepieszyń ul. Górna
10	110314L	Szczepieszyń ul. Jasna
11	110315L	Szczepieszyń ul. Klinowa
12	110316L	Szczepieszyń ul. Kolejowa
13	110317L	Szczepieszyń Plac Tadeusza Kościuszki
14	110318L	Szczepieszyń ul. Krótka
15	110319L	Szczepieszyń ul. Leśna
16	110320L	Szczepieszyń ul. Łączna
17	110322L	Szczepieszyń ul. Nadrzeczna
18	110323L	Szczepieszyń ul. Nowa
19	110324L	Szczepieszyń ul. Parkowa
20	110325L	Szczepieszyń ul. Piwna
21	110326L	Szczepieszyń ul. Polna
22	110327L	Szczepieszyń ul. Prosta
23	110328L	Szczepieszyń ul. Przechodnia
24	110330L	Szczepieszyń ul. Sadowa
25	110331L	Szczepieszyń ul. Sądowa
26	110332L	Szczepieszyń ul. Słoneczna
27	110333L	Szczepieszyń ul. Sobieskiego
28	110334L	Szczepieszyń ul. Spacerowa
29	110335L	Szczepieszyń ul. Spółdzielcza

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

30	110336L	Szczebrzeszyn ul. Stara Rozłopska
31	110337L	Szczebrzeszyn ul. Startowa
32	110340L	Szczebrzeszyn ul. Wierzbowa
33	110341L	Szczebrzeszyn ul. Kościelna
34	110343L	Szczebrzeszyn ul. Zamkowa
35	110344L	Szczebrzeszyn ul. Zaulek
36	110345L	Szczebrzeszyn ul. Złota
37	110346L	Kawęczyn - dr. woj. 858 - dr. pow. 3212L
38	110347L	Szczebrzeszyn ul. Związkowa
39	110348L	dr. pow. 3212L - Marynówka - dr.gm. 110350L
40	110349L	Szczebrzeszyn ul. Sportowa
41	110350L	dr. pow. 3212L - Kol. Niedzielska (bezprzelotowa)
42	110351L	dr. pow. 3214L - Kąty II - do końca zabudowy
43	110352L	dr. pow. 3212L - do stacji kolejowej Kol. Niedzielska
44	110353L	dr. kraj. 74 - Bodaczów - dr. pow. 3213L
45	110354L	dr. pow. 3213L - Bodaczów - dr.gm. 110353L
46	110355L	dr. pow. 3213L - Bodaczów - Wielącza Pod. - dr. pow. 3214L Zawada
47	110356L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110355L
48	110357L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110355L
49	110358L	dr. pow. 3212L - dr.gm. 110355L
50	110359L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110355L
51	110360L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110355L
52	110361L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110355L
53	110362L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110355L
54	110363L	Kol. Wielącza - od dr.gm. 110356L (bezprzelotowa)
55	110364L	Kol. Wielącza - od dr.gm. 110356L (bezprzelotowa)
56	110365L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110154L
57	110366L	dr.gm. 110365L - dr.gm. 110365L - Kol. Wielącza
58	110367L	Kol. Wielącza - dr.gm. 110365L - dr. pow. 3216L
59	110368L	Kol. Wielącza - dr.gm. 110365L - dr.gm. 110369L
60	110369L	dr. kraj. 74 - dr.gm. 110154L
61	110370L	Kol. Wielącza - dr.gm. 110154L - dr. gminy Szczebrzeszyn
62	110371L	Wielącza - dr. kraj. 74 - dr.gm. 110154L
63	110372L	Kol. Wielącza - dr. pow. 3216L - dr.gm. 110367L
64	110373L	Kol. Wielącza - dr.gm. 110369L - dr.gm. 110371L
65	110374L	Kol. Wielącza - dr. gminy Szczebrzeszyn – dr. pow. 3216L
66	110375L	Kawęczynek - gr. gminy Zwierzyniec (dr. pow. 3209L)
67	110376L	Szperówka - gr. gminy Sułów (dr. pow. 3207L)
68	110377L	dr. wojew. 858 - Kol. Lipowiec
69	116637L	Szczebrzeszyn ul. Jana Brzechwy
70	-	Szczebrzeszyn ul. Sas Jaworskiej
71	-	Szczebrzeszyn ul. Turowskiego
72	-	Szczebrzeszyn ul. Końcowa
73	-	Szczebrzeszyn ul. Środkowa
74	116302L	Szczebrzeszyn droga na dz. 1377 obr. Kawęczyn

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

75	116604L	dr. pow. 3213L do dz. nr 550 w m. Kąty Pierwsze
76	116605L	dr. pow. 3213L do dz. nr 1756 w m. Niedzieliska
77	116606L	dr. pow. 3212L do dz. nr 907 w m. Niedzieliska
78	116607L	dr. pow. 3212L do dz. nr 702 w m. Niedzieliska
79	116608L	dr. pow. 3212L do dz. nr 662 w m. Brody Duże
80	116609L	dr. pow. 3212L do dz. nr 798 w m. Brody Duże
91	116610L	dr. pow. 3212L do dz. nr 596/1 w m. Niedzieliska
82	116611L	dr. kraj. 74 do działki nr 273/1 w m. Wielącza Poduchowna
83	116612L	dr. pow. 3210L do dz. nr 1464 w m. Kawęczyn
84	116613L	dr. pow. 3210L do dz. nr 1377 w m. Kawęczyn
85	116615L	dr. kraj. 74 do działki nr 948/1 do granicy z gminą Radecznica w m.
86	116616L	dr. gm. 110376L do dz. nr ewid. 369 w m. Przedmieście Szperówka
87	116617L	dr. kraj. 74 do dr. gm. 110363L
88	116618L	dr. kraj. 74 do dz. nr 3358 w m. Bodaczów
89	116619L	dr. kraj. 74 do dz. nr 9410/11 w m Bodaczów (działka 3514)
90	116620L	dr. kraj. 74 do dz. nr 292 w m. Klemensów
91	116621L	dr. kraj. 74 do dz. nr 289/1 w m. Klemensów
92	116625L	dr. pow. Nr 3210L do dz. nr 2781

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Szczepieszyn na lata 2022-2030

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.5.3 Drogi transportu rolnego

Drogi transportu rolnego w gminie Szczepieszyn tworzą funkcjonalną sieć komunikacyjną, są połączone ze sobą i tworzą zamkniętą sieć dróg. Na obszarze gminy objętym niniejszym opracowaniem łączna długość sieci drogowej wynosi 590,091 km. Na tę sumę składają się droga krajowa nr 74, droga wojewódzka 858, drogi powiatowe, rozbudowana sieć dróg gminnych, ogólnodostępne drogi zlokalizowane na działkach Skarbu Państwa oraz drogi na działkach prywatnych. Występują nieliczne rozbieżności między przebiegiem drogi ewidencyjnej, a jej rzeczywistym położeniem.

Najwięcej dróg jest własnością Gminy i Miasta Szczepieszyn, do której należy 65,19% dróg. Drugą co do wielkości grupą są osoby fizyczne, które są właścicielami 21,85% dróg. Skarb Państwa jest właścicielem 7,84% dróg, Powiat Zamojski 3,70%, a Województwo Lubelskie 0,51%. Pozostali właściciele posiadają 0,91% dróg. Drogi nieewidencyjne położone na gruntach osób fizycznych stanowią 21,85%.

Rys. 43 Drogi transportu rolnego w miejscowościach: Przedmieście Błonie (a, b), Niedzieliska (c, d),
źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 31 Sieć drogowa według struktury władania

L.p.	Obręb	Jedn.	Drogi wg własności						
			Skarb Państwa	Województwo	Powiat	Gmina	Prywatny	Pozostałe	Razem
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Przedmieście Zamojskie	km	2,365	-	2,360	24,873	3,451	0,000	33,049
2.	Przedmieście Błonie	km	1,862	-	1,514	41,126	11,339	0,000	55,842
3.	Przedmieście Szperówka	km	5,804	-	-	14,409	4,869	0,000	25,082
4.	Szczebrzeszyn*	km	2,113	-	-	5,349	0,234	0,000	7,696
5.	Bodaczów	km	4,410	-	1,635	21,652	9,051	0,000	36,749
6.	Brody Duże	km	6,182	0,723	3,821	51,061	23,247	1,810	86,843
7.	Brody Małe	km	6,384	2,311		7,589	9,027	0,000	25,312
8.	Kawęczyn	km	0,754	-	1,930	46,391	16,182	0,830	66,086
9.	Kawęczyniek	km	0,049	-	0,438	15,220	12,489	1,625	29,822
10.	Kąty II	km	0,000	-	0,000	5,169	1,726	0,000	6,895
11.	Kąty I	km	2,957	-	1,365	1,508	0,049	0,000	5,879
12.	Kolonia Lipowiec	km	-	-	-	10,044	4,877	0,000	14,921
13.	Niedzieliska	km	6,053	-	2,931	79,611	13,820	0,126	102,541
14.	Kolonia Niedzieliska	km	2,722	-	2,133	14,864	0,022	0,319	20,060
15.	Wielącza Wieś	km	3,005	-	1,044	14,554	0,395	0,000	18,998
16.	Wielącza Las	km	1,093	-		9,464	16,250	0,000	26,808
17.	Kolonia Wielącza	km	-	-	2,664	14,339	1,729	0,015	18,746
18.	Wielącza Poduchowna	km	0,490	-	-	7,448	0,206	0,620	8,764
19.	Razem Gmina	km	46,243	3,034	21,835	384,673	128,961	5,345	590,091
		%	7,84%	0,51%	3,70%	65,19%	21,85%	0,91%	100,00%

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

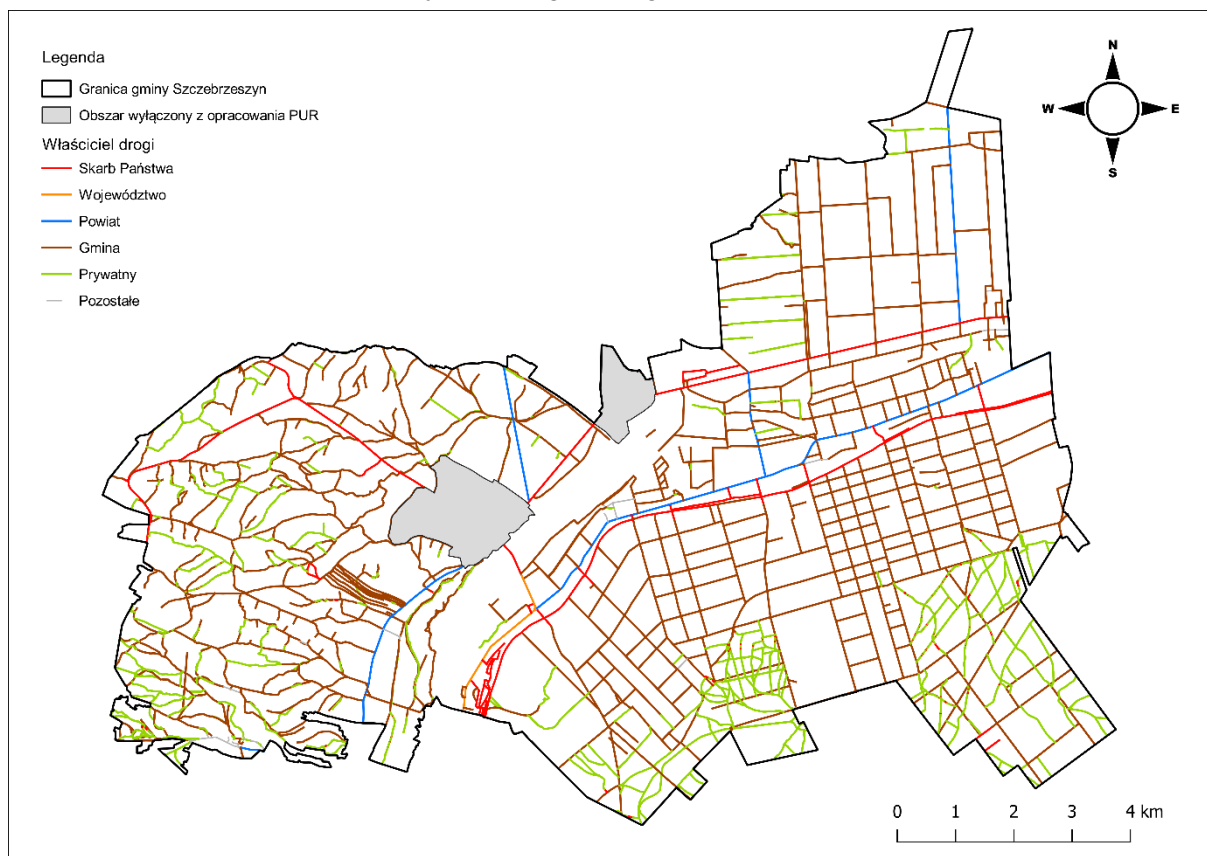
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

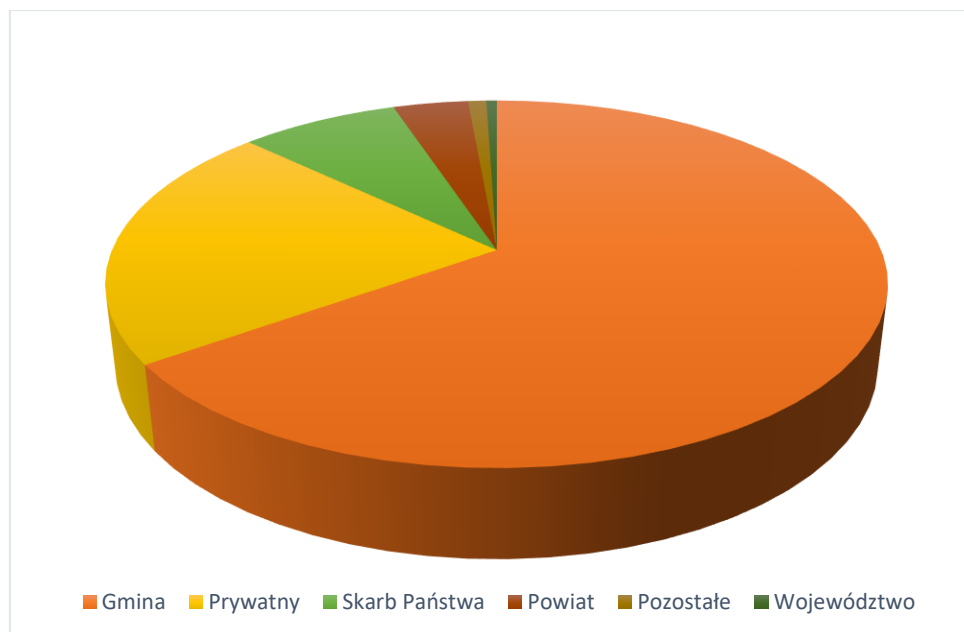
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 44 Drogi według własności

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

Wykres 13 Własność dróg w gminie Szczepleszyn

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Największy odsetek dróg stanowią drogi gruntowe. Jest to 68,01% wszystkich dróg- 401,310 km. Dróg utwardzonych masą bitumiczną na obszarze gminy objętym opracowaniem jest 86,064 km, co stanowi 14,58%. Tłucznem i żwirem utwardzone jest 17,291 km czyli 2,93%. Płyty betonowe i beton położone są na łącznej długości 6,566 km.

Tabela 32 Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni

L.p.	Obręb	Drogi wg rodzaju nawierzchni							
		Jedn .	Gruntowa	Masa bitumiczna	Tłuczeń lub żwir	Kostka kamienna i prefabrykowana	Płyty betonowe i beton	Nie istnieje	Razem
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Przedmieście Zamojskie	km	19,175	7,019	-	-	-	6,855	33,0489
2.	Przedmieście Błonie	km	38,393	6,541	0,025	-	0,760	10,123	55,8418
3.	Przedmieście Szperówka	km	17,195	5,934	0,575	-	0,103	1,276	25,0824
4.	Szczebrzeszyn*	km	5,624	1,749	0,159	-	-	0,164	7,6962
5.	Bodaczów	km	16,351	10,531	1,777	0,131	0,540	7,419	36,7486
6.	Brody Duże	km	62,404	7,620	1,561	-	0,223	15,034	86,8429
7.	Brody Małe	km	18,495	3,005	0,701	-	2,236	0,874	25,3118
8.	Kawęczyn	km	50,054	4,810	-	0,047	1,732	9,443	66,0859
9.	Kawęczynek	km	23,548	0,904	0,123	-	0,687	4,561	29,8220
10.	Kąty II	km	4,255	0,950	1,690	-	-	-	6,8949
11.	Kąty I	km	3,110	1,365	1,013	-	0,022	0,369	5,8794
12.	Kolonia Lipowiec	km	12,524	1,465	-	-	-	0,931	14,9207
13.	Niedzieliska	km	84,970	3,765	3,124	-	0,059	10,623	102,5406
14.	Kolonia Niedzieliska	km	9,993	5,248	2,873	-	0,205	1,740	20,0602
15.	Wielącza Wieś	km	4,777	11,442	0,939	-	-	1,840	18,9977
16.	Wielącza Las	km	19,994	0,000	-	-	-	6,814	26,8075
17.	Kolonia Wielącza	km	5,208	11,475	1,852	-	-	0,211	18,7464
18.	Wielącza Poduchowna	km	5,239	2,240	0,878	-	-	0,406	8,7635
19.	Razem Gmina	km	401,310	86,064	17,291	0,178	6,566	78,682	590,0915
		%	68,01%	14,58%	2,93%	0,03%	1,11%	13,33%	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

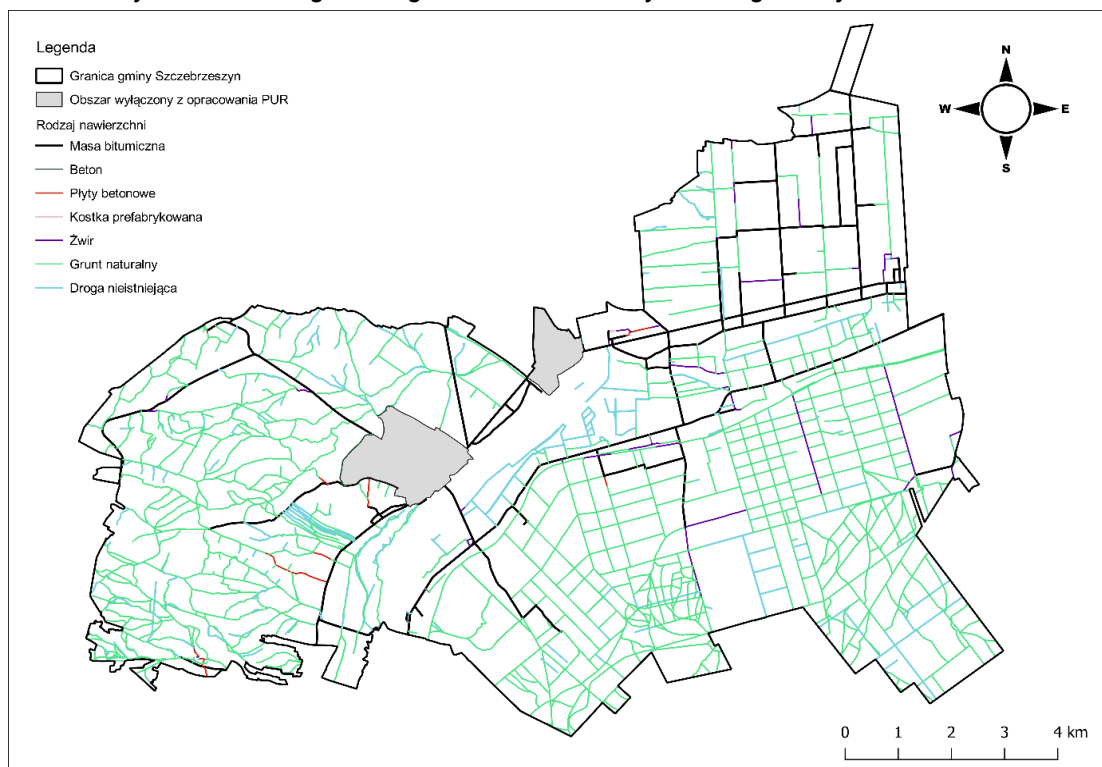
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

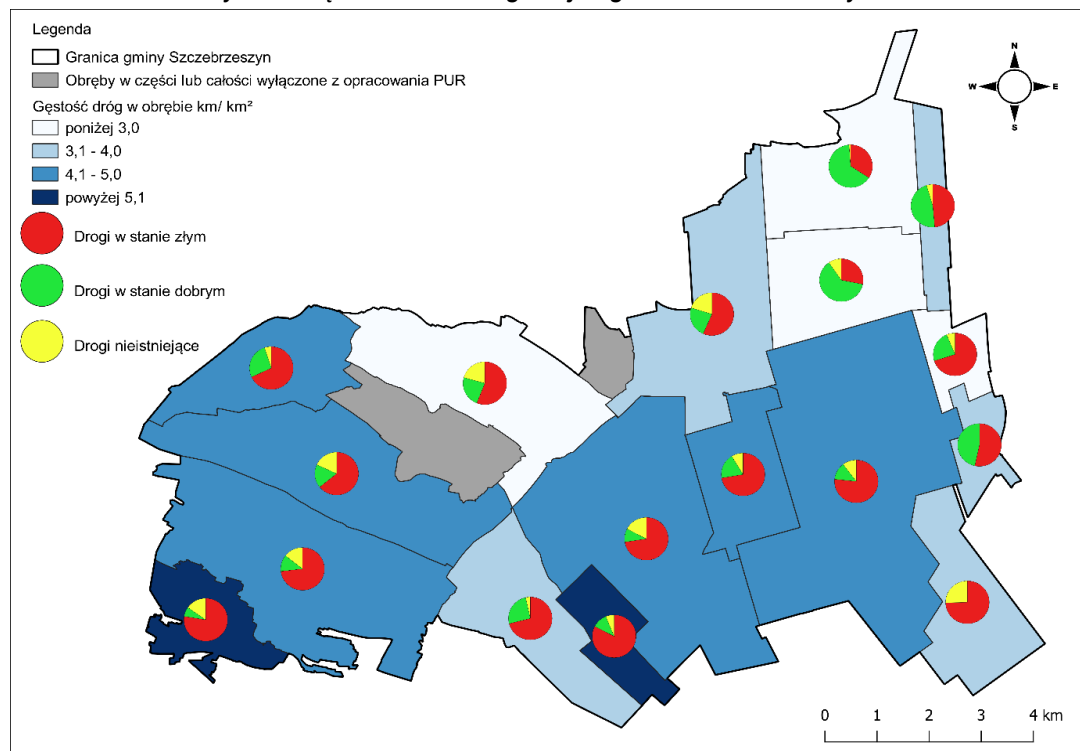
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 45 Sieć drogowa w gminie Szczepieszyn według rodzaju nawierzchni

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej (marzec–kwiecień 2025 r.)

Rys. 46 Gęstość sieci drogowej w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowane na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 33 Gęstość sieci drogowej w gminie Szczepieszyń

L.p.	Obręb	Powierzchnia obróbu	Długość sieci drogowej	Ewidencyjna gęstość sieci drogowej	Długość dróg nieistniejących	Faktyczna gęstość dróg
		ha	km	km/km ²	km	km/km ²
1.	2.	3.	4.	5.	6.	8.
1.	Klemensów*	123,26	-	-	-	-
2.	Przedmieście Zamojskie	875,88	33,049	3,8	6,855	3,0
3.	Przedmieście Błonie	983,68	55,842	5,7	10,123	4,6
4.	Przedmieście Szperówka	505,54	25,082	5,0	1,276	4,7
5.	Szczepieszyń*	423,49	7,696	1,8	0,164	1,8
6.	Bodaczów	870,76	36,749	4,2	7,419	3,4
7.	Brody Duże	1427,03	86,843	6,1	15,034	5,0
8.	Brody Małe	599,99	25,312	4,2	0,874	4,1
9.	Kawęczyn	1295,68	66,086	5,1	9,443	4,4
10.	Kawęczyn	349,08	29,822	8,5	4,561	7,2
11.	Kąty II	184,23	6,895	3,7	-	3,7
12.	Kąty I	195,61	5,879	3,0	0,369	2,8
13.	Kolonia Lipowiec	258,59	14,921	5,8	0,931	5,4
14.	Niedzieliska	1849,06	102,541	5,5	10,623	5,0
15.	Kolonia Niedzieliska	441,12	20,060	4,5	1,740	4,2
16.	Wielęcza Wieś	567,60	18,998	3,3	1,840	3,0
17.	Wielęcza Las	507,37	26,808	5,3	6,814	3,9
18.	Kolonia Wielęcza	678,08	18,746	2,8	0,211	2,7
19.	Wielęcza Poduchowna	214,01	8,764	4,1	0,406	3,9
20.	Razem Gmina	12350,06	590,091	4,8	78,682	4,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

** - wyłącznie na obszarze objętym planem urządzeniowo-rolnym*

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.5.4 Stan dróg

Analiza dróg pod względem stanu technicznego wykazała, że najwięcej dróg jest w złym stanie technicznym – 399,846 km, co stanowi 67,76% wszystkich dróg (Tab. 34). W dobrym stanie 111,564 km czyli 18,91% dróg. Na terenie gminy znajdują się również drogi ewidencyjne, których nie ma faktycznie w terenie. Ich łączna długość wynosi 78,682 km i stanowi 13,33% wszystkich dróg. Na taką ilość wpływają drogi zlokalizowane na niekoszonych łąkach i pastwiskach w dolinie Wieprza i Świnki.

Najwięcej dróg nieistniejących znajduje się w Brodach Dużych - 15,034 km.

Tabela 34 Sieć drogowa według stanu technicznego

L.p.	Obręb	Drogi wg stanu						
		dobry		zły		nieistniejący		Razem
		km	%	km	%	km	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	8.	9.	10.
1.	Przedmieście Zamojskie	7,665	23,19%	18,529	56,06%	6,855	20,74%	33,049
2.	Przedmieście Błonie	9,868	17,67%	35,851	64,20%	10,123	18,13%	55,842
3.	Przedmieście Szperówka	6,722	26,80%	17,084	68,11%	1,276	5,09%	25,082
4.	Szczebrzeszyn*	1,749	22,72%	5,784	75,15%	0,164	2,13%	7,696
5.	Bodaczów	8,518	23,18%	20,812	56,63%	7,419	20,19%	36,749
6.	Brody Duże	8,759	10,09%	63,051	72,60%	15,034	17,31%	86,843
7.	Brody Małe	6,452	25,49%	17,985	71,06%	0,874	3,45%	25,312
8.	Kawęczyn	8,281	12,53%	48,362	73,18%	9,443	14,29%	66,086
9.	Kawęczynek	2,137	7,16%	23,125	77,54%	4,561	15,29%	29,822
10.	Kąty II	3,210	46,55%	3,685	53,45%	-	0,00%	6,895
11.	Kąty I	1,387	23,59%	4,123	70,13%	0,369	6,28%	5,879
12.	Kolonia Lipowiec	1,661	11,13%	12,328	82,63%	0,931	6,24%	14,921
13.	Niedzieliska	13,319	12,99%	78,599	76,65%	10,623	10,36%	102,541
14.	Kolonia Niedzieliska	3,796	18,92%	14,524	72,40%	1,740	8,68%	20,060
15.	Wielącza Wieś	11,814	62,19%	5,343	28,13%	1,840	9,68%	18,998
16.	Wielącza Las	-	0,00%	19,994	74,58%	6,814	25,42%	26,808
17.	Kolonia Wielącza	12,127	64,69%	6,408	34,18%	0,211	1,13%	18,746
18.	Wielącza Poduchowna	4,099	46,78%	4,258	48,59%	0,406	4,63%	8,764
19.	Razem Gmina	111,564	18,91%	399,846	67,76%	78,682	13,33%	590,091

Źródło: opracowane na podstawie danych EGiB i inwentaryzacji terenowej (marzec-kwiecień 2025 r.)

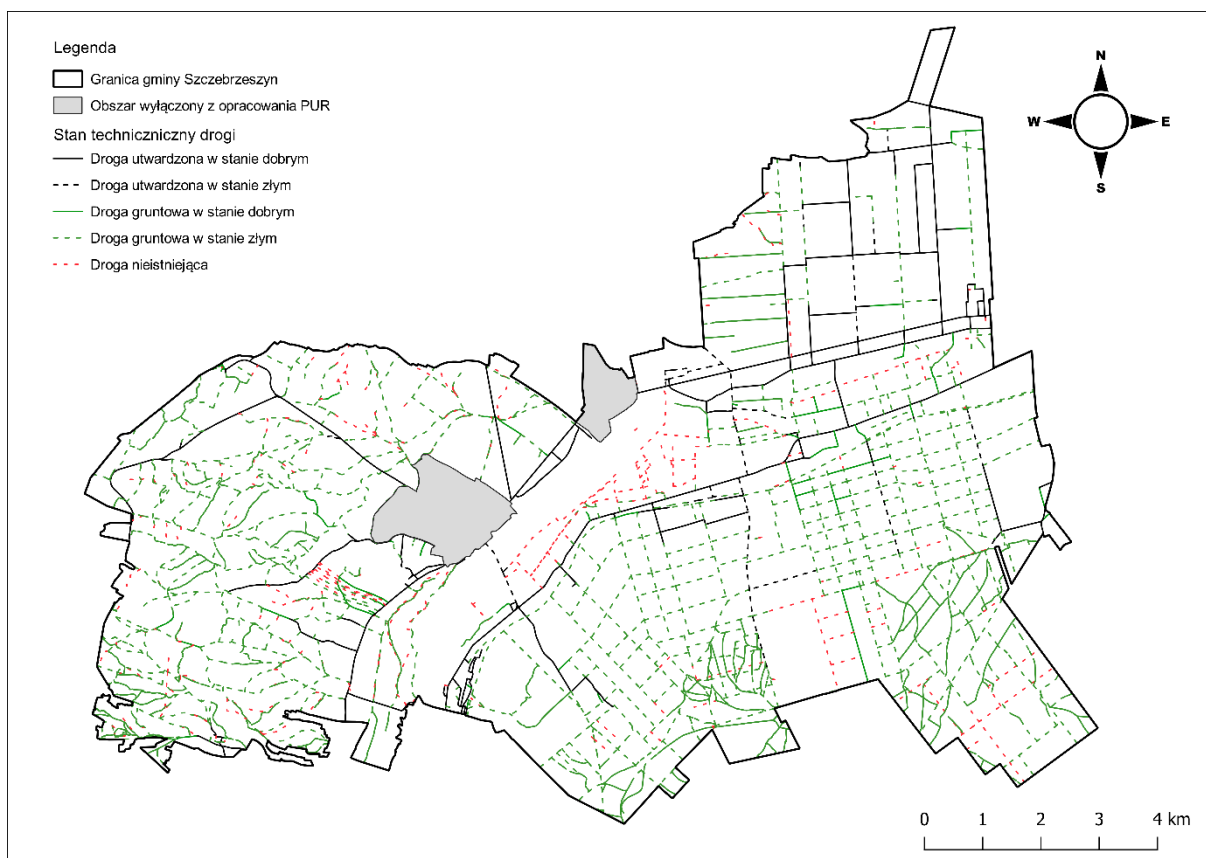
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 47 Drogi według stanu technicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGIB i inwentaryzacji terenowej
(marzec–kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE

2.6.1 Obszary chronione i formy ochrony przyrody

W gminie Szczepieszyn znajdują się obszary chronione przyrodniczo takie jak Otulina Roztoczańskiego Parku Narodowego, Szczepieszynski Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000, korytarze ekologiczne, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

- **Otulina Roztoczańskiego Parku Narodowego** – otaczająca park zatwierdzona została w październiku 1981 r., natomiast Roztoczański Park Narodowy powstał w 1974 roku. Część terenu otuliny (4406,25 ha) znajduje się w obrębie gminy Szczepieszyn. Otulina pełni rolę ochronną przed niekorzystnymi czynnikami zewnętrznymi oraz funkcji tzw. „przedsionka” Parku.
- **Szczepieszynski Park Krajobrazowy** został utworzony w 1991 r. i zajmuje obszar o powierzchni 19 370,90 ha (początkowo zajmował powierzchnię 20 209 ha, w 2017 roku zmniejszono jego obszar). Położony prawie w całości na Roztoczu Zachodnim, częściowo także na Równinie Biłgorajskiej i w Padole Zamojskim. Objął swym zasięgiem gminy: Szczepieszyn, Frampol, Sułów, Terespol, Radecznica oraz Zwierzyniec. Jedynym miastem na jego terenie jest Szczepieszyn. W gminie Szczepieszyn zajmuje północno–zachodni obszar o powierzchni 2 878,79 ha (35% powierzchni gminy). Jedną z atrakcji Parku jest gęsta sieć wąwozów lessowych, które powstały w wyniku opadów deszczu lub działalności człowieka. Wśród lasów przeważa żyzna buczyna karpacka i bór jodłowy. Niedaleko Kawęczynka znajduje się cenny pod względem botanicznym las „**Cetnar**”, który jest jednym z największych kompleksów leśnych na obrzeżach Szczepieszynskiego Parku Krajobrazowego.

Do obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy Szczepieszyn zaliczają się:

- **Roztocze Środkowe** - Natura 2000 OSO PLH060017 o powierzchni 8472,80 ha. W granicach gminy Szczepieszyn obejmuje południowo–wschodni obszar o pow. 1557,32 ha. Obszar Natura 2000 Roztocze zajmuje w całości Park, wykraczając poza jego granice, obejmując swym zasięgiem Roztocze Środkowe i Wschodnie oraz fragmenty Padołu Zamojskiego i Kotliny Sandomierskiej. W gminie Szczepieszyn zajmuje rozległy i zwarty kompleks leśny.
- **Niedzieliska** – Natura 2000 SOO PLH060044, w gminie Szczepieszyn zajmuje obszar o pow. 17,85 ha. Obszar położony jest na wysokości ok. 250 m n.p.m. obejmujący północne zbocze Roztocza Środkowego, rozciągający się pomiędzy Szczepieszynem a Zamościem, na południe od wsi Niedzieliska. Składa się z dwóch części – w całości są to siedliska rolnicze. W jego granicach znajduje się kompleks muraw i zarośli kserotermicznych z populacją obuwika pospolitego istotną dla polskich zasobów gatunku i najliczniejszym stanowiskiem na Lubelszczyźnie oraz jednym z najliczniejszych w Polsce

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

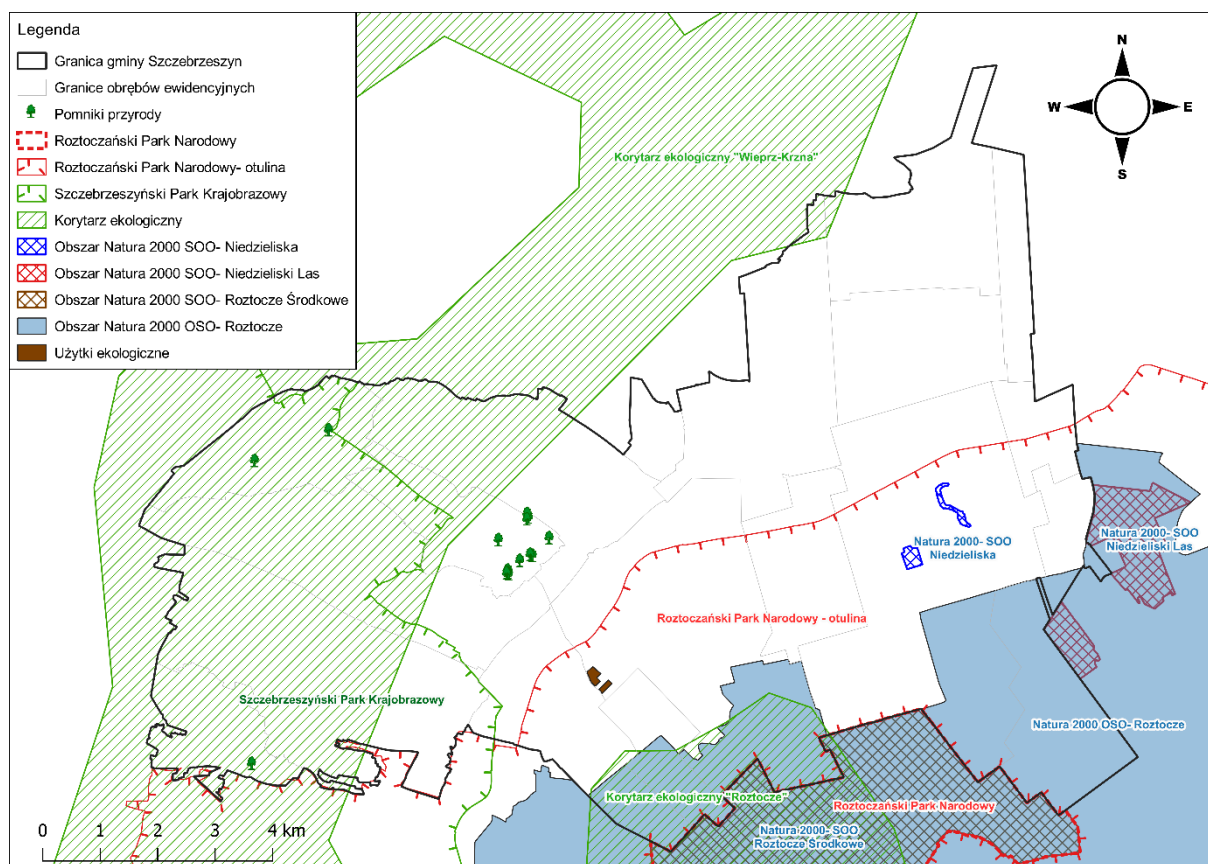
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- **Roztocze** – Natura 2000 SOO PLB060012 o powierzchni 103503,34 ha. W gminie Szczepieszyń obejmuje niewielki obszar o pow. 26,42 ha.
- **Niedzielska Las** – Natura 2000 SOO PLH060092 o powierzchni 267,05 ha. W gminie Szczepieszyń zajmuje bardzo mały obszar, o pow. 0,12 ha. Obszar ten znajduje się niedaleko Zamościa - na południowy zachód od miasta. Składa się z dwóch kompleksów leśnych. Pierwszy z nich to uroczysko Las Serwitut, który znajduje się na wzniesieniu kredowym otoczony polami i ugorami, drugi zaś kompleks stanowi część zwartego kompleksu leśnego, mającego łączność z Roztoczańskim Parkiem Narodowym – ostoją sieci Natura 2000 Roztocze Środkowe. Przedmiotem ochrony są grądy, w znacznym stopniu przekształcone, wskutek domieszki sosny, lecz z bardzo bogatym i charakterystycznym runem, typowym dla grądów subkontynentalnych odmiany wołyńskiej. W skład runa wchodzi dwa gatunki roślin kluczowe dla ostoi – dzwoneczek wonny i obuwik pospolity.

Rys. 48 Obszary chronione i formy ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie GDOŚ

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6.2 Szata roślinna i świat zwierzęcy

Szata roślinna występująca na terenie Gminy Szczepieszyn jest bardzo zróżnicowana. Występują tutaj przede wszystkim lasy liściaste z dominacją buka, grabu, brzozy i lipy. Znaleźć można także klony, jesiony, sosny, topole i jodły, ale można także dostrzec dęby czy osiki. W wielu miejscach można spotkać drzewa czerechy. Na śródpolnych miedzach wyrastają leszczyny, krzewy tarniny, dzikiej róży, czasem dzikie jabłonie lub grusze oraz trzecie (dzikie czerechy), których owocami żywią się ptaki i polne zwierzęta.

Flora porastająca obszar zależy od wielu uwarunkowań. Najwięcej rzadkich gatunków roślin występuje na terenie Szczepieszyńskiego Parku Krajobrazowego. To między innymi szczodrzeniec ruski, pluskwa europejska, zawilec wielokwiatowy, miodunka miękkowłosa, dzwonek syberyjski, rutewka mniejsza, leniec pospolity, szalwia łąkowa, powojnik prosty, koniczyna pagórkowata czy kłosownica pierzasta. W gminie występują rzadkie gatunki górskie, do których należą paprotnik kolczysty, paprotnik Brauna, zanokcica skalna, czyściec górski, żywiec gruczołowaty i szalwia lepka.

Kompleksy leśne porastają zbocza wąwozów lessowych. Rosną tutaj rośliny typowe dla grądów, takie jak gwiazdnice wielokwiatowe, jaskier kaszubski, przytulia wonna, kosmatka owłosiona, szczodrzeniec zmienny, gajowce żółte czy turzyce orzęsione. W grupie roślin torfowiskowych występują m.in. wierzba borówkolistna, modrzewnica zwyczajna, przygielkia biała i brunatna, rosiczka okrągłolistna, wełnianka pochwowata. W kilku miejscach, szczególnie w południowej części Parku Krajobrazowego, rośnie bór świeży z drzewami iglastymi – jodłą, sosną i świerkiem. Miejscami napotkać można również drzewa liściaste, głównie buki i graby. Poza cennymi gatunkami rosnącymi w Szczepieszyńskim Parku Krajobrazowym na terenie gminy występuje roślinność muraw i zarośli kserotermicznych z istotnymi stanowiskami storczykowatych objętych obszarem Natura 2000 Niedzieliska. W zbiorowisku odnaleźć można gatunki jałowca pospolitego, szalwii okręgowej, rzepika pospolitego, chabra driakiewnika, groszku bulwiastego, lucerny sierpowatej, driakiew żółtawej i wielu innych. Na terenie ostoji odnotowano obecność 12 gatunków roślin objętych ochroną prawną. Stanowiska roślinności kserotermicznej występują także na terenie użytku ekologicznego Brodzka Góra.

Gatunki zwierząt występujących na terenie Gminy Szczepieszyn to dziki, lisy, sarny, jelenie, zające, borsuki. Sporadycznie odnotowuje się występowanie łosi, rysi i wilków. Wśród mniejszych zwierząt możemy spotkać ryjówki, myszy polne, wiewiórki. Z rzadszych zwierząt zaobserwowano orzesznice i popielice. Wśród gadów występują zaskrońce, padalce i żmije a w miejscach wilgotnych i zacienionych spotkamy ropuchy oraz żabę zwinkę (dalmatyńską). Dawniej odnotowano obecność kolonii susła perełkowanego, jednak w ostatnich latach nie udało się zaobserwować jego występowania.

Wśród awifauny występują gatunki jastrzębia, krogulca, kruka, gila, kłaskawki i zniczek. Można tu również spotkać największego dzięcioła występującego w Polsce – dzięcioła czarnego. Zaobserwowano występowania dziuplaka, siniaka i muchołówki żałobnej. Mieszkańcami podmokłych, ekstensywnie użytkowanych łąk są krwawodziób, rycyk, kszyc oraz sowy: puszczyk i płomyków.

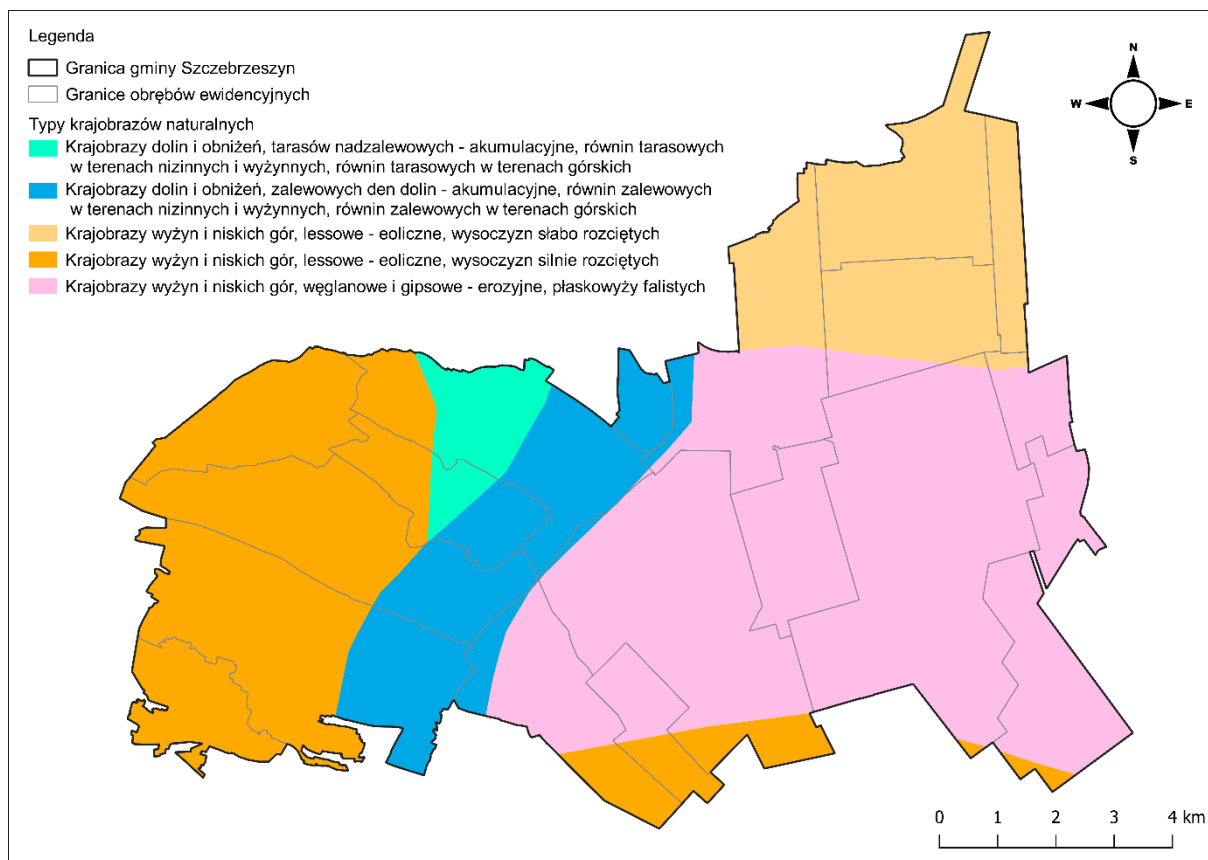
2.6.3 Krajobraz

Zachodnią część gminy Szczebrzeszyn stanowi Szczebrzeszyński Park Krajobrazowy, który zajmuje powierzchnię 2885 ha (23% powierzchni gminy). Park utworzono ze względu na szczególne walory krajobrazowe tego obszaru. W tej części gminy występują liczne wzniesienia, których grzbiety porożcinane są malowniczymi, lessowymi wąwozami o stromych zboczach. Lessowe wąwozy powstały w wyniku opadów deszczu lub działalności człowieka, zwłaszcza poprzez wycinkę lasów w poszukiwaniu nowych terenów rolniczych. Gęstość wąwozów lessowych wynosi od 3 do 9 kilometrów na kilometr kwadratowy a głębokości sięgają do kilkunastu metrów ale także i więcej. W Szczebrzeszyńskim Parku Krajobrazowym można wyróżnić dwa rodzaje wąwozów lessowych: drogowe i wysoczyznowe. Wąwozy drogowe powstają w miejscach polnych dróg, podczas spływu wód opadowych, które wypłukują przez wiele lat lessowy muł a w efekcie rzeźbią głęboczną i strome zbocza, często odsłaniając wapienne warstwy skał. Wąwozy wysoczyznowe tworzą się od krawędzi wysoczyzny. Łagodne zbocza wąwozów porastają łąki.

Różnice wysokości pomiędzy najwyższymi a najniższymi wzniesieniami w tym terenie wynoszą nawet do 130 m. Najwyższy punkt – 333,0 m n.p.m. występuje na Różtoczu Zachodnim we wsi Kawęczyn, a najniższy – 203,0 m n.p.m. na Padole Zamojskim w Bodaczowie. To świadczy o dużej deniwelacji terenu. Lasy zajmują 28% powierzchni parku. W granicach parku najcenniejszym botanicznie obiektem jest kompleks o nazwie „Las Cetnar”, który znajduje się w okolicach wsi Kawęczyn. Niezależnie od pory roku to miejsce zachwyca swoim pięknem i unikalną rzeźbą. Przez Szczebrzeszyński Park Krajobrazowy przepływa rzeka Wieprz. Rzeka odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu krajobrazu parku, wpływając na lokalny ekosystem, w tym roślinność i faunę. Przepływające wody Wieprza stanowią siedlisko dla wielu gatunków zwierząt.

Pozostała część obszaru gminy (Padół Zamojski) to obszar nizinny, który charakteryzuje się łagodnymi wzniesieniami i rozległymi, urodzajnymi polami. Dominują tu tereny rolnicze, a także łąki i pastwiska. Znajdują się tutaj także kompleksy leśne, które przechodzą w bardziej pagórkowate tereny zwłaszcza w pobliżu obrzeży gminy (obrzeża: Brody Małe, Kolonia Lipowiec, Brody Duże, Niedzieliska, Wielacza Las, Kąty II). Szczebrzeszyn leży w dolinie rzeki Wieprz, co sprawia, że w jego okolicach można spotkać tereny podmokłe. Krajobraz w tej części gminy jest spokojny, z widokiem na pola uprawne, lasy i małe pagórki.

Rys. 49 Typy krajobrazów naturalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6.4 Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia

Tabela 35 Grunty zalesione i zadrzewione

Lp.	Obręb	Powierzchnia obróbu	Grunty zalesione i zadrzewione			Stopień lesistości (grunty leśne i grunty zadrzewione)	las i zadrzewienia nieewidencyjne
			grunty leśne	grunty zadrzewione i zakrzewione	razem		
			ha			%	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Klemensów	123,26	-	1,16	1,16	0,9%	-
2	Przedmieście Zamojskie	875,88	2,26	22,39	24,65	2,8%	3,01
3	Przedmieście Błonie	980,68	359,84	125,59	485,43	49,3%	31,45
4	Przedmieście Szperówka	505,54	118,24	46,79	165,03	32,6%	6,55
5	Szczebrzeszyn	423,49	20,55	2,35	22,91	5,4%	16,17
6	Bodaczów	870,76	-	19,65	19,65	2,3%	4,25
7	Brody Duże	1427,03	382,70	37,38	420,08	29,4%	0,92
8	Brody Małe	599,99	146,11	15,39	161,50	26,9%	19,84
9	Kawęczyn	1295,68	470,88	166,45	637,33	49,2%	28,38
10	Kawęczynek	349,08	256,30	20,14	276,43	79,2%	1,46
11	Kąty II	184,23	15,07	16,20	31,27	17,0%	3,99
12	Kąty I	195,61	-	0,11	0,11	0,1%	0,08
13	Kolonia Lipowiec	258,59	125,79	11,61	137,40	53,1%	2,51
14	Niedzieliska	1849,06	453,34	11,15	464,49	25,1%	3,38
15	Kolonia Niedzieliska	441,12	-	5,40	5,40	1,2%	-
16	Wielącza Wieś	567,60	-	1,23	1,23	0,2%	16,84
17	Wielącza Las	507,37	501,46	-	501,46	98,8%	-
18	Kolonia Wielącza	653,64	-	4,84	4,84	0,7%	1,10
19	Wielącza Poduchowna	214,01	-	0,43	0,43	0,2%	-
20	Gmina ogółem	12350,06	2852,53	508,27	3360,81	27,2%	139,93

Źródło: opracowane własne na podstawie danych EGiB

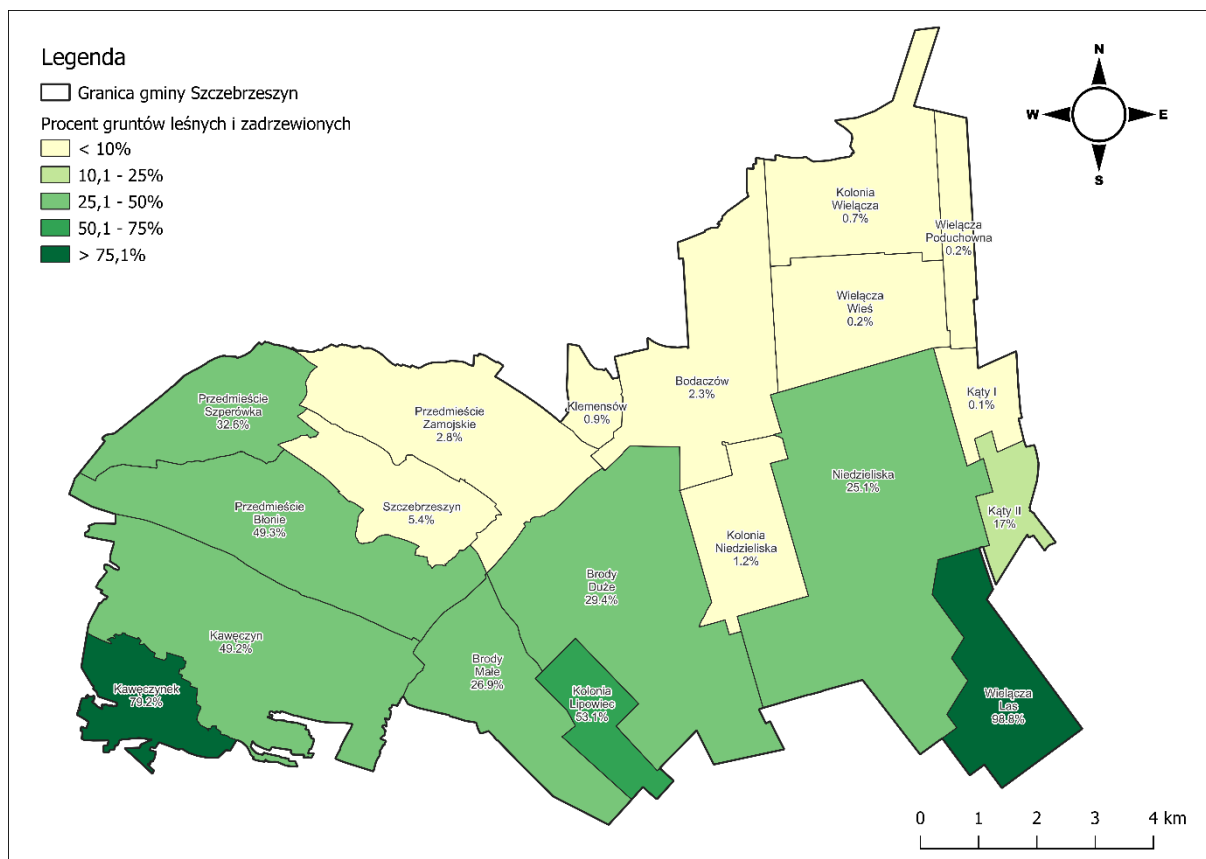
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 50 Stopień lesistości w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

2.6.5 System odbioru śmieci i składowiska odpadów

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór odpadów komunalnych na terenie miasta i gminy Szczepieszyn jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Szczepieszynie Sp. z o.o. Odpady odbierane od właścicieli nieruchomości z terenu gminy i miasta Szczepieszyn (tylko z terenów zamieszkałych) są przekazywane do Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Korczowie-PGK w Biłgoraju Sp. z o.o., gdzie poddawane są procesom mechaniczno-biologicznego przetwarzania. Dodatkowo, na terenie gminy funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który umożliwia mieszkańcom segregowanie odpadów w sposób przyjazny dla środowiska. W Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych mieszkańcy mogą oddać różnorodne odpady: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło i inne odpady komunalne. W 2020 roku ponad 2 521 ton odpadów pochodziło z gospodarstw domowych a jedynie 302 tony z innych źródeł, takich jak usługi komunalne, biura i instytucje (Strategia Rozwoju Gminy Szczepieszyn na lata 2022 – 2030). W 2019 roku ilość odpadów pochodzących z gospodarstw domowych jak i z usług komunalnych wynosiła 3538 ton, co wskazuje na spadek ilości produkowanych odpadów w porównaniu do roku poprzedniego o 20%.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.7 AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI

2.7.1 Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna

Gmina Szczebrzeszyn znajduje się w bardzo atrakcyjnym położeniu geograficznym. Położona na styku trzech mezoregionów, wyróżnia się zróżnicowaną rzeźbą terenu, urokliwym krajobrazem i bogactwem przyrodniczym. Roztocze przyciąga turystów licznymi szlakami pieszymi i rowerowymi, prowadzącymi m.in. przez malownicze wąwozy lessowe. W gminie znajdują się obiekty historyczne, w tym wielokulturowe zabytki sakralne, dawne grodzisko czy bunkier żołnierzy Armii Krajowej.

Przez gminę przebiega szlak rowerowy Green Velo, którego najdłuższą trasą jest Wschodni Szlak Rowerowy. Przecina on pięć województw i liczy ponad 2000 km, z czego 414 km w województwie lubelskim. Szczebrzeszyn jest rekomendowanym miejscem postoju na trasie. Kolejną oznakowaną trasą rowerową przebiegającą przez teren gminy jest 60-kilometrowy szlak „Z perły Roztocza do perły Renesansu”, który tworzy pętlę: z Zamościa prowadzi przez Szczebrzeszyn do Zwierzyńca, a następnie wraca do Zamościa przez Kosobudy. Następny szlak rowerowy, „W krainie chrząszcza”, rozpoczyna się na rynku w Szczebrzeszynie, biegnie na północ do Michałowa (gm. Sułów) i Radecznicy, kończąc się w miejscu startu. Czerwonym kolorem oznakowany jest Centralny Szlak Rowerowy Roztocza. Jego długość po polskiej stronie wynosi 190 km i wiedzie od Kraśnika przez Szczebrzeszyn i Józefów do Hrebennego. Szlak kontynuowany jest na Ukrainie i prowadzi do Lwowa. Innym oznakowanym szlakiem jest „Czarna Perła” (oznaczony czarnym kolorem), który prowadzi z Janowa Lubelskiego do Frampola i ma długość 124,7 km. Natomiast zielony szlak im. Dymitra Gorajskiego, liczący nieco ponad 40 km, biegnie z Goraja do Lipowca.

Szlaki piesze znajdują się w południowo-zachodniej i centralnej części gminy. Przez Przedmieście Szperówkę, Przedmieście Błonie, Kawęczyn i Kawęczynek przebiega niebieski Centralny Szlak Roztocza, łączący Szastarkę z Horyńcem-Zdrojem. Czerwonym kolorem oznaczony został szlak pieszy Szperówka-Krynice, tzw. „partyzancki”, liczący 53 km. Rozpoczyna się on w Przedmieściu Szperówka, przy pomniku ku czci poległych i pomordowanych w latach 1939-1945. Zielony szlak pieszy im. Aleksandry Wachniewskiej biegnie wzdłuż granic Roztoczańskiego Parku Narodowego. Jego początek znajduje się w Zwierzyńcu, a koniec trasy ma miejsce we Floriance. Szlak nazwano na cześć pochodzącej ze Zwierzyńca polskiej malarki, zaangażowanej w ochronę przyrody.

W gminie znajdują się trzy ścieżki przeznaczone do nordic walking: zielona „Na wierzbowy mostek”, czerwona przez kompleksy leśne Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego oraz czarna przez wąwozy lessowe.

Ze względu na duży potencjał turystyczny w gminie znajdują się liczne obiekty noclegowe. Pokoje można wynająć w hotelu, pensjonatach i gospodarstwach agroturystycznych zlokalizowanych w Szczebrzeszynie, Brodach Dużych i Kawęczynku. Według Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej działalność w zakresie hoteli i podobnych obiektów zakwaterowania (55.10.Z) oraz obiektów noclegowych i turystycznych miejsc krótkotrwałego zakwaterowania (55.20.Z) prowadzi w gminie

Szczebrzeszyn 14 podmiotów. Oferty tych obiektów te można znaleźć na ich stronach internetowych, w mediach społecznościowych oraz na popularnych portalach turystycznych.

Największą atrakcją przyciągającą turystów do Szczebrzeszyna jest organizowany corocznie Festiwal Stolica Języka Polskiego. Wydarzenie organizowane przez Fundację Sztuki Kreatywna Przestrzeń jest ogólnopolskim świętem literackim. Festiwal odbywa się od 2015 roku. Podczas imprezy uczestnicy mogą spotkać się z najpopularniejszymi polskimi pisarzami, poetami, artystami i twórcami teatralnymi uczestnicząc w tzw. pasmach festiwalu. Organizowane są koncerty, spektakle i debaty, a także zajęcia dla dzieci i młodzieży. Inicjatorami wydarzenia są Piotr Duda i Tomasz Pańczyk. To wyjątkowe w skali kraju wydarzenie będące jednocześnie promocją języka polskiego, kultury i sztuki oraz miasta, gminy Szczebrzeszyn i regionu Roztocza.

Dla miłośników podróży kulinarnych Szczebrzeszyn będzie miejscem, w którym spróbować można potraw kuchni regionalnej Roztocza. Kuchnia czerpie też z wielokulturowej historii regionu, dlatego w daniach można odszukać wpływ kuchni ukraińskiej i żydowskiej. Charakterystycznymi dla regionu potrawami są pierogi z kaszą gryczaną i serem, ryby z lokalnych rzek- zwłaszcza pstrągi czy roztoczańskie miody.

W poniższej tabeli przedstawiono szlaki turystyczne rowerowe i piesze na obszarze gminy Szczebrzeszyn, ujawnione w bazach danych Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Green Velo.

Rys. 51 Panorama z punktu widokowego w Szczebrzeszynie, źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Rys. 52 Oznaczenie szlaków turystycznych, źródło: inwentaryzacja terenowa (marzec–kwiecień 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 36 Szlaki turystyczne na terenie gminy Szczepieszyn

Lp.	Rodzaj szlaku	Nazwa szlaku	Przebieg na terenie gminy	Długość szlaków na terenie gminy w km
1.	2.	3.	4.	5.
1	Rowerowy	Green Velo	Klemensów – Bodaczów - Kolonia Niedzieliska - Brody Duże - Brody Małe	11,66
2		„Z perły Roztocza do perły Renesansu”	Kąty I – Niedzieliska – Kolonia Niedzieliska - Brody Duże - Brody Małe	12,48
3		„W krainie chrząszcza”	Szczebrzeszyn – Przedmieście Błonie – Kawęczyn – Przedmieście Błonie – <i>Gmina Radecznicza</i> – <i>Gmina Sułów</i> - Klemensów – Bodaczów - Kolonia Niedzieliska - Brody Duże – Przedmieście Zamojskie - Szczebrzeszyn	19,56
4		Centralny Szlak Rowerowy Roztocza	Przedmieście Błonie – Kawęczyn – Przedmieście Błonie – Szczebrzeszyn – Przedmieście Błonie - Kawęczyn	11,70
5		„Czarna Perła”	Przedmieście Zamojskie – Szczebrzeszyn – Przedmieście Zamojskie – Brody Duże	11,08
6		im. Dymitra Gorajskiego	Przedmieście Błonie – Kawęczyn – Kawęczynek	7,30
7	Pieszy	„Szlak Centralny Roztocza”	Przedmieście Błonie – Kawęczyn – Kawęczynek	8,28
8		„Partyzancki” Krynice- Szperówka pomnik	Kolonia Lipowiec – Brody Duże – Przedmieście Zamojskie – Szczebrzeszyn – Przedmieście Błonie – Przedmieście Szperówka	14,43
9		im. Aleksandry Wachniewskiej	Brody Małe – Kolonia Lipowiec – Brody Duże – Niedzieliska – Wielącza Las	9,54
Gmina ogółem				106,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PTTK

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 53 Mapa turystyczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie PTTK i danych z internetu

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.7.2 Obszary atrakcyjne turystycznie

Pomnik Chrząszcza w Szczepieszynie – najpopularniejsza atrakcja Gminy Szczepieszyn. Pomnik powstał w 2002 r. i znajduje się w niedalekiej odległości od Rynku (500 m), nad źródłem, naprzeciwko zabytkowego młyna i przepływającej rzeki Wieprz. Pomnik jest wykonany z ogromnego 3 metrowego pnia lipy. Drugi pomnik wykonany z brązu, który powstał w 2011 roku znajduje się na środku placu T. Kościuszki, przed budynkiem ratusza.

Grodzisko i Ruiny zamku w Szczepieszynie - mniej popularne ale za to warte odwiedzenia. Znajdują się na wzgórzu wznoszącym się tuż ponad źródłem i pomnikiem Chrząszcza. Kiedyś zamek znajdował się na wysokiej 13 metrowej skarpie zbudowanej ze skały lessowej. Niestety liczne wojny doprowadziły do ich zniszczenia. Z uwagi na położenie Grodziska i wzgórza zamkowego możemy skorzystać z widoku na Szczepieszyn.

Świątynie Szczepieszyna – dawny kościół protestantów, synagoga, cerkiew i klasztor – Szczepieszyn jest także ciekawym miastem pod względem wyznaniowym. W centrum miasta Szczepieszyn znajdują się 4 świątynie. Przy rynku zobaczymy murowaną cerkiew grekokatolicką pod wezwaniem Zaśnięcia NMP. To najstarsza świątynia prawosławna w Polsce, która została wybudowana w XVI wieku, w miejscu romańskiego kościoła z XII lub początku XIII wieku. Po II wojnie światowej był tu magazyn, potem budynek popadł w ruinę ale na początku XXI wieku został gruntownie odnowiony. Spotkamy tu także dawną synagogę żydowską, w której obecnie mieści się Ośrodek Kultury i znajduje się punkt Informacji Turystycznej. Oprócz tego mieści się też tutaj kościół św. Katarzyny z dawnym klasztorem Franciszkanów. Budynki klasztoru służyły przez lata jako koszar wojskowe, a obecnie w ich murach działa szpital. Równie interesująca jest także najstarsza ze świątyń, czyli kościół św. Mikołaja. W swoich czasach był on przez dłuższy czas używany jako kościół protestantów. Na teren przykościelny wchodzi się przez ciekawą architektonicznie, XVIII – wieczną barokową bramę, co całości nadaje urok. Oba kościoły zostały zbudowane w stylu renesansu lubelskiego.

Wąwozy lessowe Szczepieszyn – Kawęczyn dla miłośników przyrodniczych ciekawostek zdecydowanie idealnym miejscem do odwiedzenia są wąwozy lessowe na Roztoczu. W centrum Szczepieszyna bierze początek szlak do „Piekietka”, który jest edukacyjną ścieżką o długości 12 km. Jej szlak biegnie przez Szczepieszyński Park Krajobrazowy. Wycieczkę można rozpocząć w Szczepieszynie albo we wsi Kawęczyn. Na trasie ścieżki umieszczone są tablice informacyjne z przyrodniczymi ciekawostkami. Dodatkowo organizowane są wyprawy konnymi bryczkami do wąwozu w rezerwacie Kawęczyn. Trasa jest także dobrze przygotowana na wypad dla rowerzystów. Na końcu trasy znajduje się mały krzyż, który upamiętnia smutne wydarzenie z II wojny światowej w trakcie której Hitlerowcy zamordowali całą 6 osobową rodzinę Gumieniaków.

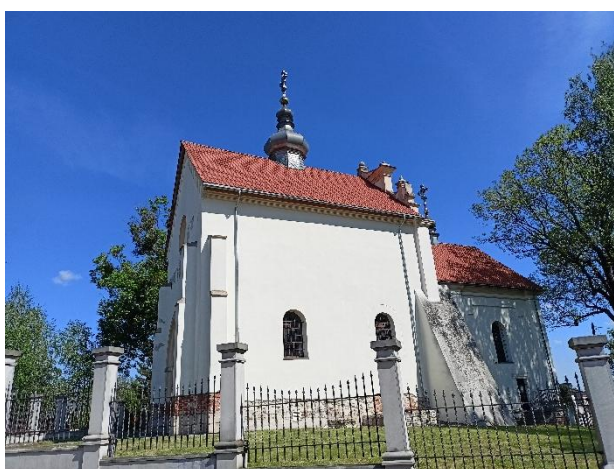
Ciekawe muzea Szczepieszyna – w Szczepieszynskim Ratuszu znajduje się również ciekawe Muzeum Starych Zegarów. Jest to kolekcja kilkuset eksponatów wiszących zegarów wahadłowych. Ciekawą atrakcją jest także Muzeum Skarbów Ziemi i Morza. To prywatna wystawa z ponad 1 tys. eksponatów muszli, minerałów, skamieniałości czy ryb. Ponadto znajduje się tu także Muzeum Dawnych Rzemiosł z najważniejszym budynkiem, czyli ostatnim na roztoczu Wiatrakiem.

Największy cmentarz żydowski w Polsce – założony został w XVI wieku, zajmuje powierzchnię 1,8 ha i zlokalizowany jest przy ul. Cmentarnej. Został jednak zdewastowany podczas II wojny światowej a nagrobki były kradzione po wojnie w celach budowlanych. Do dziś zachowało się ok. 3 tys. macew a najstarsza pochodzi z 1545 roku czyli ma niemal 5 wieków. Wizyta na cmentarzu robi ogromne wrażenie jak i ze względu na dużą powierzchnię cmentarza jak i na ilość nagrobków, z których wiele powstało kilka wieków temu.

Szczepieszynski Park Krajobrazowy – to wzgórza z wąwozami lessowymi (zwanymi „Piekiełkiem”). Najwyższym wzgórzem jest Góra Dąbrowa, 344 m n.p.m. Park zajmuje ponad 20 tys. ha, oprócz gminy Szczepieszyn obejmuje swym zasięgiem również kilka innych gmin. Znajdują się tutaj turystyczne szlaki piesze i rowerowe a ponadto przez Szczepieszyn przebiega Centralny Szlak Rowerowy Rostocza.

Ostatni wiatrak roztocza – jedyny wiatrak, który się zachował. W 2014 roku zostały zakończone prace związane z przeniesieniem, zdemontowanego i niszczonego w polu „koźlaka” z biłgorajskich Gródek do Szczepieszyna. Wyposażenie wiatraka zachowało się w bardzo dobrym stanie. Całość elewacji wiatraka wykonana jest z modrzewia i impregnowania naturalną ropą z ziemi.

„Dom dyrektora” – w zespole Cukrowni „Klemensów” (obecnie Restauracja & Hotelik Klemens) należącym ówczesnie do Ordynacji Zamoyskich powstał w 1895 roku. Obiekt powstał z przeznaczeniem na dom mieszkalny dyrektora cukrowni. Pierwszym, który tam zamieszkał był tragicznie zmarły w wodach Wieprza dyrektor Iwanowski. Następnie w obiekcie mieszkali kolejni dyrektorzy. W późniejszych latach parter budynku został zaadoptowany na przedszkole przyzakładowe. Przez lata obiekt nie był rewitalizowany. Po zamknięciu przedszkola budynek nie pełnił już żadnych funkcji. Przez lata zapomniany został zdewastowany. W 2006 roku obiekt wraz z prywatną działką został kupiony przez prywatnego przedsiębiorcę. Budynek „Dom dyrektora” jest wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków. Jest jednym z 4 w Polsce zabytków architektury przemysłowej, miejskiej, drewnianej oraz znajduje się na Szlaku Ordynacji Zamoyskich. Po 5 latach renowacji obiekt został oddany do użytku jak restauracja, rok później zostały również udostępnione pokoje na piętrze budynku.

Rys. 54 Obiekty atrakcyjnie turystycznie: Pomniki chrząszcza w Szczepieszynie, Murowana cerkiew grekokatolicka pod wezwaniem Zaśnięcia NMP (po lewej), Kościół św. Mikołaja w Szczepieszynie (po prawej), źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 55 Obiekty atrakcyjne turystycznie: Wąwozy lessowe w miejscowości Przedmieście Błonie, Muzeum Skarbów Ziemi i Morza, Restauracja Klemens, Ostatni wiatrak Roztocza, źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.7.3 Obiekty kultury

W gminie Szczepieszyn działania z zakresu kultury podejmuje Miejski Dom Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna, której filia znajduje się w Kawęczynie. Miejski Dom Kultury organizuje zajęcia dla różnych grup wiekowych oraz prowadzi koła i zespoły artystyczne, m.in.: Koło Plastyczne, Koło Recytatorsko – Teatralne, zespoły taneczne, dziecięcy - „Mini Bambini” i młodzieżowy - „Black Stars”, Orkiestrę Dętą (od 1894 r.) oraz zespół Folkowy „KOROMYSŁO” (od 2012 r.). Dzięki temu mieszkańcy gminy mogą rozwijać swoje pasje oraz aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym gminy. Koło Plastyczne pozwala uczestnikom poznać techniki malarstwa batikowego, grafikę, origami oraz makramę – czyli sztukę wiązania sznurków przy użyciu samych dłoni. Działa tu także Koło Recytatorsko-Teatralne, założone w 1993 roku, które tworzy spektakle kukielkowe, utrzymane w baśniowej konwencji – uwielbianej szczególnie przez dzieci. Swoją działalność prowadzą również Klub Seniora, oferujący różnorodne zajęcia dla osób starszych. Warto wspomnieć o Pracowni Ceramiki Artystycznej, w której uczestnicy uczą się pracy z gliną, oraz o Pracowni Audiowizualnej, gdzie można poznać podstawy rejestracji i edycji obrazu oraz dźwięku cyfrowego, z wykorzystaniem nowoczesnych mediów, takich jak fotografia cyfrowa, wideo i techniki nagrywania dźwięku. Na terenie gminy aktywnie działa 11 Kół Gospodyń Wiejskich, które znajdują się w miejscowościach: Kawęczyn, Bodaczów, Kąty Pierwsze, Brody Duże, Przedmieście Błonie, Wielacza Kolonia, Niedzieliska Kolonia, Brody Małe, Przedmieście Zamojskie, Niedzieliska oraz Wielacza. Aspekt wielokulturowości stanowi ważny atut Szczepieszyna i przyciąga licznych turystów. Świadectwem przenikania się trzech kultur w tym regionie jest m.in. rzeźba wykonana w pniu ściętej lipy, znajdująca się w pobliżu cerkwi, wykonana w 2020 r.

Rys. 56 Miejski Dom Kultury w Szczepieszynie
źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)

Rys. 57 Rzeźba w pniu ściętej lipy, która symbolizuje przenikanie trzech kultur, autor: Mariusz Opoka źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.7.4 Zabytki

Gmina Szczepieszyn to miejsce o bogatej historii i wyjątkowych walorach duchowych gdzie przeszłość harmonijnie splata się z różnorodnością religijną i kulturową regionu. Znajdują się tu liczne zabytki świadczące o wielowiekowej obecności różnych tradycji wyznaniowych oraz o duchowym znaczeniu tej części Roztocza. Wśród najcenniejszych obiektów warto wymienić zabytkowe kościoły, kaplice, cmentarze, Synagogę, Cerkiew greko-katolicką oraz inne.

Pierwszy z kościołów to barokowy kościół pw. św. Mikołaja z XVII wieku, będący perłą renesansu lubelskiego oraz dawny kościół klasztorny św. Katarzyny Aleksandryjskiej, który niegdyś należał do franciszkanów i skrywa ciekawą historię przemian. Zabytkowa synagoga przypomina o wielowiekowej obecności społeczności żydowskiej w Szczepieszynie, z kolei cerkiew prawosławna nawiązuje do obecności społeczności prawosławnej w tym regionie. W gminie Szczepieszyn znajduje się również cmentarz żydowski, który został założony w XVIII wieku i zajmuje powierzchnię 1,8 ha. Podczas II wojny światowej cmentarz został zniszczony a część nagrobków użyta w celach budowlanych – do dziś przetrwało 400 historycznych macew. Ważnym zabytkiem regionu jest również Zamek w Szczepieszynie a właściwie ruiny wieży zamkowej z drugiej połowy XIV wieku. Krajobraz gminy Szczepieszyn wzbogacają również liczne krzyże i kapliczki przydrożne, które są ważnym świadectwem lokalnych tradycji i wierzeń. Te niewielkie, ale znaczące elementy kultu religijnego można znaleźć w każdej miejscowości w gminie, tworząc charakterystyczny element krajobrazu. Najstarsze z kapliczek i krzyży pochodzą z początku XX wieku.

Tabela 37 Wojewódzka ewidencja zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru zabytków
1.	Bodaczów	Cmentarz wojenny	
2.	Brody Duże	Leśniczówka ob. dom mieszkalny tzw. „szlakówka”	
3.	Brody Duże	Czworak ob. dom mieszkalny	
4.	Szczepieszyn - Klemensów	Zespół cukrowni „Klemensów” z folwarkiem Bodaczów	
5.	Szczepieszyn - Klemensów	Budynek biurowy nr 2	
6.	Szczepieszyn – Klemensów	Budynek mieszkalny Dyrektora Cukrowni nr 3	A/1602
7.	Szczepieszyn – Klemensów	Wiatrak wieżowy – koźlak	
8.	Szczepieszyn – Klemensów	Świetlica pracownicza nr 4	
9.	Szczepieszyn – Klemensów	Dom mieszkalny nr 7	
10.	Szczepieszyn - Klemensów	Dom mieszkalny wielorodzinny nr 10	
11.	Szczepieszyn – Klemensów	Dom mieszkalny nr 13	
12.	Szczepieszyn – Klemensów	Dom mieszkalny nr 14	
13.	Szczepieszyn – Klemensów	Dom mieszkalny Kierownika plantacji nr 16	
14.	Szczepieszyn – Klemensów	Dom mieszkalny nr 17	
15.	Szczepieszyn	Kościół p.w. Św. Katarzyny	A/1460
16.	Szczepieszyn	Klasztor Franciszkanów ob. szpital	A/1460
17.	Szczepieszyn	Ogrodzenie zespołu kościoła o.o. Franciszkanów	A/1460

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

18.	Szczebrzeszyn	Zespół pofranciszkański	
19.	Szczebrzeszyn	Bożnica ob. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	A/475
20.	Szczebrzeszyn	Kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja	A/1462
21.		Park przykościelny	
22.	Szczebrzeszyn	Dzwonnica w zespole kościelnym p.w. Św. Mikołaja	A/1462
23.	Szczebrzeszyn	Ogrodzenie w zespole kościelnym p.w. Św. Mikołaja	A/1462
24.	Szczebrzeszyn	Cmentarz przykościelny d. także grzebalny	A/1462
25.	Szczebrzeszyn	Cerkiew grecko-katolicka, filialna p.w. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny	A/474
26.	Szczebrzeszyn	Ob. cmentarz przycerkiewny, d. przycerkiewny grzebalny	A/474
27.	Szczebrzeszyn	Kaplica cmentarna p.w. Św. Leonarda	A/1496
28.	Szczebrzeszyn	Cmentarz parafialny	A/1496
29.	Szczebrzeszyn	Cmentarz żydowski	A/1495
30.	Szczebrzeszyn	Ruiny zamku	C/82
31.	Szczebrzeszyn	zamczysko	
32.	Szczebrzeszyn	Kaplica Św. Jana Nepomucena	
33.	Szczebrzeszyn	Budynek szkolny	A/1307
34.	Szczebrzeszyn	Budynek zasadniczej szkoły zawodowej w d. zespole szkół Zamoyskich	A/1307
35.	Szczebrzeszyn	Budynek liceum ogólnokształcącego w d. zespole szkół Zamoyskich	A/1307
36.	Szczebrzeszyn	d. internat żeński w zespole szkół Zamoyskich	A/1307
37.	Szczebrzeszyn	Internat męski w d. zespole szkół Zamoyskich	A/1307
38.	Szczebrzeszyn	Park przyszkolny	
39.	Szczebrzeszyn	Cmentarz z I wojny światowej nieistniejący	
40.	Szczebrzeszyn	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	
41.	Wielącza	Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława BM	A/315
42.	Wielącza	Ogrodzenie w zespole kościelnym p.w. Św. Stanisława Bpa	A/315
43.	Wielącza	Dzwonnica	A/315
44.	Wielącza (Bodaczów)	Zespół kościelny z cmentarzem grzebalnym starym i nowym, dwa kościoły/stary i nowy z cmentarzem kościelnym	A/1576

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, Wojewódzka Ewidencja Zabytków, wykaz zabytków wpisanych do rejestru „A” zabytków nieruchomych województwa lubelskiego według stanu na dzień 31.10.2023 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 38 Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru zabytków
1.	Bodaczów	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	A/1576
2.	Bodaczów	Kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena	
3.	Bodaczów	Kapliczka przydrożna	
4.	Bodaczów	Kapliczka przydrożna	
5.	Bodaczów	Kapliczka przydrożna	
6.	Brody Duże	Czworak, ob. dom mieszkalny	
7.	Brody Duże	Leśniczówka tzw. szlakówka, ob. dom mieszkalny	
8.	Brody Duże	Kapliczka przydrożna	
9.	Brody Duże	Kapliczka przydrożna	
10.	Brody Duże	Kapliczka przydrożna	
11.	Brody Duże	Kapliczka przydrożna Św. Jana Nepomucena	
12.	Brody Małe	Kapliczka przydrożna	
13.	Brody Małe	Kapliczka przydrożna	
14.	Brody Małe	Kapliczka przydrożna	
15.	Kawęczyn	Kapliczka przydrożna	
16.	Kawęczyn	Kapliczka przydrożna	
17.	Kawęczyn	Kapliczka przydrożna	
18.	Kawęczyn	Kapliczka przydrożna	
19.	Niedzieliska	Kapliczka przydrożna Św. Jana Nepomucena	
20.	Niedzieliska	Kapliczka przydrożna	
21.	Niedzieliska	Kapliczka przydrożna	
22.	Niedzieliska	Kapliczka przydrożna	
23.	Niedzieliska	Kapliczka przydrożna	
24.	Niedzieliska	Leśniczówka Markowiczyna Ordynacji Zamojskiej	
25.	Niedzieliska Kolonia	Kapliczka Św. Jana Chrzciciela	
26.	Szczebrzeszyn	Układ urbanistyczny miasta Szczebrzeszyna	A/642
27.	Szczebrzeszyn	Cmentarz parafialny	A/1496
28.	Szczebrzeszyn	Kaplica cmentarna pw. Św. Leonarda na cmentarzu parafialnym	A/1496
29.	Szczebrzeszyn	Drzewostan na cmentarzu parafialnym	A/1496
30.	Szczebrzeszyn	Mogiła zbiorowa z I wojny światowej na cmentarzu parafialnym	
31.	Szczebrzeszyn	Cmentarz żydowski	A/1495
32.	Szczebrzeszyn	Drzewostan na cmentarzu żydowskim	A/1495
33.	Szczebrzeszyn	Zespół klasztorny Franciszkanów	A/1460
34.	Szczebrzeszyn	Kościół pw. Św. Katarzyny w zespole klasztornym	A/1460
35.	Szczebrzeszyn	Klasztor w zespole klasztornym	A/1460
36.	Szczebrzeszyn	Mur oporowy w zespole klasztornym	A/1460
37.	Szczebrzeszyn	Drzewostan w zespole klasztornym	A/1460
38.	Szczebrzeszyn	Cerkiew grecko-katolicka	A/474
39.	Szczebrzeszyn	Cmentarz przycerkiewny	A/474
40.	Szczebrzeszyn	Drzewostan w granicach cmentarza przycerkiewnego	A/474

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

41.	Szczebrzeszyn	Synagoga	A/475
42.	Szczebrzeszyn	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
43.	Szczebrzeszyn	Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
44.	Szczebrzeszyn	Dzwonnica w zespole kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
45.	Szczebrzeszyn	Cmentarz kościelny w zespole kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
46.	Szczebrzeszyn	Drzewostan w zespole kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
47.	Szczebrzeszyn	Ogrodzenie z bramką w zespole kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
48.	Szczebrzeszyn	Figura NMP w zespole kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	A/1462
49.	Szczebrzeszyn	Plebania w zespole kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja Biskupa	
50.	Szczebrzeszyn	Zespół szkół Zamoyskich	A/1307
51.	Szczebrzeszyn	Budynek główny w zespole szkolnym, ob. Zespół Szkół	A/1307
52.	Szczebrzeszyn	Oficyna – internat męski w zespole szkolnym, ob. Państwowa Szkoła Muzyczna	A/1307
53.	Szczebrzeszyn	Oficyna – internat żeński w zespole szkolnym, ob. Zespół Szkół	A/1307
54.	Szczebrzeszyn	Oficyna – Szkoła zawodowa w zespole szkolnym, ob. Ośrodek Interwencji Kryzysowej	A/1307
55.	Szczebrzeszyn	Oficyna – Szkoła podstawowa w zespole szkolnym, ob. hotel, restauracja	A/1307
56.	Szczebrzeszyn	Dziedziniec szkolny w zespole szkolnym, ob. w części ulica Zamojska	A/1307
57.	Szczebrzeszyn	Ogród szkolny w zespole szkolnym	A/1307
58.	Szczebrzeszyn	Wzgórze zamkowe z ruinami zamku	C/88
59.	Szczebrzeszyn	Ratusz	
60.	Szczebrzeszyn	Sąd Grodzki	
61.	Szczebrzeszyn	Zespół cukrowni „Klemensów”	
62.	Szczebrzeszyn	Dom dyrektora cukrowni w zespole cukrowni „Klemensów”	A/1602
63.	Szczebrzeszyn	Budynek biurowy w zespole cukrowni „Klemensów”	
64.	Szczebrzeszyn	Świetlica pracownicza w zespole cukrowni „Klemensów”	
65.	Szczebrzeszyn	Budynek kierownika plantacji w zespole cukrowni „Klemensów”	
66.	Szczebrzeszyn	Dom mieszkalny w zespole cukrowni „Klemensów”	
67.	Szczebrzeszyn	Dom mieszkalny w zespole cukrowni „Klemensów”	
68.	Szczebrzeszyn	Dom mieszkalny w zespole cukrowni „Klemensów”	
69.	Szczebrzeszyn	Dom mieszkalny w zespole cukrowni „Klemensów”	
70.	Szczebrzeszyn	Dom mieszkalny w zespole cukrowni „Klemensów”	
71.	Szczebrzeszyn	Kapliczka przydrożna Św. Jana Nepomucena	
72.	Szczebrzeszyn	Symboliczna mogiła na zniszczonym cmentarzu z I wojny światowej	
73.	Szczebrzeszyn	Cmentarz z I wojny światowej	
74.	Szczebrzeszyn	Młyn wodny, ob. elektryczny	
75.	Szczebrzeszyn	Młyn motorowy, ob. elektryczny	
76.	Szczebrzeszyn	Kapliczka przydrożna słupowa	
77.	Szczebrzeszyn	Kapliczka przydrożna	

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

78.	Szczebrzeszyn	Kapliczka przydrożna	
79.	Szczebrzeszyn	Kapliczka przydrożna	
80.	Szczebrzeszyn	Kapliczka przydrożna	
81.	Szczebrzeszyn	Pomnik upamiętniający 100 lecie śmierci Tadeusza Kościuszki	
82.	Wielącza	Kapliczka przydrożna	
83.	Wielącza	Kapliczka przydrożna	
84.	Wielącza	Kapliczka przydrożna	
85.	Wielącza	Kapliczka przydrożna	
86.	Wielącza	Kapliczka przydrożna	
87.	Wielącza Poduchowna	Zespół kościelny pw. Św. Stanisława Biskupa	A/315
88.	Wielącza Poduchowna	Kościół parafialny w zespole kościelnym pw. Św. Stanisława Biskupa – ob. nieużytkowany	A/315
89.	Wielącza Poduchowna	Dzwonnica w zespole kościelnym pw. Św. Stanisława Biskupa – ob. nieużytkowana	A/315
90.	Wielącza Poduchowna	Ogrodzenie w zespole kościelnym pw. Św. Stanisława Biskupa	A/315
91.	Wielącza Poduchowna	Cmentarz kościelny w zespole kościelnym pw. Św. Stanisława Biskupa – ob. nieużytkowany	A/315
92.	Wielącza Poduchowna	Cmentarz parafialny	

Źródło: Urząd Miejski w Szczebrzeszynie, wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków gminy Szczebrzeszyn, stan na dzień: 15.08.2018 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

*Rys. 58 Kapliczki przydrożne wpisane do gminnej ewidencji zabytków
źródło: inwentaryzacja terenowa (maj 2025 r.)*

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8 WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

2.8.1 Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym

W roku 1939 wykonano scalenie gruntów w miejscowości Kolonia Wielącza. Natomiast w okresie powojennym wykonano scalenia gruntów w następujących miejscowościach: Wielącza Poduchowna – rok 1972, Brody Duże, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska – rok 1980, Kolonia Lipowiec – rok 1984.

2.8.2 Drogi transportu rolnego

Budowy lub modernizacji dróg dokonano ze środków własnych miasta i gminy Szczepieszyń oraz ze środków zewnętrznych (Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych) a także Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg. Gmina nie korzystała z programu finansowego w ramach PROW mającego na celu dofinansowanie dróg transportu rolnego. remont drogi gminnej w miejscowości Bodaczów (dz. nr 9280);

W 2024 r. zrealizowano następujące inwestycje:

- przebudowa drogi gminnej nr 116610L w miejscowości Niedzieliska Kolonia;
- przebudowa drogi gminnej nr 110363L w miejscowości Wielącza Kolonia;
- przebudowa drogi gminnej nr 110365L w miejscowości Wielącza Kolonia;
- przebudowa drogi gminnej nr 116617L w miejscowości Bodaczów;
- modernizacja drogi wewnętrznej w miejscowości Przedmieście Szperówka (dz. ew. 861/2);
- remont dróg wewnętrznych (dz. ew. 3106, 1053) w miejscowości Przedmieście Błonie.

2.8.3 Urządzenia melioracji wodnych

Gmina nie korzysta z programu finansowego w ramach PROW. Na obszarze gminy Szczepieszyń w zakresie realizacji działań związanych z urządzeniami melioracji wodnych w ostatnim okresie zrealizowano następujące prace:

- pogłębienie rowów melioracyjnych odprowadzających wodę opadową (dz. ew. 1741, 2696/4) w miejscowości Kawęczyn;
- pogłębienie rowu odprowadzającego wodę opadową z drogi gminnej nr 110372L w miejscowości Wielącza Kolonia.

2.8.4 Cieki wodne

Gmina nie korzysta z programu finansowego w ramach PROW. W zakresie melioracji szczegółowych w ostatnich latach nie przeprowadzono prac.

2.8.5 Odnowa wsi

W roku 2023 r. zostały zrealizowane również inwestycje związane z infrastrukturą społeczną, które znacząco podwyższyły jakość życia mieszkańców miasta i gminy Szczepieszyń. Zrealizowano w 2023 r. inwestycje związane z infrastrukturą techniczną i społeczną:

w 2023 r.:

- utwardzenie ciągu pieszego przy szkole w miejscowości Bodaczów (dz. nr. 9411/2);
- budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr 110361L w miejscowości Wielęcza;
- budowa oświetlenia ulicznego (drogowego) w miejscowości Brody Duże;
- budowa oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr 116619L w Bodaczowie;
- budowa oświetlenia ulicznego w Klemensowie;
- rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Kawęczynek;
- budowa sieci wodociągowej na odcinku ul. Zamojskiej – Plac Kościuszki w Szczepieszyń;
- modernizacja kanału burzowego przy ul. Zamojskiej w Szczepieszyń (dz. ew. 1094)
- budowa kanalizacji sanitarnej na odcinku Bodaczów – Szczepieszyń;
- budowa muru oporowego (dz. nr 378) w Szczepieszyń (przy Zamczysku);
- budowa placu zabaw w miejscowościach: Kąty Drugie, Klemensów, Kąty Pierwsze);
- budowa przedszkola w miejscowości Wielęcza na potrzeby prowadzenia oddziału przedszkolnego;
- doposażenie jednostki OSP w Kawęczynku;
- zakup wyposażenia świetlicy wiejskiej Niedzieliska Kolonia;
- zakup wyposażenia jednostki OSP Wielęcza;
- prace remontowe budynku remizy OSP Błonie;
- budowa świetlicy wiejskiej w Niedzieliskach Kolonii oraz rozbudowa i przebudowa budynku remizy Wielęcza Wieś;
- modernizacja budynku remizo – świetlicy w Brodach Dużych;
- utwardzenie kostką brukową terenu wokół świetlicy w miejscowości Przedmieście Zamojskie;
- utwardzenie terenu remizo – świetlicy kostką brukową w miejscowości Kąty Pierwsze;
- budowa punktu widokowego i ścieżki edukacyjnej z wyeksponowaniem odkrytych relikwów wzgórza zamkowego w Szczepieszyń;
- budowa siłowni zewnętrznej oś Klemensów;
- remont ogrodzenia terenu remizo – świetlicy w miejscowości Brody Małe.

w 2024 r.:

- budowa napowietrznej linii oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr 110374L w miejscowości Wielącza Kolonia;
- budowa oświetlenia drogi gminnej oraz drogi powiatowej nr 3213L w miejscowości Kąty I;
- budowa oświetlenia ulicznego na odcinku od stacji transformatorowej od słupa nr 3 w Brodach Małych do słupa nr 28 w miejscowości Brody Duże;
- budowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Szczebrzeszyn, Klemensów (etap II), Kawęczyn;
- modernizacja schodów zewnętrznych budynku Szkoły Podstawowej w Szczebrzeszynie;
- pielęgnacja i wycinka drzew i krzewów rosnących w pasach dróg wewnętrznych (dz. ew. 275, 273/2, 273/3) w miejscowości Wielącza Poduchowna;
- doposażenie placu zabaw w Przedmieściu Zamojskim;
- budowa ogrodzenia siłowni zewnętrznej w Niedzieliskach;
- budowa zadaszenia amfiteatru w Szczebrzeszynie;
- prace remontowe budynku remizo – świetlicy w Brodach Małych;
- malowanie pomieszczeń w budynku remizo – świetlicy w Brodach Dużych;
- zakup wyposażenia do Wiejskiego Klubu Kultury w Kawęczynie;
- remont budynku remizo – świetlicy w Niedzieliskach;
- zakup mebli i wyposażenia na potrzeby sołectwa Wielącza Kolonia;
- zakup bramek na boisko w Przedmieściu Zamojskim
- rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Niedzieliska;
- rozbudowa sieci wodociągowej ul. Dolna w Szczebrzeszynie;
- rozbudowa sieci wodociągowej ul. Spacerowa w Szczebrzeszynie;
- budowa zbiornika bezodpływowego na nieczystości ciekłe o poj. do 10 m³ przy ośrodku turystycznym w Kawęczynie;
- modernizacja instalacji kanalizacyjnej w Szkole Podstawowej w Bodaczowie;
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Dolna i ul. Boczna w Szczebrzeszynie;
- budowa wewnętrznej i zewnętrznej instalacji gazowej budynku remizo – świetlicy OSP Kąty I;
- budowa wewnętrznej instalacji gazowej budynku remizo – świetlicy OSP Przedmieście Błonie;
- doposażenie jednostki OSP Bodaczów i OSP Brody Małe;
- zakup wyposażenia remizo – świetlicy w Brodach Małych;
- zakup wyposażenia świetlicy wiejskiej w miejscowości Kolonia Niedzieliska;
- zakup wyposażenia świetlicy znajdującej się w budynku remizy OSP w miejscowości Wielącza;
- remont budynku remizy OSP Błonie.

2.9 STAN OPRACOWAŃ GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNYCH

2.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych

W okresie 2018-2020 przeprowadzono kompleksową modernizację ewidencji gruntów i budynków gminy Szczepieszyń. W ramach modernizacji ewidencji gruntów i budynków nastąpiła aktualizacja użytków zalesionych (Lzr). W ramach tych działań powstała również obiektowo-wektorowa, numeryczna warstwa tematyczna glebowo-rolnicza w skali 1:10 000. Na podstawie aktualnych danych ewidencji gruntów i budynków (m.in. kontury klasyfikacyjne), zaktualizowano kompleksy rolniczej przydatności gleb zawarte na mapie. Obecnie aktualizacja użytków gruntowych wykonywana jest na wniosek właścicieli gruntów.

2.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Operaty dotyczącego gleboznawczej klasyfikacji gruntów są opracowywane od czasów założenia ewidencji gruntów i budynków, są sporządzane jako operaty scaleniowe i wymienne jak i jednostkowe operaty projektów klasyfikacyjnych. W ostatnich latach aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntowych nie była przeprowadzana.

2.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

W latach 2018-2020 przeprowadzono modernizację ewidencji gruntów i budynków gminy Szczepieszyń.

2.9.4 Aktualizacja map glebowo-rolniczych

Aktualizacja map glebowo-rolniczych przeprowadzana jest z urzędu. Możliwe jest również przeprowadzenie aktualizacji na wniosek zainteresowanego właściciela lub użytkownika gruntów, jeśli jest taka potrzeba. Aktualizacja map glebowo-rolniczych w gminie Szczepieszyń nie była przeprowadzana.

2.10 WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO

„ANALIZA SWOT”

Silne strony

- Geograficzne położenie Gminy w niedalekiej odległości od Zamościa
- Zlokalizowanie Gminy przy drodze krajowej 74 oraz wzdłuż linii kolejowej stanowiące ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym co zapewnia jej doskonałą dostępność transportową i sprzyja rozwojowi gospodarczemu
- Zróżnicowanie krajobrazowe i przyrodnicze ze względu na położenie na styku trzech mezoregionów
- Żyzne gleby w północnej i zachodniej części gminy sprzyjające produkcji rolniczej
- Występowanie punktów świadczących usługi dla rolnictwa
- Dobry stan środowiska naturalnego ze względu na występowanie obszarów chronionych
- Wysoka atrakcyjność przyrodnicza terenu Gminy
- Wysoka atrakcyjność kulturowa obszaru gminy
- Duża ilość zabytków oraz miejsc o znaczeniu historycznym
- Dość dobrze rozwinięta sieć wodociągowa
- Dość dobry stan większości oświetlenia ulicznego na terenie gminy
- Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej
- Dostęp do edukacji przedszkolnej, podstawowej i średniej
- Dostęp do ośrodków kulturalnych oraz organizacji społecznych
- Duża liczba obiektów sportowych
- Dobry stan gminnej infrastruktury sportowej
- Zwiększenie produkcji energii z OZE
- Selektywny system zbiórki odpadów
- Spadająca liczba osób bezrobotnych
- Spadająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej
- Większość mieszkańców Gminy aktywna zawodowo
- Występowanie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych

Słabe strony

- Duża liczba dróg zarówno powiatowych, jak i gminnych w złym stanie technicznym
- Brak dostępu do internetu światłowodowego
- Spadek liczby ludności
- Starzenie się społeczeństwa
- Ujemny przyrost naturalny prowadzący do wyludnienia się gminy
- Prawdopodobne bezrobocie ukryte
- Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna
- Mała liczba zagrodowych oczyszczalni ścieków w porównaniu z tradycyjnymi szambami

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- Zły stan materialny niektórych obiektów zabytkowych
- Zły stan techniczny rowów melioracyjnych
- Brak specjalistycznej opieki medycznej na terenie Gminy
- Część infrastruktury sportowej wymaga poprawy
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych, głównie w Bodaczowie, Kawęczynie, Przedmieściu Zamojskim i Przedmieściu Błoniu
- Nieuregulowany stan prawny niektórych dróg
- Niski stopień hodowli zwierzęcej

Szanse

- Położenie przy drodze krajowej nr 74
- Budowa obwodnicy Szczepieszyna, co przyczyni się do przeniesienia ruchu samochodowego poza centrum gminy
- Zmiana w planie zagospodarowania przestrzennego w celu poszerzenia terenów inwestycyjnych oraz terenów pod budownictwo mieszkaniowe
- Wzrost popularności turystyki i agroturystyki w tym turystyki weekendowej, stworzenie wioski tematycznej
- Modernizacja istniejącej sieci dróg oraz budowa nowych
- Możliwość pozyskania dofinansowań z programów rządowych, pozarządowych i unijnych
- Wdrażanie zasad gospodarki niskoemisyjnej oraz rozwój OZE
- Prowadzona polityka rozwojowa Powiatu Zamojskiego i Województwa Lubelskiego
- Wdrażanie wśród państw członkowskich UE polityki wspierania obszarów wiejskich
- Dogodny dostęp do usług zlokalizowanych w mieście Zamość
- Promocja produktów i walorów regionalnych
- Popularyzacja aktywności sportowych
- Promocja Gminy dzięki organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych oraz za pomocą stron internetowych

Zagrożenia

- Skomplikowane procedury i wydłużające się terminy ogłoszenia programów unijnych oraz rozpatrywania i oceny wniosków
- Brak inwestorów zewnętrznych oraz niechęć do inwestowania
- Daleka odległość od stolicy kraju i województwa
- Zanieczyszczenia oraz hałas spowodowany przez wysokim natężeniem ruchu
- Wysokie zagrożenie wypadków drogowych przy drodze krajowej nr 74
- Zjawisko starzenia się społeczeństwa
- Niska aktywność w dziedzinie rozwoju działalności pozarolniczej
- Niski poziom środków budżetowych gminy na realizację zadań inwestycyjnych
- Zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku wsparcia finansowego z budżetu państwa.

W oparciu o analizę stanu istniejącego gminy Szczepieszyn należy stwierdzić następujące wnioski:

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

1. Gmina Szczepieszyń położona jest w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie zamojskim, w odległości około 21 km od miasta Zamość. Jest to gmina miejsko-wiejska. Miasto Szczepieszyń składa się z 5 obrębów ewidencyjnych. Obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej podzielony jest na 14 obrębów ewidencyjnych. Zajmuje powierzchnię 12 350 ha.
2. Miasto Szczepieszyń, będące siedzibą Urzędu Miasta położone jest w jej centralnej części, przy drodze krajowej Nr 74. Droga ta zapewnia dobre połączenie ze stolicą powiatu. Miasto Szczepieszyń pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego i usługowo-handlowego gminy.
3. Geograficznie gmina położona jest w dwóch makroregionach, tj. na Wyżynie Lubelskiej i Rostoczu. Największą powierzchnię zajmuje mezoregion o nazwie Padół Zamojski, będący częścią Wyżyny Lubelskiej, położony w środkowej i wschodniej części gminy. Zachodnia część gminy należy do Rostocza Zachodniego. Niewielka zaś część gminy leżąca po południowej stronie należy do Rostocza Środkowego.
4. Gmina Szczepieszyń jest bardzo uboga w surowce naturalne. W Szczepieszynie występuje złoża surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego a w miejscowości Kolonia Lipowiec – złoża piasków i żwirów o niewielkiej wydajności, już wyeksploatowane.
5. Na obszarze gminy znajduje się szereg obiektów infrastruktury społecznej. Głównym ośrodkiem jest miasto Szczepieszyń. Dostęp do oświaty, kultury, ochrony zdrowia, rekreacji i sportu jest powszechnie dostępny.
6. Według stanu na 30.04.2025 r. gminę Szczepieszyń zamieszkuje 10517 osób. Występuje niewielka przewaga mężczyzn (6616) nad kobietami (6606). Najwięcej osób mieszka w mieście Szczepieszyń (2459) i Bodaczowie (1834). Najmniej w Kolonii Lipowiec (11). Średnia gęstość zaludnienia to 85 osób/km².
7. Wśród mieszkańców gminy dominują osoby w wieku aktywności zawodowej, tj. w wieku od 18 do 60 lat. Stanowią one 60,41% ogółu mieszkańców (6353 osób). W wieku przedprodukcyjnym jest 1525 osób – 14,50%. Osób starszych, w wieku poprodukcyjnym jest 2639, co stanowi 25,09% ogółu populacji. W tym przedziale wiekowym kobiety zdecydowanie przeważają nad mężczyznami (1748 - 891).
8. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne. Zajmują one powierzchnię 8725,06 ha co stanowi 70,6% ogólnej powierzchni gminy. Grunty orne występują na powierzchni 6615,68 ha (75,82% powierzchni użytków rolnych). Trwałe użytki zielone zajmują powierzchnię 1124,07 ha co stanowi 12,88% powierzchni użytków rolnych. Łąki i pastwiska położone są w zdecydowanej większości w płaskiej, szerokiej dolinie Wieprza.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

9. Grunty zabudowane zajmują powierzchnię 665,95 ha - 5,4% ogólnej powierzchni gminy). Największą powierzchnię stanowią grunty rolne zabudowane (Br), czyli grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych.
10. Tereny kolejowe zajmują powierzchnię 0,70 ha. Przez obszar gminy przebiega Linia Hutniczo Szerokotorowa (szerokotorowa linia kolejowa LHS relacji Ukraina - Hrubieszów - Zamość – Katowice) oraz normalnotorowa relacji Warszawa – Lublin – Zawada - Rawa Ruska
11. Drogi występują na powierzchni 352,53 ha co stanowi 2,6% powierzchni gminy. Jest to droga krajowa Nr 74, droga wojewódzka Nr 858, drogi powiatowe oraz gminne.
12. Lasy występują na powierzchni 2853,89 ha. Stopień lesistości gminy Szczepietnica to 23.1%. Na obszarze gminy występują dwa zwarte kompleksy leśne znajdujące się w południowej i zachodniej części gminy, w których dominują grunty leśne należące do osób prywatnych, pozostała część, należąca do Skarbu Państwa. W południowej części gminy lasy obejmują fragmenty obrębów: Brody Małe, Kolonia Lipowiec, Brody Duże, Niedzieliska, Kąty II oraz cały obręb ewidencyjny Wielęcza Las. W zachodniej części zlokalizowane są w Kawęczynku, Kawęczynie oraz obrębach miejskich: Przedmieściu Błoniu, Przedmieściu Szperówce i Szczepietnicy.
13. Zabudowa istniejąca ma charakter zwarty, zlokalizowana jest wzdłuż najważniejszych dróg komunikacyjnych. Rozproszona zabudowa występuje sporadycznie i nie ma negatywnego wpływu na przestrzeń rolniczą i leśną. Planowane tereny przeznaczone pod zabudowę zlokalizowane zostały jako zagęszczenie lub rozszerzenie zabudowy istniejącej.
14. Niewielki obszar gminy został pokryty Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego. Inwestycje były wykonywane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Ogólnym dokumentem określającym przeznaczenie terenu jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Sytuacja ta nie miała negatywnego wpływu na sytuację urbanistyczną gminy.
15. Grunty odłogowane zajmują powierzchnię 61,74 ha, co stanowi 0,7% powierzchni użytków rolnych. Nieużytkowane łąki powstają w wyniku coraz mniejszej liczby gospodarstw rolnych specjalizujących się w hodowli.
16. Gleby płowe i brunatne występują na Padole Zamojskim. Są to gleby o dobrych właściwościach. Na Roztoczu Środkowym, w południowo-wschodniej części gminy dominują rędziny. Gleby rędziny są żyzne, lecz ciężkie w uprawie. Należą one do kompleksu pszenno dobrego i pszenno wadliwego rolniczej przydatności gleb. Z kolei w dolinie Wieprza i Świnki występuje mozaika różnych gleb. Największy udział mają grunty zaliczone do klasy IIIa i IVa i IIIb.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

17. Typowo rolniczy charakter gminy, dużo żyznych gleb powoduje, że w strukturze upraw rośliny wymagające zajmują największe powierzchnie. Dominują zboża – pszenica i kukurydza. Znaczne powierzchnie zajmuje uprawa jęczmienia.
18. Grunty znajdują się w posiadaniu osób fizycznych (87%), Skarbu Państwa (6%), Gminy i Miasta Szczepieszyń (3%), spółek prawa handlowego (2%) oraz pozostałych podmiotów (2% należące w sumie do Powiatu Zamojskiego, wspólnot gruntowych, kościołów i związków wyznaniowych, spółdzielni i innych). Gmina i Miasto Szczepieszyń posiada niewiele terenów inwestycyjnych.
19. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 2,5644 ha. W celu zwiększenia efektywności gospodarowania gruntami należałoby powiększać średnią powierzchnię gospodarstw.
20. Najwięcej gospodarstw rolnych w gminie należy do najmniejszej grupy obszarowej 1-4,99 ha (93%). W grupie 5-9,99 ha znajduje się 6% gospodarstw rolnych. Gospodarstwa powyżej 10ha stanowią zaledwie 1% wszystkich gospodarstw. W gminie nie ma gospodarstw wielkoobszarowych, których powierzchnia przekracza 100ha.
21. W gminie występuje wysokie rozdrobnienie działek w gospodarstwach rolnych. Średnia liczba działek w gospodarstwie wynosi 8. Największe rozdrobnienie działek występuje w Bodaczowie i Kawęczynie, gdzie na jedno gospodarstwo przypada średnio 20 działek.
22. Największe rozdrobnienie działek występuje w Bodaczowie i Kawęczynie, gdzie na jedno gospodarstwo przypada średnio 20 działek. To obręby, w których konieczne lub wskazane jest przeprowadzenie scalenia gruntów.
23. Duży odsetek działek ewidencyjnych nie ma dostępu do drogi publicznej (21,2%). W obrębach o podwyższonym współczynniku działek bez dojazdu zaprojektować należy nową, funkcjonalną sieć drogową. Aby zrobić ten zabieg bez zwiększenia rozdrobnienia działek przeprowadzić należy proces scalenia gruntów.
24. Na terenie gminy funkcjonują dwa skupy zbóż, młyn zbożowy, Przetwórnia Nasion Oleistych oraz dwa punkty obsługi rolnictwa. Obiektów związanych z obsługą rolnictwa nie jest dużo. Potrzeby w tym zakresie świadczone są w nieodległym Zamościu.
25. Większa część gminy podlega ochronie gruntów rolnych. Niskim stopniem ochrony objęte jest 27% powierzchni gminy, wysokim 18%, a najwyższym 19%.

26. Sieć wodociągowa na terenie gminy jest dobrze rozwinięta obejmuje łączną długość ok. 107 km. Jedynie w miejscowości Lipowiec Kolonia sieć wodociągowa jeszcze nie funkcjonuje.
27. Pod względem stopnia skanalizowania gmina prezentuje się niekorzystnie. W sieć kanalizacyjną wyposażone jest tylko miasto Szczepieszyn oraz miejscowość Bodaczów. Należy dokończyć budowę sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach.
28. Sieć gazowa występuje na terenie następujących sołectw i osiedli: Brody Małe, Brody Duże, Kawęczyn, Szczepieszyn (ul. Błonie, Osiedle Szczepieszyn), Przedmieście Zamojskie oraz Osiedle Klemensów. Pozostałe miejscowości nie są zaopatrzone w sieć gazową.
29. Gmina należy do obszarów o przeciętnie rozwiniętej sieci teleinformatycznej. Na terenie gminy dostępna jest bezpłatna, bezprzewodowa sieć internetowa.
30. Na obszarze gminy znajduje się szereg obiektów infrastruktury społecznej. Głównym ośrodkiem jest miasto Szczepieszyn. Dostęp do oświaty, kultury, ochrony zdrowia, rekreacji i sportu jest powszechnie dostępny.
31. Przez teren gminy przepływa rzeka Wieprz, która wraz z dopływem Świnka odwadnia cały obszar gminy. Źródła rzeki Wieprz znajdują się na Roztoczu Środkowym, pomiędzy miejscowościami Wieprzowe Jezioro i Wieprzów Ordynacki. Wody płynące zajmują powierzchnię 19,32 ha
32. Szeroka dolina Wieprza jest w całości zmeliorowana rowami otwartymi. Długość rowów melioracyjnych na obszarze gminy wynosi 117,34 km. Zdecydowana większość rowów jest w złym stanie technicznym i wymaga poprawy melioracji.
33. Na terenie gminy znajduje się kompleks stawów hodowlanych, będących własnością Skarbu Państwa, obejmujących 10 zbiorników.
34. Przez obszar gminy przebiega droga krajowa Nr 74 która dzieli gminę na części wschodnią oraz zachodnią oraz droga wojewódzka Nr 858. Przez obszar gminy przebiega Linia Hutniczo Szerokotorowa (szerokotorowa linia kolejowa LHS relacji Ukraina - Hrubieszów - Zamość - Katowice) oraz normalnotorowa relacji Warszawa - Lublin - Zawada - Rawa Ruska.
35. Najwięcej dróg w gminie (67,67%) jest w złym stanie technicznym. Stopniowo należy poprawiać stan dróg poprzez utwardzenie nawierzchni dróg polnych czy naprawę nawierzchni utwardzonych dróg w złym stanie. W pierwszej kolejności wyremontować należy drogi najczęściej użytkowane.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

36. Długość dróg nieistniejących wynosi 78,682 km. W celu zagęszczenia sieci drogowej wskazane jest odbudowanie dróg nieistniejących w terenie.
37. Drogi gruntowe stanowią 68,01% wszystkich dróg w gminie. Utwardzenia nawierzchni i poszerzenia pasów drogowych wymagają najczęściej użytkowane drogi transportu rolnego. To zabiegi, które mają na celu dostosowanie infrastruktury drogowej do obecnego sprzętu rolniczego.
38. Środowisko naturalne gminy Szczepieszyn posiada wiele walorów przyrodniczych. Na obszarze gminy występują obszary objęte ochroną prawną. Są to: Otulina Roztoczańskiego Parku Krajobrazowego, Szczepieszynski Park Krajobrazowy, Obszary Natura 2000 i liczne pomniki przyrody.
39. Agroturystyka na obszarze gminy jest dobrze rozwinięta. Infrastruktura noclegowa jest rozbudowana. W gminie istnieje liczna sieć szlaków pieszych i ścieżek rowerowych. Ze względu na ogromny potencjał turystyczny gminy należy postawić na rozwój sieci turystycznej i promocję walorów gminy.

3. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY SZCZEBRZESZYN

3.1 DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY

3.1.1 Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych

Gmina Szczepieszyn jest gminą typowo rolniczą. Budowa geologiczna wpłynęła na powstanie żyznych gleb na których można uprawiać najbardziej wymagające rośliny. Część obszaru gminy ma tereny o niewielkim nachyleniu sprzyjające produkcji rolnej. Jednak duża część obszaru gminy leży w rejonie Roztocza, które jest zróżnicowane pod względem ukształtowania terenu – mamy zarówno wzniesienia jak i doliny rzeczne. Bardziej hipsometrycznie zróżnicowane tereny, położone na Roztoczu, posiadają gleby utworzone z lessów, które należą do najlepszych. Tereny Roztocza są raczej średnio zróżnicowane pod względem wysokości, z wyraźnymi wzniesieniami w centralnej i południowej części gminy. Największe nachylenie terenu występuje w obrębach: Kawęczyn, Kawęczyn, Przedmieście Błonie oraz Przedmieście Szperówka.

Mała powierzchnia gospodarstw rolnych stanowi istotne utrudnienie w rozwoju rolnictwa. W związku z tym należy podjąć działania mające na celu poprawę struktury obszarowej gospodarstw, chociaż proces ten, realizowany przez dzierżawy gruntów, postępuje w dość wolnym tempie. Na Roztoczu występuje intensywna erozja wodna, co wymaga podjęcia działań takich jak zadarnianie czy zalesianie najbardziej narażonych na erozję terenów. Zmiana układu działek, aby były one ustawione prostopadle do nachylenia stoku, mogłaby odbyć się jedynie w ramach procesu scaleniowego. Zasoby surowców naturalnych w gminie są na tyle małe, że nie stanowią one istotnego problemu.

3.1.2 Działania wynikające z opracowań planistycznych

Zgodnie z założeniami zawartymi w opracowaniach planistycznych, którymi objęty jest obszar Gminy Szczepieszyn należy podjąć działania z konkretnych zakresów.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczepieszyn określono najważniejsze punkty, których realizacja ma wpływ na kompleksowy rozwój gminy. Dokument określa w rozdziałach kierunki i cele dla każdej z funkcji rozwoju i ochrony.

W rozwoju przestrzennym i funkcjonalnym gminy najważniejsze jest zróżnicowanie funkcji miasta i obszaru gminy, rozwój terenów mieszkaniowych, usługowych, rekreacyjnych, rolniczych i leśnych. Dokument stawia na wzmocnienie roli Szczepieszyna jako lokalnego centrum usługowego i kulturalnego, zwiększenie dostępności terenów pod inwestycję oraz zachowanie historycznego układu urbanistycznego. W rozwoju zabudowy mieszkaniowej i osadnictwa określono zasady wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, uwzględniając uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe. Określono konieczność koncentracji zabudowy. W zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji działania obejmują rozwój i modernizację dróg, poprawę dostępności komunikacyjnej do Szczepieszyna i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rozdział dotyczący ochrony przyrody i wykorzystania walorów przyrodniczych określa działania dotyczące ochrony wąwozów lessowych i dolin rzecznych Wieprza i Świnki. Zaznaczono obszary podlegające szczególnej ochronie: Szczepreszyński Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000 i użytek ekologiczny Brodzka Góra.

Turystyka i promocja regionu skupić powinna się na promowaniu turystyki wielofunkcyjnej, opartej o walory przyrodnicze.

Rozwój rolnictwa powinien być uskuteczniany poprzez zachowanie rolniczych funkcji produkcyjnej terenów wiejskich oraz wsparcie gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.

Głównymi działaniami zawartymi w SUIKZP podzielone zostały na zewnętrzne i wewnętrzne.

Do zewnętrznych działań należą między innymi:

- Opracowanie strategii promocji obszaru gminy
- Opracowanie systemu informacji rozwoju miasta i gminy
- Promocja lokalnych przedsiębiorstw w kraju i za granicą
- Udział w krajowych wydarzeniach takich jak targi i wystawy

Wewnętrzными działaniami są:

- Opracowanie szkoleń i poradników dla osób zakładających działalność gospodarczą
- Organizacja konkursów pomiędzy sołectwami
- Opracowanie informatora z zakresu mechanizmów działalności inwestycyjnej.
- Stworzenie banku informacji o terenie wraz z oceną zmian zagospodarowania przestrzennego.

Wiele z działań z zakresu przedsiębiorczości zostało zawarte w Ofercie inwestycyjnej Gminy Szczepreszyn. To opracowanie z 2023 roku pozwala na kompleksowe zapoznanie się z ofertą gminy.

Działaniami wynikającym z sześciu uchwalonych Planów Zagospodarowania Przestrzennego są zmiany dotyczące podstawowego przeznaczenia terenów nimi objętych. Dla części południowego obszaru Klemensów określenie terenów pod mieszkalnictwo jednorodzinne i usługi. Dla ulicy Klinowej w Szczepreszynie wyznaczono tereny pod zabudowę jednorodzinną. W Kawęczynku uchwalono MPZP dla działek znajdujących się za byłym domem weselnym „Ostoja”. Tereny przeznaczone pod zabudowę pensjonatową, pole namiotowe, teren sportowy dla wypoczywających oraz obszar leśny z zachowaniem funkcji ekologicznej. Dla obszaru Szczepreszyna od ul. Klinowej do ul. Gorajskiej wprowadzono rozszerzenie terenu mieszkalnictwa jednorodzinnego. Kolejne dwa opracowania dotyczą budowy rekreacyjnego zbiornika wodnego w Brodach Małych. Powstanie takiego zbiornika będzie mieć korzystny wpływ na zainteresowanie turystyczne gminą.

3.1.3 Działania wynikające z potrzeb mieszkańców

W ramach prac nad opracowaniem planu urządzeniowo-rolnego gminy Szczepieszyn przeprowadzono konsultacje społeczne z przedstawicielami poszczególnych sołectw. W trakcie spotkań sołtysi poszczególnych miejscowości przedstawili najważniejsze potrzeby przestrzenne, techniczne, infrastrukturalne, społeczne i kulturalne mieszkańców. Zgłoszone postulaty odzwierciedlają realne problemy oraz braki występujące na terenie gminy, wskazując jednocześnie na konieczność modernizacji i odnowy obszarów wiejskich. Konsultacje społeczne umożliwiły zebranie opinii lokalnej społeczności oraz identyfikację kluczowych inwestycji z perspektywy mieszkańców.

Zgodnie z zasięgnięciem opinii przedstawicieli lokalnej społeczności przedstawiono zebrane potrzeby dla poszczególnych miejscowości:

Przedmieście Zamojskie - wskazano potrzebę budowy asfaltu na drogach znajdujących się na działkach nr: 871/6, 2417. Budowa chodnika na ul. Lubelskiej w stronę Rozłop (od działki nr 761 do granicy z obrębem). Kolejną ze zgłoszonych potrzeb jest ustalenie przebiegu granic dróg gminnych wraz z ich utwardzeniem (dz. ew. nr 1827, 1824, 1826, 1317, 11037, 1068, 1824, 1825, 1828). Wskazano potrzebę remontu świetlicy wiejskiej wewnątrz budynku oraz założenie fotowoltaiki. Zaznaczono, że remontu wymaga chodnik w miejscach zapadniętych (ul. Lubelska i ul. Zamojska). Ostatnią ze zgłoszonych potrzeb jest rewitalizacja placu po byłym kółku rolniczym i budowa groty solankowej, altany i plaży postoju dla kajaków (działka nr 69/3).

Przedmieście Błonie - zgłoszono zapotrzebowanie na budowę siłowni zewnętrznej przy remizie OSP Błonie (dz. ew. 3103). Wskazano również na zły stan drogi gminnej (dz. ew. nr 1383/2, 1383/4, 1382/2). Aktualnie droga w znacznej części biegnie w terenie po działkach prywatnych. Z kolei drogi gminne znajdujące się na działkach nr 1511/3, 1844/1 oraz 1724/1 wymagają poprawy częściowych ich odcinków.

Przedmieście Szperówka - mieszkańcy zgłosili potrzebę poprawy nawierzchni dróg gminnych, działki nr: 118/4, 233, 194/7, 861/2, 879/4, 745/4 oraz działka nr 8 w Szczepieszynie a także działka nr 44/4 w Przedmieściu Zamojskim.

Szczepieszyn - wskazano potrzebę utwardzenia drogi znajdującej się na działce ewidencyjnej nr 1036/1 - na odcinku 150 m oraz utwardzenie odcinka ulicy Piwnej obejmującej działki ewidencyjne nr 1049 oraz 816/91, a także wydzielenie i utwardzenie drogi wzdłuż działek nr 805, 804, 803, 802, 801, zgodnie z użytkowaniem w terenie. Należy zaznaczyć, że droga biegnąca przez wymienione działki jest drogą obecnie nieewidencyjną, jednak stanowi dojazd do posesji prywatnych i jest regularnie użytkowana przez mieszkańców. Zaznaczono istotną potrzebę utwardzenia drogi gruntowej dojazdowej do pól od drogi Krajowej Nr 74 do granicy z obrębem Przedmieście Zamojskie (dz. ew. nr 268/1, 268, 268/2). Przebudowy wymaga droga znajdująca się na dz. ew. nr 724/1 od granicy z obrębem Przedmieście Zamojskie do działki nr 711. Oprócz wyżej wymienionych dróg zgłoszono także potrzebę utwardzenia ulicy Stara Rozłopska (dz. ew. nr 1072) prowadzącej do cmentarza żydowskiego oraz poszerzenie ulicy Gorajskiej począwszy od głównego skrzyżowania na odcinku około 80 m (działka nr 993/2). Zaproponowano również budowę parkingu dla kamperów na działce ew. nr 1745/4, której właścicielem jest Miasto i Gmina Szczepieszyn. W Szczepieszynie

zgłoszono również poprawę dróg dojazdowych do pól. Są to drogi o numerach ewidencyjnych: 266/3, 266/4, 887, 266/6, 44/3, 44/4, 44/5, 44/6, 40/1, 40/2, 39/2, 39/3, 42/1, 42/2 oraz 518 - obręb Przedmieście Szperówka. Zgłoszono również propozycję wytyczenia dróg z ubrojeniem terenu pod przyszłe budownictwo jednorodzinne.

Bodaczów - mieszkańcy wsi zaproponowali budowę remizy OSP połączonej z Wiejskim Domem Kultury oraz placu zabaw na działce ew. nr 3585. Wskazano potrzebę budowy kanalizacji w całej miejscowości Bodaczów. Kolejną potrzebą jest przebudowa oświetlenia ulicznego wzdłuż drogi krajowej Nr 74 i powiatowej. Zaproponowano również budowę chodnika wzdłuż drogi powiatowej od drogi krajowej nr 74 do drogi powiatowej w stronę Kolonii Niedzieliska. Zaznaczono potrzebę przebudowy drogi powiatowej oraz dróg znajdujących się na działkach ew. nr 1602, 9280, 2336. Ponadto wyrażono potrzebę aby drogę z nawierzchni ażurowej znajdującą się na działce nr 9280 zastąpić nawierzchnią z masy bitumicznej. Natomiast drogę znajdującą się na działce nr 2119, która obecnie posiada nawierzchnie żwirową, zastąpić nawierzchnią asfaltową. Zgłoszono również potrzebę przebudowy drogi znajdującej się na działce nr 1399 poprzez utwardzenie jej płytami betonowymi oraz budowę drogi z płyt betonowych od końca asfaltu do granicy gminy Szczepleszyn (dz. ew. nr 1401). Wyrażono także chęć przystąpienia do scaleń gruntów. Zaznaczono, że poprawy melioracji wymagają wszystkie rowy oraz cieki wodne ze względu na zły ich stan. Zaproponowano również wykonanie szerszego przepustu lub rowu melioracyjnego na działce ew. nr 1920, pogłębienie koryta rzeki Wieprz i Świnki. Ostatnią ze zgłaszanych potrzeb mieszkańców jest budowa boiska sportowego przy szkole na działce ew. nr 9411/2.

Brody Duże - w miejscowości zgłoszono potrzebę modernizacji placu zabaw przy OSP, w tym podniesienia i wyrównania terenu. Urządzenia zabawowe wymagają wymiany oraz doposażenia. Potrzeba stworzenia altany z miejscem na ognisko oraz nowe ogrodzenie. Ponadto jest potrzeba wybudowania zbiornika na nieczystości do świetlicy. Dodatkowo jest potrzeba poszerzenia asfaltu na łukach drogi od wewnętrznej strony oraz wymiana lamp ulicznych na ledowe wzdłuż drogi powiatowej na odcinku od dz. ew. nr 465 do działki ew. nr 491. Zaprojektowanie ścieżki pieszo-rowerowej łączącej Brody Duże ze Szczepleszynem, od nr 84 do miasta przy zespole szkół zawodowych. Asfaltowanie drogi (dz. ew. nr 64). Tabliczki informacyjne z numerami domów oddalonych od drogi głównej. Śmietniki na przystankach autobusowych oraz na placu zabaw przy remizie osp. Gabloty ogłoszeniowe dla mieszkańców. Naprawa chodnika wzdłuż drogi powiatowej od dz. ew. nr 144 do granicy obrębu. Betonowanie głównych dróg dojazdowych do pól (dz. ew. nr 689/1, 774/2, 964, 833, 567/2, 689/1, 509/1, 620/1, 650/2, 907) oraz utwardzenie bocznych dróg.

Brody Małe - mieszkańcy zaproponowali budowę chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej (dz. ew. nr 469) wraz z kanalizacją. Stworzenie dwóch miejsc pamięci. Poprawa rowów melioracyjnych znajdujących się na działkach nr: 1/1, 2, 25, 26, 2, 392, 23). Kolejna ze zgłaszanych potrzeb jest utwardzenie ścieżek. Należy stworzyć miejsce rekreacyjne na działce wspólnoty wiejskiej, dz. ew. nr 2. Poprawa nawierzchni drogi na działce nr 1126/2.

Kawęczyn - stwierdzono konieczność ponownego wyznaczenia granic działek drogowych z uwagi na użytkowanie terenu niezgodnie z przebiegiem wytyczonych dróg. Są to drogi

gminne znajdujące się na działkach ewidencyjnych nr: 2281/1, 248, 247, 2779, 1861, 1860. Poza tym jest potrzeba utwardzenia wszystkich dróg gruntowych należących do gminy. Ponadto trzy kanały burzowe pod drogą powiatową są niedrożne co powoduje problemy z odprowadzeniem wód opadowych. Konieczne jest uregulowanie kwestii wykupu gruntów oraz zapewnienie odprowadzenia wód do rzeki Wieprz. Zaznaczono, że jest potrzeba dokończenia chodnika do miejscowości Topólcza. W Kawęczynie zaproponowano również budowę kanalizacji sanitarnej.

Kawęczyniek - zgłoszono potrzebę utwardzenia dróg gminnych (dz. ew. nr 898, 336, 1060) oraz dróg dojazdowych do budynków mieszkalnych (dz. ew. nr 896/1, 1072/9) a także poprawę nawierzchni z kostki brukowej drogi gminnej położonej na działce nr 692. Zgłoszono również potrzebę utwardzenia drogi gminnej (dz. ew. nr 692) do mogiły pomordowanej rodziny Gumieniaków. Zaznaczono, że remontu wymaga hydrofornia znajdująca się na działce ewidencyjnej nr 1072/3. Ostatnią ze zgłoszonych potrzeb jest wykonanie melioracji kanałów burzowych odprowadzających wody opadowe do zbiorników retencyjnych, a także budowa rowów melioracyjnych po obu stronach głównej ulicy (przebiegającej przez działki ewidencyjne nr 1069, 1070) do granicy obrębu.

Kąty II - wskazano potrzebę zaprojektowania i stworzenia ścieżki pieszo-rowerowej przy granicy obrębu. Potrzeba budowy asfaltu na drodze powiatowej (dz. ew. nr 66).

Kąty I - zaproponowano budowę drogi (dz. ew. nr 167), która ma wydzieloną działkę ewidencyjną, natomiast w terenie jest nieprzejezdna i nieużytkowana. Zgłoszono również zły stan dróg gminnych (dz. ew. nr 380/2, 546/1, 214/1). Droga znajdująca się na działce nr 214/1 wymaga utwardzenia nawierzchnią asfaltową. Natomiast pozostałe drogi, które aktualnie są z nawierzchni żwirowej ciągle zarastają oraz wymagają systematycznego równania. Zgłoszono, że przy drodze powiatowej przy działkach ew. nr: 259/1, 300, 375 nawierzchnia asfaltowa wymaga poprawy (zapadnięty asfalt). Przy mocnych ulewach deszczu następuję zalanie działki ew. nr 195. Droga wewnętrzna przy linii kolejowej (działka ew. nr 546/1) na odcinku od dz. nr 891/1 do granicy z gminą Zamość wymaga poprawy. Wskazano również, że droga gminna (dz. ew. 550) na odcinku od dz. nr 533 do granicy z gminą Zamość, która aktualnie jest z nawierzchni gruntowej jest w złym stanie i wymaga wymiany na nawierzchnię asfaltową.

Kolonia Lipowiec - mieszkańcy zaproponowali utwardzenie dróg gruntowych (dz. ew. nr 93, 110, 127, 80, 274). Ponadto zaproponowali ogrodzenie i uruchomienie nieczynnego zbiornika p.poż. znajdującego się na działce nr 103. Utwardzenie drogi dz. ew. nr. 61. Światłowod po słupach niskiego napięcia od drogi dz. ew. nr 110, przy drodze gruntowej dz. ew. nr 127 w kierunku końca obrębu.

Niedzieliska - mieszkańcy zgłosili propozycję wybudowania linii gazowej wzdłuż całej miejscowości, kanalizacji a także wymianę oświetlenia na ledowe jak również stworzenie trasy rowerowej. Kolejnym propozycją jest poprawa nawierzchni chodnika wzdłuż drogi powiatowej (dz. ew. 506) oraz budowy chodnika na początku wsi. Ponadto wskazano, że przepusty pod wjazdami do dróg gminnych wymagają oczyszczenia. Utwardzenia wymagają drogi znajdujące się na działkach ewidencyjnych nr: 507, 140, 137, 1415, 1359. Zgłoszono potrzebę budowy oświetlenia wzdłuż działek ew. nr 507, 140, 137, 37. Na działce nr 660/4 zgłoszono potrzebę wybudowania zadaszonej altanki z miejscem na ognisko, na działce 451/1 – budowy

parkingu, na działce 1283, której właścicielem jest Miasto i Gmina – parkingu lub orlika oraz skate parku. Z kolei na działce nr 660/2 zaproponowano ustawienie tablicy informacyjnej o Dziewczej Górze i terenach Natura 2000. Ostatnia ze zgłaszanych potrzeb przez mieszkańców jest zaprojektowanie i wybudowanie ścieżki edukacyjnej na Dziewczą Górę.

Kolonia Niedzieliska – mieszkańcy wsi zgłosili potrzebę wybudowania przy świetlicy wiejskiej siłowni oraz placu zabaw (dz. ew. 2472 i 2471 w obrębie Bodaczów). Do przebudowy lub utwardzenia wskazano drogi na dz. ew. nr 175, 612/1, 289, 348, 370, 269/1, 612/1, 323/2, 492, 446/2, 535, 514/2). Wzdłuż drogi powiatowej dz. ew. nr 224 zgłoszono potrzebę budowy chodnika.

Wielęcza Wieś - zgłoszono potrzebę poprawy stanu chodnika na całej długości drogi krajowej, ze względu na jego obecny stan, który zagraża bezpieczeństwu użytkowników. Dodatkowo remontu wymagają dwa wjazdy. Pierwszy znajduje się w pobliżu skrzyżowania z drogą gminną przebiegającą przez działkę ewidencyjną nr 639/2, drugi w pobliżu skrzyżowania z drogą gminną przebiegającą przez działkę ewidencyjną nr 634. Poprawy nawierzchni wymagają drogi znajdujące się na działkach ewidencyjnych: 628, 611, 615, 631, 637/3. Zgłoszono również potrzebę budowy chodnika wzdłuż drogi powiatowej (dz. ew. nr 622) oraz budowy oświetlenia ulicznego wzdłuż dróg gminnych (dz. ew. nr 611, 629, 641). Wzdłuż drogi gminnej nr 641 zaproponowano także stworzenie trasy pieszo - rowerowej od miejscowości Bodaczów do miejscowości Zawada. Zaznaczono, że poprawy widoczności wymagają trzy skrzyżowania drogi krajowej z drogami gminnymi znajdującymi się na działkach nr 637/3, 632 oraz 634. Mieszkańcy informują o bardzo częstym przekraczaniu prędkości na tej drodze. Oprócz wyżej wymienionych potrzeb zgłoszono również konieczność poprawy dwóch rowów przydrożnych znajdujących się na działkach ew. nr 644 i 648, udroźnienia przepustów przy drodze krajowej nr 74 oraz poprawy mostów. Dodatkowo zgłoszono zapotrzebowanie na budowę kanalizacji w całej miejscowości Wielęcza Wieś oraz budowę linii gazowej przy drodze krajowej. Jeżeli chodzi o potrzeby związane z infrastrukturą społeczną, mieszkańcy zaproponowali: wymianę wiaty przystankowej, znajdującej się na działce ew. nr 292/8, remont przystanku murowanego, budowę altanki z miejscem na ognisko, budowę placu zabaw dla dzieci, siłowni na powietrzu na terenie remizy strażackiej oraz wymianę tablic ogłoszeniowych i zdemontowanie obecnej przy sklepie Euro (Wielęcza 2).

Kolonia Wielęcza – wskazano na potrzebę utwardzenia dróg gminnych (dz. ew. 608, 606, 615, 603) nawierzchnią asfaltową. Zgłoszono potrzebę budowy oświetlenia wzdłuż ulic: dz. ew. nr 608, 612, 615, 618, 604, 600, 603, 585, 598, 624, 611. Wskazano również na poprawę nawierzchni drogi gminnej 110369L oraz poprawę nawierzchni asfaltowej głównej drogi wsi (dz. ew. 611) oraz budowy chodnika wzdłuż tej ulicy. Zaznaczono, że melioracji wymagają rowy na całej długości. Zaproponowano także budowę placu zabaw, parkingu przy szkole podstawowej na działce ew. nr 136 oraz altanki z wyposażeniem i miejscem na ognisko na działce ew. nr 137. Zaznaczono potrzebę utwardzenia nawierzchni przy pomniku Wysiedlenia Wsi przy szkole podstawowej oraz postawienie obok tablicę z opisem wydarzenia. Na zakręcie drogi na dz. ew. nr 618 zamontować barierki. Na terenie wsi remontu wymagają wiaty przystankowe. Potrzebna jest budowa sieci światłowodowej

Wielącza Poduchowna - wskazano na potrzebę wyrównania i utwardzenia dróg gminnych (dz. ew. nr 273/3, 270, 271) oraz wzmocnienie infrastruktury drogowej poprzez zastosowanie nawierzchni asfaltowej (dz. ew. nr 275, 273/2, 137/1, 138/1, 273/3). Następnie zgłoszono potrzebę budowy instalacji światłowodowej (dz. ew. 273/3, 274, 273/1, 276). Potrzeba oświetlenia ulicznego (dz. ew. nr 274). Kolejną ważną potrzebą jest budowa chodnika wraz z przejściem dla pieszych przy drodze krajowej Nr 74 oraz wzdłuż drogi wewnętrznej (działka nr 273/3, 274), a także budowa chodnika i ścieżki rowerowej przy drodze gminnej (dz. ew. nr 279, 278). Zgłoszono również potrzebę budowy kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi krajowej nr 74 od granicy z obrębem Wielącza Wieś do działki ew. nr 23 a także wzdłuż drogi gminnej (dz. nr 279). Następnie zaznaczono konieczność oczyszczenia rowów melioracyjnych oraz budowy przepustu i wykopanie rowu odprowadzającego. Oprócz tego mieszkańcy zgłosili potrzebę budowy boiska sportowego przy szkole (działka ew. nr. 135).

*Rys. 59 Potrzeba budowy rowów melioracyjnych w miejscowości Kawęczyniek
źródło: wywiad terenowy (lipiec 2025 r.)*

*Rys. 60 Hydrofornia w miejscowości Kawęczyniek wymagająca remontu
źródło: wywiad terenowy (lipiec 2025r.)*

*Rys. 61 Potrzeba budowy drogi do działek budowlanych (miejscowość: Kawęczyniek)
źródło: wywiad terenowy (lipiec 2025r.)*

Rys. 62 Konieczność budowy parkingu przy szkole Podstawowej w Wielączy Kolonii

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 63 Potrzeba remontu chodnika oraz budowy chodnika w miejscowości Niedzieliska, źródło: wywiad terenowy (lipiec 2025 r.)

Rys. 64 Przepusty wymagające oczyszczenia z nagromadzonych osadów w miejscowości Niedzieliska, źródło: wywiad terenowy (lipiec 2025r.)

Rys. 65 Plac zabaw wymagający modernizacji w miejscowości Brody Duże oraz potrzeba wykonania utwardzenia nawierzchni przy pomniku Wysiedlenia Mieszkańców Wsi, źródło wywiad terenowy (lipiec 2025 r.)

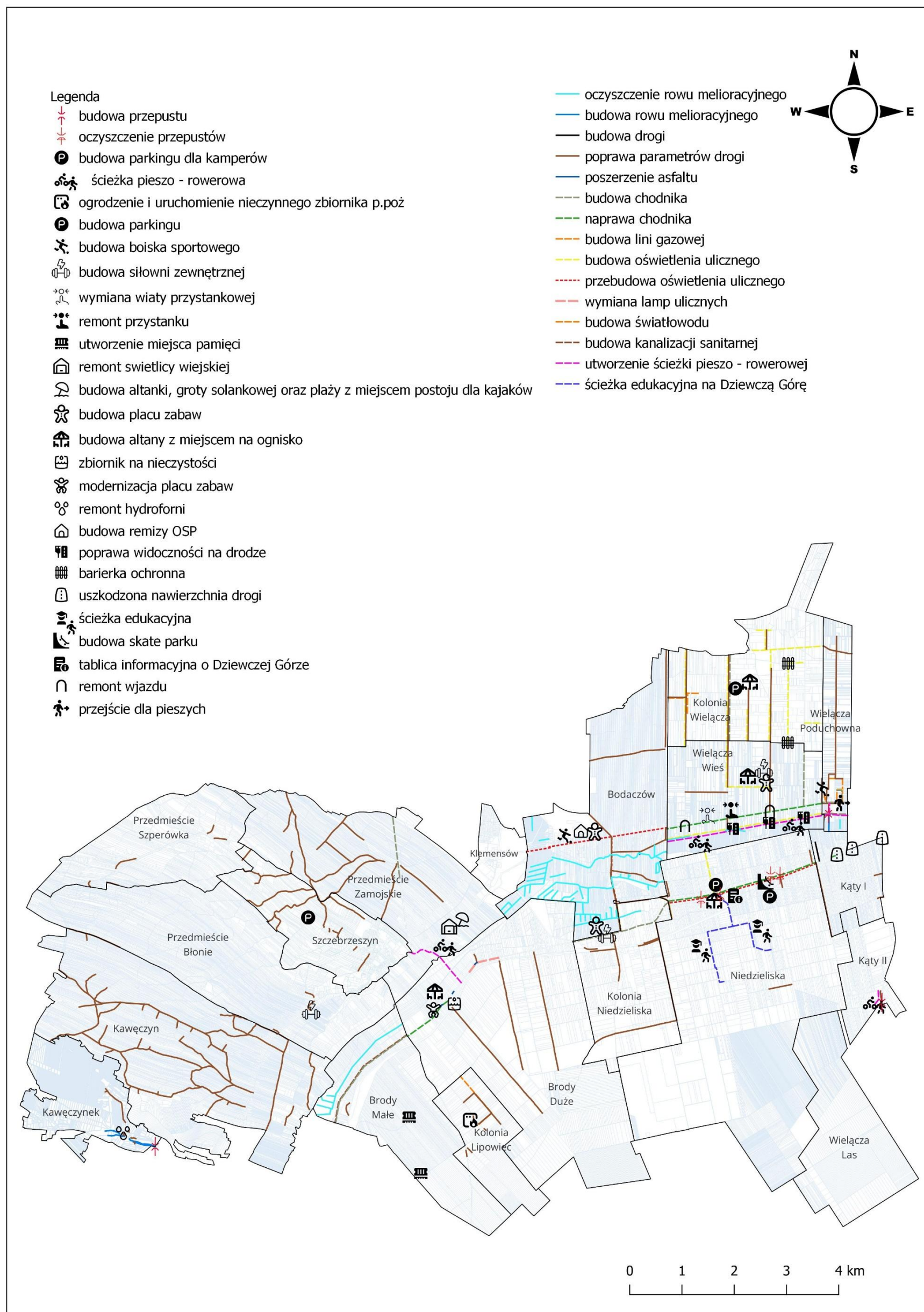
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 66 Potrzeby mieszkańców zgłoszone podczas konsultacji społecznych

Źródło: konsultacje z mieszkańcami (czerwiec 2025 r.)

3.2 POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

3.2.1 Zabiegi przeciwozyjne oraz ochrona gruntów rolnych

Najbardziej podatnym na erozję wodną materiałem glebotwórczym są lessy położone na skłonach o znacznym nachyleniu. Nachylenie zboczy jest czynnikiem wpływającym na rozwój erozji wodnej. Zagrożenia erozją w stopniu słabym występują jeśli spadki nie przekraczają 3 stopni, tereny o takim nachyleniu zajmują 77,3% powierzchni gminy. Erozja umiarkowana zachodzi na zboczach o nachyleniu od 3 do 6 stopni (8,8% powierzchni gminy). Pozostały obszar zagrożony jest intensywną erozją. W gminie Szczeczeszyn obszarem najbardziej zagrożonym erozją jest obszar zachodniej części gminy, czyli obręby: Kawęczyn, Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka. Jednym z lepszych zabiegów przeciwozyjnych jest układ działek o kierunku poprzecznym do nachylenia stoku. Jednak zmianę układu działek można wykonać tylko w ramach scalenia gruntów. Dlatego też zaleca się inne formy zapobiegania czy zmniejszenia erozji wodnej. Są to zadarnienia czy zalesienia najbardziej nachylonych zboczy lessowych. Zakrzewienia i zadrzewienia wysokich miedz również są formą ograniczenia erozji.

Na obszarach płaskich, gdzie brak naturalnych barier chroniących przed wiatrem, dochodzi do intensywnej erozji wietrznej. Zjawisko to jest szczególnie nasilone jest na terenach płaskich tam gdzie nie ma naturalnych przeszkód hamujących siłę wiatru. Aby ograniczyć jego skutki, rekomenduje się zakładać zadrzewienia i zakrzewienia wzdłuż dróg o kierunku południkowym, co oznacza, że będą one przebiegały prostopadle do dominującego, zachodniego kierunku wiatrów. Kolejnym skutecznym sposobem walki z erozją jest zazielenianie gruntów, na przykład poprzez uprawę międzyplonów w okresie jesiennym i zimowym. Takie działania mogą być realizowane dzięki programom rolno-środowiskowym, finansowanym ze środków Unii Europejskiej. Ważnym elementem jest również odpowiednia mechaniczna uprawa gleby, która nie prowadzi do jej nadmiernego rozpylania.

3.2.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne

Przyczyny odłogowania gruntów są zróżnicowane. Często wynika to z niekorzystnych warunków geograficznych, takich jak strome zbocza czy położenie działki w lesie lub w niedalekiej odległości od lasu. Nierzadko decydujące są też czynniki osobiste, jak zaawansowany wiek właściciela ziemi lub problemy zdrowotne, które uniemożliwiają dalsze użytkowanie gruntu.

W gminie Szczeczeszyn grunty odłogowane dominują na gruntach ornych. Łąki, z kolei, nie są wykaszane z dwóch głównych powodów: braku zapotrzebowania na siano, spowodowanego zaniechaniem hodowli zwierząt, oraz trudnego położenia niektórych z nich na terenach podmokłych. Warto zaznaczyć, że odłogowanie gruntów to często zjawisko przejściowe, a grunty te pozostają nieużywane przez okres 2-3 lat.

Na terenie gminy Szczepieszyn grunty odłogowane zajmują powierzchnię 61,74 ha, co stanowi 0,7% wszystkich użytków rolnych. Dla istniejących gruntów odłogowanych zostały określone kierunki zagospodarowania. Grunty te występują we wszystkich obrębach z wyjątkiem obrębów Klemensów i Wielacza Las. Zatem dla 52,07 ha gruntów, co stanowi 84,5 % należało by przywrócić do użytkowania rolniczego. Pozostałą część (9,53 ha) gruntów odłogowanych należy zagospodarować jako zalesienie lub zadrzewienie a 0,14 ha gruntów, które znajdują się w obrębie Przedmieście Szperówka zagospodarować jako drogi.

Tabela 39 Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych

L.p.	Obręb	Pod zalesienie lub zadrzewienie	Kierunek rolny	Pod drogi	Razem
		ha			
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1	Przedmieście Zamojskie	-	0,82	-	0,69
2	Przedmieście Błonie	3,31	8,99	-	12,43
3	Przedmieście Szperówka	0,77	4,51	0,14	5,41
4	Szczepieszyn	0,21	-	-	0,21
5	Bodaczów	-	2,92	-	2,92
6	Brody Duże	-	1,06	-	1,06
7	Brody Małe	-	2,15	-	2,15
8	Kawęczyn	3,61	2,48	-	8,12
9	Kawęczynek	0,31	2,57	-	2,88
10	Kąty II	1,15	0,86	-	2,01
11	Kąty I	-	1,70	-	1,70
12	Kolonia Lipowiec	-	0,18	-	0,18
13	Niedzieliska	-	13,41	-	13,41
14	Kolonia Niedzieliska	-	3,04	-	3,04
15	Wielacza Wieś	0,15	2,58	-	2,72
16	Wielacza Las	-	-	-	-
17	Kolonia Wielacza	0,02	1,99	-	2,01
18	Wielacza Poduchowna	-	0,80	-	0,80
19	Gmina ogółem	9,53	52,07	0,14	61,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

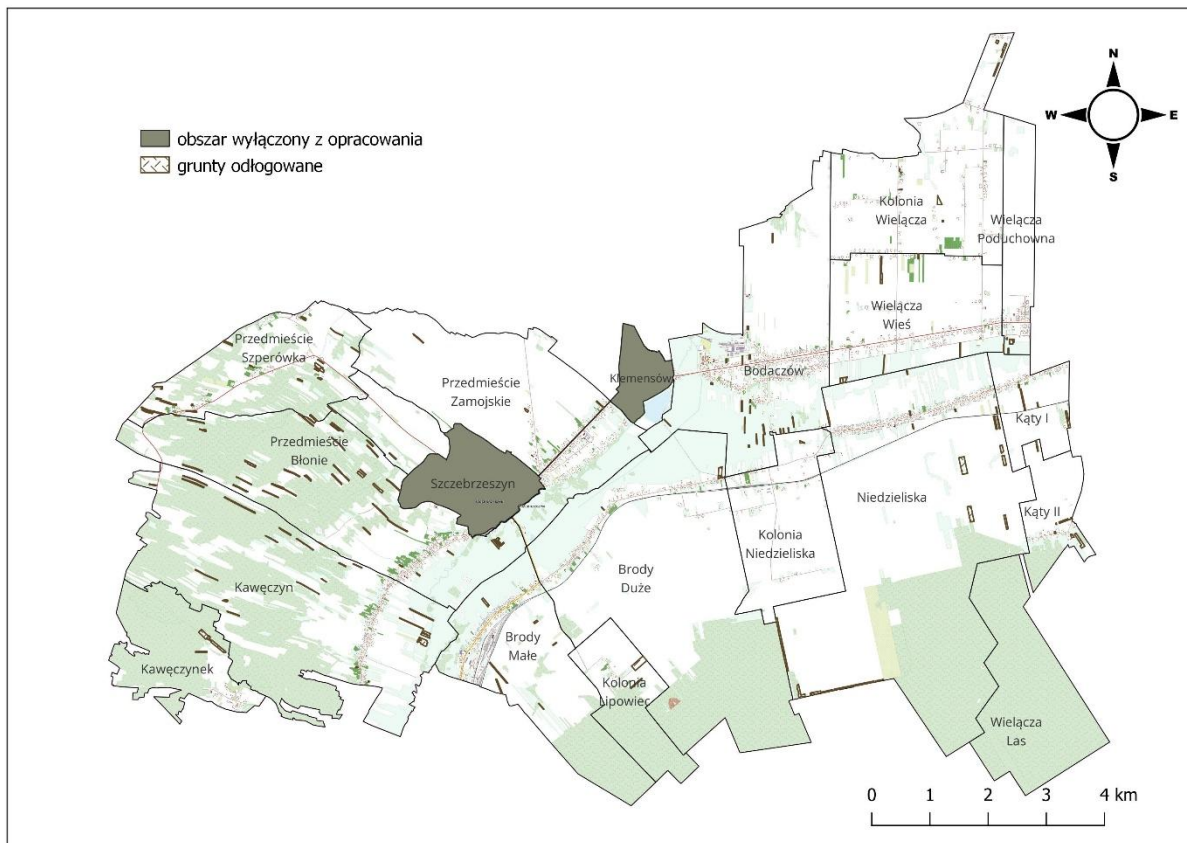
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 67 Grunty odłogowane w gminie Szczepieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.2.3 Rekultywacja nieużytków

Nieużytki wykazane w ewidencji gruntów, w gminie Szczepieszyń zajmują powierzchnię 38,64 ha. Stanowi to 0,4% wszystkich gruntów rolnych. Duża część to grunty, które uległy zadrzewieniu i zakrzewieniu oraz zalesieniu. Właściwym oznaczeniem dla tego rodzaju użytków byłoby zakwalifikowanie ich do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych oraz w niektórych przypadkach do lasów. Niewielka część nieużytków stanowią aktualnie w terenie grunty orne. Najwięcej powierzchniowo jest w obrębie ewidencyjnym Bodaczów (11,88 ha) i Klemensów (8,63 ha). Stosunkowo niewielka ilość nieużytków na obszarze gminy nie jest większym problemem.

3.2.4 Realizacja zadrzewień śródpolnych

Zadrzewienia śródpolne zlokalizowane wzdłuż dróg, miedzi, rzek, rowów pełnią funkcję ochronną, chronią glebę przed erozją, poprawiają mikroklimat, wpływają na bioróżnorodność oraz wpływają na estetykę krajobrazu. Śródpolne zadrzewienia występują sporadycznie na terenie całej gminy. Planując zadrzewienia należy odnieść się do potrzeb rolników wynikających ze sposobu prowadzenia upraw. Obawy rolników są związane przede wszystkim z negatywnym oddziaływaniem pasm zadrzewień śródpolnych wpływających na uprawy i utrudniającym pracę na roli. Obawy te są słuszne, ale w przypadku wąskiego pasma gruntów przylegających bezpośrednio do zadrzewień. Nasadzenia w wąskim pasmie rzeczywiście powodują zmniejszenie plonów, ale w większych odległościach od nich nie powodują utrudnień, lecz pomagają w uprawie. Wpływają na zmniejszenie prędkości wiatru i parowania gleby oraz zwiększenie wilgotności. Wprowadzając nowe zadrzewienia należy uwzględnić gatunki, które posiadają głęboki i mało rozległy system korzeniowy i dodatkowo są użyteczne pszczelarsko. Umiejętne kształtowanie krajobrazu poprzez realizację zadrzewień śródpolnych pozwala przyczynić się do stabilności biocenoz, a więc zmniejszyć czynnik patogeniczny w stosunku do upraw polowych.

3.2.5 Poprawa jakości gleb

Na obszarze gminy Szczepieszyń gleby kompleksu pszenno-wadliwego stanowią 40 procent powierzchni ogólnej gruntów ornych. Są to dwa rodzaje gleb. Gleby utworzone z lessów, położone głównie na nachylonych stokach Różycy Zachodniej oraz rędziny w południowej części gminy. Na glebach lessowych wody opadowe i roztopowe szybko spływają po nachylonej powierzchni. Rędziny ze względu na płytką warstwę gleby ulegają nadmiernemu przesuszaniu. Najbardziej wskazanym działaniem jest poprawa stosunków wodnych na glebach okresowo suchych oraz zabezpieczenie przed erozją wodną i wietrzną na glebach lessowych. Według opracowanego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach Warunków przyrodniczych produkcji rolnej dla województwa zamojskiego zawartość podstawowych składników pokarmowych w glebach gminy Szczepieszyń jest na poziomie średnim. Zasobność w magnez jest na poziomie wysokim (67% gleb). Jeśli chodzi o potrzeby wapnowania to 55% gleb nie wymaga wapnowania. W celu poprawy jakości gleb należy stosować wszelkie zabiegi agrotechniczne poprawiające strukturę gleby. Stosowanie poplonów i zazielenianie na okres jesienno-zimowy jest jak najbardziej

wskazane. Poprawia to stosunki wodne, poprzez zatrzymywanie większej ilości śniegu oraz ogranicza spływ powierzchniowy wody opadowej.

3.3 POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH

3.3.1 Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Prace scaleniowe na terenie gminy Szczeczeszyn zrealizowane były w okresie powojennym w miejscowościach: Wielącza Poduchowna, Brody Duże, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska oraz Kolonia Lipowiec a także w miejscowości Kolonia Wielącza w roku 1939. Pozostałe miejscowości nie były objęte postępowaniem scaleniowym. W niniejszym planie urządzeniowo-rolnym określono zapotrzebowanie na prace scaleniowe dla wszystkich obrębów w gminie Szczeczeszyn.

Scalenie gruntów to kompleksowy proces mający na celu tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw i racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntu. Zabieg ten to jedno z najistotniejszych narzędzi rozwoju obszarów wiejskich. Proce scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym przynosi szereg korzyści zarówno rolnikom jak i pozostałym mieszkańcom wsi. Struktura przestrzenna gospodarstw w gminie Szczeczeszyn jest zróżnicowana, w zależności od obrębu. Średnia ilość działek w gospodarstwie rolnym w gminie wynosi 8, przy średniej powierzchni działki równej 0,7615 ha. Ten stan wpływa niekorzystnie na efektywne gospodarowanie gruntami, zwiększa nakład pracy i koszty produkcji.

Proces postępowania scaleniowego polega na ponownym, korzystniejszym urządzeniu gospodarstw rolnych. Podczas projektowania nowego układu działek wyznacza się przebieg nowych granic działek w taki sposób, aby możliwie jak najlepiej stworzyć rozłóg gruntów każdego gospodarstwa. Scalenie gruntów zmniejsza liczbę działek w gospodarstwie łącząc mniejsze działki w większe. Podczas prac scaleniowych zaprojektowane zostaje także nowa sieć drogowa, w sposób ułatwiający użytkowanie gruntów i wydajniejszą komunikację pomiędzy siedliskami, a działkami rolnymi. Zabieg ten zmniejsza ilość działek bez dostępu do drogi publicznej co ułatwia użytkowanie tych gruntów. Integralną częścią scalenia gruntów jest zagospodarowanie poscaleniowe czyli prace związane z objęciem w posiadanie gruntów wydzielonych w ramach postępowania. Obejmuje przede wszystkim budowę lub przebudowę dróg dojazdowych, poprawę parametrów technicznych urządzeń melioracyjnych oraz zabiegi rekultywacyjne gruntów.

Obecnie scalenia gruntów realizowane są w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W ramach naboru tego programu istotną rolę pełnią kryteria środowiskowe związane z małą retencją wodną, utrzymanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, zachowanie zadarnionych skarp i miedz czy wyznaczenie strefy buforowej.

Scalenie gruntów rozwiązać może wiele problemów strukturalnych i przestrzennych. Zabieg może znacząco poprawić efektywność użytkowania gruntów rolnych. W gminie

Szczebrzeszyn istnieje wiele problemów, które rozwiązać może w całości lub częściowo proces scalenia gruntów. Proces scalenia gruntów w pełni finansowany jest z środków publicznych, a organem prowadzącym jest właściwy miejscowo Starosta.

Proces scalenia gruntów podzielić można na dwa etapy.

- Etap I- Opracowanie projektu scalenia gruntów.
 1. Założenie wniosku o wszczęcie postępowania scaleniowego. Wniosek składają właściciele gospodarstw rolnych do Starosty.
 2. Wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania przez Starostę.
 3. Opracowanie założeń do projektu scalenia.
 4. Wybór spośród uczestników scalenia rady uczestników scalenia.
 5. Określenie zasad szacowania gruntów przez uczestników scalenia. Określa się sposób, metodę i wartość nieruchomości każdego z gospodarstwa. Na podstawie takiej wartości projektuje się nowe działki. Szacunek zatwierdza się poprzez uchwałę przyjętą przez uczestników scalenia.
 6. Zbieranie życzeń od uczestników scalenia, odnośnie lokalizacji ich gruntów w nowym stanie.
 7. Sporządzenie projektu scalenia gruntów.
 8. Wyznaczenie projektu w terenie.
 9. Zatwierdzenie projektu scalenia poprzez decyzję wydaną przez Starostę.
 10. Wprowadzenie uczestników w nowy stan posiadania.
 11. Przygotowanie dokumentacji geodezyjno-prawnej.
 12. Ujawnienie decyzji o scaleniu w księgach wieczystych.

Każdy z etapów postępowania scaleniowego odbywa się w ścisłej współpracy organu prowadzącego scalenie - Starostą, geodetą projektant oraz uczestnikami postępowania scaleniowego.

- Realizacja zagospodarowania poscaleniowego.

Po zakończeniu techniczno-prawnych czynności na obiekcie poscaleniowym przystępuje się do zagospodarowania. To prace, które określone zostały w decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia dotyczące budowy lub przebudowy dróg do gruntów rolnych, poprawę parametrów technicznych urządzeń melioracyjnych, likwidację zbędnych miedz i rekultywację gruntów.

Zapotrzebowanie na scalenia gruntów w gminie Szczebrzeszyn określono w rozdziale 3.8.1 Po przeprowadzonej analizie scalenie niezbędne jest w Bodaczowie i Kątach I, uzasadnione w Przedmieściu Błoniu, Przedmieściu Zamojskim, Przedmieściu Szperówce, Kawęczynie, Kawęczynku, Brodach Małych i Wielączy Wsi. W pozostałych obrębach nie ma potrzeby przeprowadzania scaleń gruntów.

3.3.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów mogą dotyczyć gruntów odłogowanych oraz terenów poeksploatacyjnych. Wśród gruntów odłogowanych, które zajmują 65,54 ha, przeważającą część należało by zagospodarować jako tereny rolne.

3.3.3 Ochrona gruntów

Ze względu na rolniczy charakter gminy oraz znaczący udział gleb o dobrej jakości, należy podejmować wszelkie działania zapobiegające degradacji gruntów. Szczególnie istotna jest ochrona przed erozją wodną – zwłaszcza w środkowej części gminy oraz erozją wietrzną, która dotyczy głównie północno-wschodniej części gminy. Zalecane metody przeciwdziałania erozji (szczegółowo opisano w rozdziale 3.2.1) obejmują m.in.: zadarnianie gruntów położonych na skłonach o dużym nachyleniu poprzeczno – stokowy układ działek, zazielenienie gruntów na okres jesienno – zimowy, stosowanie właściwych zabiegów agrotechnicznych zmniejszających nadmierne rozpylanie gleby, wprowadzanie zadrzewień liniowych hamujących siłę wiatru. Należy ograniczać nadmierne stosowanie środków chemicznych. Zaleca się również wysiew poplonów po zbiorach zbóż i rzepaku. Połowa (40,1%) gleb gminy Szczepieszyn należy do kompleksu pszennego wadliwego, a więc gleb okresowo suchych. Ze względu na brak możliwości nawadniania lub ich znaczne ograniczenia, konieczne jest przeprowadzenie zabiegów uprawowych w odpowiednich terminach, aby zapobiec przesuszeniu gleby. Wskazane jest zachęcanie rolników do udziału w programach rolno–środowiskowych, finansowanych z dotacji unijnych. Na użytkach zielonych i gruntach ornych z nadmiernym uwilgotnieniem należy przeprowadzić renowację melioracji, udrożniając rowy lub instalując drenaż.

3.3.4 Odnowa wsi

Działania realizowane w ramach „Odnowy wsi” wynikają przede wszystkim z potrzeb mieszkańców. Ich realizacja przyczyni się do podwyższenia standardu życia mieszkańców gminy jak również do zwiększenia atrakcyjności turystycznej. W trakcie konsultacji z sołtysami gminy przedstawiono potrzeby dotyczące infrastruktury społecznej i technicznej na terenie gminy i są to:

- potrzeba budowy chodników wzdłuż ulic w miejscowościach: Przedmieście Zamojskie, Bodaczów, Brody Małe, Niedzieliska, Kawęczyn, Kolonia Niedzieliska, Wielącza Wieś, Wielącza Poduchowna oraz poprawy nawierzchni istniejących chodników w obrębach: Przedmieście Zamojskie, Brody Duże, Niedzieliska; Wielącza Wieś;
- budowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Niedzieliska, Wielącza Wieś Wielącza Poduchowna oraz przebudowa oświetlenia ulicznego w obrębach: Bodaczów, Brody Duże, Niedzieliska;
- budowa sieci telekomunikacyjnej (światłowodów) w obrębie: Wielącza Poduchowna;
- budowa linii gazowej w miejscowości Niedzieliska; Wielącza Wieś;
- budowa kanalizacji w obrębach: Bodaczów; Brody Małe, Niedzieliska; Wielącza Wieś; Wielącza Poduchowna; Kawęczyn;
- remont świetlicy wiejskiej wewnątrz budynku oraz założenie fotowoltaiki w obrębie Przedmieście Zamojskie;
- budowa altanki z miejscem na ognisko w miejscowościach: Brody Duże, Niedzieliska, Wielącza Wieś;
- budowa remizy OSP w Bodaczowie;
- budowa placu zabaw w obrębach: Bodaczów; Kolonia Niedzieliska; Wielącza Wieś;
- modernizacja placu zabaw w Brodach Dużych;
- budowa siłowni zewnętrznej w obrębach: Przedmieście Błonie; Kolonia Niedzieliska; Wielącza Wieś;
- budowa boiska sportowego w Bodaczowie; Wielączy Poduchownej;
- potrzeba budowy zbiornika na nieczystości w Brodach Dużych;
- remont hydroforni w miejscowości Kawęczyn.
- budowa parkingu, orlika lub skate parku w Niedzieliskach;
- budowa parkingu dla kamperów w mieście Szczepieszyń;
- rewitalizacja placu po byłym kółku rolniczym, budowa groty solankowej, altany i plaży wraz z postojem dla kajaków w Przedmieściu Zamojskim;
- tabliczki informacyjne z numerami domów w miejscowości Brody Duże;
- stworzenie miejsca rekreacyjnego w Brodach Małych;
- wymiana wiaty przystankowej i remont przystanku murowanego w miejscowości Wielącza Wieś;
- ogrodzenie i uruchomienie nieczynnego zbiornika p.poż. w miejscowości Kolonia Lipowiec;

3.3.5 Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa

Poza istniejącymi obiektami związanymi z obsługą rolnictwa, po konsultacjach społecznych z mieszkańcami gminy, nie stwierdzono potrzeb z utworzeniem nowych miejsc punktów skupu płodów rolnych oraz potrzeb związanych z budową lub przebudową obiektów związanych z obsługą rolnictwa.

3.3.6 Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną

W gminie Szczepieszyń po przeprowadzonych konsultacjach z mieszkańcami oraz z władzami gminy stwierdzono, że obiekty infrastruktury technicznej i społecznej wymagają budowy, remontu, doposażenia lub ich przywrócenia do stanu pierwotnego. Ważną kwestią poruszoną przez mieszkańców gminy jest potrzeba wybudowania oraz poprawy istniejących chodników w wielu miejscowościach. Szczególnie tam gdzie natężenie ruchu jest duże, ważne jest bezpieczeństwo poruszających się pieszych i rowerzystów. Równie ważną kwestią jest budowa i uzupełnienie istniejącego oświetlenia ulicznego zgłoszona przez mieszkańców również w kilku miejscowościach.

Jeśli chodzi o infrastrukturę techniczną najistotniejszym problemem w gminie Szczepieszyń jest brak sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Brody Małe, Niedzieliska, Wielęcza Wieś, Wielęcza Poduchowna, Kawęczyn a także uzupełnienie sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bodaczów. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców. Budowa nowych boisk sportowych, placów zabaw, altanek, siłowni zewnętrznych zwiększy szansę na integrację społeczeństwa i rozwój kultury w gminie. Nowoczesne, dobrze wyposażone świetlice wiejskie oraz remizy OSP stanowić będą ważne centra życia społecznego, umożliwiając organizację imprez gminnych, uroczystości i spotkań mieszkańców. Boiska sportowe i place zabaw stworzą przestrzeń do aktywnego wypoczynku, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Z kolei wiaty i altany z odpowiednim wyposażeniem będą doskonałym miejscem relaksu, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów odwiedzających gminę.

3.4 POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ

3.4.1 Poprawa retencji wodnej i nawodnienia

Gmina Szczepieszyn dysponuje bogatymi zasobami wód powierzchniowymi płynącymi. Rzeką Wieprz i jej dopływ prowadzą znaczne ilości wody. Gleby położone na terenie raczej płaskim charakteryzują się zwykle odpowiednim poziomem uwilgotnienia. Natomiast gleby na stokach o dużym nachyleniu charakteryzują się okresowym i stałym niedoborem wilgoci. Należy zwiększać ilość zbiorników retencyjnych, które mogłyby magazynować wodę do nawadniania gruntów. Takie zbiorniki należałoby zlokalizować u wylotu głębokich, suchych dolin, przez które po intensywnych opadach deszczu i wiosennych roztopach przepływa duża ilość wody. Miejsca takie występują na Roztoczu Zachodnim i Roztoczu Środkowym. Zbiorniki te, zwłaszcza te położone w sąsiedztwie kompleksów leśnych, mogłyby stanowić atrakcyjny teren do wypoczynku i rekreacji.

3.4.2 Melioracje

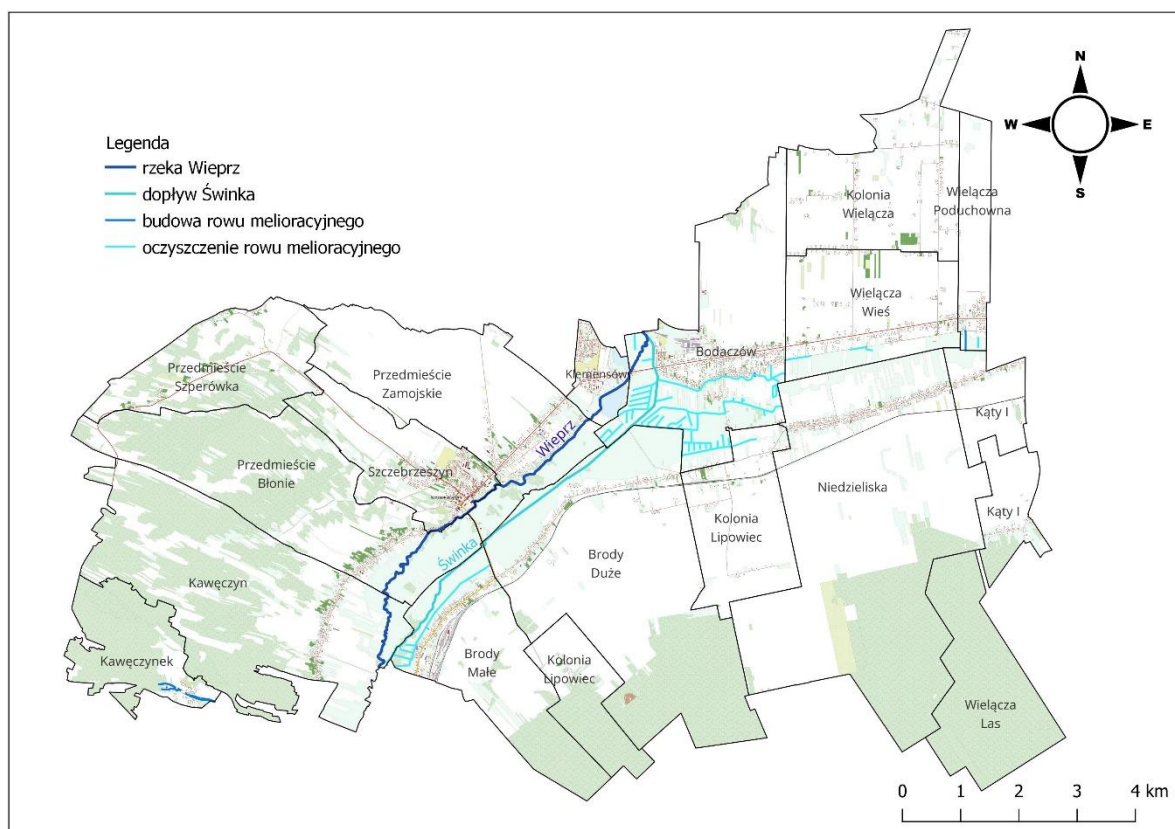
Na terenie gminy stan melioracji szczegółowych jest zły, konserwacji lub odbudowy wymaga znacznie przeważająca część rowów melioracyjnych. W wyniku inwentaryzacji terenowej do konserwacji lub odbudowy wskazano rowy o długości 117,34 km. Najwięcej znajduje się w obrębie Brody Duże – 25,07 km i Bodaczów – 17,62 km. Szczegółowy zakres prac powinien zostać ustalony przez wykwalifikowanego melioranta, z uwzględnieniem obecności obszarów chronionych. Natomiast bieżącej poprawy melioracyjnej wymagają rowy wskazane przez mieszkańców gminy tj. rowy o długości 19,81 km zlokalizowane w obrębie Bodaczów i Brody Małe. Mieszkańcy gminy Szczepieszyn zaproponowali również budowę nowych rowów melioracyjnych w obrębach: Bodaczów, Kawęczyniek oraz Wielącza Poduchowna ze względu na okresowe zalewanie terenu przez wody opadowe.

Tabela 40 Potrzeby w zakresie melioracji szczegółowych

L.p.	Obręb	Wskazane prace z zakresu melioracji wodnych	
		budowa rowu melioracyjnego	poprawa rowu melioracyjnego
		km	Nr działki
1.	2.	3.	4.
1	Bodaczów	0,05	16,52
2	Brody Małe	-	3,29
3	Kawęczyniek	1,59	-
4	Wielącza Poduchowna	0,03	-
	Razem	1,67	19,81

Źródło: Konsultacje z mieszkańcami gminy (czerwiec 2025 r.)

Rys. 68 Potrzeby w zakresie melioracji szczegółowych

Źródło: opracowane na podstawie BDOT i konsultacji z mieszkańcami (czerwiec 2025 r.)

3.4.3 Ochrona i lepsze wykorzystanie wód

Kluczowym działaniem w ochronie wód powierzchniowych i podziemnych jest rozwój sieci kanalizacyjnej. Gmina Szczepietnica, pod względem stopnia skanalizowania, wypada niekorzystnie. Należy kontynuować budowę kanalizacji w miejscowościach, które dotąd nie zostały objęte tym systemem. Wiele istniejących przydomowych zbiorników na ścieki (szamb) jest już zużytych i nie gwarantują one pełnej szczelności, co może prowadzić do przesiąkania ścieków. Coraz bardziej popularnym rozwiązaniem są przydomowe oczyszczalnie ścieków, które są powszechniej stosowane i których na terenie gminy możemy zobaczyć coraz więcej.

Jedynym sposobem na efektywniejsze wykorzystanie wód powierzchniowych jest budowa zbiorników retencyjnych, które mogłyby magazynować wodę do nawadniania gruntów. Jednak w związku z ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych w gminie Szczepietnica, realizacja tego rozwiązania napotyka większe trudności.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.5 URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO

3.5.1 Budowa lub modernizacja dróg istniejących

Wiele dróg transportu rolnego w gminie Szczepieszyn wymaga przebudowy, utwardzenia lub modernizacji. Ponad połowa dróg jest w złym stanie technicznym. Prace wymagają przede wszystkim najintensywniej użytkowane drogi, stanowiące główne ciągi komunikacji i transportu rolnego. Liczne drogi polne, których przejezdność zależy obecnie od warunków pogodowych, wymagają utwardzenia. Przy intensywnych opadach nieprzejezdne stają się drogi gruntowe, zwłaszcza te położone na rędzinach (w obrębach Kąty Drugie, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska, Brody Duże, Kolonia Lipowiec, Brody Małe) i na lessach (w Przedmieściu Błoni, Przedmieściu Szperówce, Kawęczynie i Kawęczynku). Na lessowych terenach znaczący wpływ na pogorszenie stanu nawierzchni ma erozja, w szczególności przy drogach o dużym nachyleniu.

Szerokość wielu dróg jest niewystarczająca dla współczesnych maszyn i sprzętów rolniczych. Jest to problematyczne także w razie potrzeby odbioru plonów przy użyciu samochodów ciężarowych. Rodzaj stabilizacji nawierzchni dróg należy każdorazowo dostosować do typu podłoża, na którym się znajdują, intensywności użytkowania czy stopnia nachylenia terenu. Sugerowane jest zastosowanie nawierzchni żwirowych lub tłuczniowych, utwardzenie płytami betonowymi lub masą bitumiczną. W przypadku wielu dróg występuje rozbieżność pomiędzy granicami ewidencyjnymi, a ich rzeczywistym przebiegiem.

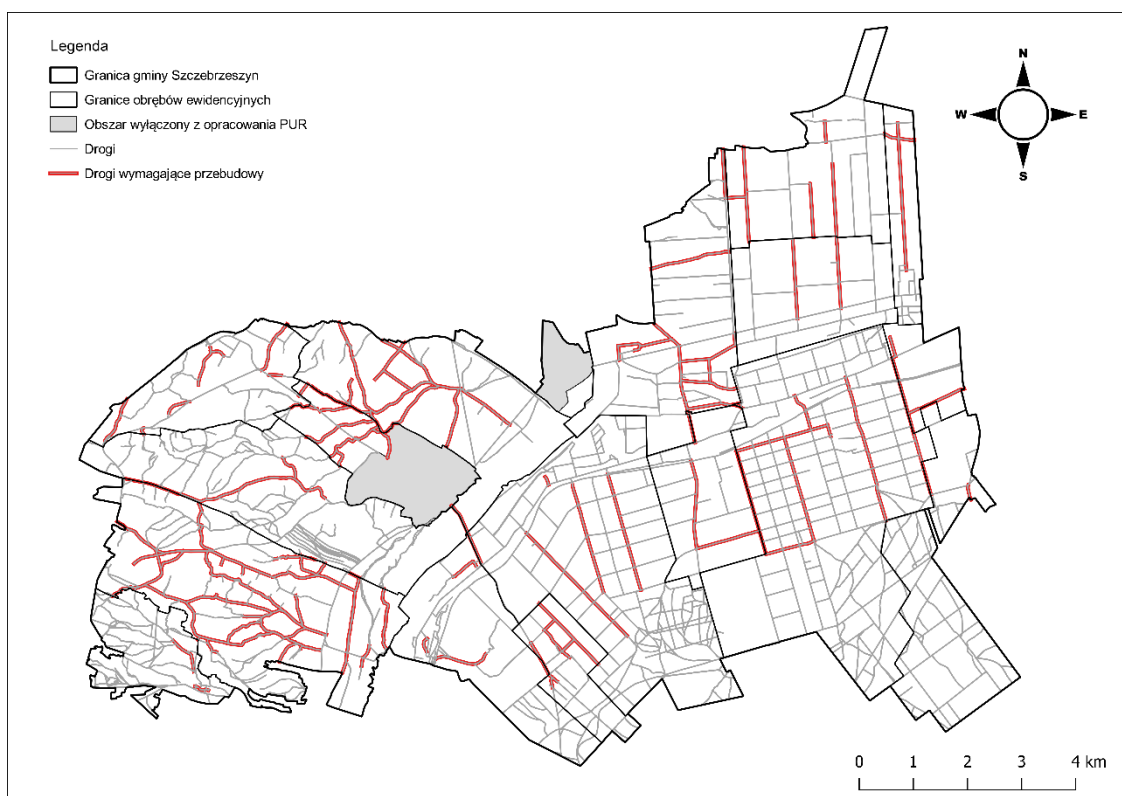
Na podstawie inwentaryzacji terenowej i analizy stanu władania określono długość dróg, które wymagają przebudowy, utwardzenia lub naprawy nawierzchni. Uwzględniono głos społeczności lokalnej reprezentowanej przez sołtysów, którzy wskazali drogi najpilniej wymagające naprawy. W tabeli przedstawiono zestawienie długości dróg sugerowanych do naprawy w poszczególnych obrębach. Na terenie gminy jest ponad 105 km dróg, które wymagają zabiegów naprawczych. Lokalizację tych przedstawia mapa Nr 69.

Tabela 41 Długość dróg do przebudowy

Lp.	Obręb	Długość dróg do przebudowy (km)
1.	2.	3.
1.	Przedmieście Zamojskie	10,41
2.	Przedmieście Błonie	0,54
3.	Przedmieście Szperówka	0,18
4.	Szczebrzeszyn	6,00
5.	Bodaczów	8,07
6.	Brody Duże	7,08
7.	Brody Małe	0,26
8.	Kawęczyniek	1,10
9.	Kąty II	0,22
10.	Kąty I	1,71
11.	Kolonia Lipowiec	1,78
12.	Niedzieliska	0,83
13.	Wielęcza Wieś	3,18
14.	Kolonia Wielęcza	6,46
15.	Wielęcza Poduchowna	4,57
16.	Gmina	52,41

Źródło: opracowane na podstawie inwentaryzacji terenowej i konsultacji z mieszkańcami (czerwiec 2025 r.)

Rys. 69 Potrzeby przebudowy dróg według inwentaryzacji terenowej

Źródło: opracowane na podstawie inwentaryzacji terenowej i konsultacji z mieszkańcami (czerwiec 2025 r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 42 Drogi wymagające przebudowy

Lp.	Obręb	Drogi wymagające przebudowy (km)					
		Skarbu Państwa	Wojewódzkie	Powiatowe	Gminne	Pozostałe	Suma
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Przedmieście Zamojskie	0,58	-	2,36	11,36	0,98	15,28
2.	Przedmieście Błonie	-	-	-	3,61	-	3,61
3.	Przedmieście Szperówka	-	-	-	2,83	-	2,83
4.	Szczebrzeszyn*	-	-	-	4,54	0,04	4,59
5.	Bodaczów	1,35	-	1,63	6,95	-	9,93
6.	Brody Duże	0,40	0,59	-	6,71	-	7,70
7.	Brody Małe	0,10	-	-	1,73	0,03	1,86
8.	Kawęczyn	-	-	-	27,09	0,64	27,73
9.	Kawęczynek	-	-	-	0,79	0,16	0,96
10.	Kąty II	-	-	-	2,59	-	2,59
11.	Kąty I	-	-	-	1,26	-	1,26
12.	Kolonia Lipowiec	-	-	-	3,90	-	3,90
13.	Niedzieliska	-	-	-	10,24	-	10,24
14.	Kolonia Niedzieliska	0,13	-	0,06	2,72	-	2,91
15.	Wielącza Wieś	-	-	-	2,80	-	2,80
16.	Wielącza Las	-	-	-	-	-	0,00
17.	Kolonia Wielącza	-	-	-	4,82	-	4,82
18.	Wielącza Poduchowna	-	-	-	2,80	-	2,80
19.	Gmina	2,56	0,59	4,06	96,74	1,86	105,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej i konsultacji z mieszkańcami

3.5.2 Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg

W większości miejscowości sieć drogowa jest wystarczająco gęsta i nie wymaga planowania nowych dróg. Projektowanie i budowa nowych dróg nie wpłynie znacznie na użytkowanie gruntów rolnych. Istotniejszymi pracami jest naprawa dróg w złym stanie technicznym i utwardzenie nawierzchni najważniejszych dróg polnych. Wyjątkiem jest Bodaczów, w którym należałoby kompleksowo zaprojektować cały układ przestrzenny wsi. Aktualnie drogi w północnej części obrębu przecinają poprzecznie wąskie, wydłużone działki właścicieli prywatnych. Układ ten utrudnia funkcjonalne użytkowanie gruntów i utrzymanie dróg w zadowalającym stanie technicznym.

W Kątach Pierwszych zaproponowana została budowa drogi na gminnej działce nr 167. Jest to droga ewidencyjna, która nie istnieje w terenie. W obrębie tym wstępuje wysoki procent działek bez dostępu do drogi publicznej.

3.6 KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

3.6.1 Zalesienia gruntów

Lesistość w Gminie Szczepieszyń wynosi 27,2%, co jest nieznacznie niższym współczynnikiem od średniej krajowej wynoszącej 29,6%. W Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego sporządzonych dla nielicznych obszarów Gminy i Miasta Szczepieszyń przeznaczona do zalesienia była jedynie niewielka powierzchnia gruntów w Kawęczynku. Grunty te są już obecnie porośnięte lasem. W dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szczepieszyń wskazana jest potrzeba zalesienia gruntów szczególnie narażonych na erozję. Dotyczy to przede wszystkim zachodniej części gminy - Kawęczynka, Kawęczyna i Przedmieścia Błonie. Zalesieniu powinny podlegać grunty o najmniejszej wartości rolniczej, grunty słabej jakości, stoki o dużym nachyleniu i obszary znajdujące się bezpośrednio przy lasach. Przy projektowaniu nowych zalesień należy kierować się zasadami zrównoważonej gospodarki rolnej i leśnej. Wprowadzenie wyższego stopnia lesistości ma szereg pozytywnych skutków przyrodniczych, krajobrazowych, społecznych i turystycznych. Pogodzenie gospodarki rolnej i leśnej musi zostać wdrożone w sposób racjonalny. Zalesienia mogą mieć pozytywny wpływ na funkcje ochronne gleby, poprawiają jej stabilizację, przeciwdziałają wyjąłowieniu i działają przeciwerozyjnie. Jest to szczególnie istotne w przypadku najsłabszych gleb o niskich walorach produkcyjnych.

3.6.2 Wyeksponowanie walorów krajobrazowych

Z racji położenia gminy na granicy dwóch jednostek geograficznych, tj. Wyżyny Lubelskiej i Roztocza posiada wiele ona wiele walorów krajobrazowych. Zwłaszcza północno-zachodnia część gminy charakteryzuje się bardzo urozmaiconym krajobrazem. Teren z głębokimi wąwozami porastają duże kompleksy lasów, które są znakomitym miejscem do spacerów i wypoczynku. Walory krajobrazowe należałoby bardziej wyeksponować poprzez wybudowanie wież widokowych i zaprojektowanie większej ilości ścieżek pieszych i rowerowych z miejscami do odpoczynku. Tereny płaskie, położone na Padole Zamojskim, są również atrakcyjne do zwiedzania. Oprócz walorów przyrodniczych na obszarze gminy występuje wiele zabytków historycznych.

3.6.3 Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego

Istniejące formy krajobrazu i środowiska naturalnego na terenie gminy są oceniane jako wystarczające. Na terenie gminy znajdują się obszary przyrody chronionej takie jak: część Otuliny Roztoczańskiego Parku Narodowego, Szczepieszyński Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000. Zajmują one powierzchnię 8886,75 ha co stanowi 71,96% powierzchni ogólnej gminy.

3.7 ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ

3.7.1 Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych

Na terenie gminy występuje gęsta sieć szlaków pieszych, rowerowych i ścieżek dydaktycznych. Są to zarówno trasy wyznaczone przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, ścieżki o charakterze regionalnym, lokalnym lub edukacyjnym. Szlaki pokazują wędrowcom unikalne walory przyrodnicze Roztocza, wyjątkowość wąwozów lessowych lub upamiętniają istotne lokalne wydarzenia historyczne. W przypadku istniejących ścieżek należy sprawdzić ich oznakowanie, czytelność szlakowskazów i tablic informacyjnych. Metodą zachęcenia mieszkańców i gości do turystyki pieszej może być sporządzenie broszur informacyjnych z przebiegiem tras, opisem najważniejszych punktów wycieczek i atrakcji turystycznych. Korzystnie dla turystyki wpłynie wzbogacenie zakładki „Dla turysty” na stronie internetowej Gminy o przebieg, opis i ewentualną mapę aktualnych szlaków.

W ramach planu urządzeniowo-rolnego zaprojektowano ścieżkę dydaktyczną w Niedzieliskach prowadzącą na Dziewczą Górę. Szlak początek miałby w Niedzieliskach przy drodze powiatowej niedaleko szkoły, następnie biegł w kierunku południowym. Rozwidlenie szlaku. Po 350 metrach od torów kolejowych ścieżka rozwidła się prowadząc w stronę zachodnią na szczyt Dziewczej Góry, oraz na wschód do zadrzewionego obszaru SOO Natura 2000 „Niedzieliska”. Obszar ten to położone na wapiennych wzniesieniach siedliska murawi zarośli kserotermicznych. Planowana ścieżka ma łączną długość około 3,5 km. Na wzniesieniu góry, po zachodniej stronie roślinności, w najwyższym punkcie wzniesienia, proponowane jest utworzenie punktu widokowego. Miejsce to jest dobrą lokalizacją dla wieży widokowej, z której widoczna byłaby panorama na gminę Szczepczeszyn oraz malownicze Roztocze.

Przy utworzeniu szlaku należałoby poprawić stan techniczny dróg gruntowych prowadzących do obszarów chronionych, postawić tablice informacyjne z opisem unikalnych gatunków roślinności oraz oznakować ścieżkę. Działki, na których położone są siedliska ochronne są własnością prywatną.

Rys. 70 Planowana ścieżka dydaktyczna na Dziewczą Górę

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych (czerwiec 2025 r.)
i ortofotomapy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 71 Dziewcza Góra w Niedzieliskach

Źródło: wywiad terenowy (lipiec 2025 r.)

3.7.2 Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych

W gminie Szczebrzeszyn infrastruktura turystyki rowerowej jest dobrze rozwinięta. Obszar gminy przecina wiele ścieżek rowerowych o charakterze ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Stan ścieżek oraz ich oznakowanie jest w zróżnicowanym stanie. Na część szlaków negatywnie wpływa zły stan dróg, przez które przebiegają. Część szlaków wymaga lepszego oznakowania min. szlaki „Z Perły Rostocza do Perły Renesansu”, „W krainie chrząszcza” czy „Czarna Perła”.

W planie urządzeniowo-rolnym zaprojektowano przebieg ścieżki pieszo-rowerowej łączącej Szczebrzeszyn z Brodami Dużymi. Zaproponowano dwa warianty przebiegu trasy.

- **Wariant 1:** Początek trasy w Szczebrzeszynie, za Zespołem Szkół nr 2, za kładką na Wieprzu trasa biegnie na południe, następnie w kierunku wschodnim. Na działce nr 1345 w Brodach Dużych (działka własności Gminy Szczebrzeszyn) przewidziana została budowa altanki lub innego miejsca przeznaczonego do odpoczynku. Ścieżka dalej prowadzi wzdłuż Świnki do mostu w Brodach Dużych, następnie przepust, drogę gminną (dz. 74) i kończąc trasę przy drodze powiatowej. Przebieg ten wykorzystuje istniejący most na Śwince w Brodach Dużych. Most wymaga niewielkiej modernizacji. Trasa ma długość około 2,2 km.
- **Wariant 2:** Zaczyna się od istniejącej ścieżki pieszo-rowerowej w Szczebrzeszynie i biegnie niemal najkrótszą trasą do drogi powiatowej w Brodach Dużych. Wersja ta jest krótsza, ma 1,2 km długości. Wymaga jednak budowy kładki na Śwince na dz.229 i przepustu na dz. 311.

Oba z wariantów zaprojektowane zostały tak, aby jak w najmniejszym stopniu ingerowały w działki osób prywatnych. Zarówno wariant 1 i 2 wymaga karczowania krzewów na łąkach w Przedmieściu Zamojskim przed przystąpieniem do utwardzenia podbudowy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 43 Planowany przebieg ścieżki pieszko-rowerowej Szczepieszyn-Brody Duże

Lp.	Wariant	Obręb	Numer działki	Właściciel działki	Długość ścieżki (km)
1.	Wariant 1	Przedmieście Zamojskie	379	Skarb Państwa- KOWR	2,2
			420	Współwłasność: Skarb Państwa (gospodarowanie Starosta Zamojski)1/2, osoba fizyczna 1/2	
		Brody Duże	1350	Osoba fizyczna	
			203/1	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			1345	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			229	Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych	
			285	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			310	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			311	Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych	
			312	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			74	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
2.	Wariant 2	Przedmieście Zamojskie	368	Skarb Państwa- gospodarowanie Starosta Zamojski	1,2
			402	Skarb Państwa- KOWR	
			403	Skarb Państwa- KOWR	
		Brody Duże	203/1	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			1340	Osoba fizyczna	
			229	Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych	
			253	Osoba fizyczna	
			310	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			311	Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych	
			312	Gmina i Miasto Szczepieszyn	
			356	Skarb Państwa- KOWR	
			10	Skarb Państwa- KOWR	

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji z mieszkańcami (czerwiec 2025 r.)

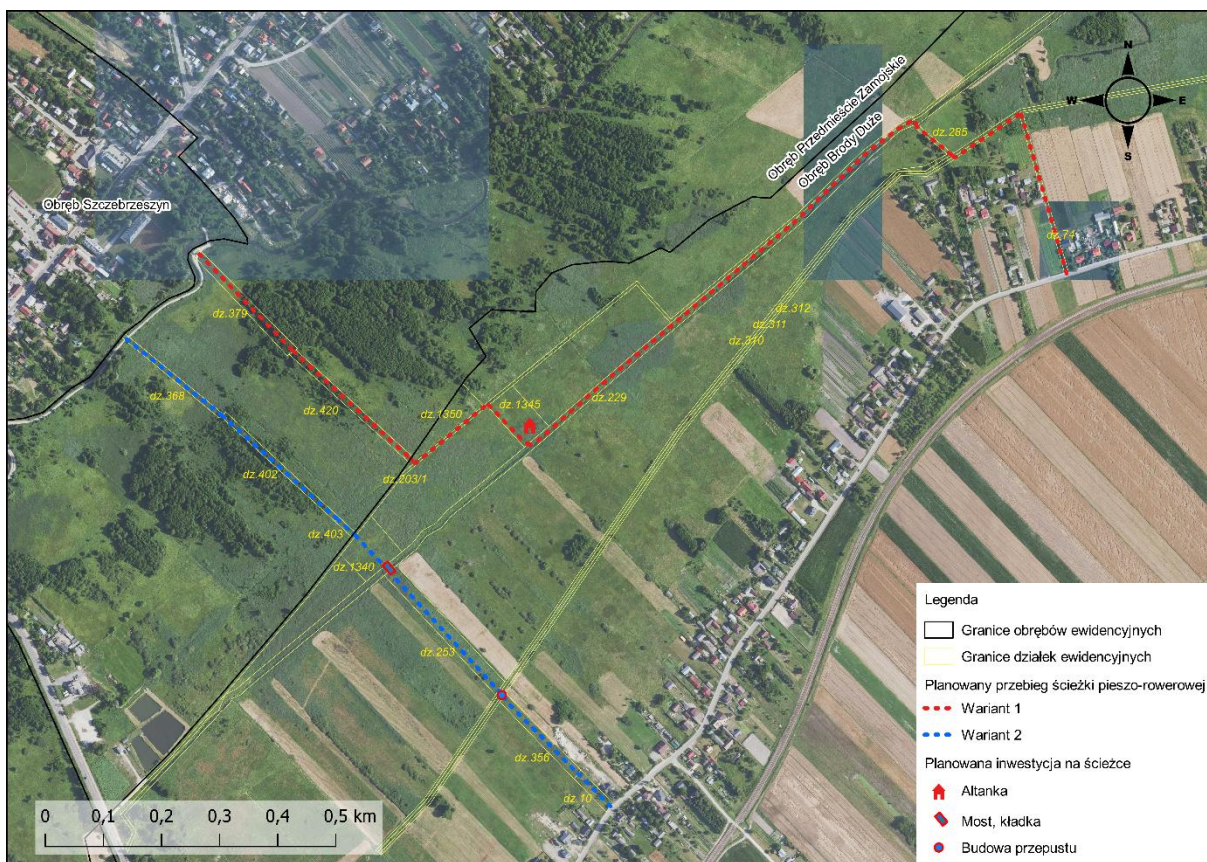
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 72 Planowane warianty budowy ścieżki pieszo-rowerowej Szczepieszyn-Brody Duże

Źródło: opracowanie własne na podstawie ortofotomapy

3.7.3 Poprawa infrastruktury turystycznej

Potencjał turystyczny gminy jest bardzo wysoki. Region sprowadza wielu turystów. Sieć szlaków pieszych, ścieżek rowerowych i tras edukacyjnych jest zadowalająca pod względem gęstości. Uwagę zwrócić należy na stan techniczny dróg, po których poprowadzone są szlaki oraz na oznakowanie ścieżek. Na najbardziej atrakcyjnych trasach należałoby zadbać o umiejscowienie tablic informacyjnych.

Goście odwiedzający gminę korzystają z rozbudowanej sieci noclegów, zlokalizowanej w centrum Szczepieszyna, Kawęczynku lub Brodach Dużych. Punkty gastronomiczne skupione są w głównej mierze w centrum miasta. Cenne w rozwoju gastronomii są lokalne produkty i wyjątkowa kuchnia regionalna.

Rozwoju turystycznego wymaga wschodnia część gminy. Infrastruktura turystyczna najsłabiej rozwinięta jest w Niedzieliskach, Kątach Pierwszych i Drugich, Wielączy i Wielączy Kolonii. Do rozwoju należy wykorzystać najcenniejsze walory wsi oraz bliskość turystycznego miasta Zamość. Pomóc może utworzenie niezwykle popularnych w ostatnim czasie wiosek

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

tematycznych, czyli projektu wsi z motywem przewodnim opartego na charakterystycznym dla danej wsi elemencie. Przykładami takich inicjatyw na Lubelszczyźnie są „Kraina Rumianku” w Hołowni czy Dawna Osada Tatarska w Studziance. Inicjatywa taka sprowadza nie tylko turystów, ale pozwala prowadzić warsztaty wycieczek szkolnych. Pomysł zrzesza lokalną społeczność i odnosi się bezpośrednio do tradycji regionu.

W Szczepieszynie produktem o znaczeniu regionalnym jest fasola, o czym świadczy także coroczna organizacja Święta Kwitnącej Fasoli. Na terenie gminy występują także liczne pasieki, a roztoczański miód jest ceniony w całej Polsce. Z uwagi na duże zakłady tłuszczowe w Bodaczowie turystów przyciągnąć może olejarnia prowadząca rzemieślniczą produkcję olejów i warsztaty ich tłoczenia.

Grupy rodziców z dziećmi przyciągnąć mogą hodowle zwierząt. Hodowla alpaka oferuje szereg atrakcji, głównie dla najmłodszych turystów. Popularne stają się karmienie alpaka, spacer, sesje zdjęciowe, imprezy okolicznościowe czy alpakoterapia. Zwierzęta te są źródłem wysokiej jakości hipoalergicznego wełny. Wiele pozytywnych aspektów ma także prowadzenie stadniny koni. Pozwalają na zapewnienie turystom aktywnego wypoczynku blisko natury, naukę jazdy konnej czy hipoterapię dla osób niepełnosprawnych.

Na rozwój turystyki przyrodniczej i krajobrazowej pozytywny wpływ będą mieć nowoutworzone punkty widokowe. Największy potencjał mają okolice Dziewczej Góry, z której rozpościera się szeroka panorama na gminę Szczepieszyn i Roztocze. Jest to doskonałe miejsce na lokalizację wieży widokowej, która wyeksponuje wyjątkowe widoki.

3.7.4 Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków

Gmina Szczepieszyn posiada wiele walorów, które zachęcają turystów do wypoczynku. Obszar gminy obejmuje Wyżynę Lubelską i Roztocze, przez co ukształtowanie terenu jest różnorodne. W zachodniej części gminy występują wzniesienia i pagórki, tworzące nieregularne kompleksy lasów i zadrzewień na zmianę z polami uprawnymi. Charakterystyczny jest układ wąskich wydłużonych działek ukształtowany na przestrzeni lat. Na wyjątkowość regionu wpływają liczne głębokie wąwozy lessowe, porośnięte niepowtarzalną roślinnością. Walory przyrodnicze uzupełniają obszary objęte ochroną, takie jak Szczepieszynski Park Krajobrazowy, użytek ekologiczny Brodzka Góra, obszar Natura 2000 „Niedzieliska”. Krajobraz uzupełnia obszar dolin rzek, w którym przepływa Wieprz i Świnka.

Na terenie gminy występują liczne zabytki historyczne i kulturowe. Wielowiekową wielokulturowość miasta podkreśla obecność trzech świątyń - katolickiej, prawosławnej i żydowskiej. Ponadto na terenie całej gminy występują liczne zabytki z różnych epok. Szczepieszyn zyskał rozgłos poprzez swoją charakterystycznie brzmiącą nazwę dzięki wierszowi Jana Brzechwy. Następstwem tego była inicjatywa utworzenia corocznego festiwalu poświęconego językowi polskiemu. Od tego wydarzenia Szczepieszyn nazywany jest Stolicą Języka Polskiego.

Gmina Szczepieszyn spełnia niemal wszystkie oczekiwania turystów, wpisujący się w każdy rodzaj turystyki.

Turystyka wypoczynkowa to najpopularniejszy rodzaj turystyki, pozwalający na regenerację i odpoczynek w czasie wolnym. Infrastruktura jest bardzo dobrze rozwinięta i wymaga tylko niewielkich zmian w oznakowaniu szlaków, postawienia tablic informacyjnych i większej promocji gminy.

Turystyka poznawcza stawia nacisk na zwiedzanie i poznawanie miejsc pod względem kultury i historii. Podobnie jak przy turystyce wypoczynkowej, gmina spełnia wszelkie warunki dla tego rodzaju odpoczynku. Rozwojem tej dziedziny może być otwarcie nowych miejsc związanych z historią regionu, muzeów czy izb pamięci lokalnej.

Turystyka zdrowotna dotyczy miejsc uzdrowiskowych i o charakterze leczniczym. Rodzaj ten nie dotyczy Szczepieszyna.

Turystyka biznesowa ma na celu połączenie wyjazdu służbowego z odpoczynkiem. Do rozwoju tego rodzaju turystyki niezbędna jest infrastruktura noclegowo-gastronomiczna czy dostępność sali konferencyjnej.

Turystyka kulturowa opiera się na poznawaniu dawnej kultury danego regionu. Szczepieszyn posiada wiele atrakcji dla osób zdecydowanych na ten rodzaj odpoczynku. Turystyka religijna polega na odwiedzeniu miejsca kultu w ramach pielgrzymek. To rodzaj turystyki, który nie dotyczy Szczepieszyna.

Turystyka eventowa polega na przyjeździe turystów na konkretne wydarzenie. Miasto sprowadza najliczniejszą grupę osób w ramach Festiwalu Stolica Języka Polskiego.

Turystyka przyrodnicza ma na celu poznawanie przyrody i jak najbliższy kontakt ze środowiskiem naturalnym. Gmina ma wszelkie okoliczności by zachęcić gości do tego rodzaju wypoczynku. W tym przypadku należy rozwinąć sieć ścieżek dydaktycznych.

Miasto i Gmina Szczepieszyn będzie odpowiednim wyborem dla niemal każdego rodzaju turystyki. Niektóre z nich wymagają drobnych zmian w istniejącej infrastrukturze, takich jak znakowanie istniejących ścieżek i szlaków. W turystyce pomóc może rozwój strony internetowej Urzędu Gminy, gdzie w zakładce „Dla turysty” należy szerzej opisać wszelkie walory gminy oraz regularnie aktualizować jej treść w zależności od otwierania i zamykania nowych miejsc turystycznych. Na stronie internetowej umieścić można odnośnik do geoportalu, gdzie w zakładce Bank Danych o Lasach znajduje się warstwa Mapa turystyczna. Elementem promocji może być stworzenie broszur z najważniejszymi miejscami turystycznymi gminy.

3.8 STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

3.8.1 Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Po przeanalizowaniu struktury obszarowej i wielkościowej gospodarstw rolnych oraz dostępności działek ewidencyjnych do drogi publicznej określono na podstawie tych czynników stopień pilności wykonania prac scaleniowych. Kryteria typowania poszczególnych obrębów do scalenia gruntów określono za pomocą Wytycznych do opracowania programów urządzeniowo-rolnych gmin [Woch, 2017].

Tabela 44 Kryteria typowania wsi do scalenia gruntów

Wyszczególnienie kryterium	Stopień pilności scaleń		
	Konieczne	Wskazane	Niekonieczne
Średnia liczba działek w gospodarstwie	powyżej 8	8-6	poniżej 6
Średnia powierzchnia działki (ha)	do 0,3	0,3-0,6	powyżej 0,6
Udział działek bez dostępu do drogi publicznej	powyżej 30%	10-30%	poniżej 10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wytycznych do opracowania programów urządzeniowo-rolnych gmin

Według powyższych wytycznych określono potrzebę przeprowadzania scaleń gruntów w każdej miejscowości. Największe zapotrzebowanie na ten rodzaj prac występuje w Bodaczowie. Struktura przestrzenna w tej miejscowości jest bardzo niekorzystna. Średnia liczba działek w gospodarstwie jest bardzo duża (20 działek na gospodarstwo) przy małej średniej powierzchni działki (0,1891 ha). Jednocześnie prawie połowa działek ewidencyjnych nie ma dostępu do drogi publicznej. Działki są wąskie i wydłużone. Poprzecznie pola uprawne przecinają drogi nieewidencyjne, gdzieś regularnie zaorywane przez rolników.

Wysoki stopień zapotrzebowania występuje w Kątach Pierwszych. Jest to skutek bardzo małej średniej powierzchni działki w gospodarstwie oraz wysokiego odsetka działek bez dostępu do drogi. W tych obrębach scalenia gruntów są niezbędne do racjonalnego użytkowania gruntów.

Prace scaleniowe wskazane są w siedmiu obrębach: Przedmieściu Zamojskim, Przedmieściu Błonie, Przedmieściu Szperówce, Kawęczynie, Kawęczynku, Brodach Małych i Wielących. Zabiegi te znacznie poprawią prace rolników oraz poprawią infrastrukturę drogową. W pozostałych 10 obrębach sytuacja wygląda najkorzystniej, przez co scalenia gruntów nie są pilnie potrzebne.

Tabela 45 Zapotrzebowanie na prace scaleniowe

Lp.	Obręb	Średnia liczba działek w gospodarstwie	Średnia powierzchnia działki (ha)	Udział działek bez dostępu do drogi publicznej	Potrzeba przeprowadzenia prac scaleniowych
1.	2.	3.	4.	5.	6.
2.	Klemensów	8	1,6280	4,5%	Niekonieczne
3.	Przedmieście Zamojskie	15	0,3881	18,6%	Wskazane
4.	Przedmieście Błonie	12	0,3305	19,9%	Wskazane
5.	Przedmieście Szperówka	7	0,5650	14,7%	Wskazane
6.	Szczebrzeszyn	6	0,6418	13,5%	Niekonieczne
7.	Bodaczów	20	0,1891	47,4%	Konieczne
8.	Brody Duże	10	1,1871	1,2%	Niekonieczne
9.	Brody Małe	8	0,6646	35,5%	Wskazane
10.	Kawęczyn	20	0,3828	15,4%	Wskazane
11.	Kawęczynek	8	0,3464	18,0%	Wskazane
12.	Kąty II	4	1,0153	29,8%	Niekonieczne
13.	Kąty I	6	0,2980	45,0%	Konieczne
14.	Kolonia Lipowiec	4	0,8517	7,4%	Niekonieczne
15.	Niedzieliska	7	0,7780	2,6%	Niekonieczne
16.	Kolonia Niedzieliska	5	1,3972	5,1%	Niekonieczne
17.	Wielacza Wieś	6	0,7136	15,5%	Wskazane
18.	Wielacza Las	3	1,1070	2,0%	Niekonieczne
19.	Kolonia Wielacza	3	1,0628	34,5%	Niekonieczne
20.	Wielacza Poduchowna	5	0,9218	3,1%	Niekonieczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy EGİB i konsultacji z mieszkańcami (czerwiec 2025 r.)

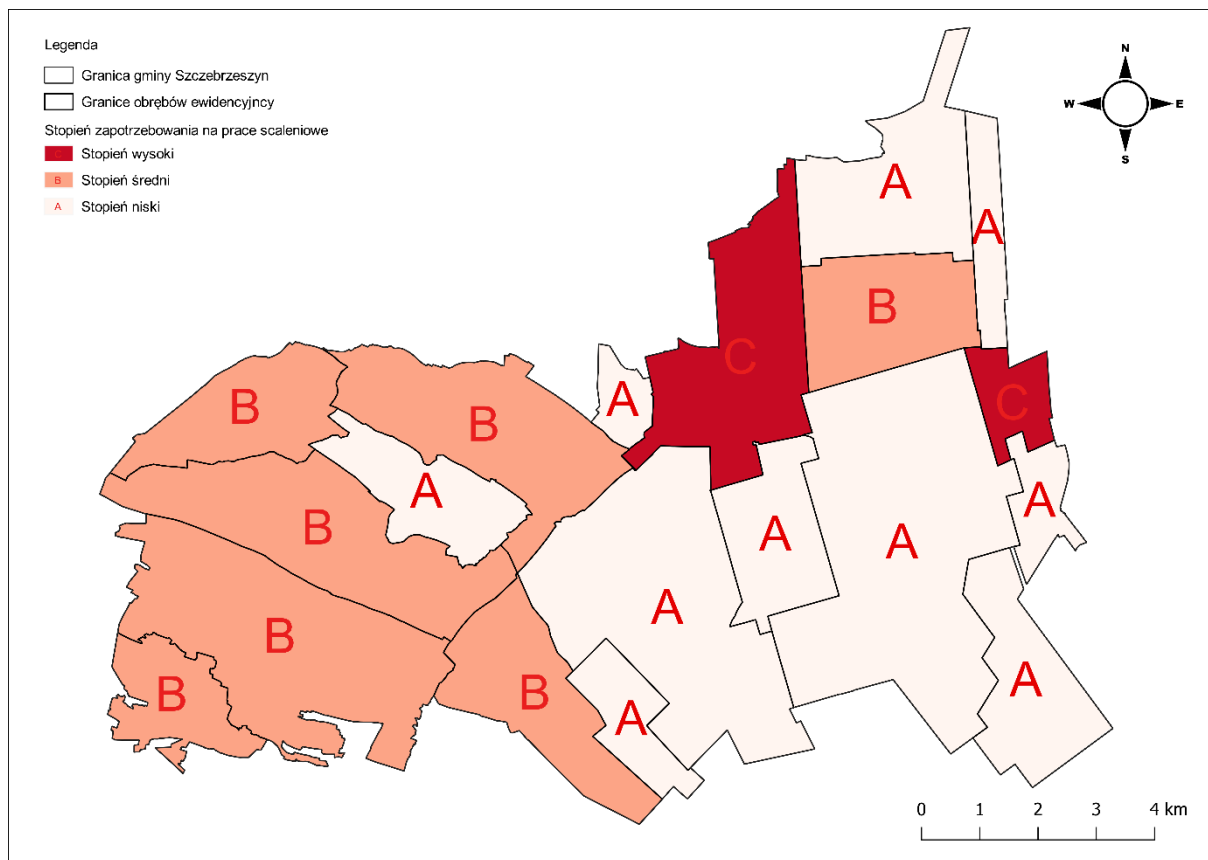
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 73 Zapotrzebowanie na prace scaleniowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie

3.8.2 Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg

Sieć dróg na obszarze gminy Szczepietnica jest zróżnicowana pod względem gęstości i jakości. Stan techniczny dróg, szczególnie dróg transportu rolnego w większości jest zły. Występują drogi ewidencyjne, których nie ma w terenie. Wiele działek nie ma dostępu do drogi publicznej. Sytuacja taka utrudnia poruszanie się maszyn rolniczych oraz transport środków rolnych. Najważniejszymi zabiegami pozwalającymi na poprawę dróg jest utwardzenie ich nawierzchni, poszerzenie pasów drogowych, odtworzenie dróg nieistniejących i ewentualne zaprojektowanie nowych dróg w taki sposób, aby zagęścić istniejącą sieć drogową. Najpilniej modernizacji potrzebują drogi najczęściej użytkowane, drogi o wysokim stopniu nachylenia, drogi po których przebiegają szlaki turystyczne i drogi wskazane przez mieszkańców poszczególnych wsi.

Najgorzej sytuacja przedstawia się w Bodaczowie, gdzie zaprojektowanie nowej, funkcjonalnej sieci dróg jest niezbędne. W obecnym układzie przestrzennym jest to zabieg niemożliwy do wykonania bez zwiększenia rozdrobnienia działek. W obrębie należy przeprowadzić scalenie gruntów, które rozwiąże większość problemów przestrzennych i umożliwi racjonalne użytkowanie gruntów.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Naprawy wymaga wiele dróg, różnych kategorii. Są to min. droga wojewódzka 858 od Szczepieszyna do zakrętu w Brodach Dużych, drogi powiatowe, oraz duża część dróg gminnych. Rodzaj naprawy i utwardzenia dobrać należy do potrzeb, sytuacji terenowej, rodzaju gruntu i możliwości finansowych jednostek odpowiedzialnych za drogi.

3.8.3 Rekultywacja nieużytków

Rekultywacja nieużytków to proces mający na celu przywracanie wartości użytkowych lub przyrodniczych terenów, które zostały zdegradowane wskutek działalności rolniczej, przemysłowej lub naturalnych procesów erozyjnych. Celem tego procesu jest poprawa jakości środowiska oraz umożliwienie ponownego zagospodarowania tych obszarów. W gminie Szczepieszyn nieużytki stanowią niewielką powierzchnię obszaru gminy – 38,64 ha (0,4%). Nie ma to jednak znaczącego wpływu na teren gminy.

3.8.4 Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej

Sieć rzeczna w gminie Szczepieszyn jest dobrze rozwinięta, jej łączna długość wynosi 117,34 km rowów melioracji szczegółowych i 14,89 km cieków naturalnych. Całkowita powierzchnia, gruntów pod wodami płynącymi wynosi 19,32 ha, pod rowami szczegółowymi 36,73 ha, pod wodami stojącymi 0,30 ha. Przebiegająca przez gminę rzeka Wieprz oraz jej dopływ prowadzą duże ilości wody. Należy zwiększyć ilość zbiorników retencyjnych, które gromadziłyby zasoby wodne w celu nawadniania gruntów. Rowy na większości długości odcinków wymagają poprawy ich stanu technicznego poprzez odkrzaczanie, odmulenie oraz pogłębienie.

3.8.5 Zalesienia gruntów

Zalesienia korzystnie wpływają na ekosystem terenów rolnych otaczających las. Zalesienia spełniają również szczególnie ważną funkcję w retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych. Według ewidencji gruntów i budynków grunty leśne zajmują 3360,81 ha, w tym lasy zajmują 2852,53 ha (23,1%) a grunty zadrzewione i zakrzewione 508,27 ha. Najwięcej gruntów zalesionych, zadrzewionych i zakrzewionych występuje w obrębie Kawęczyn (637,33 ha), Wielęcza Las (501,46 ha), Przedmieściu Błoni (485,43 ha), Niedzieliska (464,49 ha) oraz Brodach Dużych (420,08 ha). W obrębie Wielęcza Las i Kawęczyn występuje również najwyższy stopień lesistości, najniższy zaś występuje w obrębie Kąty I (0,1%). W obrębach Klemensów, Bodaczów, Kąty I, Kolonia Niedzieliska, Wielęcza Wieś, Kolonia Wielęcza, Wielęcza Poduchowna według ewidencji gruntów i budynków nie występują grunty leśne. Pod zalesienia przeznacza się tylko grunty położone w enklawach lub półenklawach leśnych, grunty najniższych klas bonitacyjnych (V i VI) oraz grunty zdegradowane.

3.8.6 Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe

Grunty zadrzewione i zakrzewione na obszarze gminy Szczepieszyn zajmują powierzchnię 508,27 ha. Są to śródpolne zadrzewienia o kształcie głównie powierzchniowym a także liniowym, najczęściej występujące przy drogach, na miedzach czy przy rowach melioracyjnych. Podczas inwentaryzacji terenowej stwierdzono liczne zadrzewienia, obejmujące lasy oraz zadrzewienia i zakrzewienia na użytkach rolnych. Powierzchnia zadrzewień stwierdzonych podczas inwentaryzacji terenowej wynosi 123,78 ha. Najwięcej zadrzewień nieewidencyjnych występuje w obrębach: Przedmieście Błonie - 31,31 ha, Kawęczyn - 28,29 ha, Brody Małe – 19,81 ha, Szczepieszyn – 15,86 ha. W obrębach Kawęczyn, Przedmieście Błonie oraz Przedmieście Szperówka występuje wiele terenów porośniętych lasem, które w ewidencji są oznaczone jak Lzr. W tym przypadku wskazane byłoby dokonanie aktualizacji użytków, celem uaktualnienia danych ewidencyjnych. Z kolei na łąkach w obrębach: Brody Małe, Przedmieście Błonie oraz Przedmieście Zamojskie zadrzewienia i zakrzewienia występują jako efekt naturalnej sukcesji roślinności, spowodowanej tym, że łąki nie są koszone ani użytkowane rolniczo przez dłuższy czas.

Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pełnią funkcje przeciwoerozyjną, zmniejszają występowanie erozji zarówno wietrznej jak i wodnej. Na terenach płaskich, odkrytych wyhamowują siłę wiatru. Na terenach falistych, podatnych na erozję zmniejszają wpływ powierzchniowy wody opadowej i roztopowej. Spełniają również funkcje ekologiczne jako siedliska ptaków i ssaków.

W wielu miejscowościach zadrzewienia i zakrzewienia prawie zupełnie nie występują. Są to miejscowości: Wielęcza Poduchowna, Wielęcza Wieś, Kolonia Wielęcza, Bodaczów, Kąty I, Kąty II, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska, Brody Duże, Kolonia Lipowiec, Brody Małe, Przedmieście Zamojskie. Zadrzewienia i zakrzewienia należy lokalizować wzdłuż dróg, na wysokich miedzach. Zadrzewienia i zakrzewienia występujące przy rowach melioracyjnych są raczej niewskazane, gdyż zmniejszają przepływ w nich. Jeśli już są to wymagają uporządkowania.

3.8.7 Planowane formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Szczepieszyn znajdują się następujące formy ochrony przyrody: część obszaru otuliny Roztoczańskiego Parku Narodowego, Szczepieszynski Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000 (Roztocze Środkowe PLH060017, Niedzieliska PLH060044, Niedzieliski Las PLH060092, Roztocze PLB060012) oraz liczne pomniki przyrody. Należy ochraniać istniejące walory i zasoby środowiska przyrodniczego oraz wzmacniać procesy ekologiczne, z zachowaniem bioróżnorodności gatunków, ekosystemów i krajobrazów.

W Strategii Rozwoju Gminy Szczepieszyn na lata 2022-2030 nie jest zaplanowane opracowanie planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody oraz aktualizację lokalnych dokumentów planistycznych w zakresie

uwzględnienia działań i warunków zagospodarowania wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych.

3.8.8 Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Grunty odłogowane według danych Agencji Restrukturyzacji Modernizacji i Rolnictwa zajmują w gminie łącznie powierzchnię 61,74 ha, co stanowi 0,7% użytków rolnych. Wśród nich przeważają grunty orne. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych zostało opisane w podrozdziale 3.2.2.

3.8.9 Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej

Zabiegi polegające na przeciwdziałaniu erozji wietrznej i wodnej obejmują wiele działań mających na celu ochronę gleb przed niszczącymi wpływami wiatru i wody takimi jak:

- zadrzewienia i zakrzewienia, które stanowią naturalną osłonę przed wiatrem oraz redukują siłę deszczu co ogranicza wypłukiwanie wierzchniej warstwy gleby,
- stosowanie pasów ochronnych, czyli stref roślinnych rozmieszczonych równolegle do kierunku spływu wody co skutecznie zmniejsza erozję wodną,
- konturowe uprawy roli polegające na prowadzeniu upraw zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu co ogranicza spływ powierzchniowy wody i ogranicza erozję,
- utrzymanie pokrywy roślinnej na powierzchni gruntu, która stabilizuje glebę zmniejszając ryzyko erozji wodnej i wietrznej.

3.8.10 Odnowa wsi

Odnowę wsi to zdefiniować można jako szeroko pojętą poprawę warunków życia na wsi. Pojęcie odnosi się do wymiaru społecznego, przestrzennego i gospodarczego. Działania w ramach odnowy wsi skupiają się na konkretnych aspektach wpływających na jakość funkcjonowania mieszkańców na obszarze wiejskim.

Najważniejszymi potrzebami są naprawa i modernizacja infrastruktury drogowej w tym utwardzenie nawierzchni dróg polnych, poprawa nawierzchni dróg w złym stanie technicznym, budowa i remonty chodników i oświetlenia ulicznego.

Potrzeby z zakresu melioracji dotyczą przede wszystkim udroźnienia istniejącej sieci rowów, przywrócenia ich przepustowości oraz utrzymania ich w dobrym stanie technicznym.

W gminie potrzebna jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępu do niezbędnych mediów jak najlepszej jakości. Budowa sieci światłowodowej poprawi jakość życia mieszkańców udostępniając możliwość rozrywki, nauki i pracy zdalnej.

W zakresie infrastruktury społecznej, będącej niezbędnym elementem integrującym i aktywizującym lokalne społeczności należy wykonać szereg prac pozwalających na rozwój wsi. Są to inwestycje o różnym stopniu nakładu pracy i środków, korzystne dla mieszkańców

poszczególnych miejscowości. W ramach planu urządzeniowo-rolnego zaproponowano szereg przedsięwzięć poprawiających infrastrukturę społeczną.

Do najważniejszych celów w tym zakresie należą remonty i budowy świetlic wiejskich, placów zabaw, miejsc przeznaczonych do odpoczynku i rekreacji takich jak altanki czy miejsca ogniskowe, wyznaczenie nowych szlaków dydaktycznych i ścieżek rowerowych.

Dla obszaru gminy problemy przestrzenne występują przede wszystkim w Bodaczowie. Użytkowanie gruntów w miejscowości jest bardzo nieefektywne. Dla poprawy struktury przestrzennej należy przeprowadzić scalenie gruntów. Podobnie sytuacja wygląda w Kątach I. W wielu obrębów scalenie gruntów pozwoliłoby na lepsze wykorzystanie przestrzeni.

W celu poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej oraz efektywniejszego jej wykorzystania w kontekście odnowy wsi, należy w pierwszej kolejności dążyć do realizacji procesu scalenia gruntów w obrębach wykazujących wysoki stopień zapotrzebowania na tego rodzaju działania. Efektywność prac scaleniowych można znacząco zwiększyć poprzez poprawę dostępności gruntów rolnych z siedliska, redukcję liczby działek w gospodarstwach, powiększenie ich powierzchni oraz korektę kształtu działek. Działania te przyczynią się do obniżenia nakładów pracy oraz kosztów produkcji rolniczej.

W szczególności scalenie gruntów powinno zostać przeprowadzone w miejscowości Bodaczów, gdzie występuje wyjątkowo niekorzystny układ przestrzenny gruntów, duże rozdrobnienie działek, ich nieracjonalne kształty oraz liczne przypadki braku dostępu do drogi publicznej.

Wysokie zapotrzebowanie na scalenie gruntów występuje również w miejscowości Kąty Pierwsze, co potwierdza niska średnia powierzchnia działek w gospodarstwach rolnych oraz wysoki wskaźnik działek pozbawionych dostępu do dróg publicznych. W gminie nie zachodzi potrzeba modernizacji Ewidencji Gruntów i Budynków.

3.9 STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNE

3.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych

Podczas inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że aktualizacja użytków gruntowych szczególnie konieczna jest w miejscowościach: Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka, Szczepieszyn. W ostatnich kilkudziesięciu latach na Roztoczu Zachodnim wiele działek uległo zalesieniu, głównie poprzez sukcesję naturalną. W pozostałych obrębach zmiany w rodzaju użytku nie są tak liczne. Są to najczęściej zmiany użytków zielonych na grunty orne i odwrotnie. Głównymi przyczynami zmian w sposobie użytkowania są zaniechane uprawy na terenach niekorzystnie położonych (zalesienie), zmian kierunku profilu produkcji, tzn. przechodzenie z produkcji hodowlanej na produkcję roślinną, zmiana użytków zielonych na grunty orne.

3.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Gleboznawczą klasyfikację zmienionych użytków przeprowadza się na wniosek właścicieli gruntów. Na terenie gminy Szczepieszyn jest potrzeba wykonania gleboznawczej klasyfikacji gruntów w obrębach: Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka oraz Szczepieszyn.

3.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

Modernizację ewidencji gruntów i budynków przeprowadzono w latach 2018-2020. Obecnie zmiany w EGiB wykonane są na bieżąco w ramach inwentaryzacji powykonawczej lub na wniosek. Ewentualne scalenia gruntów kompleksowo rozwiązują problem aktualizacji EGiB. W wyniku analizy dostępnych materiałów z PODGiK stwierdzono potrzebę modernizacji ewidencji gruntów i budynków w zakresie cieków wodnych.

3.9.4 Aktualizacja map glebowo rolniczych

Mapy glebowo-rolnicze obecnie nie są aktualizowane na bieżąco. Potrzeby w zakresie aktualizacji map wynikają ze zmian w rodzaju użytków gruntowych. Mapy glebowo-rolnicze aktualizuje się zazwyczaj wraz z aktualizacją gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

4. PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonej analizy i ustaleń możemy stwierdzić, że w gminie Szczepieszyn istnieją potrzeby związane z modernizacją terenów rolnych:

1) wynikające z ogólnej charakterystyki gminy;

Konieczny jest rozwój sieci kanalizacyjnej. Na terenie gminy Szczepieszyn długość sieci kanalizacyjnej wynosi 16,9 km, znajduje się tylko w mieście Szczepieszyn i Bodaczowie ale trzeba ją wykonać na pozostałym obszarze. Konieczny jest również rozwój oświetlenia ulicznego zwłaszcza w okolicach skrzyżowań dróg, przy szkołach, przedszkolach, przystankach i innych miejscach publicznych oraz przebudowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Bodaczów, Brody Duże, Niedzieliska. Należy poprawić bezpieczeństwo pieszych poprzez budowę chodników przy drogach o największym natężeniu ruchu, w szczególności przy drodze krajowej 74.

Potrzeba budowy altanek, placów zabaw, siłowni zewnętrznych, boisk sportowych, parkingów, remizy, remontu świetlicy w Przedmieściu Zamojskim. Występuje zapotrzebowanie na budowę światłowodów w miejscowości Wielęcza Poduchowna.

Obecnie panuje trend przenoszenia się z ośrodków miejskich na wieś. Gmina Szczepieszyn posiada do tego doskonałe warunki. Należy zwiększyć promocję gminy jako miejsca zamieszkania dla osób wyprowadzających się z miasta Zamość.

2) wynikające z potrzeby poprawa gospodarki gruntami i kształtowanie struktury agrarnej;

W gminie Szczepieszyn najbardziej narażonym na erozję obszarem jest Rostocze Zachodnie czyli obręby: Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka. Jednym z lepszych zabiegów przeciwoerozyjnych jest układ działek o kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, który można było by wykonać w ramach scalenia gruntów. Innymi zabiegami są zadarnienia lub zalesienia najbardziej nachylonych zboczy lessowych oraz zakrzewienia i zadrzewienia wysokich miedz. Zadrzewienia śródpolne zaś stanowią istotny element krajobrazu rolniczego, który wpływa na ochronę środowiska oraz stabilność gospodarstw rolnych. Należy zwiększyć ilość zadrzewień śródpolnych zwłaszcza w obrębach: Wielęcza Poduchowna, Wielęcza Wieś, Kolonia Wielęcza, Bodaczów, Kąty I, Kąty II, Niedzieliska, Kolonia Niedzieliska, Brody Duże, Kolonia Lipowiec, Brody Małe, Przedmieście Zamojskie.

3) wynikające z potrzeby poprawa funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy, w tym struktura wielkościowa i organizacyjna gospodarstw rolnych;

W Gminie Szczepieszyn struktura wielkościowa i organizacyjna znacząco wymaga poprawy funkcjonalności. Użytkowanie gruntami jest utrudnione poprzez duże rozdrobnienie działek w gospodarstwach rolnych oraz odległości pomiędzy siedliskiem gospodarstwa, a działkami. Wysoki procent działek nie ma bezpośredniego dostępu do drogi publicznej. Sytuacja pod względem funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy zależy od konkretnego

obręb. Struktura najgorzej wygląda w Bodaczowie i Kątach Drugich. To obręby, w których scalenie gruntów jest niezbędne do racjonalnego użytkowania gruntów. W całej gminie należy dążyć do zwiększenia średniej powierzchni gospodarstwa rolnego, co zwiększy wydajność i zmniejszy koszty pracy. W gminie występuje wiele dróg o nieuregulowanym stanie prawnym. W gminie Szczebrzeszyn zmiany w sposobie użytkowania wymagają grunty odłogowane. Potrzeba poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy Frampol obejmuje odnowę wsi poprzez poprawę warunków wodnych, budowę i utwardzenie dróg, poprawę i budowę infrastruktury technicznej i społecznej.

4) wynikające z potrzeby poprawa warunków wodnych i gospodarki wodnej;

Konieczna jest budowa lub odbudowa rowów melioracyjnych o łącznej długości 117,34 km. Istniejące rowy wymagają oczyszczenia oraz pogłębienia. Wskazana jest potrzeba budowy nowych rowów. Występuje zagrożenie powodziowe spowodowane przez wody opadowe spływające z zachodniej strony gminy (obręby Kawęczyn, Kawęczynek). W strefie najbardziej narażonej na podtopienia znajdują się głównie łąki.

5) wynikające z potrzeby urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego;

Gęstość oraz sieć dróg są w pełni zadowalające. Przebudowy lub utwardzenia wymaga wiele dróg różnych kategorii. Poprawę infrastruktury transportowej należy oprzeć o modernizację istniejących dróg, poprawę ich stanu technicznego i zwiększenie ich użyteczności. W pierwszej kolejności remontu wymagają najczęściej użytkowane drogi transportu rolnego, drogi na terenach o dużym nachyleniu i drogi położone na glebach szczególnie wrażliwych na warunki atmosferyczne. Zaprojektowanie nowej sieci dróg niezbędne jest w Bodaczowie. W gminie występują rozbieżności pomiędzy faktycznym przebiegiem dróg a ich granicami ewidencyjnymi. Modernizacja dróg gruntowych to najpilniejsze działania konieczne do podjęcia w celu usprawnienia transportu rolniczego, zwiększenia efektywności i dostępności komunikacyjnej.

6) wynikające z potrzeby kształtowanie krajobrazu naturalnego, ochrona przyrody i środowiska naturalnego;

W Gminie Szczebrzeszyn występują liczne formy ochrony przyrody. Zachodnia część gminy położona w zasięgu Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego to obszary, na których występuje różnorodna rzeźba terenu. Znaczna część obszaru jest porośnięta lasami, pośród których nieregularnie występują pola uprawne. To obszary występowania wąwozów lessowych, w których zadrzewienia i zalesienia tworzą funkcje krajobrazową oraz przeciwoerozyjną. Południowa część gminy położona jest w otulinie Roztoczańskiego Parku Narodowego, co nie ma znaczącego wpływu na krajobraz. Przez gminę przebiegają dwa korytarze ekologiczne. Obszar Natura 2000 „Roztocze” obejmuje część obszaru na południu gminy. W Niedzieliskach występuje obszar Natura 2000 „Niedzieliska”, przy którym zaplanowano stworzenie ścieżki dydaktycznej „Dziewcza Góra”. W gminie znajduje się użytek ekologiczny „Brodzka Góra”. Pomniki przyrody znajdują się w Szczebrzeszynie, Przedmieściu Szperówce i Kawęczynku. Ze względu na zróżnicowanie krajobrazu naturalnego w gminie

w ramach planu urządzeniowo-rolnego nie zaplanowano żadnych obszarów przeznaczonych do zalesienia. Jedną z ważniejszych potrzeb w zakresie kształtowania krajobrazu naturalnego jest ochrona naturalnej rzeźby terenu.

7) wynikające z potrzeby rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych;

Gmina Szczepleszyn ma dobre warunki do uprawiania wielu rodzajów turystyki, w tym także agroturystyki i turystyki wiejskiej. Atrakcyjne położenie w regionie Roztocza, niepowtarzalne krajobrazy, zróżnicowane ukształtowanie terenu i różnorodność gatunkowa roślin tworzą doskonałe warunki do zaproszenia turystów na teren gminy. Należy łączyć potencjał turystyczny z rolniczym charakterem gminy poprzez promowanie lokalnych tradycji, wyrobów i plonów. Rozwój infrastruktury turystycznej w postaci ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, tras nordic-walking, szlaków konnych zachęci, tras kajakowych pozwoli na jeszcze większe zainteresowanie gminą, co przyczyni się do zwiększenia liczby gospodarstw agroturystycznych. Świadczenie usług w branży noclegowej może być dodatkowym źródłem dochodu dla gospodarstw rolnych. Poza bazą noclegową turystom zaoferować można warsztaty lub pokazy tradycyjnego rzemiosła lub kontakt ze zwierzętami hodowanymi takimi jak konie czy alpaki. Gości do odwiedzenia gminy zachęci może organizacja cyklicznych imprez i festiwali. Atrakcyjne byłoby utworzenie wioski tematycznej na terenie gminy. Stworzenie nowych ścieżek dydaktycznych pozwoli na poznanie lokalnych gatunków flory i fauny. Należy wzmocnić promocję gminy w zakresie turystyki poprzez stronę internetową gminy i media społecznościowe.

8) wynikające z zapotrzebowanie na prace urządzeniowo – rolne;

Zapotrzebowanie na prace scaleniowe na obszarze gminy jest wysokie. W obrębach Bodaczów i Kąty Drugie scalenia gruntów są niezbędne do prowadzenia racjonalnej gospodarki. Obecna struktura przestrzenna, ilość działek, niekorzystny wydłużony kształt i wysoki procent działek bez dostępu do drogi publicznej mają negatywny wpływ na rolnicze wykorzystanie przestrzeni. W Kawęczynku, Kawęczynie, Przedmieściu Błoniu, Przedmieściu Szperówce, Brodach Małych i Wielących Wsi stopień na prace scaleniowe jest średni. W tych obrębach postępowanie scaleniowe jest wskazane i poprawiłoby jakość pracy rolników. W pozostałych obrębach prace urządzeniowo-rolne nie są konieczne.

Scalenia gruntów przynoszą szereg korzyści rolnikom i pozostałym mieszkańcom wsi. Uczestnicy postępowania zyskują nie tylko porządek przestrzenny i prawny, ale także poprawę lub budowę infrastruktury drogowej i technicznej.

9) wynikające z potrzeby realizacji prac geodezyjno–kartograficznych.

Największe zmiany dotyczące EGiB dotyczą użytków gruntowych w obrębach Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Szperówka, Szczebrzeszyn. Zmiany te dotyczą zadrzewienia lub zalesienia gruntów, które w ewidencji widnieją jako grunty orne. Należało by wykonać aktualizacje użytków gruntowych wraz z wykonaniem klasyfikacji gruntów na tym obszarze. Rzeka Wieprz i jej dopływ Świnka w miejscowościach: Kawęczyn, Przedmieście Błonie, Przedmieście Zamojskie, Bodaczów zmieniła swój bieg dlatego tutaj należało by dostosować granice EGiB do obecnego stanu istniejącego.

5. WYKORZYSTANA LITERATURA

- 1) Koreleski K., 1990, Ochrona gruntów rolnych województwa krakowskiego z uwzględnieniem zasad ekorozwoju; Krakowskie Studia Małopolskie nr 3/1990;
- 2) Praca zbiorcza: Kern H., Budzyńska K., Gądor K., Hołowiński J., Zbysław B., Deputat T., 2024, Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. zamojskie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach;
- 3) Prus B., Salata T., 2013, Analiza zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej w polityce przestrzennej Gminy Tomice, Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie;
- 4) Aneks do mapy glebowo – rolniczej, Gmina Szczepleszyn, Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Zamościu;

6. WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczepieszy;
- 2) Strategia Rozwoju Gminy Szczepieszy na lata 2016-2022;
- 3) Strategia Rozwoju Gminy Szczepieszy na lata 2022-2030;
- 4) Raport o Stanie Gminy za 2024 rok;
- 5) Ewidencja Gruntów i Budynków, Starostwo Powiatowe w Zamościu;
- 6) Baza Danych Obiektów Topograficznych w skali 1:500, Starostwo Powiatowe w Zamościu;
- 7) Aneks do mapy glebowo-rolniczej, Starostwo Powiatowe w Zamościu;
- 8) Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szczepieszy ze zmianami;
- 9) Strategia Rozwoju Powiatu Zamojskiego, Starostwo Powiatowe w Zamościu;
- 10) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie;
- 11) Rejestr upraw, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Baza Danych MIDAS, Państwowy Urząd Górniczy;
- 12) Dane dotyczące produkcji zwierzęcej pozyskane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 13) Baza danych z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- 14) Dane dotyczące zatrudnienia z Państwowego Urzędu Pracy, Państwowy Urząd Pracy w Zamościu;
- 15) Rejestr Zabytków, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie;
- 16) Gminna Ewidencja Zabytków;
- 17) Wyniki inwentaryzacji terenowej - marzec - maj 2025 r.;
- 18) Dane dotyczące gruntów dzierżawionych, Starostwo Powiatowe w Zamościu;
- 19) Dane demograficzne dotyczące ludności, Gmina Szczepieszy;
- 20) Mapa kompleksów przydatności rolniczej pozyskana z GUGiK;
- 21) Mapa glebowo-rolnicza pozyskana z GUGiK;
- 22) Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Szczepieszy na lata 2024-2030;
- 23) Mapy melioracji pozyskane z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- 24) Baza danych Ewidencji Gruntów i Budynków – część graficzna i opisowa pozyskane z PODGiK w Zamościu;
- 25) Baza BDOT500 pozyskana z PODGiK w Zamościu;
- 26) Baza BDOT10k pozyskana z geoportalu.gov.pl;
- 27) Numeryczny Model Terenu pozyskany z geoportalu.gov.pl;

7. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW

Rys. 1 Położenie administracyjne gminy Szczepieszyn.....	9
Rys. 2 Podział administracyjny gminy	10
Rys. 3 Obszar wyłączony z opracowania.....	10
Rys. 4 Położenie gminy na tle podziału na mezoregiony	12
Rys. 5 Położenie gminy na tle podziału na makroregiony	12
Rys. 6 Rzeźba terenu gminy Szczepieszyn.....	13
Rys. 7 Nachylenie terenu gminy Szczepieszyn	13
Rys. 8 Lokalizacja złóż mineralnych na terenie gminy Szczepieszyn	15
Rys. 9 Położenie Gminy Szczepieszyn na tle regionalizacji klimatycznej Polski wg. A. Wosia	17
Rys. 10 Gęstość zaludnienia	19
Rys. 11 Zabudowa gminy Szczepieszyn	22
Rys. 12 Opracowania planistyczne w gminie Szczepieszyn	25
Rys. 13 Struktura użytkowania gruntów w gminie Szczepieszyn	30
Rys. 14 Typy użytkowania ziemi.....	31
Rys. 15 Zadrzewienie śródpolne w miejscowości Bodaczów	35
Rys. 16 Zadrzewienia w miejscowości Przedmieście Błonie.....	36
Rys. 17 Grunty zadrzewione na terenie gminy Szczepieszyn.....	37
Rys. 18 Kompleksy przydatności rolniczej gleb w gminie	43
Rys. 19 Typu gleb na terenie gminy	43
Rys. 20 Nieużytki w Gminie Szczepieszyn	48
Rys. 21 Nieużytek w miejscowości Przedmieście Błonie	49
Rys. 22 Uprawy roślinne w gminie Szczepieszyn	50
Rys. 23 Plantacja orzecha laskowego w Kolonii Wielącza.....	52
Rys. 24 Plantacja porzeczki w miejscowości Niedzieliska	52
Rys. 25 Produkcja zwierzęca w gminie Szczepieszyn	53
Rys. 26 Struktura władania w gminie Szczepieszyn	55
Rys. 27 Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach	64
Rys. 28 Działki bez dostępu do drogi publicznej	67
Rys. 29 Przetwórnia a Nasion Oleistych w Bodaczowie	68
Rys. 30 Młyn zbożowy w Szczepieszynie.....	69
Rys. 31 Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	72
Rys. 32 Obiekty użyteczności publicznej: Urząd Miejski w Szczepieszynie (a), Stadion Sportowy w Szczepieszynie (b), Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielączy (c), Szkoła Muzyczna (d), Zespół Szkół nr 2 im. Dr. Zygmunta Klukowskiego (e), Plac zabaw w Brodach Dużych (f).....	76
Rys. 33 Obiekty użyteczności publicznej w gminie Szczepieszyn.....	77
Rys. 34 Cieki naturalne: rzeka Wieprz (a), dopływ Świnka (b).....	80
Rys. 35 Rowy melioracyjne w miejscowościach	83
Rys. 36 Przepust w miejscowości Brody Duże.....	83
Rys. 37 Most w miejscowości Brody Duże i Przedmieście Zamojskie.....	83
Rys. 38 Stan rowów melioracyjnych w gminie Szczepieszyn.....	84
Rys. 39 Zbiorniki hodowlane w Przedmieściu Błonie (a, b, c) oraz w Przedmieściu Zamojskim (d),	86
Rys. 40 Zbiorniki ewidencyjne i niewykazane w ewidencji gruntów i budynków	87

Rys. 41 Zagrożenie suszą w gminie Szczepieszyn	89
Rys. 42 Zagrożenie powodziowe w gminie Szczepieszyn	89
Rys. 43 Drogi transportu rolnego w miejscowościach: Przedmieście Błonie (a, b), Niedzieliska (c, d),	94
Rys. 44 Drogi według własności	96
Rys. 45 Sieć drogowa w gminie Szczepieszyn według rodzaju nawierzchni.....	98
Rys. 46 Gęstość sieci drogowej w gminie Szczepieszyn	98
Rys. 47 Drogi według stanu technicznego	101
Rys. 48 Obszary chronione i formy ochrony przyrody	103
Rys. 49 Typy krajobrazów naturalnych	106
Rys. 50 Stopień lesistości w gminie Szczepieszyn	108
Rys. 51 Panorama z punktu widokowego	110
Rys. 52 Oznaczenie szlaków turystycznych	110
Rys. 53 Mapa turystyczna	112
Rys. 54 Obiekty atrakcyjne turystycznie: Pomniki chrząszcza w Szczepieszynie, Murowana cerkiew grekokatolicka pod wezwaniem Zaśnięcia NMP (po lewej), Kościół św. Mikołaja w Szczepieszynie (po prawej).....	115
Rys. 55 Obiekty atrakcyjne turystycznie: Wąwozy lessowe w miejscowości Przedmieście Błonie, Muzeum Skarbów Ziemi i Morza, Restauracja Klemens, Ostatni wiatrak Roztocza	116
Rys. 56 Miejski Dom Kultury w Szczepieszynie	117
Rys. 57 Rzeźba w pniu ściętej lipy, która symbolizuje przenikanie trzech kultur	117
Rys. 58 Kapliczki przydrożne wpisane do gminnej ewidencji zabytków	123
Rys. 59 Potrzeba budowy rowów melioracyjnych w miejscowości Kawęczyn	141
Rys. 60 Hydrofornia w miejscowości Kawęczyn wymagająca remontu	141
Rys. 61 Potrzeba budowy drogi do działek budowlanych (miejscowość: Kawęczyn)	141
Rys. 62 Konieczność budowy parkingu przy szkole Podstawowej w Wielączy Kolonii.....	141
Rys. 63 Potrzeba remontu chodnika oraz budowy chodnika w miejscowości Niedzieliska ..	142
Rys. 64 Przepusty wymagające oczyszczenia z nagromadzonych osadów w miejscowości Niedzieliska	142
Rys. 65 Plac zabaw wymagający modernizacji w miejscowości Brody Duże oraz potrzeba wykonania utwardzenia nawierzchni przy pomniku Wysiedlenia Mieszkańców Wsi.....	142
Rys. 66 Potrzeby mieszkańców zgłoszone podczas konsultacji społecznych	143
Rys. 67 Grunty odłogowane w gminie Szczepieszyn.....	146
Rys. 68 Potrzeby w zakresie melioracji szczegółowych.....	154
Rys. 69 Potrzeby przebudowy dróg według inwentaryzacji terenowej	156
Rys. 70 Planowana ścieżka dydaktyczna na Dziewczą Górę	160
Rys. 71 Dziewcza Góra w Niedzieliskach	161
Rys. 72 Planowane warianty budowy ścieżki pieszo-rowerowej Szczepieszyn-Brody Duże	163
Rys. 73 Zapotrzebowanie na prace scaleniowe.....	168

Wykres 1 Osoby bezrobotne w gminie Szczepieszyn.....	20
Wykres 2 Struktura użytkowania gruntów w gminie Szczepieszyn	32
Wykres 3 Użytki rolne i grunty leśne w gminie Szczepieszyn	33
Wykres 4 Grunty orne na terenie gminy Szczepieszyn.....	46
Wykres 5 Użytki zielone na terenie gminy Szczepieszyn.....	46
Wykres 6 Władanie gruntami w gminie Szczepieszyn	56
Wykres 7 Władanie gruntami Skarbu Państwa w 1 grupie rejestrowej.....	56
Wykres 8 Udział poszczególnych grup obszarowych w powierzchni gospodarstw rolnych ...	59
Wykres 9 Udział poszczególnych grup obszarowych w ilości gospodarstw	60
Wykres 10 Średnia liczba działek ewidencyjnych w gospodarstwie.....	62
Wykres 11 Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw rolnych według wzoru Van Diuna	64
Wykres 12 Procent działek bez bezpośredniego dostępu do drogi publicznej	67
Wykres 13 Własność dróg w gminie Szczepieszyn.....	96

8. SPIS TABEL

Tabela 1 Zestawienie informacji na temat udokumentowanych złóż mineralnych w gminie Szczepieszyn	15
Tabela 2 Dane klimatyczne dla gminy Szczepieszyn	16
Tabela 3 Liczba ludności – pobyt stały	18
Tabela 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym	20
Tabela 5 Osoby bezrobotne w gminie Szczepieszyn	21
Tabela 6 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta	23
Tabela 7 Struktura użytkowania gruntów	29
Tabela 8 Użytki zielone zaorane	34
Tabela 9 Grunty orne zamienione na sady	34
Tabela 10 Grunty zadrzewione i zakrzewione ewidencyjne oraz niewykazane w EGiB	36
Tabela 11 Grunty odłogowane w gminie Szczepieszyn	38
Tabela 12 Grunty wyłączone z produkcji rolnej w latach 2020-2023	39
Tabela 13 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych	45
Tabela 14 Ocena jakości użytków rolnych	47
Tabela 15 Nieużytki w gminie Szczepieszyn	49
Tabela 16 Struktura upraw w gminie Szczepieszyn	51
Tabela 17 Produkcja zwierzęca w gminie Szczepieszyn	53
Tabela 18 Struktura władania gruntami	57
Tabela 19 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	61
Tabela 20 Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych	63
Tabela 21 Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw rolnych	65
Tabela 22 Działki bez dostępu do drogi publicznej	66
Tabela 23 Obiekty związane z obsługą rolnictwa	69
Tabela 24 Ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej	71
Tabela 25 Infrastruktura społeczna w gminie Szczepieszyn	78
Tabela 26 Cieki naturalne w gminie Szczepieszyn	80
Tabela 27 Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek	81
Tabela 28 Stan rowów melioracyjnych	82
Tabela 29 Zbiorniki wodne ujawnione i niewykazane w ewidencji gruntów i budynków	86
Tabela 30 Wykaz dróg w gminie Szczepieszyn	91
Tabela 31 Sieć drogowa według struktury władania	95
Tabela 32 Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni	97
Tabela 33 Gęstość sieci drogowej w gminie Szczepieszyn	99
Tabela 34 Sieć drogowa według stanu technicznego	100
Tabela 35 Grunty zalesione i zadrzewione	107
Tabela 36 Szlaki turystyczne na terenie gminy Szczepieszyn	111
Tabela 37 Wojewódzka ewidencja zabytków	118
Tabela 38 Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków	120
Tabela 39 Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych	145
Tabela 40 Potrzeby w zakresie melioracji szczegółowych	153
Tabela 41 Długość dróg do przebudowy	157
Tabela 42 Drogi wymagające przebudowy	158
Tabela 43 Planowany przebieg ścieżki pieszo-rowerowej Szczepieszyn-Brody Duże	162
Tabela 44 Kryteria typowania wsi do scalenia gruntów	166

Tabela 45 Zapotrzebowanie na prace scaleniowe	167
---	-----